

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

On dokuzuncu Birleşim

18. XII. 1953 Cuma

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	278:279	Eczacılar ve Eczaneler Hakkındaki Kanun	
2. — Havale edilen kâğıtlar	279:280	nun 18 - 24 ncü maddeleriyle 49 ncü mad-	
3. — Yoklama	280	desinin 2 nci fıkrasının yürürlükten kaldırılması hakkında kanun teklifleri ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Adalet komisyonları raporları (2/136, 297, 348, 378, 413)	281:289
4. — Riyaset Divanının Umumi Heyete sunuşları	280	2. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkında kanun lâ-yihası ve Bayındırlık, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/366)	289:304,306,306,318:321
1. — İstanbul Mebusu Bedri Nedim Göknil'in, Ticaret Komisyonundan istifa ettiğine dair tavriri (4/389)	280	3. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve hizmetlilerinin ücretlerine dair olan 2847 sayılı Kanun ile ek ve tadillerinin değiştirilmesine dair kanun lâ-yihası ve Ulaştırma, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/649)	305
2. — Tokad Mebusu Ahmet Gürkan'ın, Halk Partisinin Halkevlerine sarfetmek üzere Devlet daire ve müesseselerinden alıp zimmetinde bıraktığı paraların istirdadı hakkındaki kanun teklifinin geri verilmesine dair tavriri (2/336) (4/390)	280:281	4. — Seyhan Mebusu Sinan Tekelioğlu ve Kars Mebusu Tezer Taşkiran'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifleri ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (2/513, 516)	305
5. — Görüşülen işler	281	5. — Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti Kuruluş ve Memurları Kanununun 19 ncü maddesinin tadiline ve bu kanuna ek 4862	
1. — Ankara Mebusu Fuat Seyhun ve üç arkadaşının eczane bulunmayan yerlerde eczane açmayı teşvik, Zonguldak Mebusu Rifat Sivişoğlu'nun, Eczacılar ve Eczaneler hakkındaki 964 sayılı Kanunun 49 ncü maddesinin değiştirilmesi, 53 ncü maddesine fıkra eklenmesi ve bazı maddelerinin kaldırılması, Erzincan Mebusu Ziya Soylu ve altı arkadaşı ile Sivas Mebusu Nâzım Ağacıoğlu ve 2 arkadaşının, eczacılar ve eczaneler hakkında, Tarabzon Mebusu Faik Ahmed Barutçu ve iki arkadaşının			

	Sayfa	Sayfa
sayılı Kanuna bağlı kadro cetvelinde leğışiklik yapılmasına dair kanun lâiyhası ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Bütçe komisyonları raporları (1/493)	305:306	
6. — Sorular ve cevaplar	306	
A — YAZILI SORULAR	306	
1. — Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın, Rusya'ya hayvan ihracatına müsaade edildiğı ve bu hususta anlaşma yapıldığı hakkındaki söylentilere dair sorusuna Ekonomi ve Ticaret Vekili Fethî Çelikbaş'ın yazılı cevabı (6/1196)	306:308	
2. — Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın, Kars Vilâyetinde hayvancılığın ıslah ve inkişafı için günlük ihtiyaç ve zaruretlere karşısında ne düşünöldüğüne dair sorusuna Tarım Vekili Nedim Ökmen'in yazılı cevabı (6/1245)	308:312	
3. — Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın, iki Amerikalı uzmanın Kars'ın hayvancılık bakımından iktisadi kalkınmasına esas olacak olan tetkiklerinin neticesine dair sorusuna Tarım Vekili Nedim Ökmen'in yazılı cevabı (6/1244)	312:314	
4. — Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın Kars Vilâyetinin kaza ve köylerinde merinos koyunu yetiştirilmesi hususunda ne düşünöldüğüne dair sorusuna Tarım Vekili Nedim Ökmen'in yazılı cevabı (6/1284)	314:315	
5. — Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın; Kars, Ardahan, Çıldır, Arpaçay, Digor, Sarıkamış ve Göle'de sığır, koyun, manda ve at yetiştirme şubelerine sahip haralar açılması hususunda ne düşünöldüğüne dair sorusuna Tarım Vekili Nedim Ökmen'in yazılı cevabı (6/1301)	315:317	
7. — Sunuklar ve telgraflar	317	

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Yabancı Sermaye Yatırım kanunu lâiyhasını görüşmek üzere geçici komisyon kurulması, kabul olundu.

Gündemde mevcut kanun lâiyha ve tekliflerinin diğere maddelerden önce görüşülmesine dair önerge, kabul edildi.

Vakıflar Umum Müdürlüğü 1953 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) İşaretli Cetvellerde Değişiklik Yapılması hakkındaki Kanun, kabul edildi.

Eczacılar ve Eczaneler hakkındaki kanun tekliflerinin ikinci görüşülmesine devam olundu.

18 . XII . 1953 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere birleşime son verildi.

Reisvekili	Kâtip
Manisa Mebusu	Çorum Mebusu
<i>Muzaffer Kurbanoğlu</i>	<i>Sedat Baran</i>

Kâtip
Kayseri Mebusu
<i>İbrahim Kirazoğlu</i>

Sorular

Sözlü sorular

1. — Antalya Mebusu Burhanettin Onat'ın, Yunanistan'dan kaçıp memleketimize iltica eden 49 ırkdaşımızın Yunanistan'a iadelerine dair haberin mahiyeti hakkındaki sözlü soru önergesi, Dışişleri Vekâletine gönderilmiştir. (6/1305)

2. — Antalya Mebusu Burhanettin Onat'ın, Mısır Hükümetinin el koyduğı Türk Emlâkine dair gazetelerde intişar eden haberlerin doğru

olup olmadığı hakkındaki sözlü soru önergesi, Dışişleri Vekâletine gönderilmiştir. (6/1306)

3. — Balıkesir Mebusu Ali Fahri İşeri'nin, otomobil ve lüks eşya ithalinin tahdidı hakkında ne düşünöldüğüne dair olup İçtüzüğün 154 ncü maddesi gereğince yenilenen sözlü soru önergesi, Ekonomi ve Ticaret Vekâletine gönderilmiştir. (6/1307)

4. — Balıkesir Mebusu Ali Fahri İşeri'nin, Ankara Yenışehir'de bir cami inşası hususunda

- ne düşünüldüğüne dair olan sözlü soru önergesi, Başvekâlete gönderilmiştir. (6/1308)

5. — Balıkesir Mebusu Ali Fahri İşeri'nin, Et ve Balık Kurumu Umum Müdürlüğünün kadro, hizmet ve masrafları ve Marşal Yardımından balıkçılarımız için verilen 17 adet balıkçı gemisi hakkında olup İktüzüğün 154 ncü maddesi gereğince yenilenen sözlü soru önergesi, Ekonomi ve Ticaret Vekâletine gönderilmiştir (6/1309)

Yazılı soru

1. — Kocaeli Mebusu Ekrem Alican'ın, Eskişehir, Burdur ve Kocaeli vilâyetlerine 1953 senesi Bütçesi ile verilen tahsisatla bu vilâyetlerin her birinde kaç köye su getirildiğine, kaç köyün yola kavuşturulduğuna ve Kocaeli Vilâyetinin küçük su işlerine dair olan yazılı soru önergesi, Bayındırlık Vekâletine gönderilmiştir. (6/1310)

2. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Lâyiha

1. — Limanlar inşa kanunu lâyihası (1/700) (Bayındırlık ve Bütçe komisyonlarına).

2. — Yeni bir barem kanunu yapılıncaya kadar Devlet memur ve hizmetlilerine ödenek ve ikramiye verilmesi hakkında kanun lâyihası (1/701) (Bütçe Komisyonuna)

Teklifler

3. — Bursa Mebusu Halûk Şaman'ın, Vera-set ve İntikal Vergisi Kanununun 5381 sayılı Kanunla değiştirilmiş olan 2 ncı maddesine bir fıkra eklenmesine ve aynı kanunun 1836 sayılı Kanunla değiştirilmiş olan 34 ncü maddesinin kaldırılmasına dair kanun teklifi (2/579) (Maliye ve Bütçe komisyonlarına).

4. — Gaziantep Mebusu Cevdet San ve 15 arkadaşının, Nizip'li Habes Böler'e vatani hizmet tertibinden maaş bağlanması hakkında kanun teklifi (2/580) (Maliye ve Bütçe komisyonlarına).

5. — Ordu Mebusu Refet Aksoy'un, Gelir Vergisi Kanununun 24 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/581) (Maliye ve Bütçe komisyonlarına).

Raporlar

6. — Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile Mühasebei Umumiye Kanununa ek kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/429) (Gündeme).

7. — Çırağan Sarayının İstanbul Belediyesi-ne Devir ve Temlik hakkındaki 4872 sayılı Kanununun 1 ncı maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası ve İçişleri, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/567) (Gündeme).

8. — Denizli Mebusu Baha Akşit'in, Karayolları Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 5539 sayılı Kanuna bağlı (3) sayı-

lı cetvelin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Bayındırlık ve Bütçe komisyonları raporları (2/544) (Gündeme).

9. — 2624 sayılı Kanun hükümlerine göre istihdam edilen orta tahsil yardımcı öğretmenliklerinde geçen hizmetlerin, 5434 sayılı Kanunun geçici 65 ncı maddesinde bahsedilen «Aylık ücretli, sürekli vazifeler.» meyanında bulunup bulunmadığının tefsirine dair Başvekâlet tezkeresi ve Geçici Komisyon ile Millî Eğitim Komisyonu raporları (3/489) (Gündeme).

10. — Serbest bölge kanunu lâyihası ve Dışişleri, Ticaret, Gümrük ve Tekel, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/390) (Gündeme).

11. — Sıhhat ve İhtimai Muavenet Vekâleti Teşkilât ve Memurları Kanunu ile bu kanuna bazı hükümler eklenmesine ve 4258 sayılı Kanuna Bağlı Kadro Cetvellerinin Değiştirilmesine dair 4862 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvelinde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Bütçe komisyonları raporları (1/563) (Gündeme).

12. — Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki 2997 sayılı Kanunun 3 ncü ve 4 ncü maddelerinin tadiline dair kanun lâyihası ve İçişleri ve Bütçe komisyonları raporları (1/642) (Gündeme)

13. — Türkiye Büyük Millet Meclisi 1953 yılı Eylül : Kasım ayları hesabı hakkında Meclis Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporu (5/77) (Gündeme)

14. — Türkiye - İsvç Ticaret ve Ödeme anlaşmalarıyla 14 Haziran 1951 tarihli Ek Protokol ve buna melfuf mektupların meriyet müddetlerinin 15 Mart 1953 ten itibaren 30 Haziran 1953 tarihine kadar uzatılmasına dair mektup teatisi suretiyle yapılan Anlaşmanın kabulü

hakkında kanun lâyihası ve Dışişleri ve Ticaret komisyonları raporları (1/608) (Gündeme)

15. — Türkiye Vakıflar Bankası kanunu lâyihası ve Ticaret, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/500) (Gündeme).

16. — Zonguldak Mebusu Cemal Kıpçak'ın,

Sermayesinin Tamamı Devlet tarafından verilerek suretiyle kurulan İktisadi Teşekküllerin Teşkilâtıyla İdare ve Murakabeleri hakkındaki Kanunun 5 nci maddesinin tadiline dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/556) (Gündeme).

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,05

REİS — Reisvekili Muzaffer Kurbanoğlu

KÂTIPLER : Sedat Baran (Çorum), İbrahim Kirazoğlu (Kayseri)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız efendim.
(Elâzığ Mebuslarına kadar yoklama yapıldı).

REİS — Çoğunluk var. birleşimi açıyorum.

4. — RİYASET DİVANININ UMUMİ HEYETE SUNUŞLARI

1. — *İstanbul Mebusu Bedri Nedim Göknil'in, Ticaret Komisyonundan istifa ettiğine dair takriri (4/389)*

REİS — Takriri okutuyorum.

18.12.1953

Ankara

Büyük Millet Meclisi Yüksek Makamına,

Âzası bulunduğum Ticaret Komisyonunda çalışamayacak duruma girdiğim için, bu komisyondaki vazifemden istifa ettiğimi arz ederim.

Derin saygılarımla.

İstanbul Mebusu
Bedri Nedim Göknil

REİS — İttıla hâsıl olmuştur.

2. — *Tokad Mebusu Ahmet Gürkan'ın, Halk Partisinin Halkevlerine sarfetmek üzere Devlet daire ve müesseselerinden alıp zimmetinde bıraktığı paraların istirdadı hakkındaki kanun teklifinin geri verilmesine dair takriri (2/336) (4/390)*

REİS — Takriri okutuyorum.

15.12.1953

B. M. M. Reisliğine

Tek parti devrinin tasfiyesi ameliyesi yapılırken bu devrin icabı olarak eski tek parti- nin Teşkilâtı Esasiye Kanununun 69 ncu maddesine aykırı kanunlarla temin ettiği imtiyaz ve bu Ana kanunumuzun 84 ncu maddesine aykırı kurulmuş olan mevzuat sisteminin de bu arada tasfiyesi zarureti karşısında Mebus olarak yaptığım bir teklifle H. Partisinin zimmetinde kalan hazine haklarının istidadını hedef tutan bir kanun teklifinde bulunmuştum.

Meclisimizin kahir ekseriyetini teşkil eden D. P. Grupuna mensup kıymetli arkadaşları- mın gayretleriyle aynı gayeyi daha mütekâmil bir şekilde temin eden ve 14.12.1953 tarihli tarihî celsede kabul edilen kanun teklifine imza koymuş olmak suretiyle iltihak etmiş bulunduğumdan evvelki teklifimin geri verilmesini hürmetle rica ederim.

Tokad Mebusu
Ahmet Gürkan

REİS — Geri verilmiştir.

Gündem ile alâkalı teklifler vardır, okuyoruz efendim:

Başkanlığa

Bugünkü görüşmelere, gündemin 5. sayfa-sındaki, iki defa görüşülecek işlerden başlan-masını teklif ederim.

Zonguldak
Rifat Sivişoğlu

Yüksek Reisliğe

Gündemde mevcut kanun lâyiha ve teklifle-

rinin, sözlü sorularla İçtüzük gereğince bir defa görüşülecek işlerden evvel görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Bahkesir Mebusu
Müçteba İştin

REİS — Tekliflerin ikisi de aynı mahiyette-dir, oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Et-miyenler... Kabul edilmiştir.

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — *Ankara Mebusu Fuad Seyhun ve üç ar-kadaşının eczane bulunmayan yerlerde eczane aç-mayı teşvik, Zonguldak Mebusu Rifat Sivişoğlu'nun, Eczacılar ve Eczaneler hakkındaki 964 sayılı Kanununun 49 ncu maddesinin değiştirilmesi, 53 ncü maddesine fıkra eklenmesi ve bazı maddelerinin kaldırılması, Erzincan Mebusu Ziya Soylu ve altı arkadaşı ile Sivas Mebusu Nâzım Ağacıkoğlu ve 2 arkadaşının, eczacılar ve eczaneler hak-kında, Trabzon Mebusu Faik Ahmed Barutçu ve iki arkadaşının Eczacılar ve Eczaneler hakkın-da ki Kanununun 18 - 24 ncü maddeleriyle 49 ncu mad-desinin 2 nci fıkrasının yürürlükten kaldırılması hakkında kanun teklifleri ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Adalet komisyonları raporları (2/136, 297, 348, 378, 413)*

Reis — Müzakereye devam ediyoruz efendim.

Altıncı bölüm
Cezalar

MADDE 40. — Bu kanunda yazılı usullere uygun olarak ruhsatname almaksızın birinci mad-dede sayılı yerleri açanlar üç aydan bir seneye kadar hapis ve 500 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Eğer fiil eczacılık yapmak hakkını haiz olma-yanlar tarafından işlenirse hapis cezası altı ay-dan ve para cezası da 1 000 liradan eksik olamaz.

Her iki halde de mahkeme kararına hacet kal-maksızın bu gibi yerler mahallin en yüksek sağlık âmiri tarafından derhal kapatılır.

REİS — Madde ile alakalı değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 41. — Bu kanunun birinci madde-sinde sayılan yerlerde ambalâjsız veya ambalâji açılmış olarak bozuk, zamanı geçmiş, mağşuş ve-

ya gayrisâf ilaç ile ambalâjlı olsa bile zamanı geçmiş ilaç bulunduğu takdirde bunlar imha edil-mekle beraber müessesenin eczacı olan sahibi ile ve varsa mesul müdürü bir aydan bir seneye kadar hapis, 100 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır ve müessese mu-vakkaten kapatılır.

Tekerrürü halinde hükmedilecek cezadan baş-ka müessesenin daimî olarak kapatılmasına da hükmolunur. İlaç ambalâjlı ise (zamanı geçme hali müstesna olmak üzere) bu ilacı imal veya ithal edene aynı cezalar verilir.

REİS — Madde ile alakalı değiştirgeler var-dır okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Kanunun 41 nci maddesinin aşağıdaki yazılı olduğu şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Madde 41. — Bu kanunun birinci maddesin-de sayılan yerlerde ambalâjsız veya ambalâji açılmış olarak bozuk mağşuş veya gayrisâf ilaç ile ambalâjlı olsa bile zamanı geçmiş ilaç bulun-duğu takdirde bunlar imha edilir. Bu gibi ilaç-ları zaten müessesenin eczacı olan sahibi ile ve ya varsa mesul müdürü bir aydan bir seneye kadar hapis, 100 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır ve müessese muvakkaten kapatılır. Tekerrürü halinde hük-medilecek cezadan başka müessesenin daimî olarak kapatılmasına da hükmolunur. İlaç am-balâjlı ise (zaman geçme hali müstesna olmak üzere) bu ilacı imal edene aynı cezalar verilir.

Sivas
Nâzım Ağacıkoğlu

REİS — Bir değiştirge daha vardır.

M. Reisliğine

41 nci maddenin aşağıda yazılı şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Manisa

Muhlis Tümay

Madde 41. — Bu kanunun birinci maddesinde sayılan yerlerde ambalâjsız, veya ambalâjı açılmış olarak bozuk veya zamanı geçmiş veya mağşuş veya gayrisâf ilâç ile ambalâjlı olsa bile zamanı geçmiş ilâç bulunduğu takdirde bunlar müsadere ve imha edilmekle beraber bu yerleri bizzat idare eden eczacı ile bu kanunda yazılı sebeplerle eczacının bulunmaması halinde bu yerlerde mesul müdürlük vazifesini ifa edenler 200 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Yukarda yazılı halin tekerrürü takdirinde eczacı ile varsa mesul müdürü bir aydan bir seneye kadar hapis ve 300 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır ve müessesese bir aydan bir seneye kadar kapatılır.

REİS — Nâzım Ağacıkoğlu, izahat verecek misiniz?. Buyurun.

NÂZİM AĞACIKOĞLU (Sivas) — Muhterem arkadaşlar, 41 nci madde hakkında verdiğiniz önergemi şu şekilde izah edeceğim :

Bugün eczanelerde, bilhassa miada tâbi olan ilâçların miktarı artmakta, bilhassa antibiyotik einsten ilâçların gittikçe adedi çoğalmaktadır. Bunlar 3 - 5 gün veya bir hafta geçmiş olanlarına rastlamak mümkündür. Daima eczanelerde bu vârittir. Yalnız benim önerge vermekten maksadım, bunları satanlar bu maddede yazılı cezaları görsünler, ona hiçbir şey diyeceğim yoktur; yalnız eczanesinde bulunanlara aynı cezaların tatbik edilmesi adaletsizliktir..

Arzetmek istediğim mesele şudur : İmha edilmesi lâzımgelen bu ilâçların satılması takdirinde buradaki cezalar tatbik edilsin. Satılığa çıkarılmıyan bu nevi ilâçlar imha edilmekle zaten mesele halledilmiştir. Kimse bu ilâçlardan zarar görmüş olmuyor. Takririmin kabulünü rica ederim.

REİS — Muhlis Bey, izahat verecekseniz buyurun.

MUHİLİS TÜMAY (Manisa) — Muhterem arkadaşlar; bu tasarının 41 ve bunu takibeder 42 nci maddeleri bilhassa üzerinde ehemmiyet-

le durulması lâzımgelen hükümleri ihtiva etmektedir.

Bu 41 nci madde netice itibariyle eczanelerde bulunan ilâçların ambalâjlı olarak muhafazasını ve ambalâjı açılmış ve ambalâjsız olsa bile içinde bulunan ilâçların saf, bozulmamış, tağyiş edilmemiş, zamanı geçmemiş olarak bulundurulmasını âmirdir. Ambalâjı bozuk olmasa bile ilâcın bozuk, zamanı geçmiş mağşuş, gayrisâf olması halinde kullanılmaması mevzuubahistir. Kullanıldığı takdirde hem eczacıya ve hem de mesul müdüre ceza tertibedilmektedir. Kanunun muayyen yerlerinde her vakit eczacının bulundurulması mecburi tutulmuyor. Meselâ her hangi bir eczacının mebus olması halinde yerine mesul müdürü bulunacaktır. Halbuki maddede eczacıyla beraber mesul müdüre de ceza tertibedilmiştir. Bunu ayırdetmek için mağşuş, bozuk ve saire olması halinde, işe vuzuh vermek için, eczacının vazifeli bulunması halinde kendisinin, bir mesul müdürün vekâlet etmesi halinde mesul müdürün cezalandırılmasını teklif ediyorum. Meselâ her hangi bir madde ihmal neticesi olarak ambalâjsız olursa ilk fıkrada hapis cezası vardır. Hapis cezası âdilâne değildir. Tekerrür mevzuubahis olmayan hallerde yalnız para cezası verilmesini teklif ediyorum. Tekerrür etiği takdirde hapsi ve muvakkat şekilde seddi teklif ediyorum. Halbuki metinde tekerrür halinde daimî olarak eczanenin kapatılması mevzuubahistir. Bu müeyyide, Ceza Kanunumuzda da bunun için nihayet meslek tadili mahiyetinde bir aydan iki seneye kadar ceza konmuştur. Halbuki bu maddede daimî set vardır. Bu, suçun mahiyetiyle kabili telif değildir, gayriâdilânedir. Yüksek Heyetinizden teklifimin kabulünü rica ederim.

REİS — Komisyonun bir mütalâası var mı?

BU RAPOR SÖZCÜSÜ NUSRET KIRIŞÇIOĞLU (Çanakkale) — Muhlis Tümay arkadaşımızın mütalâalarını dinledim, cezalara ilişkin kısmın takdirini Yüksek Meclise bırakmayı uygun buluyoruz. Bizim metnimizde bu kabîl, suçlar yani maddede sayılan ilâçların bulunması halinde ilk defasında bu para cezasıyla birlikte hapis cezası ve muvakkat kapatma vardır. Tekerrürü halinde daimî olarak kapatma yoluna gidilmekte ve bu cezaların nispeten artırılarak hükmedilmesi ciheti tercih edilmiştir.

Muhlis Tümay ise birinci halde muvakkat kapatmaya gitmek, yani hapis cezasını kaldırmak ikinci halde ise, daimiden muvakkat kapatmaya çevirmek istemektedir. Bu ciheti komisyon olarak biz bu şekilde tesbit ettik, arkadaşımızın mütalâasını bu şekilde dinlemiş olduk ve takdirli Yüksek Meclise bırakmayı muvafık buluyoruz. Arkadaşımın mütalâalarını kabul etmiyorum diye bir beyanım olmayacaktır; çünkü komisyonla temas etmiş vaziyette değilim.

REİS — Nusret Bey, sarahatle ifade etmiyorsunuz.

BU RAPOR SÖZCÜSÜ NUSRET KİRİŞÇİ-OĞLU (Devamla) — Arkadaşlarımla temas etmediğim için iştirak edemiyorum. Takdir Meclisindedir.

Nâzım Ağacıkoğlu arkadaşımızın, cezanın yalnız satanlara verilmesi, bulunduranlara ceza verilmemesi şeklindeki teklifine iştirak etmiyoruz. Bulundurma satmanın karinesidir. Teftiş sırasında görülebilir, bulundurmamak lâzımdır. Bu itibarla bilhassa müddetli ilâçlarda eczacı arkadaşlarımızın müteyakkız bulunmaları ve itina göstermeleri umumun sıhhati bakımından elzemdir. Bu bakımdan Nâzım Ağacıkoğlu arkadaşımızın takririne iştirak etmiyoruz. Muhlis Tümay arkadaşımızın takririnin takdirini Yüksek Meclise bırakıyoruz.

REİS — 41 nci madde ile alâkalı Muhlis Tümay ve Nâzım Ağacıkoğlu'nun değiştirgelerine komisyon iştirak etmemektedir.

Nâzım Ağacıkoğlu'nun değiştirgesinin dikkate alınıp alınmamasını reye arz ediyorum. Kabul eden'er ... Etmeyenler ... Değiştirge reddolunmuştur.

Muhlis Tümay'ın değiştirgesinin dikkate alınıp alınmamasını reye arz ediyorum: Kabul edenler ... Etmeyenler ... Değiştirge dikkate alınmıştır.

BU RAPOR SÖZCÜSÜ NUSRET KİRİŞÇİ-OĞLU (Canakkale) — Filhal iştirak ediyoruz.

REİS — Komisyon filhal iştirak etmektedir. Binaenaleyh, Muhlis Tümay'ın dikkate alınmış olan teklifini 41 nci madde olarak okuyoruz :

MADDE 41. — Bu kanunun birinci maddesinde sayılan yerlerde ambalâsız veya ambalâji açılmış olarak bozuk veya zamanı geçmiş veya mağsus veya gayrisâf ilâç ile ambalâjlı olsa bile zamanı geçmiş ilâç bulunduğu takdir-

de bunlar müsadere ve imha edilmekle beraber bu yerleri bizzat idare eden eczacı ile bu kanunda yazılı sebeplerle eczacının bulunmaması halinde bu yerlerde mesul müdürlük vazifesini ifa edenler (200) liradan (500) liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Yukarda yazılı halin tekerrürü takdirinde eczacı ile varsa mesul müdürü bir aydan bir seneye kadar hapis ve (300) liradan (1 000) liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır ve müessese bir aydan bir seneye kadar kapatılır.

REİS — Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 42. — Bu kanunun birinci maddesinde sayılan yerlerde ilâç halinde ihzar, imal veya tertip edilmemiş olan bozuk, mağsus ecza ve kimyevi maddeler bulunduğu takdirde bunların hepsi imha edilmekle beraber müessesenin sahibi ve varsa mesul müdürü 15 günden altı aya kadar hapis ve 50 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Tekerrürü halinde hükmedilecek cezadan başka müessesenin muvakkaten kapatılmasına da karar verilir.

REİS — Madde ile alâkalı bir değiştirge var efendim, okuyoruz.

B. M. Meclisi Başkanlığına

42 nci maddenin aşığıda yazılı şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Manisa

Muhlis Tümay

Madde 42. — Bu kanunun (1) nci maddesinde sayılan yerlerde ilâç halinde ihzar, imal veya tertibedilmemiş olan bozuk veya mağsus ecza ve kimyevi maddeler bulunduğu takdirde, bunların hepsi müsadere ve imha edilmekle beraber bu yerleri bizzat idare eden eczacı ile bu kanunda yazılı sebeplerle eczacının bulunmaması halinde bu yerlerde mesul müdürlük yapanlar (100) liradan (1 000) liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Yukarda yazılı halin tekerrürü takdirinde hükmedilecek para cezası (500) liradan aşığı olamaz. Ayrıca müessesenin bir aydan bir seneye kadar kapatılmasına da karar verilir.

REİS — Muhlis Bey izah edecek misiniz?

MUHLİS TÜMAY (Manisa) — Komisyon ne diyecek?

BU RAPOR SÖZCÜSÜ NUSRET KIRIŞCI-OĞLU (Çanakkale) — İzah etsinler de öyle efendim.

MUHLİS TÜMAY (Devamla) — Efendim; 42 nci maddede ilâçlar değil, ilâç yapmaya yarayan kimyevi madde ve ecza maddelerinin bozuk veya dağınık halde bulunması nazarı dikkate alınacaktır. Binaenaleyh, bir kalfanın bu maddeleri ortada bırakmasıyla bu yüzden bozulmaları akla gelebilir. Binaenaleyh; bu mecburi konmuş ceza ağırdır. Binaenaleyh bendeniz teklifimde, eczacı ve onun bulunmaması halinde mesul müdürün vaziyetini tasrih ediyorum.

Bozulma halinde, tağşiş halinde veya... diye vazih bir hale getiriyorum.

Hapis cezası konmuştur. İşin mahiyetine nispetle hapıs cezası ağırdır. Kaldırılmasını teklif ediyorum. Konmuş bulunan para cezası tescil olunur demekteyim. Sonra para cezasında da âzami, asgari had artmış bulunuyor. Bozuk kimyevi maddelerin müsadere ve imhası mevzuubahistir. Tekerrürü halinde muvakkat olarak kapatmak vardır. Para cezası 200 liradan başlayıp hapıs cezasını kaldırıyorum.

Teklifimi yüksek tasvibinize arz ederim efendim.

REİS — Komisyon sözcüsü buyurun.

BU RAPOR SÖZCÜSÜ NUSRET KIRIŞCI-OĞLU (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar; 41 nci maddede beliren Yüksek Meclisin temayülünü nazarı itibara alarak buna iştirak edeceğiz. Ancak bizim maddemizde 50 liradan 500 liraya kadar hadleri konmuştur ancak buradaki para cezası hapıs cezasıyla birlikte olduğu için azdır. Bu bakımdan para cezasının 100 liradan 1 000 liraya kadar olarak değiştirilmesi muvafık olur. Bu vaziyette vahim haller de bulunabilir. Hâkimin takdir salâhiyetini kullanabilmesi için âzami haddin bin liraya çıkarılmasını teklif ediyorum. Tekerrürü halinde ise asgari haddin 500 lira olmasını arz ediyorum. Bu değişiklikleri arkadaşımız kabul ettiği takdirde önerge filhal kabul edilecektir.

MUHLİS TÜMAY (Manisa) — İştirak ediyorum.

REİS — Komisyon filhal iştirak etmiş bulunuyor, Muhlis Tümay Bey de miktara taallük eden teklifi kabul ettiğine göre o tarzda tekrar okutuyorum.

MADDE 42. — Bu kanunun 1 nci maddesinde sayılan yerlerde ilâç halinde ihzar, imal veya tertibedilmemiş olan bozuk veya mağşuş ecza ve kimyevi maddeler bulunduğu takdirde, bunların hepsi müsadere ve imha edilmekle beraber bu yerleri bizzat idare eden eczacı ile bu kanunda yazılı sebeplerle eczacının bulunmaması halinde bu yerlerde mesul müdürlük yapanlar (100) liradan (1 000) liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Yukarda yazılı halin tekerrürü takdirinde hükmedilecek para cezası (500) liradan aşağı olamaz. Ayrıca müessesenin bir aydan bir seneye kadar kapatılmasına da karar verilir.

REİS — Komisyon filhal iştirak etmiş olduğuna göre bu teklifi 42 nci madde olarak oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 43. — Zehirli veya kimyevi maddelerle tıbbi ecza ve müstahzarların müsaadesiz satılması yasaktır. Bunları müsaadesiz satan veya satmak üzere dükkânında bulunduranlar hakkında Türk Ceza Kanununun 409 ncu maddesi tatbik olunur ve bu gibi maddeler derhal müsadere edilerek o mahallin resmî hastanesine teslim edilir.

Ancak eczanesi bulunmayan yerlere munhasır olmak üzere Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâletince tesbit ve ilân edilecek müstahzarlar bu hükümden müstesnadır.

REİS — Madde ile ilgili bir değiştirge var, okutuyorum.

T. B. M. Meclisi Yüksek Başkanlığına

Kanunun 43 ncu maddesinin aşağıda yazılı o'duğu şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 43. — Zehirli maddelerle reçete ile satılması meşrut tıbbi ecza ve müstahzarların müsaadesiz satılması yasaktır. Bunları müsaadesiz satan veya satmak üzere dükkânında bulunduranlar hakkında da Türk Ceza Kanununun 409 ncu maddesi tatbik olunur. Ve bu gibi maddeler derhal müsadere edilerek o mahallin resmî hastanesine teslim edilir.

Ancak Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâletince tesbit ve ilân edilecek müstahzarlar bu hükümden müstesnadır.

İstanbul **Balıkesir**
Andre Vahram Bayar **Müfit erkuyumcu**

İstanbul	İstanbul	İstanbul
S. Adato	N. R. Belger	Nazlı Tlabar
İstanbul	İstanbul	İstanbul
S. Fuad Keçeci	S. Oran	M. Sarol
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Celâl Tükgeldi	M. Sözer	İhsan Altinel
İstanbul	İstanbul	İstanbul
A. H. Başar	Ahilya Moshos	S. Yaver
İstanbul	İstanbul	Siird
Hüsnü Yaman	H. Hüsman	M. Daim Süalp
Erzurum	Erzurum	Tokad
E. Nutku	Rıza Topçuoğlu	A. Gürkan
Maraş	Bolu	Bolu
A. Kadoğlu	M. Dayıoğlu	M. Güçbilmez
İzmir	Yozgad	Bitlis
A. Tekön	Y. Karşlıoğlu	N. Barut
Aydın	Diyarbakır	İcel
L. Ülkümen	K. Tayş	Salih İnankur
Kocaeli	Maraş	Bursa
S. Kalemcioglu	M. Özsoy	S. Karacabey
Denizli	Erzurum	İcel
Eyüp Şahin	Enver Karan	H. Atalay
Kocaeli	Giresun	Diyarbakır
M. Kavalcioglu	A. Tüfekcioglu	M. R. Bucak
Bursa	Afyon	Afyon
Selim Herkmen	B. Oynaganlı	S. Torfilli
Bolu	Bolu	Gazianteb
Z. Danışman	Vahit Yöntem	Galip Kınoglu
Tokad		Çanakkale
F. Çubuk		B. Enüstün

ANDRE VAHRAM BAYAR (İstanbul) — Çok muhterem arkadaşlarım; bu teklifimizi 4 Aralık toplantısında arzetmiştim, Heyeti Celi-le de kabul buyurmuştu. Bunun üzerine komisyonun müdahalesi vukubulmuştu. Şimdi bun-dan dolayı huzuru âlilerini işgal ettiğimden do-laylı özür dilerim.

Teklifimizi tekrar etmek mecburiyetindeyim. Çünkü komisyonun yapmış olduğu madde bir-takım huzursuzluklar yaratacaktır. Bunların başında köylü vatandaşlarımız çok müşkülât çekeceklerdir. Malûmu âliniz olduğu üzere köy-lerimizde yani memleketin yarısında ve hattâ 4 vilâyetimizde dahi eczane yoktur. Bu sebep-ten Sağlık Vekâletinin tensibettiği ilâçlar ser-bestçe satılacaktır. Halbuki eczane bulunmayıp da doktorun yanında bir ecza dolabı bulundu-ğu takdirde köylü vatandaş bu defa doktora müracaat etmek mecburiyetinde kalacaktır. Dok-

tor ise çok meşgul olduğundan ve muhtelif va-zifeleri bulunduğundan ekseriya evinde bulu-namaz. Farzımuhal evinde bulunsa bile köylü vatandaş şu 10 kuruşu al da bir aspirin ver di-yemiyecektir. Çünkü, doktor bir ilim adamına has olan meşru bir endişe ile muayeneye lüzum gösterecektir. Bu takdirde ise on kuruşluk bir aspirin almak için belki beş on lira doktor ü-reti ödeyecektir. Bunu da köylü vatandaşları-mız hoş karşılamıyacaklardır..

Sonra burada, «Eczanesi bulunmıyan yerler-de» diyor. Orada eczane olsa bile kaç saatte eczaneye gidebilecektir?

Biraz evvel arzettiğim üzere eczaneden son-ra doktorun ecza dolabı bulundurduğu yerde doktora müracaatı halinde doktorun ilâç ver-mesi gibi birçok mahzurlar da tevellüt edebilir.

Bu sebeplerle «Zehirli maddelerle, reçeteyle satılması meşrut tıbbi ilâç ve müstahzarlar mü-saadesiz satılamaz» demekteyiz. Görülüyor ki, bunların dışındakilerin satılmasında hiçbir mahzur yoktur. 15 - 16 milyon vatandaşın ihti-yacına cevap vermek mukaddes bir vazifedir.

Teklifim bundan ibarettir, kabulünü rica ederim.

BU RAPOR SÖZCÜSÜ NUSRET KIRIŞCI-OĞLU (Çanakkale) — Efendim, bu takrire im-za koyan arkadaşların cevaplarını bilhassa din-lemelerini istirham ederim.

Bu suretle mühim bir memleket meselesiyle karşılaşmış bulunuyoruz. Arkadaşımızın ilk na-zarda haklı görünen tekliflerinin tevliit edeceği mahzurları saydığım zaman, mümkündür ki, birçok arkadaşlarım bendenize hak verecekler-dir.

Evvelâ kendileri mütalâalarına başlarken, madde bugünkü haliyle kabul edildiği takdirde diyorlar ki, «köylü muhtarip olacaktır, çünkü ilâç almak için kazaya gelmeye mecburdur, doğru değildir.»

Arkadaşlar, bizim maddemizde eczane bu-lunmıyan yerlerde Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâletince kabul edilecek ilâçların satılması esası kabul edilmiştir. Yani köy bakkalında bu maddeye göre icabında vekâletin tesbit edece-ği maddeler satılacaktır. Bu bir.

Sonra dediler ki, «doktor, başım ağrıyor di-ye kendisine müracaat eden ve ancak aspirin alacak kadar hasta olan bir kimseye gel mua-yene edelim der, mühim bir hastalık var der,

istismar eder»... Doktor arkadaşlarımızı bu şekli hareketten tenzih ederim. Farzımuhal böyle bir baş ağrısını istismar eden bir doktorun bulunduğunu kabul edelim, madde, bu hali dahi imkân dışında bırakmaktadır. Kayıt şudur : «Eczanesi bulunmayan yerler...» burada ecza dolabı denmiyor, halbuki eczane olmayıp da yalnız doktorun bulunduğu yerde ecza dolabı vardır.

Eczanesi bulunmayan yerlerde, vekâletçe tesbit edilecek müstahzarlar ve sair, bu maddeler bakkalarda satılabilecektir. İkincisi, dâhi doğru değildir. Hâdiseler değiştirilip de anlatılınca hak vermeye imkân kalmıyor. Bu izahatı bu şekilde tesbit etmek icabeder. Ben de kendilerine hak verebilirdim, fakat hakikat bu olmayınca işi başka cepheden ele almak icabeder.

Şimdi, aziz arkadaşlarım, bütün bunlar bir tarafa, esas mühim mahzur bu da değildir. Bendeniz iki noktada meseleyi tetkik edeceğim :

Bir kere, bundan evvel kabul ettiğimiz bir maddede eczacıların ticaret yapmasını önledik. Yani her hangi, aykırı bir maddeyi eczanede satmak müsaadesi vermedik. Eczanede satılması mûtat maddelerin dışarda satılmasına müsaade etmemek, bu koyduğumuz hükmün tabii ve âdil bir neticesi olur.

Bir de şu mesele var arkadaşlar; üzerinde bilhassa ehemmiyetle durduğumuz nokta budur: Eczanelerin satışının mühim bir kısmını bu kabîl sık sık lâzım olan maddeler teşkil eder. Meselâ, aşağı yukarı % 30 - 40 satışı bunlardan ibarettir. Arkadaşlar, kaza merkezlerini düşününüz; kaza merkezinde eczane fazla kâr getirmiyen bir müessese halinde bulunabiliyor. Rekabet vardır, eğer bu teklifi kabul edecek olursanız ufak yerlerdeki eczanelerin kapanması gibi bir vaziyetle karşı karşıya kalabiliriz. Eğer eczanede satılması mümkün olan şeyleri başkası da satabilir dersek esasen bu gibi yerlerde eczacının az olan kazancını baltalamış oluruz.

Eğer kötü şartlı yerlerde eczanelerin tutulmasını istiyorsanız bu teklifi reddediniz aziz arkadaşlar.

REİS — Andre Vahram Bayar.

ANDRE VAHRAM BAYAR (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, evvelâ Sayın sözcünün bendenize karşı meslektaşlarım tarafından bir cereyan yaratmak maksadiyle bana isnadettiği sözleri reddederim. Bendeniz dedim ki, bir

ilim adamına has olan meşru bir endişe ile muayeneye lüzum gösterecek. Bu hiçbir zaman gelen müşteriyi istismar edecek demek değildir. Benim meslektaşlarıma karşı her zaman derin bir hürmetim vardır. Eczacılarımız sıhhatle ilgisi olmıyan traş bıçağı ve saire gibi maddelerin satılmasına müsaade ediyoruz. İki üç maddenin serbestçe satılmasının ne mahzuru vardır, bu kadar endişeye ne lüzum vardır. 15 - 16 milyonun huzurunu temin için bu tekelifimin kabulünü rica ederim.

REİS — Sudi Bev. takirde imzanız var mı? SUDİ MİHÇİOĞLU (Manisa) — Hayır efendim.

REİS — Komisyon sözcüsü buyurun.

BU RAPOR SÖZCÜSÜ NUSRET KIRIŞÇIOĞLU (Çanakkale) — Efendim; ilmî mahzurdan bahsettiler Bir nebze bu noktaya temas etmek isterim. Bedihi olduğu için önce arz etmek istememiştim.

Bir defa her müstahzarın, her ilâcın kontrolü lâzımdır. Bu maddeler eczanelerde satıldığı halde kontrolü müşkül olmaktadır. Her yerde bu arada meselâ bakkal dükkânlarında da satılmaktadır. Meselâ İstanbul'da 30 - 40 eczane varsa, bunlar teftiş edilecek, ayrıca bütün bakkal dükkânları da teftiş ve kontrol edilecek. Terkipleri bozuk mu, sahte mi, kireç tozunu aspirin diye bastırıp satıyorlar mı?.. Bunlar kontrol edilecek. Bunlar ilmî mahzurlar değil mi?

Aziz arkadaşlarım, çok rica ederim. bilhassa fena şartlara tâbi doğu kazaları düşünelim, bozuk ilâç satılması kontrol edilmesin mi? Bütün bu mahzurları bilhassa dikkate almanızı rica ediyorum.

REİS — Efendim, takirle maddeyi mukayeseye imkân vermek için tekrar okuyoruz.

(İstanbul Mebusu Andre Vahram Bayar ve arkadaşlarımızın takirî ile 43 ncu madde tekrar okundu).

BU RAPOR SÖZCÜSÜ NUSRET KIRIŞÇIOĞLU (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlarım, bir de Tıbbi ve İspençiyari Mevaddın Satılması Hakkında bir Kanun vardır; hepinizin malûmu olduğu halde, özür dileyerek, tekrar hatırlatırım. Arkadaşımızın takirî kabul edildiği takdirde reçetesiz verilecek bütün ilâçlar her yerde satılabilecektir. Bu hüküm Tıbbi ve İspençiyari Mevaddın Satışı Hakkındaki Kanunuu birinci madde

sine muhaliftir. Çünkü maddede reçeteli veya reçetesiz bütün ecza maddelerinin ancak eczanelerde satılabileceği açıkça gösterilmiştir. Bu, aradaki hükmü ilga etmeksizin mütenakız yeni bir hüküm sevkediliyor demektir.

ANDRE VAHRAM BAYAR (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, vaktinizi işgal ettiğimden dolayı özür dilerim. Sözü arkadaşımın burada izhar ettiği endişe yerinde değildir. Mahirane müdahale etti, eski bir kanundan bahsetti, «reçetesiz satılacak maddeler serbest satılacak» dedi. Halbuki buraya bir kayıt ilâve etmişiz: «Ancak Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâletince tesbit ve ilân edilecek müstahzarlar bu hükümden müstesnadır.» demişiz. Binaenaleyh Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti tesbit ve ilân edecek. O maddelerle hiçbir alâkası yoktur bu kanunun. Çok istirham ederim sayın arkadaşlarım, bu teklifimi kabul edin.

REİS — Komisyon Sözcüsü.

BU RAPOR SÖZCÜSÜ NUSRET KIRIŞCI-OĞLU (Çanakkale) — Efendim, şu noktayı da tebarüz ettireyim: Biz maddemizde Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâletince tesbit edilecek müstahzarların dışarda satışını, kısmen kabul ediyoruz. Yalnız bu istisnai hali eczanesi bulunmayan yerlere hasrediyoruz. Eczanesi bulunan yerlerde bakıldan alacağına eczanedan alsın, ne mahzuru vardır efendim.

REİS — Andre Vahram ve arkadaşları tarafından verilen ve okunan değiştirgeye komisyon iştirak etmemektedir.

REFET AKSOY (Ordu) — Hükümet ne düşünüyor?

REİS — Hükümet burada. Mütalâası varsa söz alırlar.

Değiştirgenin dikkate alınıp alınmaması hususunu oyunuzda arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Değiştirge reddolunmuştur.

43 ncü maddeyi aynen oyunuzda arz ediyorum: kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 44. — Bu kanunda yazılı olan ya-saklara ve mecburiyetlere muhalif hareket edenler kanunda ayrıca bir ceza gösterilmediği ve fiilleri Türk Ceza Kanununa göre daha ağır cezayı istilzam eylemediği takdirde 7 günden 2 aya kadar hapis ve 50 liradan 200 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılır.

REİS — Komisyon sözcüsü buyurun.

BU RAPOR SÖZCÜSÜ NUSRET KIRIŞCI-OĞLU (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlarım; Yüksek Meclisin kabul buyurduğu 41 ve 42 nci maddelerdeki hapis cezası kaldırılmıştı. Şimdi, 44 ncü maddedeki hal bu maddelere nazaran daha hafif fiillerdir. Bu itibarla daha ağır fiiller için para cezası konduğu halde burada hapis cezası konmasını doğru bulmamaktayız. 44 ncü maddedeki para cezasının da (100 liradan 500 liraya kadar) olarak değiştirilmesini rica ediyoruz.

REİS — Maddeyi öyle okuyun.

BU RAPOR SÖZCÜSÜ NUSRET KIRIŞCI-OĞLU (Çanakkale) — Madde şöyle olacaktır.

MADDE 44. — Bu kanunda yazılı olan ya-saklara ve mecburiyetlere muhalif hareket edenler kanunda ayrıca bir ceza gösterilmediği ve fiilleri Türk Ceza Kanununa göre daha ağır cezayı istilzam eylemediği takdirde 100 liradan 500 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılır.

Hapsi kaldırmamızın sebebi bundan evvelki maddelerdeki değişikliğin neticesi olarak arz ediyorum.

REİS — Komisyonun tashihi suretiyle maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 45. — Eczaneyi işletmeye başladık-tan sonra mazeretsiz olarak ve mücbir sebepler dışında eczanesi olan yerlerde 30 gün, olmayan yerlerde 10 gün müddetle eczanesini kapalı bırakan veya teftiş sırasında görülen noksanların tamamlanması için yapılmış iki yazılı ihtara riayet etmeyen eczacılar 50 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

REİS — Değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 46. — Eczacılar ve eczaneler hakkındaki 964 sayılı Kanunla buna zeyil 5320 sayılı Kanunun hükümleri mülğadır.

REİS — Değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — 964 sayılı Kanunun 51 nci maddesinden istifade ile eczanelerde hasta kabul ve muayene suretiyle icrayı tababet

eyliyen doktorlar işbu kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay içinde muayenehanelerini eczane dışına nakle mecburdurlar.

REİS — Değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Lozan Sulh Muahedesine göre Türkiye'de eczacılık etmek müsaadesini almış olan eczane sahibi yabancı eczacılar bu kanun hükümlerine riayet etmek şartıyla sanatlarını icraya devam ederler.

REİS — Değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 47. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

REİS — Değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 48. — Bu kanun hükümlerini Sağlık ve Sosyal Yardım ve Adalet vekilleri yürütür.

REİS — Değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihamın heyeti umumiyesini oya arz etmeden evvel aleyhte ve tehte iki kişiye söz vereceğim.

Aleyhte söz istiyen Sudi Mihçioğlu.

SUDI MIHÇIOĞLU (Manisa) — Çok muhterem arkadaşlarım; 964 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Kanununun antidemokratik hükümlerinin değiştirilmesi maksadıyla Rifat Sivişoğlu arkadaşımızın verdiği ve esbabı mucibesini antidemokratik kanunları eleme komisyonunun fikir ve mütalâalarına istinadettirdiği kanun teklifi üzerine Eczacı Fuad Seyhun ve Nâzım Ağacıoğlu arkadaşlarımızın bu kanunun bütün maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifleri alâkâlı ihtisas komisyonunda, Sağlık Komisyonunda müzakere ve tetkik edildi. Bu tetkikatın neticesinde bugün için gerek antidemokratik kanunları eleme komisyonunun görüşleri ve gerek buna dayanılarak yapılan kanun teklifinin mülâhazası Sağlık Komisyonunca vârit görülmüyerek memleketin umumi sağlığı bakımından iras edeceği zararlar da mütalâa olunarak yeni bir kanun hazırlanmıştır. Sağlık

lık Komisyonundan Yüksek Adalet Komisyonuna intikal eden bu kanun üzerinde Adalet Komisyonunca yalnız antidemokratik hükümlerin çıkarılması icabediyor iken, onların çıkarılması derpiş edilmiyerek meslekin teknik kısımlarına ait maddeleri de değiştirmek gibi bir yola gitmiş bulunuyor. Bugün yüksek huzurunuzda günlerden beri müzakere edilen bu kanun Adalet Komisyonu görüşüne göre tedvin edilmiş bulunmaktadır. Bu kanunun antidemokratik olan 964 sayılı Kanuna nazaran daha ileri antidemokratik maddeler ihtiva ettiğini söylemek benim için bir vazife olmuştur. Bir meslek ya serbestir, ya değildir. O meslek bir âmme vazifesini ifa etmekte ise, doğması muhtemel mahzurlar alâkâlı dairelerince daima, murakabe neticesinde, önlenbilir. Eğer bu meslek tahdidî hükümlerden istisna edilen bir meslekse bu takdirde hiçbir sun'u taksiri olmadan bir meslek adamının birçok yanlış mütalâalarla takibe, tahdide, hattâ tehdidata tâbi tutulmaması icabeder. Bir meslek ya ticari veya âmme hizmeti olması bakımından mütalâa edildiği zaman göz önünde tutulması icabeden nokta şu olacaktır:

Adalet Komisyonu Başkanının ifadesiyle eczacılık mesleki tüccarlık telâkki edilmiştir. (Hayır sesleri) müsaade buyurun. Halbuki maddelerin tanziminde ticari denem eczacılık mesleki bir âmme müessesesi ve bir âmme hizmeti olarak mütalâa olunmuştur. Çünkü Antidemokratik kanunları arayıp tesbit etmeye memur edilen İlim Komisyonunun 964 sayılı Kanunda bulduğu antidemokratik hükümleri arz edeyim.

İlim Komisyonu şöyle diyor: «24 Ocak 1927 tarihli ve 964 sayılı Eczaneler Hakkındaki Kanunun 18, 19, 20, 21, 22, 23 ve 24 ncü maddeleriyle 44 ncü maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmalıdır.»

Bu maddeleri tetkik ettiğimiz zaman görürüz ki, eczanelerin nüfus sayısı üzerine açılması doğru değildir, eczacı istediği yerde serbestçe eczane açabilmelidir. Buna bir eczacı olarak, meslek mensubu olarak asla bir şey demiyoruz. Temenni ediyoruz ki, Sağlık Bakanlığı memleketin sıhhati umumiyesini temin edecek eczaneleri memlekette çoğaltmak bahtiyarlığına erişsin ve biz de meslek mensubu olarak bu yolda hizmette kusur etmiyelim.

Yalnız bir nokta var arkadaşlar, Sağlık Bakanı bugün memleketin 60 resmî müessesesine

eczacı bulunmadığını ve bu müesseselere eczacı bulunmadığından dolayı hekim arkadaşların mesuliyetleri altında hizmette bulduklarını ifade ediyor.

Bu memleketin üç bine yakın eczacı ihtiyacına karşılık bugün 1 254 eczacı vardır. Memur eczacı, asker eczacı, eczane sahipleri, lâboratuvar sahipleri ancak bu adedde bulunursa, bu memleketin yarın eczacıya olan ihtiyaçları karşısında, memleketin sağlığını düşünmekle mükellef olan Sağlık Bakanlığı, Hükümet, bilmiyorum ne gibi tedbirler alacaktır...

Aziz arkadaşlarım; kanunun maddelerini başından sonuna kadar tetkik ettiğiniz zaman göreceksiniz ki, birçok maddeleri birbirini nakzeden hükümleri ihtiva etmektedir. Birçok maddelerde eczacılara tahmil edilen; eczacıları mükellef kılan cezai müeyyideler, Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâletinin verdiği müsaade ile, bakkallara yükletilmemektedir. Bir müstahzar bozuk olduğu takdirde o ilâç eczanede bulunduğu zaman eczacı mesuldür. Öte taraftan bakkalın sattığı bozuk ilâç, müstahzar vatan-daşa zarar verebilir, fakat o mesul değildir.

Aziz arkadaşlar, ayrıca bugün yüksek huzurunuzda müzakeresi yapılmış olan bu kanunun Anayasa hükümleri karşısında birçok antidemokratik maddeleri ihtiva ettiğini söylemek mecburiyetindeyim. Anayasa muvacehesinde vatandaş serbestçe ve dilediği gibi memleket dâhilinde, ticaret yapmakta hareket serbestisi taşıdığı halde bu kanun, memleket kaygısı ile bir kazada oturan eczacının, karnını doyuramadığı halde dahi, ticaret yapmasına mâni hükümleri ihtiva etmektedir. Bu hüküm memleketin küçük yerlerinde ebet müddet bir eczanenin teessüsüne imkân vermiyecektir, arkadaşlar.

Bu kanun, bendenize, bir eczacı ve eczaneler kanunu olmaktan ziyade âdetâ bir ceza kanunudur. Kanunun 40 nci maddesinden sonra gelen, 45, 46 ve diğer maddeler cezaların mahiyetini tesbit etmektedir. Mese lâ bir eczacının eczanesinin içinde hiçbir vakit sun'u tak-siri olmadan, kasdı olmadan, bilgisi dâhilinde bulunmadan, bir ilâç bozüksa, eczanesinde mevcut o ilâç dolayısıyla altı ay hapis cezası konulmuştur. Kanunun bu maddeleri memlekette eczanenin çoğalmasını önleyici mahiyettedir. Hangi meslek adamı tasavvur edilebilir ki, kasten vatandaşın haysiyetiyle oynar. Bunu

düşünmek dahi, bilhassa yemin ederek diploma almış olan insanlar için, biraz fazla insafsızlık olur. Hal böyle iken ve eski 964 sayılı Kanunda hapis ve para cezası yokken bu kanunun maddelerinde bu gibi cezalar tedvin olunmuştur.

Muhterem arkadaşlarım; bendeniz şu kürsüden hepiniz gibi memleketin esenliği için yemin ettim. Esenlik milletin refahı ve huzuru demektir. Bu böyle olduğuna göre birçok bölgelerimizin eczanesiz kalması ile, o bölgelerde yaşayan vatandaşların elbette huzuru kaçacak, elbette menfaati haleldar olacaktır. Bu vaziyet karşısında bendeniz bu kanunun tümünün memleket ihtiyaçlarına tekabül etmediğine vicdanen kaani olarak Heyeti Celileniz tarafından reddedilmesini teklif (Gülüşmeler) ve Sağlık Vekâletinin Hükümetin en kısa bir zamanda, tahdidi hükümleri tamamen kaldıran ahkâmı muhtevi ve fakat ciddî ve ilmî bir tetkikin mahsulü olarak getireceği kanun tasarisının kısa zamanda Meclisi Âlice kabulünü arz ve istirham eylerim.

Bu vazifeyi yaptıktan sonra vicdanen huzur içinde bulunuyorum. Hepinizi saygı ile selâmlarım.

REİS — Heyeti umumiyesinin lehinde konuşmak isteyen mevcut olmadığına göre (Hepimiz lehindeyiz sesleri). Lâyihanın heyeti umumiyesini oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Heyeti umumiyesi kabul edilmiştir. (Alkışlar).

Birinci defa görüşülecek işlerden.

2. — *Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkında kanun lâyihası ve Bayındırlık, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/366) [1]*

REİS — Komisyonun raporunda öncelik ve ivedilik mevcuttur. Bu lâyihanın öncelikle görüşülmesi hususunu oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Öncelikle görüşülmesi kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen var mı?

İBRAHİM DUYGUN (Sivas) — Muhterem arkadaşlar, su işlerinin memleketin iktisadi ve sağlık dâvasında arzettiği büyük ehemmiyeti izahtan müstağni addederim. Köye gittiğimiz zaman vatandaşın bize söylediği ilk söz, «Efendim, şu ırmağı görüyorsunuz, bu ırmak boşa

[1] 13 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

akar; fakat bizim tarlalarımız susuzluktan yanan.» şeklindedir. Binaenaleyh elimizdeki kanun memlekette büyük bir ihtiyaca cevap verecek olan Su İşleri Genel Müdürlüğünü kuracaktır.

Kanun heyeti umumiyesi itibariyle kabule sayandır. Ancak eksik bulduğum birkaç noktayı arz etmek istiyorum :

Kanunda işlerin sıraya konmasında verimlilik prensibi esas olarak kabul edilmiştir.

Muhterem arkadaşlarım; kanun bu şekilde çıkarsa senede iki defa mahsul veren bazı bölgelerimiz bu kanundan çok istifade edecek, verimi az olan bilhassa Orta - Anadolu bölgeleri hiç istifade edemeyecektir. Binaenaleyh verimlilik prensibinin yanında bir de mahallî, sosyal, sıhhi prensiplere yer verilmelidir. Bundan başka kanunda 200 milyonluk Seyhan Barajı ile üç - beş bin liraya mal olacak küçük su işleri aynı şekilde mütalâa edilmiştir. Kanaatimce bu doğru değildir. Üç - beş bin liraya mal olacak küçük su işleri için kanuni formaliteler tamamiyle milyonluk büyük su işlerinin aynıdır. Bundan başka malî kaynakları kifayetsiz buluyorum. Kanunda Su İşleri Genel Müdürlüğünün malî kaynakları olarak en başta devlet bütçesinden verilen meblâğlar geliyor. Bu meblâğlar verimlilik esasına göre ve bir plân dâhilinde sarfedilecek, bilâhara sudan istifade edenlerden faizle ve mütaaddit taksitlerle geri alınacaktır. Bu mekanizma 10 - 15 sene işledikten sonra Su İşlerinin mühim bir sermayeye malik olacağı muhakkaktır. Fakat arzettiğim gibi, 10 - 15 sene beklemek lâzımdır. Halbuki elimizdeki bilhassa küçük su işlerinin beklemeye tahammülü yoktur. Bir an önce bu dâvanın halledilmesi için bütçeden her sene ayrılacak tahsisattan başka Umum Müdürlüğe Maliye Vekâletinin kefaletini haiz bono çıkarmak ya'kisi verilirse bu kanun mükemmel bir halde çıkar. Tümünün kabulünü rica ederim.

REİS — Başka söz istiyen yoktur. Maddelere geçilmesini oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Raporda ivedilik teklifi de mevcuttur. İvedilikle görüşülmesini oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... İvedilikle görüşülmesi kabul edilmiştir.

Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilât ve Vazifeleri hakkında Kanun

I - Umumi hükümler

MADDE 1. — Yerüstü ve yeraltı sularının zararlarını önlemek ve bunlardan çeşitli yönden faydalanmak maksadiyle Bayındırlık Vekâletine bağlı hükmi şahsiyeti haiz mülhak bütçeli «Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü» kurulmuştur.

Bu kanunda «Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü DSİ remzi ile ifade edilmiştir.»

REİS — Madde hakkında söz istiyen varmı? Maddeyi oyunza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

II - Vazife ve salâhiyetler

MADDE 2. — Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğünün vazife ve salâhiyetleri şunlardır:

a) Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesisler meydana getirmek;

b) Sulama tesislerini kurmak, sulama saha- larında mevcut parsellerin tamamını veya aksa- mını gösterir harita ve plânları yapmak veya yaptırmak ve icabı halinde kadastrounu yap- tırmak;

c) Bataklıkları kurutmak;

d) a, b, c, fıkralarındaki faaliyetlerle ilgili olmak şartıyla sudan ve zaruret halinde yardımcı diğer kaynaklardan enerji istihsal etmek;

e) Şehir ve kasabaların içme su ve kanali- zasyon projelerini tetkik, tasdik ve murakabe etmek;

Köy içme suları için teknik organizasyon ve murakabeyi sağlamak ve bu iş için Bayındırlık müdürlükleri emrinde çalışacak lüzumlu bilgiye sahip elemanları yetiştirmek;

f) Akar sularda ıslahat yapmak ve icabe- denleri seyrüsefere elverişli hale getirmek;

g) Yukardaki fıkralarda yazılı tesislerin (çalıştırılma, bakım ve onarım dâhil) işletmele- rini sağlamak;

h) Yukardaki fıkralarda yazılı işlerle ilgili olmak üzere rasat, tecrübe, istatistik, araştırma ve her türlü istikşaf işlerini yapmak ve ezcüm- le toprağın cins ve karakterini, yetiştirilecek mahsul nevelerini ve elde edilecek zirai, iktisadi faydaları ve verimlilik derecelerini tesbit etmek ve bu mevzularda gerekirse ilgili vekâlet veya müesseselerden faydalanmak, ame- najman plânlarını hazırlamak ve bunları, temin

edecekleri fayda ve ele alınmalarındaki zaruretlere göre seçmek, sıralamak ve vekâlete teklif etmek;

i) Yukardaki fıkralarda yazılı işlerin her türlü etüd ve projelerini yapmak veya yaptırmak (Bunlardan d fıkrasında yazılı işlerde Elektrik İşleri Etüd İdaresi ile iş birliği yapar);

j) Tesislerin yapılması hususunda her türlü malî imkânları araştırmak ve icabı halinde ortaklıklar kurulmasını vekâlete teklif etmek ve Maliye Vekâletinin muvafakat ve kefaleti ve İcra Vekilleri Heyeti kararı ile uzun vâdeli iç ve dış istikrazlar yapmak;

k) Umum Müdürlüğün yaptığı veya devraldığı tesislerden işletmelerini bizzat deruhde etmediklerinin işlemelerini sağlamak üzere işletmeler kurmak, ya doğrudan doğruya veya hut da işletmeler marifetiyle ortaklıklar teşkil etmek ve lüzumu halinde tesisleri hakiki ve hükmi şahıslara devretmek üzere Vekâlete teklifte bulunmak;

i) Hükümet daireleriyle Hükümete bağlı müesseseler ve diğer hükmi ve hakiki şahıslar tarafından yapılp âmme menfaati bulunan ve Umum Müdürlüğün vazifesi ile ilgili işlere ait proje ve keşif evrakını tetkik ve tasdik etmek, inşaatın yapılmasının proje ve fennî icaplara uygunluğunu murakabe etmek ve bu işlerin etüd ve projelerini uygun gördüğü bir ücret mukabilinde yapmak veya yaptırmak;

m) Umum Müdürlüğün yukarıki fıkralarda yazılı çalışmalarının yürümesine ve gelişmesine muktazi garaj ve atelyeleri, makine ve malzeme ambar ve depo'larını, idare binalarını, servis ve akar yakıt tesislerini, lâboratuvarları, deneme istasyonlarını, işletme ve koruma emniyetlerini sağlayacak bina ve lojmanlarla telefon şebekelerini, radyo verici istasyonlarını, Umum Müdürlüğün vazifelerinin verimli yönetimine yarınacak diğer tesisleri yapmak veya yaptırmak, teçhiz etmek, kiralamak ve bakımlarını temin etmek;

n) Umum müdürlüğün vazifesi içinde bulunan işlerin yapılmasına lüzumlu arazi ve gayrimenkulleri kanunlarına göre muvakkat olarak işgal etmek veya istimlâk etmek veya satın almak;

o) Umum Müdürlüğün çalışma konusuna

giren işleri yapmaya lüzumlu malzeme, makine, teçhizat ve taşıtları seçmek, sağlamak, çalıştırmak ve icabında kira mukabili vermek ve bunlar için gerekli tamir atelyeleri ile tesiseri kurmak ve işletmek;

MİTHAT SAN (Bursa) — Muhterem arkadaşlar; bu tasarıнын ikinci maddesinin (D) fıkrasında, sudan ve zaruret halinde diğer maddelerden elektrik istihsalı gibi bir kayıt vardır. Ben bu fıkradan şunu anlıyorum; Sular İdaresi icabında termik santraller kuracaktır.

Arkadaşlar; affınızı rica ederim, hepiniz bilirsiniz ki, memleketimizde, çok muhtaç olduğumuz elektrifikasyonun tahakkuku için perakende olanların, yani Etibank, İller Bankası, İktisadi Devlet Teşekkülleri ve belediyelerin, kendilerinin yaptığı bu perakende işleri bir elde topluyabilmek için Bayındırlık Vekâleti tarafından bir enerji kongresinin toplanmasına lüzum hâsıl olmuştu ve yine malûmunuzdur ki, bu enerji kongresine memleketin her tarafından gelen ve bu hususta hakikaten sahibi salâhiyet olan insanların fikirlerinin inzimamiyle bir Türk enerji teşekkülü kurmak üzere çalışmalara başlanmıştı. 35 maddeden ibaret olan bu teşekküle ait tasarıнын 22 nci maddesine kadar olan kısmı bitmiş ve tasarı bugünlerde Meclisi Âliye gelmek üzeredir. Binaenaleyh biz memleketimizde perakende olanlar heder olduktan sonra bir teşekkülde toplanmak lüzumunu hissettiğimiz elektrifikasyon işlerimizi bugün bu işle katiyen alâkası olmıyan bir su işlerine vermek mecburiyetinde bulunuyoruz. Hepsiniz bilirsiniz ki, üç maksatlı olan ve bilhassa taşkın önlemek, sulama ve idro - elektrik tesislerine yarınacak olan enerjilerimizin su işlerine verilmesi çok doğru ve yerinde bir harekettir. Meselâ Adana'da Seyhan barajı hakikaten üç maksatlıdır : Taşkın önlemek, sulama ve idro - elektrik. Fakat bunun elektrifikasyon kısmı ayrıca Elektrik Türk Anonim Şirketi namı altında bir şirkete devredilecektir.

Sismi bu cihetleri mütalâa ettikten sonra bilhassa idro - elektrik tesislerinin çok pahalıya mal olması dolayısıyla yalnız Devlet sektöründen para alacak olan su işlerinin yapılmasına imkân maddi yoktur. Bu kanunu kabul ederde elektrik enerjisi istihsalı isini de Su İşlerine verince bütün bunlar yüzüstü kalacaktır.

Nitekim biz Türkiye Enerji Kurumunu kurarken bunun bir kere de mahallî sermaye top-

layacak, hazineden yardım görecek, bilhassa dış krediden lüzumlu parayı temin edecek şekilde Beynelmül Kalkınma Bankasından veya sair harici membalardan istikraz akdetmek ve icabında tahvil çıkarma gibi hususları göz önünde tuttuk. Binaenaleyh Etibank gibi senelerden beri bu iş üzerinde çalışan bir müessesenin çalışmasına dahi vicdanımız kani değilken, yepyeni bir teşekkül yapacağımız yerde bunu da şimdi kurmakta olduğumuz Su İşlerine vermek demek bu işi tamamen kadük etmek demek olur.

Bir takrir veriyorum, Elektrik işinin ikinci maddenin (D) fıkrasından çıkarılmasını ve diğer maddelerdeki, elektrik istihsalı, ibarelerinin kaldırılmasını istirham ediyorum.

REİS — Komisyonun bir mütalâası var mı?

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA BU RAPOR SÖZCÜSÜ REMZİ BİRAND (Konya) — Muhterem arkadaşlar, kıymetli meslekdaşım Mitat San'ın verdiği izahat hakikaten bu işin yerine mâtuf ve elzem bir şey olduğunu hatıra getirebilir diye komisyon adına çalışmaların muhasulasını izah etmek mecburiyetindeyim.

Arkadaşımızın ortaya koyduğu elektrik mevzuu ile buradaki maddenin mânası birbirinden tamamen ayrıdır. Evvelden su işleri deyince, bataklık kurutmak, arazi sulamak, arazileri su baskınlarından kurtarmak gibi şeyler hatıra gelirdi ve bunlardan ibaretti. Bugün su işlerindeki ilerleme neticesinde, büyük barajlar yapılması için de ele alınınca, bu barajlardan kuvvei muharrike istihsal edilerek onun enerjisinden istifade etmek yoluna gidilmektedir. Kanunun içinde hidro - elektrik santralının bulunmasının sebep ve hikmeti, işin aslının su işiyle alâkalı olmasındandır. Binaenaleyh, mevzu arzettiğim gibi üç cepheli değil, artık bundan sonra elektriği de içine almak suretiyle dört cepheli olmuştur. Yalnız maddede termik santral mevzuunun, Etibankın vazifesi olup olmadığı ve oradaki muayyen vazifeyi görüp görememesi bakımından endişe ederken bunu su işlerine vererek ufak bir yanlışlık yapmamızdan, (komisyon çalışmalarında bulunmadıklarından tam mânası ile, kanunun heyeti umumiyesini tetkik edemedikleri için olacak) arkadaşımız endişe ediyorlar. Yoksa kendileri ile beraberim. enerji kongresinde bulunan arkadaşlarımızdan biri de bendenizim, prensiplerini, kararlarını Nafıanın, Hükümetin nasıl benimsediğini bilmek-

teyim. Kanun tasarısı hazırlanmaktadır ve gelecektir. Termik santrali, hidro - elektrik santralının kurulması ile elektrik işi karışınca bu civarın elektriğini temin için mutlaka âzami takate göre, kurulmaz. Muayyen takatte kurulan ve günün muayyen saatlerinde fazla istihlâkten dolayı lâzım olacak enerjeyi temin etmek için ilâve olarak ufak tefek santrallerin yapılması zarureti karşısında kalınabilir. (Böyle bir hal vukuunda, termik santral kurulabilir) kelimelerinin ilâvesi lüzumu bundan ileri gelmiştir.

Enerji kurulu mevzuuna gelince : Bu hidro - elektrik santrali işi ortaya çıkaran sebep olarak su baskınını önleme, sulama ve enerji ile beraber istihsal olduğunu arz etmiştim. Bu umumi işletme ve bu işlerin umumi yürüyüşü çok yakında gelecek olan kanunla enerji kurumuna devredilecek, elbette müessese alâkadar olacaktır. Yoksa bu kanun Bütçe Komisyonuna gelmeden evvel, daha evvelki teknik komisyonda, Bayındırlık Komisyonunda tetkik edildiği sıralarda kendisinin şimdi ortaya koyduğu mütalâaları kendisi gibi ben de arz etmiştim. Fakat meselenin enine boyuna tetkikından sonra bu işin daha münasip olacağı komisyonda işe sahip olarak incelenmesi neticesinde karar altına alınmıştır. Bu bakımdan arkadaşımın bu izahından sonra kendisinin böyle bir teklifte bulunmayacağına yüzde yüz eminim.

REİS — Mitat San.

MİTHAT SAN (Bursa) — Muhterem arkadaşlar; hepiniz bilirsiniz ki, su işleri elektrifikasyonu üzerine alırsa tam mânasıyla bunun için bir büro kurmak mecburiyetindedir.

Fakat tevhide kuvava gittiğimiz bu sırada ve hali hazırda ne elimizde, ne Etibankta, ne Elektrik Etüd İdaresinde, ne İller Bankasında elektrik mühendisi bulunmadığına göre, böyle bir büronun kurulmasının mânasını bendeniz anlayamıyorum.

Biraz evvel kendilerinin de söylediği gibi, Enerji Kongresinin Başkanı sıfatıyla bizim çalışmalarımızı her halde yakinen takibetmişlerdir. Eğer bir hafta sonra gelecek kanunda bunlar kaldırılacaksa bu teklife ne lüzum vardı? Onun için bendeniz bu maddenin kaldırılması hususundaki teklifimin kabulünü rica edeceğim.

Eğer su işleri kendi ihtiyacını temin için bunu yapmak istiyorsa, ufak bir motopomp ko-

yacaksa, mesele yoktur. Fakat su işleri elektrik istihsal edip satacaksa o zaman Enerji Kurumunun kurulması, Elektrik İşleri Etüd İdaresinin Su İşlerine bağlanması ve üç başa dördüncüsünün ilâve edilmemesi lâzımdır. Bu cihetle takririmin kabulünü rica ederim.

REİS — Maddeyle ilgili takriri okuyoruz.

Yüksek Riyasete

2 nci maddenin (d) fıkrasındaki «ve zaruret halinde diğer maddelerden elektrik istihsali» kaydının şifahen arzettiğim sebeplerden çıkarılmasını rica ederim.

Bursa
Mithat San

REİS — Komisyon.

SÖZCÜ REMZİ BİRAND (Konya) — Belki deminki izahatım kâfi gelmemiştir. Arkadaşım Mithat San'dan af dilerim. Kendi gösterdiği misale göre Seyhan'dan istihsal edilecek elektrik enerjisinin o mntakada muayyen saatlerde kâfi gelmediği mülâhazasıyla Adana'da ufak bir santral kurulması lüzumu hâsil olur diye bu maddenin bulunması lâzımdır. Yoksa su ile alâkası olmayan yerlerde termik santral kurmak yetkisini almak bahis konusu değildir. Kanununun 53 nci maddesinde yazılı olduğu üzere, hangi mülâhaza ile kurulacağı sarîh ve aşikârdır. Enerji Kongresi kararıyla mutabık olduğumuz mesele şudur : Elbetteki bu idare bu işlerin işletmesine kâfi gelmiyen bir idaredir. Ondan dolayı bir enerji kurumunun kurulmasına ve bu işi daha yetkili olarak yapılmasında ben de kendileriyle beraberim. Henüz o kanun gelmemiştir. Bu da Meclisin devamlı mesaisi ve bütçenin komisyonda müzakeresi ve sair sebeplerle bir miktar gecikti. Önümüzdeki aylarda çalışmayı aksatmamak için bu maddede, her hangi bir rahatsızlığı veya her hangi bir süi tefehhümü de izale edeceği kanaatiyle getirilmiş bulunuyor. Kendileri bu ciheti bendenizden daha iyi takdir ederler.

İsrarları muvacehesinde arzım bundan ibarettir. Kabul edilmemesi ricasımdayım.

MİTHAT SAN (Bursa) — Muhterem arkadaşlar, o halde bu kanunun ismini değiştirmek lâzımdır. Mademki, Su İşleri termik santral kuracaktır bu teşekkülün ismini değiştirmek lâzımdır. Aflarını rica ederim.

REİS — Komisyon takriri iştirak etmiyor mu?

SÖZCÜ REMZİ BİRAND (Konya) — Etmiyoruz.

BAYINDIRLIK VEKİLİ KEMAL ZEYTİNOĞLU (Eskişehir) — Efendim bu kanunla hükmi şahsiyeti haiz, mülhak bütçeli bir umum müdürlük kurılmaktadır. Bu umum müdürlüğün salâhiyetleri içerisinde belki de en mühimmi olarak istikraz yapmak işi ile bunun yanı sıra inşaatın hitamında meydana getirdiği işletmele-ri istediği şekilde devretmek vardır. Bu noktaya bilhassa nazarı dikkatinizi çekerim.

Arkadaşım bizim lehimize olarak Seyhan Barajını gayet güzel bir misal olarak verdiler. Seyhan Barajı üç maksatlı bir tesistir. Taşkınları önlemek, sulama ve bünyesinden ayrılması kabil olmiyan enerji işleri. Bugün yalnız cazibe ile sulama yapmamaktayız, aynı zamanda terfi usulleri ile yani bol ve ucuz enerjiye ihtiyaç gösteren birtakım usullerle sulara yapmak zorundayız. Binaenaleyh bu enerji mevzuunu su işinden ayırmak imkânı yoktur. Devretmek imkânı da bulunduğu, bu yolda salâhiyet verildiğine göre hazırlamakta olduğumuz ve yakında gelecek olan Enerji Kurumu kanunu tasarısı konunlaştığı takdirde meydana gelecek Enerji Kurumuna da bunları devretmek suretiyle bir araya toplamak imkânı yine arkadaşımızın arzu ettiği şekilde husule gelecektir.

REİS — Mithat San.

MİTHAT SAN (Bursa) — Affınızı rica ederim. Bendenizi Hidro - Elektrik Santrali kurulmasını demedim. Bilmem bakan mı yanlış anladılar, bendeniz mi arzedemedim. Sular İdaresinin termik santral kurmasına taraftar değilim.

Sudan zaruret halinde sair maddelerden elektrik istihsalinin çıkarılması hususunda, Adana'da hidro - elektrik santralleri yapmak vazifesini Sular İdaresi üzerine alabilir. Ama niçin bu termik santrali? Onu anlamıyorum.

REİS — Bayındırlık Vekili buyurunuz.

BAYINDIRLIK VEKİLİ KEMAL ZEYTİNOĞLU (Eskişehir) — Efendim; termik santral mevzuuna temas etmemiştim. Çünkü komisyonca izah olunmuştu. Şimdi bir santral kuruyor, bir elektrik mühendisi olarak arkadaşımız cevabı iyi bilirler ki; bu santralin yanı başında takviye olarak, munzam bir takviye santrali ilâvesi teknik icaplardandır. Binaenaleyh bir boşluğu

dolduruyor. Bundan başka gelecek 53 üncü maddede sarahat vardır.

REİS — Hâdi Hüsman.

BÜTÇE KOMİSYONU REİS V. İLÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Efendim (d) fıkrasında zaten açıkca bu vaziyet ve maksat izah edilmektedir. (d) fıkrası : « (a, b, c) fıkralarındaki faaliyetlerle ilgili olmak şartıyla » diyor. (a ve b) fıkraları şunlardır :

a) Taşkın sulara ve sellere karşı koruyucu tesisler meydana getirmek ;

b) Sulama tesislerini kurmak, sulama saha- larında mevcut parsellerin tamamını veya aksa- mını gösterir harita ve plânları yapmak veya yaptırmak ve icabı halinde kadastrasını yap- tırmak ;

Binaenaleyh termik bir santral kurulursa bu mevzu ile alâkalı olacaktır. Munhasıran enerjiden istifade için yapılacak santraller bu mevzu ile ilgili değildir. Maksat gayet sarihtir, müsta- kil bir termik santral kurmak değildir.

d fıkrasında : « a, b ve c fıkralarıyla ilgili ol- mak şartıyla sudan ve zaruret halinde yardımcı diğer kaynaklardan enerji istihsal etmek » kay- dı vardır ; binaenaleyh takririn kabul edilmeme- sini rica ederim.

REİS — Mithat San tarafından verilen tak- riri reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Et- miyenler... Takrir reddedilmiştir.

2 nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

III - Teşkilât

MADDE 3. — Devlet Su İşleri Umum Mü- dürlüğü bir umum müdürün idaresi altında merkez teşkilâtı ile merkez dışında bölge müdür- lüklerinden ve bu kanuna göre kurulacak işlet- melerden teşekkül eder.

REİS — Maddeyi oyunuzda sunuyorum. Ka- bul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Umum Müdürlüğün merkez teşkilâtı :

Bir umum müdür muavini ile Etüd ve Plân Dairesi, Proje ve İnşaat Dairesi, İşletme Dairesi, İdari İşler Dairesi reislikleri ve Teknik, Hu- kuk, Tarım ve İktisat müşavirlikleri, Makine ve Muhasebe müdürlüklerinden tereküb eder.

REİS — Adnan Karaosmanoğlu.

ADNAN KARAOSMANOĞLU (Manisa) —

Efendim, bendeniz Hükümetten veya Komis- yondan ufak bir şey anlamak istedim. Sular idaresi teşkilâtında bâzan hem diğer Bakan- lıklar arasında, hemde Bayındırlık Bakanlığın- ın diğer şubelerinde koordinasyon bulunma- dığını fiilen gördük. Meselâ, Karayolları bir köprü yapıyor, bunun şimaline Sular İdaresi ayrı bir köprü yaptırıyor. Bunun şimalinden bir sene sonra yol geçiyor, yani Karayolları yeni bir yol yapıyor ve o yapılan köprüyü yık- tırıyor. Bu gibi Bakanlıklar ve şubeler ve di- ğer Bakanlıklararası koordinasyonu sağlıya- cak bir büroya tesadüf etmemekteyim. Teşki- lâtlar arasında acaba bunu temin edecek bir büro mevcut müdür ve böyle bir büro tesisine imkân var mıdır? Bunu öğrenmek istiyorum.

Bir de, demin kabul etmiş olduğunuz mad- dede Tarım Bakanlığının birçok vazifelerini Bayındırlık Bakanlığı kabul etmiş gibi görü- nüyor. Kurutulan yerlerin arazi tahlillerini, burada yetişecek zirai mahsullerin hangi nevi- den olduğunu tetkik edip öğrenmesi, çiftçiye hildirmesi, işler halen Bayındırlık Bakanlığı Su İşlerine kalmış gibi görünüyor. Acaba Ta- rım Vekâletinin isi olan bu vazifeleri Su İşleri Dairesi mi almaktadır? Bunu öğrenmek istiyorum. Hem Tarım Vekâle'tinde ve hem de Su İşlerinde aynı neviden bir büro mu buluna- caktır?

REİS — Komisyon Sözcüsü.

SÖZCÜ REMZİ BİRAND (Konya) — Sa- yın Adnan Karaosmanoğlu, şimdi izah ettiği meselelerde çok haklıdır. Yalnız bu mevzu kanun içinde ele alınmıştır, 21 nci maddede buna ait hükümler sarih olarak yazılıdır. Su İşlerinin bütün yapacağı işlerin bir program çerçevesi içinde yer almasını temin etmek ba- kımından gerek Başvekâlete bağlı bu işlerle alâkalı olmak bakımından Başvekâlet mümessili, gerek şimdi kendisinin ikinci madde ola- rak zikrettiği işlerle ilgili olması bakımından Tarım Bakanlığı mümessili, ve nihayet Sağlık Bakanlığı mümessili dahil olmak üzere umumi bir müşavere heyeti teşkil edilmiştir. Memle- kete ait programların hazırlanmasında bunla- rın hazırlıvacaları rapor esas alınmak üzere Ba- yındırlık Vekâletinin teklifi üzerine karar ver- mek Bakanlar Kurulunun yetkisi dâhilindedir. Diğer mevzubahis iş, söylediği şekilde, yalnız

Tarım Bakanlığını değil hattâ rasatla alakalı işlerde, halen rasat işleriyle ilgili dairelerin vazifeleriyle makûs istikamette çıkmasını diye, komisyon hassasiyetle her madde üzerinde durmuş ve diğer kanunlarla bu vazifeyi yapan diğer dairelerin işlerine her hangi bir müdahale olmasını endişesiyle bütün dikkatini kullanmıştır. Müsterih olsunlar.

REİS — 4 ncü maddeyi oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Bu kanunun ikinci maddesinde yazılı işler umum müdür tarafından yürütülür. Umum müdür bu işleri salâhiyet ve mesuliyetleri ile birlikte kısmen veya tamamen umum müdür muavinine, daire reislerine ve bölge müdürlerine yaptırabilir. Ancak bu husus umum müdürün mesuliyetini ortadan kaldırmaz.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Umum müdür Bayındırlık Vekilinin inhası üzerine müşterek kararlar, umum müdür muavini ile daire reisleri, Teknik, Hukuk, Tarım ve İktisat müşavirleri, taşrada bölge müdürleri umum müdürün teklifi ve Bayındırlık Vekilinin tasdiki ile tâyin, nakil ve terfi ettirilir. Muhasebe müdür ve memurları Maliye Vekâletince tâyin edilir. Bunların dışında kalan aylıklı memurlarla bütün hizmetlilerin tâyin, terfi ve nakilleri re'sen veya taşra teşkilâtı için ilgili bölge müdürünün ve merkez teşkilâtı için ilgili daire reisinin inhası ile umum müdür tarafından yapılır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Umum Müdürlüğü ilgilendiren konularda fikir ve mütalâa beyan etmek üzere umum müdür veya muavininin reisiği altında bir Müşavere Heyeti kurulur. Bu heyet daire reisleri ile Teknik, Hukuk, Tarım ve İktisat müşavirlerinden terekübeder.

Heyet umum müdürün daveti üzerine ayda en az bir kere toplanır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok,

oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Etüd ve Plân Dairesi :

Bir reis ile,

a) Hidrolojik ve Meteorolojik Rasat, Topğrafya, Jeoloji,

b) İktisadi, İctimai ve Teknik Tetkikler,

c) Plânlama ve Programlama,

Fen heyetlerinden teşekkül eder.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Proje ve İnşaat Dairesi :

Bir reis ile,

a) İnşaat Projeleri,

b) Makine ve Elektrik Tesisleri Projeleri,

c) İnşaat ve Montaj İşleri,

d) İçme Suyu ve Kanalizasyon,

Fen heyetleriyle İstimlâk Şubesinden teşekkül eder.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 10. — İşletme Dairesi :

Bir reis ile,

a) İslah,

b) Sulama,

c) Enerji,

d) Maliyet Muhasebesi, Tarife ve Finansman,

İşleri fen heyetlerinden teşekkül eder.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 11. — İdari İşler Dairesi :

Bir reis ile,

a) Zat,

b) Malzeme,

c) Muamelât,

d) Neşriyat,

İşleri şubelerinden teşekkül eder.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Makine Müdürlüğü aşağıda yazılı işleri görür :

Umum Müdürlüğün bilimum makine ve ta-

gıtlarının bakım, revizyon ve tamirlerini yaptırmak.

Makinelerin çalışmalarını iş yerlerinde kontrol etmek.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok, oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Teknik müşavirler aşağıda yazılı işleri görürler :

Umum Müdürlük dairelerince hazırlanacak kanun lâyihası, nizamname, talimatname, şartlaşma ve projelerle programları fennî bakımdan tetkik ve bunların tatbik tarzlarını takibederek mütalâalarını Umum Müdürlüğe bildirmek, yabancı memleketlerde Umum Müdürlüğün çalışma konularına giren işlerin gelişmesini takibederek bunların memlekette tatbiki için tekliflerde bulunmak, kendilerine tevdi olunacak diğer işleri yapmak.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok, oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Hukuk müşavirliği aşağıda yazılı işleri görür :

a) Umum Müdürlüğe ait dâvalarla icra işlerini her safhasında takibetmek,

b) Memurların vazifelerinden doğan kanuni takibata ait muameleleri yapmak,

c) Umum Müdürlük hizmetleri ile ilgili olmak üzere ait olduğu teşkilât tarafından hazırlanan kanun, nizamname ve talimatname projelerini, Umum Müdürlük teşkilâtının tertip ve tanzim edeceği her türlü akit ve şartname projelerini, Umum Müdürlük teşkilâtı ile başkaları arasında her türlü uyumsuzlukları, Umum Müdürlükçe sorulacak diğer işleri inceleyip hukuki mütalâasını bildirmek,

Maaşlı veya ücretli avukat kadrosu bulunmayan yerlerde, ücreti muhakeme masrafı tertibinden verilmek üzere mukavele ile aylık ücretli serbest avukat veya dâvavekili kullanılabilir.

Teşkilât olan yerlerde pek mühim ve istisnai sebeplerle her hangi bir dâvanın teşkilât haricinde diğer bir avukata tevdi, Bayındırlık Vekilinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karar verilmiş olmasına bağlıdır.

Umum Müdürlük Hukuk müşaviri ve avukatları mahkemelerle icra dairelerince takdir

edilecek vekâlet ücretinden, Hazine Hukuk Müşavirliği teşkilâtı gibi faydalanırlar.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok, oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Tarım Müşavirliği aşağıda yazılı işleri görür :

Umum Müdürlüğün tarım ve toprak ile ilgili konularda soracağı mevzuları inceleyip teknik mütalâasını bildirmek, sulama bölgelerinde tarımı geliştirmeye mâtuf teklifler yapmak.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok, oyunuz arzediyorum; kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 16. — İktisat Müşavirliği aşağıda yazılı işleri görür :

Umum Müdürlük teşkilâtıyla işletmelerinin plân ve faaliyetlerini iktisadi bakımdan tetkik, yabancı memleketlerde benzeri müesseselerin faaliyetlerini takibetmek ve Umum Müdürlüğün iktisadi mahiyetteki işlerinin daha rasyonel tarzda cereyan etmesi hususunda teklifler yapmak ve kendisine tevdi olunacak diğer mevzular hakkında mütalâada bulunmak.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok, oyunuz arzediyorum; kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Umum Müdürlük Disiplin kurulu, umum müdür veya muavininin reisliği altında daire reisleri, hukuk müşaviri ve zatişleri müdüründen teşekkül eder. Bu kurul tâyinleri Umum Müdürlüğe ait olan memurların disiplin işleriyle meşgul olur. Tâyinleri Bayındırlık Vekâletine ait memurların disiplin işleri Vekâlet Disiplin Komisyonunda görülür.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok, oyunuz arzediyorum; kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Umum müdür merkez ve taşra teşkilâtında aylık veya ücretle çalışmakta bulunan her hangi bir memur veya hizmetliyi ifası Umum Müdürlüğe ait bir iş için Umum Müdürlük teşkilâtı ve açık bulunup bulunmadığı ile kayıtlı olmaksızın kadrosu ile ve tâyindeki usule uyarak merkez veya taşrada dilediği yerde kullanılabilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok,

oyunuza arz ediyorum; kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Umum Müdürlüğün taşra teşkilâtı bölge müdürlüklerinden ve işletmelerden terekküb eder. Bunların aded, hudut ve merkezleri Umum Müdürlüğün teklifi ve Bayındırlık Vekilinin tasdiki ile tesbit ve tâyin olunur.

Bölge müdürlükleri bir bölge merkez teşkilâtı ile şube başmühendislikleri ve kısım mühendisliklerinden terekküb eder.

Şube ve kısımların aded ve hudutları ve merkezleri ve bölge merkez kadrosu bölge müdürünün teklifi ve umum müdürün tasdiki ile tesbit ve tâyin olunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, oyunuza arz ediyorum; kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Bölge müdürleri kendilerine bağlı teşkilâtın âmiri ve Umum Müdürlüğün mümessili olup bölgelerindeki muamelâtta Umum Müdürlüğe karşı sorumludurlar.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, oyunuza arz ediyorum; kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

IV - Çalışma esasları

MADDE 21. — Kanunun 2 nci maddesinin a, b, c, d, f fıkralarına giren işlerin ele alınması ve bunların inşa sıraları Başvekâlet, Maliye, Bayındırlık, Ekonomi ve Ticaret, Tarım, Sağlık ve Sosyal Yardım ve İşletmeler vekâletleri mümessillerinin iştirakiyle işin verimliliği veya ele alınmalarındaki zaruretler bakımından sıralanıp tesbit edilir ve Bayındırlık Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti kararı ile kesinleşir. Konularla bunların sıralarında yapılacak düzeltme, ekleme veya değişmeler aynı usule tâbidir. Ancak, seylâp ve diğer âcil müdahaleyi icab ettiren hâdiselerde yapılacak işler için alınacak kararlar, yukarıki fıkranın hükmüne tâbi olmaksızın, Umum Müdürlük tarafından alınır ve icra edilir.

REİS — Bir takrir var okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

21 nci maddenin aşağıdaki suretle değiştirilmesini rica ederim.

Sivas Mebusu
İbrahim Duygun

Madde 21. — Kanunun birinci maddesinin, a, b, c, d, g fıkralarına giren işler, büyük ve küçük su işleri olmak üzere iki kısımdır.

Maliyetleri 100 bin liranın üstünde (100 bin dâhil) olan işler büyük su işleri olup bunların ele alınması ve inşaat sıraları, Başvekâlet, Maliye, Bayındırlık, Ekonomi ve Ticaret, Tarım, Sağlık ve Sosyal Yardım, İşletmeler vekâletleri mümessillerinin iştirakiyle işin verimliliği ve ele alınmalarındaki sosyal ve sıhhi zaruretler göz önünde tutularak tesbit edilir ve Bayındırlık Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri kararı ile kesinleşir.

Maliyetleri 100 bin liranın altında olan küçük su işlerinin ele alınması ve inşa sıraları sosyal ve sıhhi zaruretler göz önünde tutularak bölge müdürlüğünün teklifi ve Umum Müdürlüğün tasdiki ile kesinleşir.

İkinci ve üçüncü fıkralardaki 100 bin lira hâd, Bayındırlık Vekilinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyetinin tasdikiyile artırılabilir.

REİS — Komisyon Sözcüsü.

SÖZCÜ REMZİ BİRAND (Konya) — Sayın İbrahim Bey arkadaşımız, teklifinde, memleketin gezdiği, gördüğü birçok yerlerindeki ihtiyaçları temin ve giderebilme bakımından bir zaruret görmektedir. Ama bu kanunun bu maddesiyle bu teklifin - affetsinler - büyük bir münasebeti ve alâkası yoktur. Sebebi : Bu mümessiller heyeti, bu memleketteki umumi su işleri program kanevasını çizme bakımından gerekli hazırlığı yapacak elemanlardan terekküb edecekler ve teknik bilgiyi hazırlayacaktır. Demin arzettiğim gibi, vazifesi, arkadaşların istihdaf ettiği şekilde toplu bir çalışma yapmak ve umumi bilgiyi toplayıcı bir ana program hazırlamaktan ibarettir.

Yalnız bu vesile ile arz edeyim, kendileri affetsinler, su işlerinde büyük iş, küçük iş diye bir şey mevzu bahis değildir. İş vardır, çok büyüktür, verilen para ufak gibi gelir. Başka bir iş vardır, haddizatından küçük iştir, fakat yapılması için daha çok para sarfını icab ettirebilir.

Kanunun umumi müzakeresi arasında, bu kürsüde ifade ettikleri sözü hatırlayarak, bu verdikleri önerenin tefsirine gitmek mecburiyetindeyim. O zaman kendilerini dikkatle dinledim, maddesi geldiğinde üzerinde konuşuruz demiştim. Umumi olarak verimlilik kelimesinden

delayı memleketin en verimli işleri yapılır, verimsiz olan işler kalır diye bu maddeyi değiştirmek istiyorlar. Endişe etmesinler, çok verimli yerlerle beraber âmme hizmeti olarak yapılacak zaruri hizmetler de vardır. Bunların kararı netice itibariyle Vekiller Heyetinden geçeceği gibi Nafia Vekâletinin de dikkatli tetkikından geçecektir. Hepimiz bu işin içindeyiz, arkadaşımızın endişesi hiçbir zaman mevzuubahis olamaz. Hele şimdi bu su işlerinin, umumi müzakerede söylendiği şekilde, malî kaynağı yalnız Devlet bütçesi değildir, başka türlü imkânlar da, % 100 emniyet hâsıl oldukça, terakki edecektir. Göreceksiniz ki, bu işlere başka vesilelerle muhtelif şirketlerin sermayeler getirmesi sayesinde bugün yüz milyonun üstünde olan icraatı belki çok yakında iki yüz milyonun üstüne çıkacaktır. Kendileriyle bu gibi işlere de para ayrılmasında beraberim. Ama bunun bu madde ile alakasını görmüyorum, affetsinler.

REİS — İbrahim Dugun.

İBRAHİM DUYGUN (Sivas) — Efendim, su işlerini topyekûn tek bir mesele gibi kabul etmeye imkân yoktur. Demin arzettiğim iki yüz milyonluk Seyhan Barajı meselesi ele alındığı zaman kanunda bunun, tasrih edildiği şekilde, birtakım formaliteye tâbi olması, Vekiller Heyeti kararı, gibi zaruretler var. Amma meselâ benim seçim bölgemde 30 - 40 bin lira sarfiyle dört bin nüfusu sefaletten kurtaracak birtakım işler de vardır. Bu iki işi aynı kabul etmeye imkân var mı? Bu küçük işler için başka türlü hareket etmek lâzımdır. meselâ 2 - 3 bin liralık bir masrafla bir bataklık kurutuluyor. Onun için bunların sıraya tâbi tutularak Bakanlar Kurulundan geçirilmesi gibi formalitelere tâbi tutulması, kanaatince, lüzumsuzdur. Buna da münasip ve daha erken yapılması için bir şekil verilmesini rica ediyorum.

REİS — Başka söz isteyen yok. Takrir okundu. Takriri kabul edenler ... Etmeyenler ... Takrir reddolundu.

21 nci maddeyi aynen oya arz ediyorum. Kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Umum Müdürlük 2 nci maddeye giren işlere ait olmak ve malî imkânlar göz önünde bulundurulmak üzere her bütçe yılı başında üç yıllık bir iş programı hazırlar

ve Bayındırlık Vekâletinin tasdiki ile bu programı tatbik eder.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok, oyunuzla arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 23. — 2 nci maddede yazılı işlerin yapılması aşağıdaki hükümlere tâbidir:

a) Gerekli masrafların her yıla ait kısımları ile icabı halinde bu maksat için yapılmış olan borçlanmalara ait taksit ve faizleri o yılın bütçesine konacak tahsisatla karşılanır.

b) Tesisler ortaklıklar tarafından meydana getirilecek ise bu takdirde tesis masrafları ortaklar arasındaki sözleşme hükümlerine göre sağlanır.

Ortaklık dolayısıyla Umum Müdürlüğe düşecek masraf payları o yıl bütçeye konacak tahsisatla karşılanır.

c) Kurulan tesis birden fazla maksadı havi olması halinde tesis bedelinin her maksada isabet eden kısmı Bayındırlık Vekâletinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyetinin kararı ile kesinleşir.

d) Muhtelif arazi sahalarının sulanmasına yarıyan mütşerek tesislerin bedelinden her arazi sahasına isabet eden kısmı o saha yüz ölçümünün umumi saha ölçümüne bölünmesi suretiyle hesaplanır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok, oyunuzla arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 24. — Tesislerin meydana getirilmesi için ihtiyar olunacak bircümle masraflar 25 nci maddede yazılı esaslar dairesinde bu tesislerden istifade edebilecekler tarafından ödenir.

a) Ödeme müddeti ve ödemenin başlangıç tarihi bu tesislerin hususiyetlerine, mahallî şartlara göre Umum Müdürlükçe tesbit ve Bayındırlık Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karara bağlanır.

Fevkalâde hallerin tahaddüsünde ödeme müddeti, aynı yollardan gidilmek suretiyle uzatılabilir.

b) Tesislerdeki ödemeler faize tâbidir. Ancak temin ettikleri istifade faize mütehammil olmayan tesislerdeki ödemeler faize tâbi tutulmaz. Faiz nispetleri Umum Müdürlükçe tesbit olu-

nup Bayındırlık Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karara bağlanır.

c) Sulanan ve kurutulan arazi sahalarıyla sulama ve kurutmadan istifade edebilecek ve edemeyecek arazi hudutları Umum Müdürlükçe tesbit ve Bayındırlık Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tasdik edilir ve Umum Müdürlükçe usulü dairesinde mahallinde ilân olunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 25. — Senelik amortisman taksitleri aşağıdaki hükümlere tâbidir :

a) Taşkın sular ve sellere karşı yapılan koruyucu tesisler amortismanına tâbi değildir.

b) Sulama tesislerinde dönüm (1 000 m²) başına, bu tesisler için sarfedilen meblâğın, sulamadan istifade edebilecek saha ile ödeme müddeti olan sene adedine taksimleriyle elde olunur.

Her arazi sahibi 24 ncü maddenin (c) fıkrası esasları dâhilinde tesbit edilen hudut içerisindeki arazinin bu ücretle zarbindan elde oluncak meblâğı her sene ödemekle mükelleftir.

c) Bataklık tesislerinde de bu maddenin (b) fıkrasındaki hükümler tatbik olunur.

d) Enerji tesislerinde kilovat saat başına tesbit edilecek amortisman bedeli, mecmu masrafın, istihsal olunan enerji miktarıyla ödeme müddeti olan sene adedine taksimiyle elde olunur.

e) Akar suların ıslahı ve seyrüsefere elverişli hale getirilmesi için yapılan tesisler de amortismanına tâbi değildir. Ancak kanallar üzerinde nakliyat, Umum Müdürlüğün muvafakati ile ve uygun görülecek ücretler karşılığında yapılır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, maddeyi oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Tesislerin işletmeleri için ihtiyar olunan bircümle masraflar, (taşkından ve sellerden koruma ile ıslah ve seyrüsefere elverişli hale getirme tesisleri hariç) faydalananlar tarafından ödenir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, maddeyi oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 27. — Umum Müdürlükçe meydana getirilen sulama tesislerinin işletmeleri; kısmi, alıştırmaya ve tam olmak üzere üç kademeyle ayrılır :

a) Ait olduğu sulama tesisinin inşaatı devam ederken vukubulan işletmeler «kısmi»;

b) İnşaat bittikten, âzami on senelik bir süre içinde yapılacak işletmeler «alıştırma»;

c) Bu süreden sonraki işletmeler «tam»; İşletmedir.

d) 24 ncü maddenin a fıkrası gereğince İcra Vekilleri Heyeti tarafından karar altına alınacak ödemenin başlangıç tarihi, tam işletmenin de başlangıç tarihidir. Bu tarih asgari bir sene evvel tesbit ve ilân olunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, maddeyi oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 28. — İşletme ücretleri aşağıdaki hükümlere tâbidir :

a) Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesislerle ıslah işleri ve gemi işletme tesislerinden işletme ücreti alınmaz.

b) Kısmi veya alıştırmaya sulaması işletmelerinde her yıl tatbik olunacak ücret tarifeleri, Maliye, Tarım ve Bayındırlık vekâletlerince müştereken hazırlanır ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik ve ilân olunur.

c) Tarım sulama işletmelerinde dönüm (1 000 m²) başına, ortalama işletme ücreti; bir yıl önce yapılan mecmu işletme masraflarının, sulanan sahaya taksimi ile elde olunur. Bu ücret, mahsul nevilerine göre ve yekûn sabit kalacak veçhile ayarlanır.

Her arazi sahibi suluyacağı araziye yüz ölçümünün bu ücretle hâsılı zarbindan elde oluncak meblâğı ödemekle mükelleftir.

Sene nihayetinde, yapılan fiili masrafa göre tesbit olunacak yılın hakiki işletme ücreti esas tutularak mükelleflerin borç veya alacakları tâyin olunur ve mütaakıp senenin işletme bütçesinde nazarı itibara alınmak suretiyle mahsup muamelesi yapılır.

d) Bataklık tesislerinde de aynen bu maddenin (c) fıkrasındaki esaslar dâhilinde işletme ücreti ve mükellefiyet miktarı tâyin ve tesbit edilir.

e) Enerji tesislerinde bir sene evvel yapılan mecmu işletme masrafı ile istihsal oluncak

enerji miktarı nazarı itibara alınmak suretiyle kilovat saat başına işletme ücreti esas tesbit olunur. Buna istinaden ve müstehliklerin hususiyetleriyle toptan veya perakende satış şartlarına göre tarife ayarlanır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen Yok. Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 29. — Hesap olunacak ücret tarifeleri Maliye ve Tarım vekâletlerinin mütalâası alınarak Bayındırlık Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tasdik ve en geç o yılın Nisan ayı içinde Umum Müdürlükçe ilân olunur. Hükümet teklif edilen tarifelerde bir indirme yapabilir.

Bu takdirde meydana gelecek farklar ertesi yıl bütçesine konacak tahsisatla karşılanır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen Yok. Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 30. — Amortisman taksiti ve işletme ücreti ayrı ayrı hesab edilerek birlikte tahsil olunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen Yok. Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 31. — Sulama ve kurutma ücretleri kadaströ plânlarından alınacak yüz ölçülerine ve ücret tarifeleri esaslarına göre tanzim olunacak tahakkuk cetvellerine istinaden tahakkuk ettirilir.

a) Sulama şebekesi içinde bulunan ve sulanan arazi her sene ve sulamayı mütaakıp münasip bir zamanda Umum Müdürlük memurları tarafından mahallinde tesbit edilerek kadaströ plânlarına geçirilir.

Sulanan araziye tesbit edecek olan memurların her köyde bulunacakları gün bir hafta önce köyün ihtiyar heyetine yazı ile bildirilir. İhtiyar heyetine yapılan bu tebliğat, arazi sahiplerine yapılmış sayılır. İhtiyar heyeti bu tebliğatı köylüye ilân etmekle mükelleftir.

b) Sulanan sahanın tesbiti işleri alâkah arazi sahipleri ve köy ihtiyar heyeti huzuriyle ve arazi sahipleri arazileri başında bulunmadıkları takdirde ihtiyar heyetiyle birlikte yapılır. Tesbit işi bitince her köy için müfredatlı bir mesaha cetveli tanzim olunur; cetvellerin alt

tarafı tesbit memurları ve ihtiyar heyeti tarafından imza edilir ve mühürlenir. Bu cetveller bölge müdürlüğünce tasdikten sonra kesinleşir.

c) İhtiyar heyeti mesaha cetvellerini imzalamaktan çekindikleri takdirde mesaha memurları cetvele meşruhat vererek bir örneğini yazı ile ihtiyar heyetine tebliğ eder ve diğer bir örneğini de köyün münasip mahalline asarlar.

d) Belediye hududu içerisinde olan arazinin tesbiti, belediyeler tarafından seçilecek şahıslar huzurunda ve arazi sahiplerine yapılacak tebliğler belediyelerin mütat ilân yerlerine asılmak suretiyle yapılır.

e) (c) ve (d) fıkırlarındaki tebliğat tarihinden itibaren bir ay zarfında alâkahlar bölge müdürlüğüne itirazda bulunabilirler. Bölge müdürü yapılan itirazları tetkik ve icabederse mahallen tahkik ettikten sonra kararını verir. Bölge müdürü tarafından verilen bu karar kâtidir.

f) Kesinleşen mesaha cetvellerine ve o yılın ücret tarifelerine göre bölge müdürlüğünce tahakkuk cetvelleri hazırlanır. Bu cetvellerde her mükellefe ait olmak üzere; kısmi veya alıştırtma sulamalarında sulama ücretleri; tam sulamalarda ise; amortisman taksiti ve işletme ücreti gösterilir.

Bu cetvellerin altına, tahakkuk ettirilmiş olan ücretleri vermeyenler hakkında Âmmeye Alacaklarının Tahsil Usulü hakkındaki kanuna göre yapılacak takibata mebde ve esas olmak ve borcun tasdik tarihinden itibaren bir ay sonra muacceliyet kesbedeceğini göstermek üzere «işbu ücretler / / tarihinde muacceliyet kesbedecektir» diye yazılarak bölge müdürlüğünce tastik olunur.

Tahakkuk cetvellerinin birer örneği köylerde ihtiyar heyetlerine, kasaba ve şehirlerde belediyelere tebliğ olunur. Diğer örnekleri de yukarıdaki tebliğ ile beraber mütat olan ilân yerlerine asılır. Bu tebliğ alâkadar arazi sahiplerine de yapılmış addolunur.

g) Tahakkuk cetvellerindeki maddi hatalar, müracaat veya ittila halinde bölge müdürlüğünce tahkik edildikten sonra hata yapıldığına kanaat getirildiği takdirde tashih edilir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuzda arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 32. — Tahakkuk eden borçlar, Bayındırlık Vekâletince tesbit olunan taksit ve müddetler içerisinde ödenir. Müddeti içerisinde ödenmeyenlerden bu meblâğ Umum Müdürlük teşkilâtı tarafından % 10 fazlasıyla ve Âmme alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun hükümlerine tevfikân tahsil olunur.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum: Kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 33. — Enerji satışı ve kanallar üzerindeki nakliyat bedellerinin tahakkuk ve tahsil şekli, Umum Müdürlük veya işletmeleri ile müşteriler arasında yapılacak anlaşmalarda, belirtilir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum: Kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 34. — Umum Müdürlüğün aşağıda yazılı muameleleri 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun 83 ve 135 nci maddeleri hükümlerine tâbi değildir :

- Her türlü inşaat ve tamirat;
- Her türlü etüd ve amenajman plânları ile projelerin yaptırılması ve bunların kontrolü,
- Her nevi malzeme, gereç, avadanlık ve yedek parçalarla sabit teçhizat satın alınması;
- Her nevi kiralama ve kiraya verme, taşıma ve taşıma işleri.

Yukarda yazılı işler Bayındırlık Vekâletince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince kabul edilecek esaslar dairesinde yürütülür.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum: Kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 35. — Bir mukavele mevcut olsun olmasın, Umum Müdürlük ile diğer Devlet daireleri, müessese ve teşekküller veya hakiki ve hükmi şahıslar arasında çıkan ve henüz kaza mercilerine, hakeme ve icraya intikal etmemiş bulunan hukuki ihtilâfların sulh yolu ile hallinde; anlaşma veya mukavelelerin değiştirilmesinde veya bozulmasında; maddi veya hukuki sebeplerle takibinde veya yüksek dereceli merci ve mahkemelerce incelenmesini istemekte fayda umulmayan dâva ve icra takiplerinden vazgeçilmesinde veya bunların sulh yolu ile hallinde menfaat görüldüğü takdirde 1 000 liraya kadar (1 000 lira dâhil)

bir hakkın tanınmasını veya menfaatin terkinin tazammun eden anlaşmalar veya mukavele tadilleri yapmaya Umum Müdürlük salâhiyetlidir.

(10 000) liraya kadar (10 000 lira dâhil) bir hakkın tanınmasını veya menfaatin terkinin tazammun eden anlaşmalar veya mukavele tadilleri Bayındırlık Vekilinin muvafakatiyle ve bu miktarı aşan anlaşmalar ve mukavele tadilleri de Devlet Şûrasının muvafık mütalâasına istinaden Umum Müdürlükçe yapılır.

Devlet Şûrasının mütalâasına muhalif olarak anlaşmalar veya mukavele tadilleri yapılabilmesi İcra Vekilleri Heyetinden karar alınmasına bağlıdır.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum: Kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 36. — Umum Müdürlük, bir tesisin kurulması için yaptığı istikraz, ortaklık ve anlaşmalara ait yıllık borç taksitlerini karşılamadıkça, o tesisin varidatını diğer tesislerin masraflarında kullanamaz.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum: Kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 37. — Umum Müdürlük su işleri inşaatı ve gerekli makine ve malzemesi için her yıl ödenecek miktarı o yıl varidatı tutarının yüzde ellisini geçmemek ve Bayındırlık Vekilinin tasvibi alınmak şartıyla beş yıla kadar gelecek senelere sâri taahhütlere girişebilir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum: Kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

V - Varidat

MADDE 38. — Umum Müdürlüğün varidatı şunlardır :

- İşletmelerden alınacak varidat fazlaları;
- Ortaklıklardan ve tesislerin işletmelerinin devredildiği mahallî teşekküllerden ve şirketlerden alınacak bedeller ve paylar;
- İşletmelerde mükelleflerden tahsil oluncak amortisman ve işletme ücretleri;
- Arazi satışları ve kiralardan alınan bedeller;
- Lüzumu kalmıyan veya hurdalaşan menkul ve çavrimenkullerin satış bedelleri;
- Taahhütlerini kısmen veya tamamen ye-

rine getirmiyen mütaahhitlerden alınacak gecikme cezaları, tazminat ve irat kaydolunan teminat akçeleri;

g) Mütaahhitlere mukaveleleri gereğince kiraya verilecek veya satılacak malzeme, atât edevat ve depo ve saire kira ve satış bedelleri;

h) Devlet bütçesinden yapılacak yardımlar;

i) Teberrular ve diğer çeşitli varidat.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 39. — Umum Müdürlüğün 38 nei maddede tasrih edilen varidatından bu kanunun verdiği yetiklerle o yıl içerisinde yapılmış bulunan bircümle masraflar karşılandıktan sonra artan meblâğ ertesi seneye devredilir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

VI - İşletmelerin kurulması

MADDE 40. — Umum Müdürlük, tesislerin işletmelerini temin etmek üzere Umum Müdürlüğe bağlı ve mütedavil sermayeli işletmeler kurabilir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 41. — İşletmelerin faaliyetleri için lüzumlu sermaye Umum Müdürlük bütçesine konulan tahsisatla temin edilir. İşletmelerin her birine verilecek mütedavil sermaye miktarı Umum Müdürlüğün teklifi üzerine Bayındırlık Vekâletince tâyin edilir.

İşletmelere lüzumlu tesisler ile arazi, bina ve demirbaşlar ve diğer aynı haklar muhasebe kayıtlarına göre kıymetlendirilir ve sabit sermaye olarak bu işletmelere tahsis edilir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 42. — Yekdiğeri ile ilgili görülen işletmelerin birleştirilmesi veya mevcut işletmelerin ilgası Umum Müdürlüğün teklifi ve Bayındırlık Vekâletinin tasdiki ile olur.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 43. — İşletmelerin memur ve daimi hizmetlilerinin kadroları, Umum Müdürlüğün memur ve daimi hizmetliler kadroları arasında gösterilir. Bunların her türlü aylık, ücret ve zafî haklarıyla diğer masrafları bütçenin alâkâh tertibinden ödenir.

Kendilerine ek görev olarak mütedavil sermaye memurluğu veya muhasipliği verilen Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğünün aylıklı memurlarına Umum Müdürlük bütçesinden ayda (30) liradan (100) liraya kadar ücret verilebilir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 44. — Mütedavil sermayeye mütaallik sarfiyattan işletme müdürü ve mesul muhasip birlikte mesuldürler.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 45. — Mütedavil sermayeden yapılan sarfiyat; Muhasebe Umumiye Kanunu, Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu hükümleriyle Divanı Muhasebat vizesinden müstesnadır.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 46. — Mütedavil sermaye ile tedvir edilen muamelelerden mütevellit irat ve masrafların bilânçosu her takvim yılının hitamından itibaren 6 ay zarfında tanzim, Bayındırlık ve Maliye vekâletleri ile Divanı Muhasebat ve Umumi Murakabe Heyetinden bir hesap yılı için tâyin olunacak (4) kişilik murakıplar heyeti tarafından tetkik olunur. İşbu heyet takvim yılının hitamından itibaren 9 ay içinde raporlarını Divanı Muhasebata vermekle mükelleftir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 47. — Mütedavil sermayenin işletilmesi, hesap usulleri, alım ve satım muameleleri Maliye ve Bayındırlık vekâletlerince tesbit ve İcra Vekilleri Heyetince tasvip olunacak esaslar dairesinde yapılır.

REİS — Söz istiyen yoktur. Maddeyi oyu-

nuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

VII - Çeşitli hükümler

MADDE 48. — Umum Müdürlükçe yapılan tesisler neticesinde işe yarar bir hale gelmiş ve 24 nci maddenin c fıkrasına göre hudutları tesbit edilmiş göl ve bataklık sahalarla sulama şebekeleri ve taşkından korunan arazi parçaları içinde Devletin hüküm ve tasarrufu altında olan veya Hazinenin veyahut mülhak bütçeli daire ve müesseselerin mülkiyetinde bulunan arazi Umum Müdürlükçe Hazineye devredilir.

REİS — Söz isteyen yoktur. Maddeyi oyu nuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 49. — Umum Müdürlüğün varidatı Kurumlar Vergisinden ve muameleleri her türlü vergi, resim ve harçtan muafır.

REİS — Söz isteyen yoktur. Maddeyi oyu nuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 50. — Su İşleri Umum Müdürlüğünün ihtiyacı olup da belediye sınırı dışında bulunan ve üzerinde sabit tesis olmayan milli emlakê ait arazi, isteği üzerine Hazinece parasız olarak umum müdürlüğe tahsis olunur.

REİS — Söz isteyen yoktur. Maddeyi oyu nuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 51. — Umum müdürlüğün ve işletmelerinin bütün malları ve kıymetleri Devlet malı hükmündedir. Bu mallar ve kıymetler aleyhine suç işleyenler Devlet malları aleyhine suç işleyenler gibi ceza görür.

REİS — Söz isteyen yoktur. Maddeyi oyu nuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 52. — Umum Müdürlüğün işletme memurları ve çeşitli hizmetlileri ile bunların aile efradı, Umum Müdürlüğe ait konutlarda Umum Müdürlük tarafından uygun görülecek kira karşılığında ve memur konutları hakkında uygulanmakta olan esaslar dairesinde barındırılabilirler. Şehir ve kasabalar dışında geceli gündüzlü bulunmaları, işi icabından olan memurlarla çeşitli hizmetliler, sürekli işçiler ve bunların aile fertleri bölge veya işletme müdürünün tek-

lifi ve umum müdürün muvafakati ile Umum Müdürlüğe ait konutlarda parasız olarak oturur ve bahçelerinden istifade ederler..

REİS — Söz isteyen yoktur. Maddeyi oyu nuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 53. — Umum Müdürlük hidro elektrik santrallerinin daha verimli çalışmasını temin maksadıyla yeniden termik santraller kurabileceği gibi, tesisler kurduğu bölgeler dâhilinde hususi idare, belediyeler, Devlet kurumları, hususi kurumlar ve köy hükmi şahsiyeti ile şahıslara ait bulunan elektrik santral ve şebekelerini rızalariyle devralarak, ortaklık kurarak veya kirahyarak da kullanabilir. Alınacak veya ortaklık kurulacak tesislerin bedeli o tarihteki kıymetleri üzerinden hesaplanır. Tesislerin kıymeti, Maliye, Bayındırlık ve İşletmeler vekâletlerinden ve ilgili hususi idare ve belediye veya köy ihtiyar heyetinden seçilmiş birer âzadan kurulacak bir heyet tarafından takdir edilir.

REİS — Söz isteyen yoktur. Maddeyi oyu nuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 54. — Umum Müdürlük yağış ve su ölçme işlerini, 3127 sayılı Kanun hükümleri dairesinde yürütmek kaydıyla köy ve kasabalardaki öğretmen ve orman memurları ile demiryolları ve karayolları bakım memurlarını asıl vazifelerine hâle gelmemek şartıyla bu işlerle vazifelendirebilir ve mukabilinde aylığı 50 lirayı geçmemek üzere ücret verir.

REİS — Söz isteyen yoktur. Maddeyi oyu nuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 55. — Bu kanunun gerekli görülen hükümlerinin uygulama şekilleri bir nizamname ile tesbit olunur.

REİS — Söz isteyen yoktur. Maddeyi oyu nuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 56. — Konya Ovası Sulama İdaresinin Teşkilâtı ve Vazifeleri hakkındaki 3538 sayılı Kanunla bu kanunun 1 nci maddesini tadil eden 5909 sayılı Kanun, muhtelif su işleri için sarfedilecek paranın sureti temini hakkındaki 3483 sayılı Kanun ve 3611 sayılı Nafia Ve-

kâleti Teşkilât Kanununun 3 ve 23 ncü maddeleri meriyetten kaldırılmıştır.

REİS — Söz istiyen yoktur. Maddeyi oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 57. — Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilâtına ait aylıklı memurların kadrosu bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

REİS — Söz istiyen yoktur. Maddeyi oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 58. — Bu kanuna bağlı (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolar Bayındırlık Vekâleti kadrolarından çıkarılmıştır.

REİS — Söz istiyen yoktur. Maddeyi oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bayındırlık Vekâleti Su İşleri Reisliği işleriyle ilgili olarak Bayındırlık Vekâletince girilmiş taahhütler ve akd olunmuş mukavelelerle bu idarenin işlerinde kullanılmakta olan her türlü menkul mallar ve diğer mevcutlar, borçlar bütün hak ve vecibeleriyle Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğüne devredilir.

Umum Müdürlüğün teşekkülünden evvelki zamanlara ait olarak açılmış su işleri ile ilgili dâvalar ve bu dâvalar dolayısıyla sâdır olan ilâmlar Umum Müdürlükçe takip ve infaz olunur.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Muhasebei Umumiye Kanunu gereğince Hazinece Bayındırlık Vekâletine tahsis edilmiş olup da bu kanunla kurulan Umum Müdürlüğün işleriyle ilgili bulunan bütün tesis ve gayrimenkuller parasız olarak bu Umum Müdürlüğe temlik edilir. Bu muameleler dolayısıyla gayrimenkullerin devir ve ferag işlemleri her türlü harç ve resimden muafıdır.

Kısmen tahsis edilmiş bulunmak dolayısıyla temliki mümkün olmayanlardan Umum Müdürlükçe işgaline devam edilenler için kira alınmaz.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur,

oyunuza arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — 6089 sayılı Kanunun Bayındırlık Vekâletine tahmil ettiği bütün hak ve vecibeler Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğüne devredilmiştir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Sulama ve kurutma şebekesi yapılmış olup da henüz kadaastro plânları mevcut olmayan sahalarda, tahakkuk cetvelleri her sene yapılacak mesahalara göre tanzim edilir.

Tahakkuka esas teşkil eden diğer muameleler 31 nci madde hükümleri dairesinde yürürlükte.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 5. — 57 nci madde gereğince kabul edilen kadrolardan ilişik (3) sayılı cetvelde gösterilenleri 1954 Malî yılı içinde kullanılamaz.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu kanunla kaldırılan kadrolarda çalışan memurlardan Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilâtına dâhil aylıklı görevlere tâyin edilenlere, işe başlama kaydı aranmaksızın aylıklarının Umum Müdürlük bütçesinden ödenmesine devam olunur.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur, oyunuz arzediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 59. — Bu kanun hükümleri 28 Şubat 1954 tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 60. — Bu kanunun hükümlerini icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyiha açık oya arz olunmuştur.

3. — *Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine dair olan 2847 sayılı Kanun ile ek ve tadillerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası ve Ulaştırma, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/649) [1]*

REİS — Lâyihanın öncelikle görüşülmesi komisyon raporunda teklif olunmaktadır. Öncelikle görüşülmesi hususunu oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tümü üzerinde söz istiyen var mı?

Maddelere geçilmesini oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Raporda ivedilikle görüşülmesi de teklif olunuyor. Onu da oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine dair olan 2847 sayılı Kanun ile ek ve tadillerinin değiştirilmesine dair Kanun

MADDE 1. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine dair olan 2847, 3173, 4578, 4620, 5000, 5080 ve 5616 sayılı Kanun hükümleri, 5616 sayılı Kanuna bağlı II sayılı cetvele dâhil olan işçilerle III sayılı cetvele dâhil olanlardan işçi vasfını haiz bulunan daimî amele, yetişkin amele, lâmbacı, lâvajcı, drezinör hakkında tatbik olunmaz.

REİS — Söz istiyen yoktur. Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte idarede müstahdem bulunan işçilere verilecek ücretler intibak anındaki kanuni istihkakları yekûnundan aşağı olmaz.

REİS — Söz istiyen yoktur. Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Ulaştırma vekilleri memurdur.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4. — *Seyhan Mebusu Sinan Tekelioğlu ve Kars Mebusu Tezer Taşkıran'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifleri ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (2/513, 516)*

(Maliye Vekili yok sesleri).

REİS — Maliye Vekili mevcut değildir. Bakanın huzuru için bir defaya mahsus olmak üzere gelecek Birleşime tehir ediyoruz.

5. — *Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti Kuruluş ve Memurları Kanununun 19 ncu maddesinin tadiline ve bu kanuna ek 4862 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvelinde değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Bütçe komisyonları raporları (1/493) [1]*

REİS — Komisyon raporunda öncelik teklifi var. Öncelikle görüşülmesini oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tümü üzerinde söz istiyen yok.

Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Raporda ayrıca lâyihanın ivedilikle görüşülmesi teklif edilmektedir. Oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti Kuruluş ve Memurları hakkındaki Kanunun 19 ncu maddesinin tadiline ve bu kanuna ek 4862 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvelinde değişiklik yapılmasına dair Kanun

MADDE 1. — Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti Kuruluş ve Memurları hakkındaki 3017 sayılı Kanunun 19 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Harb Sağlık Komitesi Müdürlüğü

Harb Sağlık Komitesi Müdürlüğü, bir mü-

[1] 19 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

[1] 22 sayılı basmayazı Tutanağın sonundadır.

dir ve bürosundan müteşekkildir.

Harb Sağlık Komitesi Müdürlüğü : Hazarda ve seferde milletin sağlığını korumak ve biyolojik ve bakteriyolojik harb ihtimallerine karşı yurttaki bütün sağlık teşkilâtının seferberliğini hazırlamakla mükellef bulunan Harb Sağlık Komitesinin bütün muhaberat ve muamelâtını tedvir ve tanzim etmekle beraber, sağlık teşkilâtının seferî ahvalde ne suretle çalışması lâzımgeldiğini hazarda plânlamak, Millî Savunma Yüksek Kurulunun tasvibinden ve icabına göre İcra Vekilleri Heyetinin tasdikından geçecek olan komite kararlarını tatbik ve icra ettirmek ve bu hususta gereken her çeşit tedbirleri almak vazifesiyle mükelleftir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok.

Reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 4862 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvele, bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde yazılı kadrolar eklenmiştir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok.

Reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 4862 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde, bu kanuna bağlı (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolar kaldırılmıştır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok. Oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylarını kullanmayanlar. Lütfen kullansınlar...

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarımın tümünü oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Su İşleri hakkındaki kanun tasarısının oylama muamelesi bitmiştir.

Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki kanun lâyihasına verilen oyların sonucunu arz ediyorum : (246) zat oya katılmıştır. Bundan (245) kabul, (1) rettir. Nisap vardır, muamele tamamdır. Kanun (245) oyla kabul edilmiştir.

Efendim ,vakit geçmiştir, 21 . XII . 1953 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 17,30

6. — SORULAR VE CEVAPLAR

A — YAZILI SORULAR

1. — *Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın Rusya'ya hayvan ihracatına müsaade edildiği ve bu hususta anlaşma yapıldığı hakkındaki söylentilere dair sorusuna, Ekonomi ve Ticaret Vekili Fethi Çelikbaş'ın yazılı cevabı (6/1196)*

Ankara : 20 . X . 1953

T. B. M. Meclisi Yüksek Başkanlığına

Aşağıdaki hususlara Ekonomi ve Ticaret Bakanının yazılı olarak cevap vermesini saygı ile rica ederim.

Kars Milletvekili
Sırrı Atalay

1. Rusya'ya hayvan ihracatına müsaade

edildiği ve bu hususta anlaşma yapıldığı söylenmektedir.

a) İhracatı kim taahhüt etmiştir?

b) Başka tâlip yokmuydu, var idiyse müsaade ve anlaşma olaylarının safhaları nelerdir?

c) Kaç sığır ve koyun verilecektir?

d) Koyun ve sığırın kilosu kaç kuruştan ve ne gibi şartlarla verilecektir?

e) Kars Ticaret ve Sanayi Odasına Mersin'den verilen müddet ve kontenjan nedir? Safhaları nelerdir?

f) İhracatın karşılığında gaz, benzin, çimento, demir, sac, kereste alınacağı söylenmek-

tedir. Bu maddeler nereden teslim olunacak ve neyelere satılacaktır?

2. İhracat müsaadesi verilmeden önce bâzı kimselerin böyle bir anlaşmayı haber alarak külliyetli miktarda, koyun ve sığır mubayaa ettikleri ve bu şahısların ihracatı yapacakları söylenmektedir. D. P. li bâzı zevatın ihracat anlaşmasından biraz önce, normal alış fiyatlarını aşip süratle koyun ve sığır toplamaları bu söylentileri mânalandırmaktadır. Kararın önceden bâzı tüccarlar tarafından öğrenildiği doğru mudur?

Bir müddet önce Erzurum'da çıkan bir gazete de bu cihetler kısmen açıklanmıştı. Bakanlık bunun üzerine meselenin ehemmiyeti ile mütenasip olarak bir tahkikat yapmış mıdır? Yapılmışsa safhası ve tarihleri ile nedir? Yapılmamışsa sebebi nedir?

3. İhraç karşılığı ithal edilecek mahn İstanbul'daki bâzı firmalara şimdiden satıldığı, bir kısmının bâzı yerlere tahsis edildiği doğru mudur?

T. C.

Ekonomi ve Ticaret Vekâleti 17.XII.1953
Hususi Kalem Müdürlüğü
Sayı : Genel 74092
Özel : 1/616

T. Büyük Millet Meclisi Reisliğine

26 . X . 1953 tarihli 1 - 1196,
5763 - 13202 sayılı yazıya C.

Sovyet Rusya'ya canlı hayvan ihracatına müsaade edildiği ve bu hususta anlaşma yapıldığı hakkında Kars Mebusu Sırrı Atalay tarafından verilen yazılı soru mütalâa olunmuş ve bu hususa dair cevabımız aşağıda arz edilmiştir.

1. Sovyet Rusya'ya ihracat ve bu memleketten ithalât aramızda mer'i 8 . X . 1937 tarihli Kliring Anlaşması çerçevesi dâhilinde yapılmaktadır. Adı geçen memlekete 1953 - 1954 mevsiminde yapılacak canlı hayvan muamelesi şu şekilde cereyan etmiştir :

a). İstanbul'da Naif Uras Firması 26 . VI . 1953 tarihli dilekçesiyle Vekâletimize müracaat ederek Sovyet Rusya'ya 50 000 baş koyun ve 5 000 baş sığır ihracı mukabilinde mezkûr memleketten petrol, pamuklu mensucat ve ya inaat malzemesi ithaline müsaade edilmesini istemiştir.

b) Adı geçen firmanın talebi üzerine yapılan inceleme neticesinde, hayvan mevcudumuza göre ihraç imkânlarının müsait olduğu anlaşıldığından, 1953 - 1954 mevsiminde memleketimizden Sosyet Rusya'ya 75 000 baş koyun ve 7 500 baş sığırın mer'i Kliring Anlaşması çerçevesi dâhilinde sevkedilmesi vekâletimizce uygun görülmüş ve 29 Ağustos 1953 tarihli 14346 sayılı yazımızla Mersin Canlı Hayvan İhracatçıları Birliği Umumi Kâtipliğine bu yolda tebliğat yapılmıştır.

Mer'i ve piyasaca malûm bulunan bir kliring anlaşması dâhilinde vâkı bir talebin muameleye konması pek tabii ve ticari icaplara uygun iken, vekâlet, teamülün de üstüne çıkarak, keyfiyeti piyasaya duyurmak ve bu suretle başkalarına da aynı yolda çalışmak imkânını hatırlatmak şikkını tereih etmiştir.

c) Bu suretle, ihracat muayyen bir firmaya tahsis edilmeyip umuma teşmil edilmiş olduğundan, mevzuubahis kontenianlar Mersin Canlı Hayvan İhracatçıları Birliğince 66 firmaya muayyen nispetlerde canlı hayvan ihracı için tevzi muamelesi tatbik olunmuştur.

d) Bilâhara adı geçen Birlikçe 13 . X . 1953 tarihinde yapılan toplantıda İstanbul'da Naif Uras firmasından maada hiçbir firmanın Sovyet Rusya alıcıları nezdinde teşebbüse geçmemiş olduğu ve teşebbüse geçen bir iki firma da her hangi müsbet bir netice elde edemediğinden, hisselerini istimal edemeyecek firmalara ait payların büyük bir yekûna balığ olacağı kanaatine varılmış ve bu sebeple Naif Uras Firmasının 50 000 baş koyun ve 4 000 baş sığırın satışına dair mukaveledeki şartları tahakkuk ettirebilmesi için mumaileyhe 25 000 baş koyun ve 2 000 baş sığır için birlikçe ihraç belgesi verilmesi uygun görülmüştür. Mezkûr birliğin 5 . XI . 1953 tarihli toplantısında adı geçen firmaya bakiye miktar için de belge verilmesi kararlaştırılmıştır.

e) Sovyet Rusya'ya ihraç edilecek canlı koyunlar için, kilo başına Mersin Birliğince uygun görülen fiyat 130 - 140 kuruş, sığır için ise 100 - 110 kuruş arasındadır.

f) Canlı hayvanlar birlik mevzuu olduğundan ve Şark vilâyetlerinden hayvan ihraç etmek isteyen firmaların Mersin Canlı Hayvan İhracatçıları Birliğinde kayıtlı olması icabettiğinden,

Kars Ticaret Odasına ayrıca bir kontenjan tahsis edilmiştir.

g) Sovyet Rusya'ya koyun ve sığır ihracı karşılığında mezkûr memleket menşeli inşaat kerestesi, travers, çimento, inşaat demiri, demir boru, suni gübre, cam ve (Petrol Ofis ile mutabık kalınmak şartıyla) akar yakıt ithali uygun görülmüştür.

2. İthalâtın mer'î kliring anlaşmasına müsteniden T. C. Merkez Bankasına tevdi edilmiş olan taleplerin kronolojik sıra ile is'afı gerektiği hususu 14 . IX . 1953 tarih ve 14632 sayılı yazımızla adı geçen bankaya bildirilmiştir.

3. Bahis mevzuu ihracata ait tevzi muamelesi Mersin Canlı Hayvan İhracatçıları Birliğince yukarıda izah olunan esaslar çerçevesi içinde yapılmış olduğu cihetle, ileri sürüldüğü gibi, bu hususta bâzı şahısların daha evvel haber alarak harekete geçmeleri bahis mevzuu olmayıp, kararın birliğe tebliğini mütaakıp canlı hayvan ticaretiyle işgal edenler tarafından öğrenilmiş, yayılmış ve ona göre teşebbüse geçilmiş olmasını tabîi karşılamak iktiza eder. Bu suretle, kararın önceden muayyen şahıs veya firmaya duyurulması değil bilâkis bir firmanın müracaatı üzerine keyfiyetten bütün alâkalıların malûmat sahibi olmalarını temin edecek bir yol ihtiyar edilmiş bulunmaktadır.

4. Sovyet Rusya ile mer'î anlaşma kliring esasına müstenit olduğu ve ithalât ve ihracat muameleleri anlaşma muvacehesinde birbirinden ayrı olarak cereyan etmekte bulunduğu cihetle, yapılan muamele, bir hususi takas mahiyetini arz etmemektedir.

5. Mevzuubahis muamele yukardaki esaslar dairesinde cereyan etmiş olduğuna göre, gazetede çıkan yanlış havadisın bir kıymet ifade etmeyeceği zâhirdir.

Bununla beraber, vekâletimizce Erzurum'da çıkan gazetede ki havadis üzerine, gerekli açıklama yapılmış ve ayrıca tahkikata mahal görülmemiştir.

6. İhraç karşılığı ithal edilecek malların bâzı yerlere tahsis edildiği vârit değildir, İstanbul'daki bâzı firmalara şimdiden satıldığı ise, normal ticaretin bir icabı olarak mütalâa edilmektedir.

Bu alışverişte her hangi bir yolsuzluk bulunmadıkça, vekâletimizce müdahalede bulunulmıyacağı aşîkârdır.

Soru sahibine bu yolda cevap verilmesine müsaadelerini saygı ile rica ederim.

Ekonomi ve Ticaret Vekili

F. Çelikbaş

2. — *Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın, Kars Vilâyetinde hayvancılığın ıslah ve inkişafı için günlük ihtiyaç ve zaruretlere karşısında ne düşünüldüğüne dair sorusuna Tarım Vekili Nedim Ökmen'in yazılı cevabı (6/1245)*

23 . XI . 1953

T. B. M. Meclisi Yüksek Başkanlığına

Aşağıdaki hususların Tarım Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygı ile rica ederim.

Kars Milletvekili

Sırrı Atalay

Doğu Anadolu'nun kalkınmasının hayvancılığın ıslah ve inkişafına bağlı olduğu bilinen ve teslim edilen bir hakikattir. Hayvancılık Doğu Anadolu'nun iktisadi kalkınması için bu derecede hayati ve ciddî ehemmiyet taşımaya karşılık gördüğü alâka ve rağbet o derece sönük ve azdır. Bu cidden üzerinde ehemmiyetle durulacak muazzam bir meseledir. Hayvancılığın ıslah ve inkişafı hususunda her bakımdan tahlil edilmiş bir program, ciddî ve esaslı bir teşebbüs yoktur. Hayvancılığın programlı bir şekilde ıslah ve inkişafının ele alınacağı mesut günleri tahayyül ederek ve bu büyük ihtiyaç dâvasının uzun tahlillerini bir yana bırakarak hayvancılığın günlük ihtiyaç ve zaruretlere üzerinde durulm.

Bakanlık aşağıdaki hususlarda neler düşünmektedir?

1. Kars'ın bütün ilçelerinde halen veteriner ve kâfi miktarda sağlık memuru yoktur. Kaderi hayvancılığa bağlı bu bölgenin veterinerlere olan ihtiyacı üzerinde durulmak dahi faydasızdır. Meselâ bütün talep ve ısrarlarımıza rağmen Çıldır İlcesinde 3,5 yılda ancak üç ay veteriner bulunabilmiştir.

2. Veterinerlerin köyleri taraması ve faydalı olabilmesi için motörlü nakil vasıtası verilmesi günün zaruri icaplarındandır. Bu vasıtalar ne zaman verilecektir?

3. Kars'ta ve ilçelerinde suni tohumlama lâboratuvarları ne zaman açılacaktır, açılmıyacaksa sebebi nedir?

4. Hayvancılığın geliştirilmesi için bâzı ilerin 133 köyünde sığırların programlı bir şekilde beslenmeye tâbi tutulduğu bildirilmektedir. Kars'ın kaç köyünde bu usul tatbik edilecektir?

5. Kars'ın kaç köyünde örnek yeşil yem silosu yapılacaktır, yapım işi ne zaman ele alınacaktır?

6. Kars'ta bir hayvan hastanesi, şimdilik imkân görülmediği takdirde dispanser açılması için ne düşünülmektedir?

7. Köy meralarında hayvan otlatılmasının bir düzene bağlanması zaruridir. Bakanlık diğer bakanlıklarla bu hususta ilmi bir tetkik ve araştırma yapmış mıdır? Meselâ Kars'ta yayla mevzuunu ve had bir hafha alan ihtilâfların halli için ne gibi teşebbüsler yapılmış ve ne gibi tedbirler alınmıştır?

8. (2-12 Şubat) arasında Ankara'da toplanan veteriner hekimler toplantısında - tek veçheli sığır numuneleri üzerinde durulmuş ve Kars için süt yanında et verimi ve kalitesi yüksek bir sığır yetiştirme istikametinin (Lincolnredsothorn) takibedilmesini ve bunun için gereken malzeme denemelerinin de yapılmasını kararlaştırmıştır. Bu hususta iyi evsafta süt, et ve iş sığırının yetiştirilmesi için Bakanlığın aldığı yahut alacağı tedbir ve teşebbüsler nelerdir?

9. Meralar saban, pulluk ve traktörlerin tehdidi altındadır. Yer yer çayır ve meralar ekilmektedir. Hattâ yaylalar ekilmektedir. Bunun Kars'ın iktisadi imkânı ve istikbali için ne demek olduğunu izah bile lüzumsuzdur. Bakanlık diğer Bakanlıklarla bu hususta ne gibi tedbirler almıştır, almamışsa sebebi nedir?

10. Hayvancılık ve hayvani maddeler istihsal Kooperatifleri kurulması hususunda Bakanlığın teşebbüsü var mıdır, Kars'ın ilçelerinde bu kooperatiflerin kurulmasına ne zaman başlanacaktır?

11. Hayvanların barındırılması için temiz ve sıhhi meskenler (ahır - kom - ağıl) inşası için köylüye kerestelik verilmesi hususunda Bakanlık ne düşünülmektedir ve Kars'ın kaç köyüne şimdiye kadar bu yardım yapılmıştır, yapılmamışsa sebebi nedir?

12. Örnek fenni ahırlar inşası için 1953 yılında kaç lira ayrılmıştır, bunun ne miktarı

Kars'a tahsis edilmiştir ve kaç köyüne verilmiştir?

13. Sâri ve paraziter hastalıkların tam mânasiyle önlenmesini sağlayacak vesait ve elemanla Kars Veteriner Müdürlüğü ve ilçe veterinerliklerinin teçhizi için geçen yıl içinde ne yapılmıştır, önümüzdeki yıl içinde neler yapılacaktır?

14. Bâzi bölge ve köylerde geniş yayla ve çayırliklar mevcut olduğu halde içme suyu ve ufak sulama olmadığı için hayvan yetiştirilmesi güçleşmektedir. Bakanlık diğer Bakanlıklarla bu ihtiyaçların giderilmesi için ne gibi tedbirler almaktadır?

15. Geniş ölçüde ot istihsal eden Kars'ta köylülere lüzumlu alet ve makinaların verilmesi hususunda ne düşünülmektedir?

16. Hayvan yemlenmesinde temel gıda mahiyetinde olan ot - yonca - korunga istihsalı ve köylüye öğretilmesi hususunda Bakanlık ne düşünülmektedir, geçen yıl bu hususta neler yapıldı? Gelecek sene için ne gibi teşebbüsler vardır?

17. Hayvan yemi müstahsıllarının himaye ve teşviki için ne düşünülmektedir?

18. İş sığırının (öküz) çiftçi köylü tarafından tedariki için Kars'ta Ziraat Bankasınca her köyde bir en çok iki çiftçiye temin edebildiği kredi imkânının muhtaç her çiftçi köylüye temini için ne düşünülmektedir?

T. C.

Tarım Vekâleti
Özel : 2/879

15 Aralık 1953

T. B. M. Meclisi Başkanlığına

1. XI. 1953 tarih ve 5903/13569 sayılı yazılarına cevaptır.

Kars Vilâyetinde hayvancılığın ıslah ve inkişafı için günlük ihtiyaç ve zaruretler karşısında neler düşünüldüğüne dair Kars Mebusu Sırrı Atalay tarafından verilen yazılı soruların maddeler halinde cevaplandırılarak ilişikte takdim kılınmış bulunduğunu saygılarımla arz ederim.

Tarım Vekili
N. Ökmen

Soru 1 cevabı : Kars merkezile Ardahan, Göle, Iğdır, Kağızman ve Sarıkamış ilçelerinde halen veteriner ve sağlık memuru, ilin diğer ilçe-

lerinde de birer sağlık memuru bulunmaktadır.

Sağlık memuru olup da veterineri bulunmayan ilcelerle, Posof ve Digora ilk imkânda eleman verilmesi nota alınmış bulunmaktadır.

Soru 2 cevabı : Vilâyet merkezi ile Iğdır ilcesinde salgın hastalıklarla mücadele de kullanılmak üzere 2, ayrıca suni tohumlama işlerinin tedviri için Kars merkezinde iki, Gölle'de 1 motörlü vasıta bulunmaktadır. 1954 yılı içinde vilâyetin imkân ölçüsünde yeni vasıtalarla teçhizine çalışılacaktır.

Soru 3 cevabı : Halen Kars merkezile merkeze bağlı Melik Köyünde, Gölle ilce merkezinde 3 sığır suni tohumlama laboratuvarı faaliyet halindedir. Arpaçay veya Çıldır'da yeniden bir lâboratuvar binası inşası için vilâyetle muhabere de bulunmaktadır. Bu işe ait tahsisat da mevcuttur. Bu lâboratuvarlardan başka yerli mor, karaman ve merinos tesalübü için bu yıl merkeze bağlı Samavat ve Çamuk köylerinde iki adet suni tohumlama lâboratuvarı faaliyete geçirilmiştir.

Soru 4 cevabı : Hayvancılık bakımından ehemmiyet arzeden 6 vilâyetimizde ve 233 köyde, Amerikan yardımından bu mevzua tahsis kılınacak para ile, halk hayvanları üzerinde yemleme gösteri ve denemelerinin yapılması programa alınmıştır. Kars vilâyetinden 70 köy, bu programda yer almış bulunmaktadır.

Soru 5 cevabı : Karşılık paralardan istifade edilerek hazırlanan çayır, mera ve yem nebatları projesi gereğince Kars'da 1954 yılında 75 köyde hendek tipinde yeşil yem silosu (1) yapılacaktır. Karşılık paralar anlaşması imzalanınca önümüzdeki mevsimde faaliyete geçilmiş olacaktır. 1954 Vekâlet bütçesine de 10 adet yeşil yem silosu için 5 000 lira ödenek konmuştur.

Soru 6 cevabı : 1954 yılında Kars merkezinde bir hayvan hastanesi ve dispanseri inşası için bütçesine ödenek konulmuştur.

Soru 7 cevabı : Vekâletimizce meralardan âzami istifade sağlanması için ilmi araştırmalara 1952 yılından itibaren başlamıştır. Bu mevzudan olmak üzere evvelâ meraların değerlerinin tesbiti işinin başlangıç noktası olan mera nebat kompozisyonunun tetkikine ve adaptasyon denemelerine başlanmıştır. Meselâ Sarıkamış'ın çok iyi tipteki bir dağ merasında 6 çeşit çok iyi mera otu, Arpaçay Kazasında Mayıs'tan itibaren otlatılmaya başlanılan iyi bir yaylada II çeşit çok iyi mera otu, Gölle Kazasının fazla otlatılmış dağ

merasının durumu çok zayıf görülmüş ve burada 5 çeşit iyi ve orta kalitede ot ve ayrıca fazla miktarda zararlı ot tesbit olunmuştur. Gölle Kazasında bulunan İnekhane arazisinde de yapılan tetkiklerde 9 çeşit iyi cins, Kağızman Kazasında Aras nehri yakınında çok otlatılmış diğer bir merada 10, Iğdır Kazasında dağlık arazide hayvan otlatılan bir mahalde ise 7 çeşit mera ve çayır otu tesbit edilmiştir.

Bu ilmi tetkikler neticesi Vekâletçe hazırlanmakta olan mera ve çayır fülorasını gösterir haritaya işlenerek meralarımızın nebat karakterleri ortaya atılacak ve bu neticelere göre bu sahadaki çalışmalar genişletilecektir. Meralarda hayvan otlatılmasının düzenlenmesi hususunda Vekâletçe nümune merası ihdası için faaliyete geçilmiştir. Karşılık paraların sarfına mezuniyet verilince, bu çalışmalar ilmi araştırmalarla birlikte daha da genişletilecektir. Vekâletin çayır, mera ve yem nebatları çalışmalarını bütün umum müdürlüklerin mümessilleri, Ziraat Fakültesi profesörleri ve Amerikalı mütehassıslardan müteşekkil bir komite tarafından plânlanmaktadır.

Soru 8 cevabı : Kars bölgesinde, yetiştirilen doğukırmızı sığır ırkının et ve süt bakımından veriminin artırılmasını temin maksadiyle lüzumlu denemelerin yapılması programa alınmış bulunmaktadır. Bu maksatla İngiltere'den 50 bin lira tutarında kâfi miktarda Lincoln Red - Shorthorn inek ve boğası mubayaa adıyla Gölle İnekhanesinde tecrübeler başlanması ve keza aynı maksatla Almanya'dan Rod - Vieh ırkı boğa ithali kararlaştırılmış bulunmakta ve bu damızlıkların kısa zamanda yurda sokulması için faaliyette bulunmaktadır.

Soru 9 cevabı : Sürülen meralardan dolayı hayvan yemi sıkıntısını azaltmak için Vekâletimizce iki yıldan beri tatbikına girişilen proje esasları dâhilinde köylerde gösteri ve teşvik mahiyetinde yoncalık, korungalık ve nümune meraları kurulmasına başlanılmış ve bu projeye göre :

Yılı	Yoncalık	Korungalık
1952	250 dekar	1 125 dekar
1953	—	1 500 »

tesis edilmiş olup bu hususun tahakkuku maksadiyle :

Yılı	Yonca tohumu	Korunga tohumu	Ödenek	Traktör MH. D. 744	Pony
1952	1 500 kilo	10 500 kilo	25 500 L.	4 aded	5 aded
1953	3 000 »	10 166 »	32 400 L.	—	2 »

tahsis edilmiştir. Hazırlanan yeni proje gereğince

1 9 5 4				1 9 5 5							
Yoncalık		Korungalık		Nümunemera		Yoncalık		Korungalık		Mera	
Köy Ad.	Dekar	Köy Ad.	Dekar	Köy Ad.	Dekar	Köy Ad.	Dekar	Köy Ad.	Dekar	Köy Ad.	Dekar
60	1 500	50	2 000	20	2 000	60	1 500	65	2 500	15	1 500

Bu teşvik faaliyetinin kıymetli semereleri memlekette hissedilmiye başlanmıştır. Çünkü çiftçilere geçmiş yıllarda 682 sayılı Kanun gereğince bedelsiz olarak verilen yonca ve korunga tohumlarını ekmedikleri halde son iki yıl içerisinde yonca tohumunun kilosunu 350 - 400, korunga tohumunun kilosunu ise 75 - 100 kuruştan satın alıp hayvanlarının ot ihtiyacını karşılamak üzere kendi arazilerinde yoncalık ve korungalıklar tesis etmektedirler.

Soru 10 cevabı : Hayvancılık ve hayvani maddeler istihsal kooperatiflerinin kurulması Vekâletimizce de arzu olunmaktadır. Ancak bu mevzudaki teşebbüslerin hususi şahıslardan gelerek, mevzuun Ekonomi ve Ticaret Vekâletince organize edilmesi gerekmektedir. Vekâletimiz, bu hususta her türlü teşebbüse müzahir ve yardımcıdır.

Soru 11 cevabı : 5653 sayılı Orman Kanununun 18 nci maddesi gereğince kanuni hak sahibi bulunan köylü vatandaşlara zati ihtiyaç olarak ev, ahır ve samanlıklarının inşasında kullanılmak üzere 1 - 10 tarife bedeli karşılığında tomruk verilmektedir.

Kars Vilâyetini içerisine alan Sarıkamış Orman İşletmesi Müdürlüğüne mevzu bahis madde hükümleri gereğince köylülere verilmek üzere 1951 yılında 350 m³, 1952 yılında 800 m³, 1953 yılında 800 m³ tomruk tertibi yapılarak ihtiyaç sahiplerine tevzi edilmiştir.

Bu rakamlar işletme istihsal miktarının % 35 ini bulmaktadır. Aynı gaye için 1954 yılında da Sarıkamış Orman İşletme Müdürlüğüne 1 300 m³ tomruk tertibi yapılmıştır. Kom ve ağıl inşası için müracaat edenlere ise muhammen satış bedeli üzerinden tahsis yapılmaktadır.

Soru 12 cevabı : Örnek fennî ağıl inşasını

temin ve teşvik için para yardımlarında bulunulmasına kanuni mevzuat müsait bulunmadığından bu yolda vekâletimizce her hangi bir maddi yardım yapılamamaktadır.

Soru 13 cevabı : Kars İlinde ve köylerinde bulaşık, salgın ve paraziter hastalıklarla mücadelede geçen yıllarda olduğu üzere 1953 yılında da devam olunmuş ve bu maksatla bölge teşkilâtı lüzumu kadar elemanla takviye edilmiş ve bu mücadelelerde ihtiyaç hissolunan çeşitli aşı, serom, ilâç ve malzeme mahallerine yolunmuştur.

Soru 14 cevabı : Hazırlanan çayır, mera ve yem nebatları projesi esasları dâhilinde köylerde sıvrat yerleri yapılmaktadır. (Bu sıvratların şekli eklidir. 2) Bayındırlık Vekâletince 1954-1956 seneleri için programa alınan Iğdır Karasu sulama sahasının toprak etüd ve haritalanması işi vekâletimizce ele alınacak ve sulama şebekesinin kurulmasından sonra da suyun ziraatta kullanılması mevzuunda deneme, demonstrasyon ve yayım işleriyle çiftçilere yardım edilecektir.

Soru 15 cevabı : Türkiye Zirai Donatım Kurumu, Doğu vilâyetlerimizde ot istihsalinde kullandıkları makinaları göz önünde tutarak tahsisler yapmakta olduğu malûumdur. Erzurum şubesine bu sene 300 çayır makinesi ile 500 aded hayvanla çekilir ot tırmağı (beygir tarağı) gönderilmiştir. Bunun dışında ekipmanlarla faydalanma projesinden temin edilen 40 çayır makinesi daha Erzurum'a Doğu vilâyetleri ihtiyacı için gönderilmiş bulunmaktadır. Balya makinesi için henüz bir talep olmamakla beraber diğer firmalardan da ot istihsaline yarayan makineler için Doğu vilâyetlerimiz tavsiye edilmektedir. Bugüne kadar Kars'tan ve diğer vilâyetlerimizden bu mevzudaki ihtiyaç-

larının temin edilmediğine dair bir işaret olmuştur.

Hayvan yemleri politikamızın inkişafına paralel olarak hakın ihtiyaçlarının Zirai Donatım ve diğer firmalar tarafından karşılanması hususları göz önünde tutulmaktadır.

Soru 16 cevabı : Geçen yıl ve gelecek yıllarda yapılan ve yapılacak faaliyet 9 neu maddede cevaplandırılmıştır. Bununla beraber hayvan yemleri ekim ve istihsal metotlarının çiftçilere öğretilmesi için ziraat teşkilâtından bir eleman Ankara'da 1952 yılında tertiplenen Çayır, Mera Kursuna iştirak ettirilmiştir. Ayrıca 18. VI. 1953 tarihinde başlayıp 28. VI. 1953 tarihinde sona eren ikinci bir kursta, kurs öğretmeni Ankara Zirai Araştırma Enstitüsünden gönderilmek suretiyle Kars Vilâyeti teknik elemanlarına ve çiftçilere mahsus olmak üzere tertibedilmiştir. Bu yıl Ekim ayında açılan Çayır, Mera Kursuna da Kars ziraat teşkilâtından ilgili eleman iştirak etmiştir. Bu elemanlar kurslarda elde ettikleri teknik ve pratik bilgileri çiftçilere, evvelce de bildirildiği üzere proje dâhilinde bilfiil tarlada göstermektedirler. Bu hususta ihtiyar olunan bütün masraflar vekâletçe karşılanmaktadır.

Soru 17 cevabı : Çayır, mera ve yem nebatları projesi esasları dâhilinde hayvan yemi yetiştirmek isteyen çiftçilerin âzami 5 dekarlık arazisinde tohum ve diğer bütün masraflar vekâletçe karşılanmak üzere yoncalık, korungalık kurulmakta ayrıca bu nebatların tohumunu istihsal eden çiftçilerden de elde ettikleri tohumlar muayyen fiyatlar üzerinden satın alınmaktadır. Nitekim Kars müstahsılından 1952 yılında 5 500 kilo, 1953 yılında 3 166 kilo korunga tohumu satın alınmış temizlendikten sonra bu tohumlar aynı vilâyetler ihtiyacı için tahsis edilmiştir. Bundan başka ot biçme kurutma, muhafaza usulleri çiftçilere gösterilmektedir. Önümüzdeki yıllarda bu faaliyet daha da genişletilecektir.

Soru 18 cevabı : Hayvan sahiplerine geniş ölçüde kredi yardımıyla bulunulması için T. C. Ziraat Bankası nezdinde teşebbüslerde bulunulmaktadır.

[1] Yeşil yem hendek silolarının plânı son dosyasındadır.

[2] Hayvan suluğu (Swatın) projesi son dosyasındadır.

3. — *Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın, iki Amerikalı uzmanın Kars'ın hayvancılık bakımından iktisadi kalkınmasına esas olacak olan tetkiklerinin neticesine dair sorusuna Tarım Vekili Nedim Ökmen'in yazılı cevabı (6/1244)*

T. B. M. M. Yüksek Başkanlığına

Aşağıdaki hususların Tarım Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygı ile rica ederim.

Kars Milletvekili
Sırrı Atalay

Kars'ta hayvancılığın kalkındırılması hususunda tetkiklerde bulunan Amerikalı süt istihsalı eksper Allan Goodbary'nin bir rapor hazırladığı ve Hükümete tevdi ettiği, yine Amerikalı çayır ve mera mütehassısı Dr. O. S. Asmodt'un memleketimizde tetkiklerde bulunduğu bildirilmektedir. Bu uzmanların Kars'ın iktisadi kalkınmasına esas olacak hayvancılığın ve hayvan ürünlerinin ıslah ve inkişafı bakımından tetkiklerinin neticesi nedir? Tatbikat sahasına konulacak mıdır? Bu raporlarının halk efkârına duyurulması faydeli görülüyor mu? Her hangi bir yerde neşredilmeyecekse Kars'ın hayvancılığının kalkınmasını alâkadar ettiği için örneklerinin tarafıma verilmesini rica ederim.

T. C.

Tarım Vekâleti

15. XII. 1953

Özel

2 - 880

T. B. Millet Meclisi Başkanlığına

1. XII. 1953 tarih 6 - 1244/5902/13568 S. Y. Ce.

İki Amerikalı uzmanın, Kars'ın hayvancılık bakımından iktisadi kalkınmasına esas olan tetkikleri neticesine dair, Kars Mebusu Sırrı Atalay tarafından verilen soru önergesine, maddeler halinde hazırlanan cevabın ilişik olarak takdim kılındığını saygılarımla arz ederim.

Tarım Vekili
Nedim Ökmen

1. Amerikan Ziraat Nezareti Çayır ve Mera Mütehassısı Dr. O. S. Asmodt memleketimize Mayıs ayı içerisinde gelmiştir. Mütehassıs Yakın - Doğu ve Akdeniz memleketleri-

nin Birleşmiş Milletler namına teknik yardım programını tetkik etmiş ve memleketimizde 4 gün gibi çok kısa bir zaman kaldığı için kendisine Ankara ve Eskişehir'deki faaliyet gösterilmiştir. Kars'a gidilememiştir. Kendisi vekâletimize bir rapor vermemiştir. Amerikan Hükümetine verdiği rapor, hususi bir şekilde temin edilmiştir. Bu raporda memleketimize ayrılan kısmın bir örneği eklidir.

Amerikalı Sütçülük Mütahassısı Goodbery ile birlikte Kars'a giden Amerikalı Çayır ve Mera Mütahassısı Walton Nixon'dur. Nixon hazırladığı raporda Kars hakkında şu hususlar belirtilmiştir.

Nixon'un Kars hakkındaki raporu :

1. Erzurum ve Kars vilâyetlerinde rütubetli taban yerlerde çok iyi çayırıklar gördük.

2. Kars Vilâyetinde yapılan pamuk çiğidi yemleme faaliyeti ziraate ait yeni teknik metodların gösterilmesi hususunda iyi bir misal teşkil etmektedir. Çiftçiler kendi köylerinde çiğit ile kendi ineklerini besleme hususunda tecrübe sahibi olmuşlardır. Çiğit fiyatları elverişli bir fiyat seviyesinde kaldığı takdirde çiftçiler ailelerine daha müreffeh bir yaşama temin etmek için pratik neticeleri görmüşlerdir.

3. Kars Vilâyetinde (Mayıs ayından Birinci Teşrin ayna kadar) 6 ay müddetle hayvan otlatma imkânları vardır. Kışın yem ihtiyacının karşılanması çok mühimdir. Çayırarda yüksek kaliteli bakliye ve necliye tohumlarından iyi kuru ot elde edilebilir. Bunun için erkence biçilen otun yığın mahalline taşınmadan kurutulması lâzımdır. Korunga ziraati ot istihsalı ve otlatma bakımından hususi ve iyi bir karakter taşıyan bölgedir.

4. Kars'ta iyi bir otlakta domuz ayrığı, kılçaksız brom, köpek kuyruğu, yüksek otlak ayrığı, İngiliz çimi, koyun fetüğü, yonca, fiğ, beyaz, tırfıl ve diğer tırfıllar görülmüştür. Zayıf bir otlakta ise koyun fetüğü tek yıllık brom, yüksek otlak ayrığı ve biraz domuz ayrığı ile zararlı otlar görülmüştür.

5. Göle İnehanesinde taban yerdeki çayırda köpek, kuyruğu, kılçaksız brom, domuz ayrığı, İngiliz çimi, koyun fetüğü, beyaz tırfıl, çayır tırfılı, koetaria cristata, ve saz gibi nebatlar görülmüştür.

6. Kars Vilâyetinde proje gereğince 1 500 dekar korungalık kurulmuştur. 1954 yılında

3 000 dekar kadar korungalık korungasını plâna almıştır. Korunga tohum istihsalı dekara 50 - 60 kilodur. Sulanmayan tarlada dekara 700 kilo korunga otu istihsal edilmektedir. Kars Vilâyetinde yılda her aya düşen yağmur miktarı 18 inçtir.

7. Kars Vilâyeti Türkiye'de gördüğüm en iyi çayır ve hayvancılık bölgelerinden biridir.

Raporun bundan sonraki kısmı başka bir vilâyetten bahsetmektedir.

8. Amerikalı Süt İstihsalı Eksperi Allan Goodbary bugüne kadar vekâletimize her hangi bir rapor vermemiştir.

Dr. O. S. Asmodt'un Türkiye hakkındaki raporu

Türkiye'de bilhasa Anadolu yaylasında yem istihsalı ve mera işletmeciliği, Orta - Doğu memleketlerinin de arzulanıkları bir seviyeye ulaşmış bulunmaktadır. Tarım Vekâleti, Ziraat Fakültesi ve MSA programları ve elemanları arasındaki fevkalâde iş birliği, müşterek çalışmayla muvaffakiyet sağlanabileceğinin iyi bir delilidir.

Diğer ekinlerle birlikte çayır ve bakliyelerin de münavebe suretiyle yetiştirilebileceğini göstermek gayesiyle Atatürk Orman Çiftliğinde yem münavebe denemeleri de yapılmaktadır. Ankara'da ve Türkiye'nin Garp kısımlarındaki bazı deneme ve ıslah istasyonlarında çayır ve bakliye deneme tarlaları tesis edilmiştir.

Deneme istasyonlarında ve köylerde meraların yeniden ekilmesi ve tesisine dair deneme ve demonstrasyonlar yapılmaktadır.

Mühim çayır ve bakliyelerin tahumlarından bolca istihsal edip ticari maksatlarla kullanılabilmesi için birçok köylerde tarlalar tesis edilmiştir. Hükümet; lüzumlu tohumu, tarlada çalışacak ekme, hasat ve temizleme işlerinde kullanılan modern ekipmanları temin etmek suretiyle bu çalışmalara yardımda bulunmaktadır. Buradan elde edilen tohumlar diğer köylere de verilmekte ve aynı denemeler oralarda da yapılmaktadır.

«Akdeniz Bölgesi Mera ve Hayvan Yemleri Komitesi» 1954 Mayısında Ankara'da çalışmalara başladığı zaman yu'arda bahsedilen gelişmeleri ve diğer bütün faaliyetleri de tetkik ve münakaşa etmek imkânını bulacaktır. Muhtemelen bu fiziki gelişmelerden daha mühim ol-

mak üzere ziraatle ilgili meselelerin birçok millî müesseseler tarafından iş birliği ile çift taraflı ve çok taraflı çalışmalar neticesi Türkiye'de nasıl bir gelişme hâsıl edildiğini müşahede etmek mümkün olacaktır.

4. — *Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın Kars Vilâyetinin kaza ve köylerinde merinos koyunu yetiştirilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair sorusuna Tarım Vekili Nedim Ökmen'in yazılı cevabı (6/1284)*

4 . 12 . 1953

T. B. M. M. Yüksek Başkanlığına

Aşağıdaki hususun Tarım Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygı ile rica ederim.

Kars Milletvekili
Sırrı Atalay

Konya, Yozgad, Kayseri, Erzurum ve Kars vilâyetlerinin köy ve kasabalarında merinos koyunu yetiştirilmesi için 12 . 8 . 1953 tarihinde uygun bölgelerin tesbitine başlandı bildirilmektedir. Bu bölge tesbit işi neticelenmiş midir? Kars bütün ilçeleri ve köyleri ile merinos yetiştirmeye çok müsait bir yer teşkil etmektedir. Mera ve çayırarla iklim şartları ve diğer faktörler çok müsaittir. Bu sebeple Kars İlce ve köylerinde geniş ve sistemli bir programla meselenin ciddî surette ele alınması gerekmektedir. Kars'ın iktisaden kalkınmasının bir cephesini teşkil edecek merinos koyunu yetiştirilmesi işinin süratle tatbik sahasına girmesi lâzımdır. Bakanlığın bu hususta kir programı var mıdır? Hangi bölgeleri tesbit etmiştir ve tatbikata ne zaman geçecektir?

Merinoslaştırma faaliyetine mevzu olacak çayır, mera ve yem nebatları için Kars'ın hangi ilce ve köylerinde ve kaç ar dekarlık sahada mera ıslan işine başlanılmıştır? Başlanılmamışsa sebebi nedir?

T. Ö.

Tarım Vekâleti
Özel
2 - 942

15 . 12 . 1953

T. B. M. Meclisi Başkanlığına

9 . 12 . 1953 tarihli ve 6/1284/5989/13710 sayılı yazılarının cevabıdır.

Kars Vilâyetinin kaza ve köylerinde merinos koyunu yetiştirilmesi hususunda ne düşünüldü-

ğüne dair Kars Mebusu Sırrı Atalay tarafından verilen yazılı soru önergesi cevabının ilişikte takdim kılınmış bulunduğunu saygılarımla arz ederim.

Tarım Vekili
N. Ökmen

Millî doküma sanayiimizin ihtiyacı bulunan ince yapığı memleket içinden istihsal etmek gayesiyle Orta Anadolu ve Doğu vilâyetlerimizin müsait bölgelerinde yerli koyunları merinoslaştırmak üzere iki yıldan beri faaliyete geçilmiş bulunmaktadır.

Merinoslaştırma mesaisini bir plân ve program dâhilinde yürütmek üzere Vekâletimiz Koordinasyon Heyetince kurulan mütehassıslardan müteşekkil merinoslaştırma komitesi, aldığı kararlar evveleminde Orta ve Doğu vilâyetlerimizde gerekli ilmi tetkikleri yaptırmış ve halen Konya, Yozgad, Kayseri, Erzurum ve Kars vilâyetlerindeki merinoslaştırma mesaisi, mahallerinde incelemelerde bulunan ilmi heyetin raporu ile, merinoslaştırma komitesinin kararlarına istinat ettirilmiştir.

Yukarıda kaydolunan vilâyetlerin en müsait bölgelerinde ve tecrübe mahiyette olmak üzere başlanan çalışmalar önümüzdeki yıllarda imkânlar ölçüsünde genişletilecektir.

Doğu bölgesinde tetkiklerde bulunan ilmi heyet, Kars Vilâyetinde yaptığı incelemede bu bölgenin çayır, mera ve hayvancılık durumunu nazarı itibara alarak şimdilik Kars'ın muayyen mahallerinde merinoslaştırma faaliyetine geçilmesini uygun gördüğü için 1953 yılında Çakmak ve Semavak köylerinde tecrübe ve demonstrasyon tahviline geçilmiş ilk adım olmak üzere 1318 koyun tohumlanmıştır.

Doğacak melez kuzuların durumu, mahallî şartlara intibakı, halkın bu istikametteki yetiştirmeye göstereceği ilginin şümulü ve bu yetiştirmenin teşvik edici vasıtalarla takviyesi karşısında halkın izhar edeceği alâka nispetinde merinoslaştırmanın Kars Vilâyetinde tevsiî yoluna gidilecektir.

Orta ve Doğu vilâyetlerimizin bir kısmında halen suni tohumlama yolu ile merinoslaştırmaya devam olunurken diğer taraftan Vekâletimiz merinoslaştırma komitesi de memlekete şâmil plân ve programını hazırlamaktadır. Önümüzdeki yıllarda devam ettirilecek geniş mesai bu plân ve

programın çerçevesi dâhilinde yürütülecektir..

Kars Vilâyetinde hayvancılığın ve dolayısıyla merinosçuluğun geliştirilmesi için plân ve projeler dâhilinde ve iki yıldan beri teşvik mahiyetinde korungalık, yoncalık ve nümune meralıklar kurulmasına başlanmıştır. Bu maksatla 1952 yılında 250 dekar yoncalık, 1 125 dekar korungalık, 1953 yılında 1 500 dekar korungalık kurulmuş ve halka 1952 yılında 1 500 kilo yonca tohumu, 10 500 kilo korunga tohumu, 1953 yılında 3 000 kilo yonca tohumu 10 166 kilo korunga tohumu tevzi olunmuştur.

1954 yılında 60 köyde 1 500 dekar yoncalık, 50 köyde 2 000 dekar korungalık, 20 köyde 2 000 dekar nümune meralık tesis olunması ve yine 1955 yılında 60 köyde 1 500 dekar yoncalık 65 köyde 2 500 dekar korungalık ve 15 köyde 1 500 dekar nümune meralık yapılması plâna alınmıştır.

Ayrıca karşılıklı yardım fonundan verilecek tahsisatla da nümune mahiyetinde olmak üzere 70 köyde öğretici yemleme demonstrasyonları yapılacak ve 75 köyde hendek tipinde silâj kurula-cak ve Vekâletin kendi bütçesinden de ayrıca 10 aded silâj yapılacaktır.

5. — *Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın; Kars, Ardahan, Çıldır, Arpaçay, Digor, Sarıkamış ve Göle'de sığır, koyun, manda ve at yetiştirme subelerine sahip haralar açılması hususunda ne düşünüldüğüne dair sorusuna Tarım Vekili Nedim Ökmen'in yazılı cevabı (6/1301)*

T. B. M. M. Yüksek Başkanlığına

Aşağıdaki hususların Tarım Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygı ile rica ederim.

Kars Milletvekili
Sırrı Atalay

Hayvancılığın bilhassa Doğu Anadolu hayvancılığının ıslah ve inkişafını temin için takip ve tatbik edilen ıslah ve mücadele metotları çok dağınık, verimsiz ve kifayetsizdir. Çiftçimizin ve köylünün en verimli ve en sıhhatli hayvanı yetiştirme ve buna sahip olması için pratik, programlı ve kestirme bir gayret ve teşebbüsün şahidi olmadığımızı ifade mecburiyetideyim. Hayvancılığın Türkiye iktisadi hayatında oynadığı ve ilerde oynayacağı muhakkak olan büyük ve ehemmiyetli rolü tafsilâ-

tiyle izaha dahi lüzum yoktur. Hal böyle olunca hayvancılığın ıslah ve inkişafı yolunda harcanan her emek ve sarfedilecek her para millî gelir ve iktisadiyatın artırılması olduğundan yerindedir ve azdır.

Kars, vasıf ve vüsat itibariyle dünyanın en eşsiz mera, çayır ve yaylalarına sahip olmak üzere hayvancılığın ıslah ve inkişaf sahasının mümtaz ve müstesna namzedidir. İstatistik Umum Müdürlüğünün son neşriyatı arasında bulunan 1949 köy sayımı hulâsalarına göre 19 325 aile süt işletmeciliği ile meşguldür. Köylerde 545 273 sığır, 26 105 manda, 31 293 at, 782 500 koyun mevcuttur ve köylerimizde 6 935 krema (süt) makinası vardır. Bu istatistikler çok mânalıdır. Ve Türkiye'nin vilâyet itibariyle en yüksek rakamlarıdır. Meselâ bütün Türkiye'nin 50 000 e yakın köyünde 48 000 krema makinası vardır. Kars'ın 760 köyünde ise 7 000 e yakındır. Kars'ta hayvancılık ve hayvan ürünleri işletmeciliğinin mahallî teşkilâtsiz gayretlerle bu dereceye bulması, fennî ve teknik çalışma ile ne derecelere ulaşacağını göstermektedir. 5 nci tarım bölgesinde sığır, koyun, at ve mandanın büyük bir farkla ilerde bulunduğu, hayvancılık için besin, muhafaza, mesken gibi şartların tahakkunun her yere nazaran süratle temini mümkün olan Kars'ta birkaç «Hara» nın kurulması zaruri bir vaziyettir. Zira bu kadar çok miktarda sığır, koyun, manda, at yetiştirilmesine rağmen ve en iyi evsafıta çayır, mera ve yaylalara rağmen, ineklerin lactation devresindeki süt verimi 500 - 1 000 kilo arasındadır. Bir sağım devresinde bir inek ortalama 800 kilo süt vermektedir. Haralarda süt veriminin bir misli artırıldığı ve bu verimin kabiliyet olarak yavru-lara «Dominand» olarak intikal ettiği tecrübelerle sabit olmuştur. Binaenaleyh az verimli ineklerimizin haralar sayesinde süt veriminin artırılması ve hayvan ırkının ıslah edilmesi mümkün olacaktır. Bu durumun kısaca iffadesi şu olacaktır. Haralar sayesinde süt verimi Kars'ta iki misli olacaktır. Damızlık, kasaplık ve iş sığırı iyi evsafı haiz olacaktır. Bu açık ve zaruri hakikatlara binaen; Kars, Ardahan, Çıldır, Arpaçay, Digor, Sarıkamış ve Göle'de :

1. Sığırcılık,
2. Koyunculuk,

3. Mandacılık,

4. Atçılık,

Yetiştirme şubelerine sahip haralar açmak icabettir. Meselâ Ardahan 1 000 dönümlük Hazineye ait Nadirbey kömleri arazisiyle bütün şart ve imkânlarını ortaya koyarak ve sonsuz bir tehalükle bu teşebbüsü beklemektedir. Halk hizmetinde olacak, halka gerçekten örnek ve yardım olacak bu haraların açılması için ne düşünülmektedir? Teşebbüse ne zaman geçilecektir?

T. C.

Tarım Vekâleti

15 . XII . 1953

Özel

2 - 945

T. B. Millet Meclisi Başkanlığına

11 . XII . 1953 tarih ve 6 - 1301/6024/13733

S. Y. cevabıdır:

Kars, Ardahan, Çıldır, Arpaçay, Digor, Sarıkamış ve Göle'de sığırcılık, koyunculuk, mandacılık ve atçılık yetiştirme şubelerine sahip haralar açılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Kars Mebusu Sırrı Atalay tarafından verilen yazılı soru önergesi cevabının ilişikte takdim kılınmış bulunduğunu saygılarımla arz ederim.

Tarım Vekili

N. Ökmen

Doğu illerimizden Kars Vilâyeti, Türkiye hayvancılığında mühim bir yer işgal etmektedir. İstanbul ve Ankara gibi büyük şehirler kasaplıklarının mühim bir kısmı bu ilden temin edildiği gibi, Orta Anadolu'nun koşum öküzlerinin ekserisi, Kayseri ve civarının pastırma-lık kasaplıkları da umumiyetle Kars ve civarından sağlanmaktadır.

Onun için Kars İli gerek hayvan materyali ve gerekse mera, çayır ve biçenek durumu bakımından yurdumuzun başlıca hayvan kaynağı mahiyetindedir.

Kars Vilâyeti hayvanlarının, başta sığır olmak üzere ıslahı, Tarım Vekâletinin çalışma programında en esaslı bir yeri işgal etmektedir. Bu vilâyette geniş ölçüde hayvan ıslahına vüsul için:

1. Göle Kazası dâhilinde büyük bir inekhane kurulmuş olup, noksan olan tesislerinin ikmalinden sonra, halen mevcut bulunan 250

başlık damızlık inek materyalinin daha da artırılması cihetine gidilecek ve bu müessesenin muhite geniş ölçüde faydalı olması temin olunacaktır. Müessesede süt, et ve iş istikametinde müttekâmil damızlıklar bulundurulması prensip olarak kabul edildiğinden, vilâyet hayvanlarının evsaf ve verim bakımından ıslahları yolunda bundan böyle de hamleli bir şekilde çalışmak kabil olacaktır.

2. Damızlık yetiştirme müesseselerinin kurulması uzun zamana ve büyük masraflara ihtiyac hissettirdiğinden, bu mesainin hızlandırılması ve yüksek vasıflı damızlıklardan âzami ölçüde istifade edilmesi maksadiyle, Kars İlinin müsait kazalarında önümüzdeki senelerde geniş ölçüde suni tohumlama tatbikatına müracaat olunarak sığır ıslah işi süratlendirilecektir.

3. Göle inekhanesinde ayrıca bir merinos yetiştirme şubesinin de açılması plâna alındığından, bu müessese vasıtasıyla vilâyet koyunlarının müttekâsif bir şekilde merinoslaştırılması için imkânlar hazırlanmış olacaktır.

4. At ıslahı, sırasında Erzurum, Ağrı, Erzurum, Kars ve Gümüşane illeri, Ilıca Aygır Deposunun ıslah bölgesine dâhil bulunduğundan, Kars İlinin muhtaç bulunduğu bilûmum aygırların her sene ihtiyaca göre ve noksansız olarak karşılanması emniyet altına alınmış bulunmaktadır.

5. Kars atlarının ıslahı sahasında çalışan Vilâyet Aygır Deposu mesaisi de, Ilıca Bölge Aygır Deposu vasıtasıyla takviye edilmiş olacaktır.

6. Bunlara ilâveten Van Gölü civarında Erçiş Kazasında, at, sığır, koyun ve eşek şubelerini havi olmak üzere ve icabında bir aygır deposu ile de takviye edilmek suretiyle, Türkiye'mizin birinci sınıf bir harasının kurulmasına devam olunmaktadır. Altındere Harası adı altında üç yıldan beri faaliyette bulunan bu müessesenin yakın bir gelecekte, yetiştirdiği Elit damızlıklarla, Doğu bölgesinin diğer illeriyle beraber bilhassa Kars Vilâyeti için büyük faydaları olacaktır.

7. Kars İlinin Iğdır Kazası dâhilinde kurulmakta olan Devlet Üretim Çiftliğinde de, sığır ve koyunculuk şubeleri açılmak suretiyle lüzumlu damızlıklar yetiştirileceğinden, bu müessese vasıtasıyla de Kars İlinin muhtaç bulunduğu Elit damızlıkların bir kısmı temin edil-

miş olacaktır. Müessesenin koyunculuk şubesi 1953 yılında faaliyete geçmiş olup sığırcılık şubesinin de 1954 te çalışmaya başlaması sağlanacaktır.

8. Devletin çeşitli damızlık materyali ile hayvan ıslah mesaisine yapmakta bulunduğu müdahalelerin, çeşitli teşvik vasıtaları ile de takviyesi, modern ıslah prensipleri arasına dâhil bulunmaktadır.

Bu maksatla :

a) 1952 - 1953 kışında Kars İlinde tahsisatı Devletçe verilmek suretiyle yapılan yemleme demonstrasyonları çok müspet neticeler vermiştir. 1953 - 1954 ve mütaakip senelerde aynı tatbikatın daha geniş ölçüde yapılması için lüzumlu programlar hazırlanmıştır.

b) Yemle demonstrasyonları yapılan köylerde nümune siloları vücuda getirilmek sure-

tiyle entansif bir şekilde hayvan besleme usulleri Kars köylülerine öğretilmektedir.

c) Vilâyetin tabii olan istidadından da istifade olunarak mera ,çayır ve ıslahı ile yoncalık ve korungalık vücuda getirilmesi maksadiyle hususi bir program dâhilinde faaliyette bulunmaktadır.

d) Yetiştirmenin maddi olarak teşviki maksadiyle, vilâyetin üç yerinde hayvan sergileri açıldığı gibi, önümüzdeki senelerde bu mesainin takviyeli bir şekilde devam ettirilmesi temin olunacaktır.

Yukarda tafsilâtiyle izah olunduğu üzere bugün Kars İlinde yeniden müesseseler kurmaktan ziyade, mevcutların takviyesi kadro ve tesislerinin tamamlanması ve geniş ölçüde suni tohumlama tatbikatına geçilmesi suretiyle, ıslah mesaisinin yürütülmesi kabil olabilecek ve daha ekonomik ve seri neticeler alınabilecektir.

7. — SUNUKLAR VE TELGRAFLAR

Dinar'dan Kemal Atasagun imzasıyla gönderilen ve Eczaneler ve Eczacılar hakkındaki

Kanunla tahdidin kaldırılmasından duyulan memnuniyeti bildiren telgraf.

Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki Kanuna verilen reylerin sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza sayısı	: 487
Rey verenler	: 246
Kabul edenler	: 245
Reddedenler	: 1
Çekinseler	:
Reye katılmayanlar	: 220
Açık mebusluklar	: 21

[Kabul edenler]

AFYON KARAHIŞAR	Müfit Erkuyumcu	Nusret Kirişcioğlu	Hâmit Ali Yöney
Abdullah Güler	Enver Güreli	Ömer Mart	ERZURUM
Kemal Özçoban	Ali Fahri İşeri	ÇORUH	Rıfki Salım Burçak
Avni Tan	Ahmet Kocabıykoğlu	Mecit Bumin	Fehmi Çobanoğlu
Salih Torfilli	Yahya Pelvan	Abbas Gigin	Bahadır Dülger
Ahmed Veziroğlu	Muharrem Tunçay	Mesud Güney	Sabri Erduman
AGRI	Sıtkı Yırcalı	Ali Rıza Sağlar	Emrullah Nutku
Celâl Yardımcı	BİLECİK	Zihni Ural	Rıza Topçuoğlu
AMASYA	Yümnü Üresin	ÇORUM	Mustafa Zeren
Hâmit Kosay	BİNGÖL	Sedat Baran	ESKİŞEHİR
ANKARA	Feridun Fikri Düşünsel	Ahmet Başbüyük	Ali Fuad Cebesoy
Muhlis Bayramoğlu	BOLU	Şevki Gürses	Hasan Polatkan
Ömer Bilen	Zuhuri Danışman	Baha Koldaş	Abidin Potuoğlu
Hamdi Bulgurlu	Mithat Dayıoğlu	Hüseyin Ortakcioğlu	Kemal Zeytinioğlu
Osman Şevki Çiçekdağ	Mahmut Güçbilmez	Saip Özer	GAZİANTEP
Ramiz Eren	İhsan Gülez	Hasan Ali Vural	Süleyman Kuranel
Muhlis Ete	Kâmil Kozak	Hakkı Yemeniciler	Ali Ocak
Mümtaz Faik Fenik	BURDUR	DENİZLİ	Cevdet San
Hâmid Şevket İnce	Fethi Çelikbaş	Baha Akşit	GİRESUN
Seyfi Kurtbek	Mehmet Erkazancı	Fikret Başaran	Hamdi Bozbağ
Fuad Seyhun	Mehmet Özbey	Eyüp Şahin	Ali Naci Duyduk
Cevdet Soydan	BURSA	Refet Tavashoğlu	Hayrettin Erkmen
ANTALYA	Selim Ragıp Emeç	DIYARBAKIR	Adnan Tüfekcioğlu
Nazifi Şerif Nabel	Agâh Erozan	Ferit Alpiskender	GÜMÜŞANE
Burhanettin Onat	Selim Herkmen	M. Remzi Bucak	Kemal Yörükoğlu
Akif Sarıoğlu	Sadettin Karacabey	Mustafa Ekinci	Halit Zarbun
Ahmet Tokuş	İlülisi Köymen	Nâzım Önen	HATAY
AYDIN	Halûk Şaman	Kâmil Tayşı	Tayfur Sökmen
Namık Gedik	Kenan Yılmaz	EDİRNE	İÇEL
Nail Geveci	Necdet Yılmaz	Mehmet Enginün	Halil Atalay
Şevki Hasırcı	ÇANAKKALE	Cemal Köprülü	Salih İnankur
Etem Menderes	Kenan Akmanlar	Rükneddin Nasuhioğlu	Refik Koraltan
Cevat Ülkü	Bedi Enüstün	ELÂZİĞ	Aziz Köksal
Lûtfi Ülkümen	Nihat İyriboz	Suphi Ergene	Celâl Ramazanoğlu
BALIKESİR	Emin Kalafat	Ömer Faruk Sanaç	Şahap Tol
Vacîd Asena	İhsan Karasioğlu	Mehmet Şevki Yazman	

İSPARTA

Reşit Turgut
İSTANBUL
 Andre Vahram Bayar
 Faruk Nafiz Çamlıbel
 Fuad Hulâsi Demirelli
 Hâdi Hüsman
 Salih Fuad Keçeci
 Adnan Menderes
 Ahilya Moshos
 Seyfi Oran
 Mükerrerem Sarol
 Fûruzan Tekil
 Nazlı Tlabar
 Celâl Türkgeldi
 Hüsnü Yaman

İZMİR

Mehmet Aldemir
 Pertev Arat
 Behzat Bilgin
 Tarık Gürerk
 Halil Özyörük
 Cemal Tunca
 Ekrem Hayri Üstündağ
 Zühtü Hilmi Velibeşe

KARS

Abbas Çetin
 Tezer Taşkıran
KASTAMONU
 Sait Kantarel
 Muzaffer Âli Mühto
 Ziya Termen
 Hamdi Türe

KAYSERİ

Fikri Apaydın
 İsmail Berkok
 Emin Develioğlu
 Kâmil Gündeş
 Ali Rıza Kılıçkale
 İbrahim Kirazoğlu
 Yusuf Ziya Turgut

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
 Fikret Filiz
 Faik Üstün
KOCAELİ
 Ziya Atığ
 Hamdi Başak
 Yeredoğ Kişioğlu
 Mehmet Yılmaz

KONYA

Abdürrahman Fahri A-
 ğaoğlu
 Rifat Alabay
 Kemal Ataman
 Hidayet Aydıner
 Remzi Birand
 Sıtkı Salim Burçak
 Ali Rıza Ercan
 Saffet Gürol
 Muammer Obuz
 Umran Nazif Yiğiter

KÜTAHYA

Mecdet Alkin
 Yusuf Aysal
 Besim Besin
 Asım Gündüz
 Ahmet İhsan Gürsoy
 Ahmet Kavuncu
 Remzi Koçak
 Süleyman Süruri Na-
 suhoğlu
 İhsan Şerif Özgen

MALATYA

Nuri Ocakcioğlu
 Lâtîfi Sayman

MANİSA

Samet Aĝaoğlu
 Şemi Ergin
 Adnan Karaosmanoğlu
 Fevzi Lâtîfi Karaos-
 manoğlu

MUZAFFER KURBANOĞLU

Nafiz Körez
 Sudi Miçcioğlu
 Hamdullah Suphi Tan-
 riöver
 Muhlis Tümay
MARAS
 Abdullah Aytemiz
 Ahmet Kadoğlu
 Nedim Ökmen

MARDİN

Abdülkadir Kalav
MUĞLA
 Yavuz Başer
 Nuri Özsan
 Nâtık Poyrazoğlu

MUŞ

Hamdi Dayı
NİĞDE
 Hâdi Arıbaş
 Asım Doğanay
 Ferit Ecer
 Hüseyin Ülkü

ORDU

Refet Aksoy
RİZE
 İzzet Akçal
 Osman Kavrakoğlu
 Mehmet Fahri Mete
 Ahmet Morgil

SAMSUN

Naci Berkman
 Tefik İleri
 Muhittin Özkefeli
 Ferid Tüzel

SEYHAN

Zeki Akçalı
 Arif Nihat Asya
 Sedat Barı
SİRD
 Mehmet Daim Süalp

SİVAS

Ercüment Damalı
 İbrahim Duygun
 Şevki Ecevit
 Nurettin Ertürk
 Halil İmre
 Rifat Öçten
 Bahattin Taner
 Hüseyin Yüksel
TEKİRDAĞ
 Hüseyin Bingül
TOKAD
 Sıtkı Atanç
 Fevzi Çubuk
 Ahmet Gürkan
 Halûk Ökeren
 Muzaffer Önal
 Mustafa Özdemir
TRABZON
 Mahmut Goloğlu
 Mustafa Reşit Tarakçı-
 oğlu

TUNCELİ

Hasan Remzi Kulu
URFA
 Necdet Açınal
 Feridun Ayalp
 Feridun Ergin
 Hasan Oral
VAN

İzzet Akın
YOZGAD

Yusuf Karşioğlu
 Fuat Nizamoğlu
 Hasan Üçöz

ZONGULDAK

Yunus Muammer Ala-
 kant
 Hüseyin Balık
 Suat Başol
 Cemal Kıpçak
 Rifat Sivişoğlu

[Reddedenler]**MALATYA**

Hikmet Fırat

[Reye katılmıyanlar]

AFYON KARAHİSAR

Süleyman Kerman
Bekir Oynaganlı
Ali İhsan Sâbis
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Kasım Küfrevi
Halîs Öztürk

AMASYA

Kemal Eren
İsmet Olgaç

ANKARA

Sadri Maksudi Arsal
Salâhattin Benli
Dağistan Binerbay
Abdullah Gedikoğlu
Osman Talât İltekin
(İ.)

Talât Vasfî Öz

ANTALYA

Fatin Dalaman (İ.)
İbrahim Subaşı
Ahmet Tekelioğlu

AYDIN

A. Baki Ökdem

BALIKESİR

Salâhattin Baskan
Esat Budakoğlu
Muzaffer Emiroğlu
Mücteba İştin

Arif Kalıpsızoğlu

BİLECİK

İsmail Aşkın
Keşaf Mehmet Kurkut
Talât Oran

BİNGÖL

Mustafa Nuri Okcuoğlu

BİTLİS

Nusrettin Barut
Salâhattin İnan

BOLU

Fahri Belen
Vahit Yöntem

BURSA

Raif Aybar
Mithat San
Ali Canib Yöntem
(İ.)

ÇANAKKALE

Süreyya Endik

ÇANKIRI

Kızım Arar
Kemal Atakurt
Celâl Boynuk
Kenan Çıgman
Celâl Otman

DENİZLİ

Ali Çobanoğlu
Mustafa Gülcügil

DIYARBAKIR

Yusuf Azizoglu

EDİRNE

Arif Altınalmaz
Hasan Osma

ELAZIĞ

Abdullah Demirtaş

ERZİNCAN

Cemal Gönenc
Şemsettin Günaltay
Nahid Pekcan
Sabit Sağıroğlu
Ziya Soylu

ERZURUM

Said Başak
Enver Karan
Memiş Yazıcı

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Ekrem Baysal

GAZİANTEP

Ekrem Cenani
Samih İnal
Galip Kınoğlu
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Tahsin İnanç
Doğan Köymen
Arif Hikmet Pamuk-
oğlu

Mazhar Şener

GÜMÜŞANE

Cevdet Baybura
Vasfî Mahir Kocatürk
Halîs Tokdemir
Ahmet Kemal Varınca

HAKKÂRİ

Selim Seven (İ.)

HATAY

Abdullah Cilli
Abdürrahman Melek
Celâl Sait Siren
Hasan Reşit Tankut
Cavit Yurtman

İÇEL

Hüseyin Fırat

İSPARTA

İrfan Aksu
Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Tahsin Tola

İSTANBUL

Enver Adakan
Salamon Adato
İhsan Altınel
Ahmet Hamdi Başar
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Nihad Reşad Belger
Mithat Benker
Bedri Nedim Göknil
Fuad Köprülü (Vekil)
Fahrettin Sayımer
Mithat Sözer
Ahmet Topeu
Sani Yaver (İ.)
Senihi Yürüten

İZMİR

Halide Edib Adıvar
Cihad Baban
Avni Başman
Muhiddin Erener
Sadık Giz
Necdet İncekara
Osman Kapani
Vasfi Menteş
Abidin Tekön

KARS

Fevzi Aktaş
Lâtif Aküzüm
Sırrı Atalay
Mehmet Bahadır
Veyis Koçulu
Esat Oktay

Hüsamettin Tugaç
Hüseyin Cahit Yalçın
(İ.)

KASTAMONU

Fahri Keçecioglu
Şükrü Kerimzade
Rifat Taşkın
Hayri Tosunoğlu

KAYSERİ

Mehmet Özdemir
KIRKLARELİ

Mahmut Erbil
Sıtkı Pekkip (İ.)

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı
Halil Sezai Erkut
Elvan Kaman
Rifat Özdeş

KOCAELİ

Ekrem Alican
Salih Kalemeioğlu
Mümtaz Kavalcıoğlu
Saim Önhon
Lütfi Tokoğlu
Hüsnu Türkan
Etem Vassaf (İ.)

KONYA

Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Tarık Kozbek
Himmet Ölçmen
Umran Nazif Yiğiter

KÜTAHYA

Hakkı Gedik
MALATYA
Esat Doğan
Hüseyin Doğan

Mehmet Sadık Eti
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Mehmet Kulu
Abdülkadir Özbay

MANİSA

Faruk İlker
Refik Şevket İnce (İ.)

MARŞ

Ahmet Bozdağ
Salâhattin Hüdayioğlu

Remzi Öksüz
Mazhar Özsoy
MARDİN
Abdürrahman Bayar
Mehmet Kâmil Boran
Rıza Erten (İ.)
Cevdet Öztürk
Kemal Türkoğlu
Aziz Uras (İ.)
MUĞLA
Cemal Hünel
Zeyyat Mandalıncı
Nadir Nadi
MUŞ
Ferit Kılıçlar
NİĞDE
Süreyya Dellâloğlu
Fahri Köşkeröğlu
Halil Nuri Yurdakul
ORDU
Hüsnü Akyol
Feyzi Boztepe
Naşit Fırat
Yusuf Ziya Ortaç

Zeki Mesut Sezer
Hamdi Şarlan (İ.)
Atif Topaloğlu
RİZE
Kemal Balta
Zeki Rıza Sporel
SAMSUN
Haşim Alişan (İ.)
İsmail Işın
Firuz Kesim
Şükrü Uluçay
Hasan Fehmi Ustaoglu
(İ.)
Hâdi Uzer (İ.)
SEYHAN
Remzi Oğuz Arık
Tevfik Coşkun
Yusuf Ziya Eker
Reşad Güçlü
Mahmut Kibaroglu
Salim Serçe
Sinan Tekelioğlu
Cezmi Türk
SİİRD
Baki Erden

Şefik Türkoğan
Cemil Yardım
SİNOB
Muhtar Acar
Nuri Sertoğlu
Server Somuncuoğlu
Ali Şükrü Şavlı
Muhit Tümerkan
SİVAS
Nâzım Ağacıkoğlu
Sedat Zeki Örs
TEKİRDAĞ
İsmail Hakkı Akyüz
Zeki Erataman
Şevket Mocan
TOKAD
Zihni Betil
Hamdi Koyutürk (İ.)
TRABZON
Salih Esad Alperen
Naci Altuğ
Faik Ahmed Barutçu
Saffet Baştımar
Cemal Reşit Eyüboğlu

Süleyman Fehmi Kalaycıoğlu
Hamdi Orhon
Hasan Saka
Cahid Zamangil
TUNCELI
Hıdır Aydın
URFA
Celâl Öncel
Reşit Kemal Timuroğlu
VAN
Ferid Melen
Kâzım Özalp
YOZGAD
Niyazi Ünal Alıcılı
Avni Doğan
Faik Erbaş
Hâşim Tathoğlu (İ.)
ZONGULDAK
Fehmi Açıksöz
Abdürrahman Boyacıgiller
Ali Rıza İncealemdaroglu
Avni Yurdabayrak

[Açık mebusluklar]

Amasya	1	Manisa	1
Ankara	1	Niğde	1
Bursa	1	Sivas	2
Denizli	2	Tekirdağ	1
Diyarbakır	1	Tokad	1
Kastamonu	2	Trabzon	1
Kayseri	1	Urfa	1
Konya	2	Zonguldak	1
Malatya	1		21

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkında kanun lâiyhası ve Bayındırlık, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/366)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71-2146, 6/1011

12 . IV . 1952

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkında Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 12 . II . 1952 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkında kanun tasarısına ait mucip sebepler raporu

I - Su işlerimize umumi bir bakış :

Memleketimizde su işleri faaliyeti esas itibarıyla 1937 senesinde başlamış olmakla beraber işlerin ele alınmasında plânlı ve programlı bir çalışma sisteminin tatbiki yerine şahsi görüş ve tesirler altında bir dağılma ve yayılma politikasının takip edilmiş olması ve ele alınan işlerin yalnız Devlet bütçesinden ayrılan mahdut ödeneklerle, dar ve tek ihtisaslı bir kadro ile mevcut kanunların dağınık ve kifayetsiz hükümlerine göre yürütülmeye çalışılması, su siyasetinde başarılı bir netice elde edilmesine engel olmuştur.

Zirai istihsal dâvamızın ana meselelerinden biri olan su işlerimize memleketin hakiki ihtiyaç ve iktisadi icaplarına uygun bir veçhe vermek zarureti gün geçtikçe kendini daha kuvvetle hissettirmektedir.

Bundan başka muhtelif köşelerde kısmen işletmeye açılan feyzan kontrolü ve sulama işlerinin temin ettiği faydalar bu işlerin yurdun her tarafında ele alınması için geniş mikyasta bir arzu yaratmış ve bunun neticesi olarak da su işleri ön plânda gelen bir millî dâva haline gelmiştir.

II - Dâvanın ehemmiyeti :

Türkiye'de su işleri dâvasının iki veçhesi vardır :

1. Akar sular, vâdilerde ve ovalarda bir kısım çiftçinin günlük maişetini temin hususunda sarfetmekte olduğu gayretleri neticesiz bırakmaktadır. Bu nevi su işleri faaliyeti tamamiyle hayati mevzulara taallük etmektedir.

2. Türkiye'yi bugünkü kısır ve iktisadi istihsal çabalamasından kurtarıp da geniş bir zirai reforma ulaştıracak olan büyük mikyastaki programlı bir sisteme getirmek zarureti vardır. Bu nevi su işleri de memleketin iktisadi kalkınmasına taallük eder.

Bu iki veçheli büyük dâva üzerinde biraz durmak faydalı olacaktır. Türk köylüsünün bugünkü istihsal durumu ancak kendi ihtiyacı ile mütenasip bir haldedir. Köylü daha fazla ve daha iyi bir istihsal için kendisini zorlamak ihtiyacını duymamaktadır. Diğer taraftan daha iyi ve daha geniş bir istihsal için başka müesseseler henüz kurulmamış veya inkişaf etmemiştir, karşısında cazip bir örnek veya kamçılایıcı bir takip henüz yoktur. Köylünün istihsalinin o seneki miktarı da, değeri de şansa bağlıdır. Kuraklık, sel felâketi köylünün bu asgari çalışmalarını bile o sene heder eder ve

köylü açlık tehlikesi ile karşı karşıya kalır.

İşte su işlerinde ihtisas şartlarını göz önünde tutan bir çalışmanın yani başında iktisadî mülâhazalara fazla yer vermeksizin doğrudan doğruya vatandaşın hayatını koruyucu tedbirler de bulunmaktadır.

III - Su işlerinin hususiyetleri :

Su işleri yağmurlar, ormanlar, arazinin jeoloji ve topoğrafya bakımından karakteri, toprağın ziraat bakımından vasıfları gibi tabiat mevzuları ile sıkı sıkıya alâkalıdır ve onlarla devamlı olarak mücadele halindedir. Bir su işi yalnız tabiatla değil cemiyetle de sıkı sıkıya alâkalıdır. Nüfus, ziraat, ticaret, medeni seviye su işlerinin ele alınmasında ve yürütülmesinde mühim tesiri olan meselelerdir.

Bir su işi yarıda bırakıldığı takdirde karşılaşılabilecek zarar yalnız yatırılan sermayenin ölü kalmasından ibaret değildir. Diğer her hangi bir inşaat gibi bir müddet sonra bırakıldığı yerden devam edilmesi mümkün değildir. Yarıda kalan bir su işi tabiatın tesirlerine daha fazla mâruz kalır ve daha çabuk harab olur. Bundan başka yarıda kalmış bir su işi etrafına fayda yerine zarar da verebilir. Bir su işi, inşaat tamamlandıktan sonra da, tabiatın tesirlerine onun tahripelerine devamlı olarak mâruz kalır. Bu itibarla su işlerinde bakım hayatı bir zaruret taşır. Bu hususlar göz önünde tutulursa bir su işine başlamadan önce onun tamamlanması, işletme ve bakımı için lâzımgelen bütün imkânların garanti edilmesinin zaruret ve ehemmiyeti anlaşılabilir olur.

IV - Rasatların ehemmiyeti :

Akarsuların zararlarından korunma veya su servetinden faydalanma konusunda büyük önemi olan faktörlerden birisi de suyun rejiminin tesbiti işidir. Su akımının kurak devrelerdeki asgari haddinin bilinmesi bilhassa kurulacak sulama ve enerji tesislerinin ekonomik olması bakımından ehemmiyeti haiz bulunduğu gibi yağmurlu devrelerde âzami su seviyesi ve buna tekabül eden akım miktarı inşaatın lüzumundan fazla veya noksan yapılmamasını temin edeceği için büyük bir önemi haizdir. Bu rasatları yapmak üzere geniş bir kadro alınması bütçeye mühim külfetler yükleyeceği göz önüne alınarak memleketin her köşesine yayılmış bulunan çeşitli teşkilât personellerinden ufak bir ücret mukabili faydalanmak esası kabul edilmiştir.

V - Kanun tasarısında hâkim olan prensipler :

Bir yandan yabancı mütehasısların raporlarındaki tavsiyelerden faydalanmak, bir yandan da şimdiki kadarki su işleri faaliyetlerimizin kazanacağı tecrübelerden ve kanaatlerden istifade etmek suretiyle uzun ve toplu çalışmalar sonunda kanun tasarısı hazırlanmıştır.

1. İş konuları :

Su İşleri Genel Müdürlüğünün görevi memleketteki akar suların zararlarını önlemek ve onlardan mümkün olan faydaları elde etmek maksadı ile tesisler kurmak ve bu tesisleri işletmektir, bu tesisler meyanında hidro - elektrik santrallerinde bulunması iş hacmini artırmak ve faaliyet sahasını dağıtmak bakımından mahzurlu gibi görünürse de akar sular üzerinde kurulan tesislerin ekseriva sulama, taşkından koruma ve enerji elde etme gibi maksatları beraberce temin etmesi ve bunların birbirine girift olması dolayısıyla enerji mevzuunu su işlerinden ayırmaya imkân yoktur.

Bunun tabii neticesi olarak hidro - elektrik santralleri kurulabileceği gibi iktisadi ve hayati zaruretlere dolayısıyla termik santrallerin de kurulması ve işletilmesi işleri, su işleri ile ilgili çeşitli konuları halledebilmesi bakımından, bu kanun çerçevesi içinde mütalâa edilmiştir.

2. Teşkilât :

Yukarıda arzedilen su işleri dâvasının vecibeleri ve işlerin hususiyetleri dolayısıyla su işleri tamaamen kâh getirici olmadığı gibi tamamen devlet bütçesine yüklenecek mahiyette de değildir. Bu itibarla bu işleri üzerine alacak teşkilâtın konuların tenevvüüne cevap verici karakter taşımasına zaruret görülmüştür.

Bu itibarla devlet işlerini yapan bir teşekkül ve bu teşekküle bağlı iktisadi ve ticari mahiyette işletme müesseseleri kurulması eihetine gidilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün iştigal sahalarının taallük ettiği bütün ihtisas kollarına teşkilât içerisinde lüzumu kadar yer verilmiştir.

Su işlerinin ele alınmasında, işletme ve bakımında mahallî şartların büyük tesiri göz önünde tutularak merkeziyetçi olmıyan bir sistem kabul edilmiş ve merkez teşkilâtına muvazi bölge müdürlükleri ihdas edilmiştir. Bu sayede kırtasiyecilik azalacak ve sorumluluğu üzerine alabilecek ehliyetli personel yetişebilecektir.

Taşrada bölge teşkilâtının yanbaşımda iş ihtiyacına göre kadro elâstikiyetine sahip ticari esaslar dâhilinde kurulacak işletme müesseselerine, su işlerinin gelişmesi ve mahallî halka maledilebilmesi bakımından büyük ümitler bağlanmıştır.

3. Serbest teşebbüs :

Bu kanun tasarısı serbest teşebbüsü teşvik ve himaye prensiplerine göre hazırlanmıştır. İnşaat ve işletmeleri hususi şahıslara, ortaklara ve mahallî kooperatiflere devretmek hakkında maddeler konmuştur. Bu hususi teşekküllerin nasıl kurulacağına ve nasıl çalışacağına dair ayrı bir kanun tasarısı hazırlanmaktadır.

4. İş birliği :

Su işlerinin memleketin diğer iktisadi meseleleri ile sıkı sıkıya alâkası dolayısıyla umumi bir devlet plânı içerisinde mülâhaza edilmesindeki fayda veya hiç olmazsa alâkalı iş sahipleri ile sıkı bir iş birliği yapılmasındaki hayati zaruret göz önünde tutularak kanun tasarısına bu hususta maddeler konmuştur.

5. Su işlerinin plân ve programlara göre ele alınması :

Memlekette ele alınması gereken su işlerinin çokluğu ve hepsinin birden ele alınmasındaki imkânsızlık bakımından bu mevzuların sebep oldukları zararların veya temin edecekleri faydaların ehemmiyet dereceleri hesaba katılarak bu işlerin ele alınmasında bir sıra gözetmek zarureti vardır.

Bu tercih sırasının her türlü tesirden azade olarak isabetli bir şekilde tertip ve tatbik edilebilmesini temin etmek için bakanlıklararası komisyonlara tetkik edilmesi ve Bakanlar Kurulu kararı ile de tasdik edilmesi gibi esaslar konmuştur. Mevcut malî imkânlarla göre bu tercih sırasına tâbi olarak 3 yıllık programlar yapılacaktır.

6. Malî hükümler :

Su işleri tesisleri sel ve taşkın felâketlerine karşı yapıldığı takdirde bunların masraflarının tamamen bütçeden karşılanacağı kabul edilmiştir. Zira bu nevi işler buralardaki halkın varlığını korumak maksadını gütmesi itibariyle yurt savunması mahiyetindedir.

Sulama ve kurutma maksadına göre kurulacak tesisler ilgili arazi sahiplerine doğrudan doğruya faydalar sağladığı gibi memleket ekonomisine de büyük gelişmeler temin eder. Bu itibarla bu işlere ait masrafların faizsiz olarak uzun vâdeli taksitlerle faydalanan arazi sahiplerinden geri alınması prensibi kabul edilmiştir.

Bu istirdatlar işletme tarifeleri ile yerine getirilmiş olacaktır. Bu sayede mütaakip su işleri için doğrudan doğruya malî kaynaklar temin edilmiş olacağı gibi bu prensiple ortaklıklar kurmak, iç ve dış istikrazlar yapmak imkânları hâsıl olacaktır. Ancak bu işletme tarifeleri tatbik edilen arazi sahibinin ödeme kabiliyetinin göz önünde tutulmasını temin etmek için amortisman müddetinin tesbitinde Bakanlar Kuruluna yetki verilmiştir.

Su işleri tesislerindeki masrafların enerji maksadına düşen payı satış bedelleri ile karşılanacağı gibi munasip bir kâr alınması da diğer su işlerine malî kaynak temin etmek bakımından uygun görülmüştür.

7. Kadro :

Su İşleri Genel Müdürlüğünün kadrosu, tasarruf prensibi göz önünde tutulmakla beraber iş hacminin gittikçe genişlemesinin ortaya koyduğu ihtiyaçlara göre düzenlenmiştir. Ancak bu kadro derhal tatbik sahasına konularak bir kısmı L cetveline ayrılacak, iş hacminin ve teşkilâtın gelişmesi nispetinde seneden seneye artırılmak suretiyle tasarıdaki tam şeklini bulacaktır.

Kadronun düzenlenmesinde meslek ve ihtisasın gelişmesine ve itibar bulmasına bilhassa ehemmiyet verilmiş, yüksek kadrolar idari makamlardan ziyade meslekte ilerlemeyi sağlayacak şekilde tertiplenmiştir.

Bayındırlık Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bayındırlık Komisyonu

Esas No. 1/366

Karar No. 39

19. VI. 1952

Yüksek Başkanlığa

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü kuruluş ve görevleri hakkında hazırlanmış olan kanun tasarısı, komisyonumuzca ilgili bakanlıklar temsilcilerinin de iştirakiyle incelenmiştir.

Yurdun her köşesini ilgilendiren çeşitli su mevzularının bugünkü anlayış ve siyasetimize ve milletin arzu ve temayülüne uygun bir şekilde etüd, inşaat ve işletme işlerini her birinin icabettirdiği hususiyetlere göre teşkilâtlandırmak ve daha verimli bir halde çalışmasını sağlamak üzere hazırlandığını gördüğümüz bu kanun tasarısında hâkim olan başlıca prensipler şu şekilde hulâsa edilebilir :

a) Çeşitli su mevzuları ile görevlendirilecek idarenin hükmi şahsiyeti haiz mülhak bütçeli bir hüviyet alması,

b) Su mevzularının etüd, araştırma, projelendirme ve inşaatı gibi çeşitli safhalarında kırtasiyeciliği önliyecek ve işlerin kolayca yapılmasını temin edecek tarzda salâhiyet ve mesuliyet hislerine sahip bir teşkilât olması,

c) Bakım ve işletme işlerinin icabettirdiği iş elestikiyetini haiz (işletme müesseseleri) kurulması.

d) İnşaat ve işletme sahalarında halkla iş birliği yapılmak suretiyle daha geniş maddi imkânlar sağlanması.

e) Müstakil hüviyetli bu idarenin iç ve dış istikrazlar yapması imkânının verilmesi.

f) Tesislerin inşası için yatırılmış olan sermayenin bu tesislerden faydalananlar tarafından - uzun vâde ile - ödenmiş olması.

g) Yapılan tesislerin hakiki sahipleri tarafından işletilmesi ve bakımlarının temini imkânlarının sağlanması.

Memleketin iktisadi gelişmesinde ehemmiyetli bir mevkii olan su işlerimizin saydığımız ana prensipler dâhilinde daha kolaylıkla ve daha verimli ve memleket ihtiyaçlarına cevap verecek bir şekilde kolaylıkla inkişaf edeceğine kaani olan komisyonumuz; bu kanun tasarısının tümü üzerinde tam bir mutabakata va-

arak maddelerin müzakeresine geçilmesini muvafık görmüştür.

Genel Müdürlüğün görev ve yetkilerine ait olan tasarının 2 nci maddesine, köylerin içme suyuna kavuşması için Genel Müdürlüğün teknik organizasyonu ve murakabeyi sağlaması ve bu işlerde çalıştırılacak elemanları yetiştirmesini teminen bir fıkra ilâve edilmiş ve amejman plânlarının hazırlanmasında lüzum gördüğü bakanlık ve dairelerden de faydalanması ve tesislerin yapılması hususunda her türlü malî imkânları aramakla beraber bu gibi inşaat ve tesisleri ortaklarla birlikte yapabilmesi için maddeye hükümler konmuş ve bâzı fıkralara vuzuh verilmiştir.

4 ve 8 nci maddelere müşavirler meyanına (sağlık müşaviri) ilâve edilmiştir. Bilhassa sulama ve bataklık kurutmada sağlık konularında daimî temas halinde bulunulması lâzımgelen böyle bir uzmana ihtiyaç lüzumlu görülmüştür.

14 ncü maddenin a fıkrasına icra işleri kaydı konmak suretiyle fıkraya vuzuh verilmiş; merkezde hukuk müşavirliği teşkilâtının takviyesi suretiyle dâvaların gereği gibi takib edilebileceği kanaatiyle mukaveleli avukatın taşraya inhisar ettirilmesini teminen son fıkra değiştirilmiştir.

Sağlık müşavirinin teşkilâta yer alması esası kabul edilmesine göre; 15 nci maddede sağlık müşavirinin görevini gösteren kayıt ilâve edilmiştir.

18 nci maddenin son fıkrasındaki bölge merkez teşkilâtı ile yerine (bölge merkez kadrosu) ikame edilmek suretiyle fıkra tavzih edilmiştir.

İşlerin ele alınması ve inşaat sıralarının tesbitinde düşünüşlerinden faydalanılacak olan daireler arasında Toprak ve İskân Genel Müdürlüğünün de yer almasını bilhassa topraksız çiftçiyi topraklandırma ve iç ve dış iskân bakımından ıslah ve bataklıkların kurutulması

nın önemi göz önünde bulundurularak 20 nci maddeye (Toprak ve İskân Genel Müdürlüğü) kelimeleri ilâve edilmiştir.

22 - 25 nci maddeler vuzuhu temin edici harf, kelime, kayıt ve işaretler ilâve ve tayyid cihetine gidilmiştir.

27 nci maddede dönümden kastın ne olduğunu, eski veya yeni dönüm gibi iltibaslarla mahal vermemesi için dönümün 1 000 m² olduğu gösterilerek kilovat remzi yerine esas kelimeleri konulmuştur.

28 nci maddede Hükümete tarifelerde indirme salâhiyeti verilmektedir.

Ancak mülhak bütçeli bir idare kurarken bunun varidat ve masrafını düşünmek en başta gelen bir konudur. Devletin ziraat şubelerini teşvik veya çiftçinin o sıradaki durumunu göz önünde bulundurarak aldığı tarifenin indirilmesi kararlarından mülhak bütçeli bir idare veya işletme işlerinin aksamaması lâzımgelmekte; bu itibarla maddeye; Hükümetçe tarifelerde indirme yapılması halinde esas tarife ile indirmeden sonra yeni tarife arasındaki farkın ertesi yıl bütçesinde karşılanmasını temin edici kayıt konmuştur.

Tasarının 30 ncu maddesinde; mesahalara istinadettirilmek istenmiş, komisyonumuz; her sene ayrı ayrı neticeler alabilecek büyük iş ve külfetlere malolacak olan bu maddeyi doğru bulmamış, sulama ve kurutma sahalarının esasen ölçülmüş ve kadastrosu alınmış bulunmasının lüzumuna kaani olmuştur; maddeyi bu esas dairesinde yeni baştan tanzim ve ücretlerin tahakkukuna ait mütaakıp işlemleri de vazih bir şekle koymuştur. Ancak kadastrosu yapılmamış sulama ve kurutma sahaları halen mevcut olup deneme ve alıştırmaya sulamasında da kadastrosu ikmal edilmemiş sahalar bulunacağı göz önünde bulundurularak geçici 4 nci madde tedvin ve kabul edilmiştir.

31 nci maddede tahakkuk eden borçları vaktü zamanında ödemeyenler; tâyin olunan % 20 ceza fazla görülerek % 10 a indirilmiştir.

33 ncu maddedeki istisnalar arasına 1050 sayılı Kanunun 83 ve 135 nci maddelerini koymanın yapılacak işler bakımından zaruri olduğu görülmüş ve madde bu görüşe göre tadil edilmiştir.

34 ncu madde, Maliye Bakanlığı Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü

hakkındaki Kanunun 31 nci maddesindeki hükümlerden bir kısmının alınması suretiyle yazıldığı anlaşılmaktadır. Mezkûr maddede Devlet dairelerine tanınan yetkiler bu maddede yer almamış ve müşterek karar alma gibi lüzumsuz bir kayıt görülmüştür. Mezkûr 31 nci madde; 10 000 liradan fazla bir feragat veya sulh mevzuunda Danıştayın müspet mütalâa vermemesi halinde; Bakanlar Kurulu kararıyla anlaşmanın yapılmasına imkân sağlamaktadır. Genel Müdürlüğe ait işlerde de bu yolu açık tutmak kanunlar arasındaki ahenk bakımından yerinde olur. Müşterek karara gelince:

Bayındırlık Bakanlığının kararına Başbakan ve Devlet Başkanının da iştirakini lüzumlu kılmaktan ibarettir. Devlet Başkanı esasen sorumlu olamaz. Bayındırlık Bakanı ise 10 000 liraya kadar bir anlaşmayı uygun bulmuştur. Başbakanın bu sorumluluğa iştirakini gerektirir bir sebep görmediğimizden bu yolda maddede değişiklik yapılmıştır.

Genel Müdürlüğün; inşaat ve gerek inşaat ve gerek bakım için lüzumlu makina ve malzemesi için gelecek senelere sâri taahhütlere girmek imkânının ayrı kanunlarla değil; doğrudan bu teşkilât kanuniyle verilmesinin doğru olacağı ve işlerin daha süratle yapılabileceği düşünülmüş ve bu sebeple 36 nci madde tedvin edilmiştir.

Bu maddenin tedvininde Muhasebe Umumiye Kanununun 50 nci maddesindeki hüküm de göz önünde bulundurularak ödenek miktarı % 50 olarak alınmış ancak bu işler için Bakanlar Kuruluna gitmeye mahal görülmüyerek Bayındırlık Bakanının tasvibi kâfi görülmüştür. Bu maddenin ilâvesi sebebiyle mütaakıp maddelerin rakamları da değişmiştir.

Tasarının 37 nci maddesinde; sarfedilmeyen meblâğın Hazineye irat kaydolunacağı yazılıdır. Mülhak bütçeli idarenin bünyesi itibariyle artan meblâğın Hazineye değil; bu idareye ait olması lüzumu üzerinde durulmuş ve madde bu görüşe göre değiştirilmiştir.

Tasarının 41 nci maddesindeki heyete genel meclis ve ticaret odalarından üye alınmasının maksadı teminde faydası olacağı mülâhazasıyla madde bu görüşe göre değiştirilmiştir.

38 ve 45 nci maddelerde harf ve edat değişiklikleri ve 45 nci maddenin son fıkrasındaki 40 nci maddede ref'eden kayıt mezkûr mad-

dede ikramiye bulunmadığından kaldırılmış ve rine kanunen kelimesi konmuştur.

49 ncu maddede; kurutulan arazinin Devletçe iki sene zarfında bir işe tahsis edilmesi halinde Genel Müdürlüğün malı olacağı kaydı iç ve dış iskânın ve topraksız çiftçiye verilecek arazinin son zamanlarda aldığı önem karşısında tetkika tâbi tutulmuş ve Genel Müdürlüğe lüzumlu Hazine arazisini dahi kendisine tahsis ettirebileceğine nazaran kurutulan veya işe yarar hale gelen arazinin topyekûn Hazineye devrinin doğru olacağı netcesine varılmış; madde bu görüşe göre tanzim olunmuştur.

50, 53 ve 54 ncu maddelere vuzuh verilmiş; 59 ncu maddedeki 1952 Bütçe yılında kaydı 1953 Bütçe yılı olarak değiştirilmiştir.

Geçici 1 nci maddede kelime değişiklikleri yapılmış diğer maddeler Hükümet tasarısında

olduğu gibi kabul edilmiştir.

Tasarının heyeti umumiyesi bu değişikliklerle reye konularak ittifakla kabul olunmuştur.

Bu suretle tadilen kabul edilen tasarı, havallesi gereğince Maliye Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Bayındırlık Komisyonu Başkanı	Sözcü	
Niğde	Konya	
A. Doğanay	H. Ölçmen	
Kâtip		
Kastamonu	Denizli	Erzincan
H. Tosunoğlu	E. Şahin	Z. Soyulu
İmzada bulunamadı		
Gazianteb	Gazianteb	Rize
Muhalifim	C. San	M. F. Mete
S. Kuranel		Zonguldak
Urfa	A. R. İncealemdaroğlu	
Muhalifim	İmzada bulunamadı	
H. Oral		

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Maliye Komisyonu
Esas No. 1/366
Karar No. 5

20 . XI . 1952

Yüksek Başkanlığa

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkında hazırlanmış olan kanun tasarısı ile bu tasarının Bayındırlık Komisyonunca değiştirilen şekli komisyonumuzca incelenmiştir.

İlgili bakanlıklar temsilcilerinin de iştirakiyle yapılan bu incelemede, tasarıda hâkim olan ve Bayındırlık Komisyonu raporunda tesbit ve hülasa edilen başlıca prensipler komisyonumuzca da uygun görülerek tasarının tümü üzerinde tam bir mutabakata varılmış ve maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

1 nci maddenin sonundaki (D. S. İ.) şeklindeki kısaltmaya lüzum görülmemiş ve maddeden çıkarılmıştır.

2 nci maddenin muhtelif fıkralarında aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır.

(e) fıkrası (bataklık kurutmak) yerine (bataklıkları kurutmak) şekline konarak dil bakımından daha uygun bir ifade kullanılmıştır.

(g) fıkrası, bir kısım ifadenin paranteze alınması, kelime değişikliği ve harf ilâvesi suretiyle daha vazih bir şekle konmuştur.

(i) fıkrasındaki (Etüd ve proje işlerini yapmak) ifadesi (Etüd ve projelerini yapmak veya yaptırmak) şeklinde değiştirilerek Genel Müdürlüğün bu konudaki görevlerini daha geniş imkânlar içinde yapabilmesi sağlanmıştır.

(j, k) fıkraları, her ikisi de malî hükümlere taallük ettiği için, birleştirilmiştir. (Bu suretle mütaakıp fıkraların isimleri değiştirilerek l yerine k, m yerine l ilâh.... yazılmıştır.)

Yeni (l) ve (m) fıkralarına, yukardaki fıkralara mütenazır hüküm tesis ve daha elâstiki çalışına imkânları temin etmek için (veya yaptırmak) kelimeleri ilâve edilmiştir.

(l) fıkrasında (veya) kelimesi (ve) ile değiştirilerek, (m) fıkrasında (akar yakıt tesislerini) kelimelerinden sonra bir virgül ilâve edilerek, (o) fıkrasının sonundaki (tesislerini) ke-

limesi (tesisleri) şekline konarak bu fıkralara mânaca vuzuh ve dil bakımından uygun bir şekil verilmiştir.

4 ncü maddede Genel Müdürlüğün merkez teşkilâtından, Bayındırlık Komisyonunca ilâve edilen, (Sağlık Müşavirliği) çıkarılmıştır. Zira bu müşavirliğe teveccüh edecek fazla bir iş olmayacağı ve icabı halinde Sağlık Bakanlığı teşkilâtından her zaman faydalanmanın mümkün olduğu mütalâa edilmiştir.

Aynı maddede (Başkanları) kelimesi, her dairesinin birtakım servisleri bulunması itibarıyla (Başkanlıkları) şeklinde düzeltilmiş ve bu kelime maddede zikredilen dört başkanlığa da şâmil olduğundan satır başına alınarak (Dairesi) kelimelerinden sonra her satıra birer virgöl konmuştur.

6 ncı maddeden, 4 ncü maddedeki değişikliğin bir neticesi olarak, Sağlık Müşaviri çıkarılmış ve ifade (Teknik, Hukuk ve Tarım müşavirleri) şekline konmuştur.

15 ncı maddede Hükümet teklifi aynen kabul edilerek Bayındırlık Komisyonunca Sağlık Müşavirinin vazifelerine ait ilâve edilen kısımlar yukarıda yazılı sebep neticesi olarak hazfedilmiştir.

23 ncü maddede (bu tesislerden istifade edecek malikler) yerine (bu tesislerden istifade edebilecekler) ifadesi ikame edilmiştir. Zira bir gayrimenkulün maliklerinin her zaman kolaylıkla bulunamayacağı ve gayrimenkulün hukuki durumunun sarıh olarak halledilmemiş olması halinde maliklerinin idarece tesbit edilip kendilerine gerekli tebligatın yapılamayacağı mütalâa edilmiştir.

Aynı maddenin (a) fıkrasındaki (ve ilgililerin ödeme kabiliyetine) kaydı da kaldırılmıştır. Zira aksi takdirde her şahsa göre ayrı bir muamele yapılması gibi karışık bir işleme yol açacağı ve muamelelerin uzıyacağı düşünülmüştür.

24 ncü maddenin (b) ve (d) fıkralarında bazı terim değişiklikleri yapılarak mânaları istikrar kesbetmiş tâbirler tercih edilmiş ve (b) fıkrasındaki dönüm kelimesinin yanına, eski dönümle itibasa mahal vermemek için, 1 000 m² kaydı ilâve olunmuştur.

(e) fıkrasındaki (mümkün olduğu takdirde) kaydına mâna bakımından ihtiyaç görülmemiştir.

25 ncı maddede parantez içindeki (müstesna) kelimesi yerine (hariç) kelimesinin ikamesi selikaya daha uygun görülmüş, 27 ncı maddenin (d) fıkrasındaki (aynen) kelimesine lüzum görülmüyerek kaldırılmıştır.

30 ncü maddenin (e) fıkrasında Bölge Müdürünün kararının katı olduğunun ifade edilmiş olmasına rağmen kaza mercilerine müracaat yolu açık telâkki edildiğinden bu madde Bayındırlık Komisyonunun teklifi ve hile kabul edilmiştir.

40 ncı maddenin (b) fıkrası (Genel Müdürlüğün teklifi ve Bayındırlık Bakanlığının kararı ile mahiyet ve mahallî şartlar icabı olarak birleştirilmesinde fayda görülen mütaaddit işletme müesseseleri bir müessese haline konulabilir.) Şeklinde tedvin edilerek maksadı daha kısa anlatan ve ihtimallari bertaraf eden bir ifade tarzı ihtiyar edilmiştir.

Keza 41 ncı maddenin (a) fıkrası (Müdür müessesenin bütün idare ve muamelâtından mesul olup adli, kazai ve idari makamlar nezdinde ve üçüncü şahıslara karşı müesseseyi temsil eder.) Tarzında yazılarak ifade daha düzgün bir şekle konmuştur.

46 ncı maddenin (İşletme müessesesinin murakıpları 3460 sayılı Kanunda belirtilen esaslar dairesinde yapılır.) Şeklinde yazılması kâfi görülerek murakabenin hangi makamlar tarafından yapılacağına kanunda yazılı bulunmakta olmasına göre mütaakip hükme lüzum görülmemiştir.

48 ncı maddenin son cümlesindeki (Anonim şirketleri) ifadesi dil bakımından (Anonim şirketler) olarak düzeltilmiştir.

54 ncü madde - Okula giden çocuklar - kaydı hariç tutularak Bayındırlık Komisyonunun teklifi ve hile kabul edilmiştir. Bu suretle tatbikatta kanuni müsaadenin suiistimaline ve başka müesseselerin kanun tekliflerinde emsal teşkil edecek bir duruma imkân verilmemesi hedef tutulmuştur.

44 ncü, 52 ncı, 56 ncı maddelere mânayı tavzih edici virgüller konmuş, 57 ncı maddedeki (İşlerini yürütmesi) ifadesi (İşlerini yürütmek) ve daktilo hatası olarak tasarıda yanlış dercedilen karakol kelimesi karayolları olarak düzeltilmiş, istasyon kelimesi hazfedilerek cümlelerin sonundaki (ücret verilir) ifadesi (ücret verir) şekline konmuş bu suretle maddeye dil bakımın-

dan gerekli ifade şekli verilmiştir.

60 nci maddede tekerrürü kaldırmak ve ifadeyi kısaltmak için 1 nei fıkranın sonundaki (cetvelde gösterilmiştir) ibaresi kaldırılarak her iki fıkra (ve) ile birbirine bağlanmıştır.

Kadrolar bahsinde Bayındırlık Komisyonunun teklifi (Sağlık Müşaviri kadrosu hariç) aynen kabul edilmiştir.

Tasarımın heyeti umumiyesi bu değişikliklerle reye koymuş ve esasında ittifakla, 50 nei ve 54 ncü maddeler de ekseriyetle kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca, yukarda arzedilen değişikliklerle kabul edilen tasarı havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu

Başkanı

Rize

İzzet Akçal

Sözcü

Siird

M. D. Süalp

Kâtip

Zonguldak

Fehmi Açıksöz

Erzurum

Sabri Erduman

Konya

U. N. Yiğiter

Niğde

Hâdi Arıbaş

İmzada bulunamadı

Yozgad

Fuat Nizamoğlu

Amasya

Hâmit Koray

Kocaeli

2. maddenin «e» fıkrasının bu kanunda yeri olmadığına kaniim ve 28. mad. nin son hükmüne muhalifim

Ekrem Alican

Malatya

Esat Doğan

Seyhan

Reşad Güçlü

Yozgad

Hâşim Tathoğlu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/366

Karar No. 16

4 . XII . 1953

Yüksek Reisliğe

Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkında Bayındırlık Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 12 . IV . 1952 tarihli ve 6/1011 sayılı tezkeresi ile gönderilen kanun lâyihası Bayındırlık ve Maliye komisyonları raporlarıyla birlikte komisyonumuzca havale olunmakla Maliye ve Bayındırlık Vekâletleri mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Lâyihanın esbabı mucibesinde de tafsilen arz ve izah edildiği üzere;

Zirai istihsal dâvamızın ana meselelerinden biri olan su işlerine memleketin hakiki ihtiyaç ve iktisadi icaplarına uygun bir veçhe vermek maksadıyla hazırlanmış olan kanun lâyihasının ihtiva ettiği başlıca prensipler :

1. Teşkilî düşünölen idarenin mülhak bütçeli hükmi şahsiyeti haiz ve kırtasiyeciliği önliyerek işlerin kolayca yapılmasını ve bu vâdide sa-

lâhiyet ve mesuliyet taşıyacak şahısların yetişmesini temin edecek bir teşkilâta sahip olması,

2. İktisadi mahiyet arzeden faaliyetlerde işlerin icaplarına daha uygun bir şekilde yürütülmesini temin edecek işletme müesseseleri kurulması,

3. Sel felâketlerine ve taşkınları önleyici tesislerin hayatî mahiyette telâkki edilerek bunların Devlet bütçesinden yapılması,

4. Sulama, kurutma ve enerji tesislerine yatırılan sermayenin bu tesislerden istifade edenlerden uzun vâdeli taksitlerle geri alınması;

5. Yapılacak su tesislerine sarfedilmek üzere mülhak bütçeli bu idare tarafından iç ve dış istikrazlar yapılabilmesi gibi hususlardan ibaret olup heyeti umumiyesi üzerinde komisyonumuzda cereyan eden müzakerelerden ve Vekâlet mümessillerinin bu hususta verdik-

leri izahattan sonra maddelerin görülmelerine geçilmiştir.

Komisyonumuz, Maliye Komisyonunca tesbit edilmiş olan metni esas almış ve bu metin üzerinde Teşkilâtı Esasiye Kanununa muvazi olarak kelime değişikliği yapmayı prensip olarak kabul etmiştir.

Birinci madde Umum Müdürlüğün (DSİ) remziyle ifade edilmesine dair bir fıkra ilâvesi suretiyle tadilen kabul edilmiştir.

Vazife ve salâhiyetlere ait olan ikinci maddede :

(b) fıkrasında sulama sahalarının kadaströ plânlarını hazırlamak ve araziye yeniden parsellemek hususunda Umum Müdürlüğe tanınmak istenen salâhiyet, kadaströ mevzuatına ve hususi mülkiyete taallük etmesi bakımından uygun görülmemiş ve fıkra tadil edilmiştir.

Keza aynı maddenin (e) fıkrasına şehir ve kasabaların içme suyu ve kanalizasyon projelerinin tetkik, tasdik ve murakabesine dair hüküm konulmuş,

(f) fıkrasındaki (gemi işler) tâbiri vuzuh bakımından (seyrüsefere elverişli) eşkinde değiştirilmiş,

(i) fıkrasında da, (d) fıkrasında yazılı işlerin Elektrik İşleri Etüd İdaresiyle iş birliği yapılacağına dair bir hüküm konulmuş ve maddede bu tadillerle kabul edilmiştir.

Üçüncü madde, Maliye Komisyonunun teklifi veçhile kabul edilmiştir.

Dördüncü madde Umum Müdürlüğün merkez teşkilâtına bir İktisat Müşavirliği ilâve edilmesi suretiyle;

Beşinci madde, Maliye Komisyonunun teklifi veçhile,

Kabul edilmiştir.

Altıncı madde, dördüncü maddede yapılan değişikliğin icabı olarak İktisat Müşavirliği ilâvesi, memurların terfi, tâyin ve nakillerinin Umum Müdürlükçe re'sen yapılacağına dair hüküm konmak suretiyle tadilen kabul edilmiştir.

Yedinci maddeye, evvelki maddelere muvazi olarak İktisat Müşavirliği ilâve edilmiş ve (Umum Müdürün icraatında İstisare Heyetinin mütalâasına uymak mecburiyetinde olmadığını) ifade eden fıkraya lüzum görülmiyerek maddeden çıkarılmak suretiyle bu madde tadilen kabul edilmiştir.

Sekizinci madde, (b) fıkrasında zikredilen

muhtelif işler (iktisadi, içtimai ve teknik tetkikler) suretinde umumi olarak ifade edilmiş ve madde bu tadil ile kabul edilmiştir.

Dokuzuncu madde, ikinci maddede yapılan değişikliğe mütenazır olarak içme suyu ve kanalizasyon fen heyeti ilâve edilmek suretiyle tadilen kabul edilmiştir.

Onuncu madde, redaksiyon, vuzuh ve vazife bakımından 11 nci madde ile birlikte mütalâa edilerek bu maddedeki (finansman işleri) kelimeleri 10 neu maddeye nakledilmek suretiyle her iki madde tadilen kabul edilmiştir.

12 ve 13 nci maddeler Maliye Komisyonunun teklifi veçhile kabul edilmiştir.

14 nci maddenin son fıkrası yerine (Maliye Vekâleti Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğünün Vazife ve Salâhiyetleri hakkındaki 4353 sayılı Kanun) hükümlerine muvazi hükümler konmak suretiyle madde kabul edilmiştir.

15 nci madde Maliye Komisyonunun teklifi veçhile kabul edilmiştir.

16 nci madde, 4, 6 ve 7 nci maddelerde yapılan tadillerin icabı olarak yeniden tedvin edilmiştir.

Maliye Komisyonunun 16 ve 17 nci maddeleri 17 ve 18 nci maddeler olarak kabul edilmiştir.

19 neu maddede sözü geçen işletme müesseselerinin Umum Müdürlüğün hüviyetiyle telifi mümkün görülemediğinden bu tâbir (İşletmeler) şeklinde değiştirilmek ve gerekli redaksiyon tashihleri yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Maliye Komisyonunun 19 neu maddesi 20 nci madde olarak kabul edilmiştir.

21 nci madde, Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü yerine (Başvekâlet) konulması ve âcil müdahleyi icabettiren hallerin yalnız seylâp felâketlerine hasredilmeyip emsaline de teşmil edilmesi suretiyle tadilen kabul edilmiştir.

Maliye Komisyonunun 21 nci maddesi 22 nci madde olarak kabul edilmiştir.

23 nci madde, gerekli redaksiyon tashihleri yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

24 nci maddenin (b) fıkrasındaki, enerji tesislerinden gayri tesislerdeki ödemelerin faize tâbi olmaması hakkındaki hüküm; bütün tesislerdeki ödemelerin faize tâbi tutulması, ancak temin ettikleri istifade faize mütehammil olma-

yan tesislerdeki ödemelerin faize tâbi tutulmıyacağı şeklinde değiştirilmek suretiyle madde tadilen kabul edilmiştir.

25 nci madde, redaksiyon bakımından maksadı temin edecek surette yeniden tedvin edilmiştir.

Maliye Komisyonunun 25, 26 nci maddeleri 26 ve 27 nci maddeler olarak kabul edilmiştir.

28 nci madde, redaksiyon ve (e) fıkrasındaki (takat) kelimesinin (enerji) olarak değiştirilmesi suretiyle tadilen kabul edilmiştir.

29 ncu maddede sözü geçen ücret tarifeleri bahsinde Tarım Vekâletinin de teklife iştiraki uygun görülerek madde bu hükmü ifade edecek surette tadil edilmiştir.

30 ncu madde, redaksiyon bakımından tadil edilmek suretiyle kabul edilmiştir.

31 nci maddenin (b) fıkrasındaki (bir köye bağlı olmıyan arazi) kaydı, mevcut mevzuatâ göre böyle bir durum mevcut olamayacağı düşüncesiyle çıkarılmış ve (şehir hududu), (belediye hududu) şeklinde değiştirilmek ve (f) fıkrasındaki (Tahsili Emval Kanunu) yerine (Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü hakkındaki Kanun) ibaresi konmak suretiyle madde tadilen kabul edilmiştir.

32 nci madde, bir evvelki maddeye mütenazır olarak tadilen;

33 ncu madde, Maliye Komisyonunun teklifi veçhile kabul edilmiştir.

34 ncu maddedeki yapılacak işlere ait esasların tanzimine Maliye Vekâletinin iştirakine lüzum görülmediğinden bu kayıt çıkarılmış ve (her nevi kiralama, kiraya verme, taşıma ve taşıtma işlerinin) de bu madde hükmüne tâbi tutulmasını temin etmek maksadiyle (d) fıkrası ilâve edilmiş ve madde bu tadillerle kabul edilmiştir.

35, 36, 37 nci maddeler redaksiyon bakımından,

38 nci madde, işletme müesseseleri hakkında yukardaki değişikliklere mütenazır olmak ve (g) fıkrasına (satış) kelimesi ilâve edilmek ve gerekli redaksiyon tashihleri yapılmak suretiyle ve 39 ncu madde Maliye Komisyonunun teklifi veçhile kabul edilmiştir.

Teklif edilen lâyhada kurulması derpiş edilen işletme müesseselerinin, mahiyetleri itibari-

yle Umum Müdürlüğün hüviyetiyle telifi, bugünkü mevzuat muvacehesinde, mümkün görülmediğinden bu müesseseler yerine mütedavil sermayeli işletmeler kurulması uygun görülmüş ve bu maksadı temin etmek üzere 40 ilâ 47 nci maddeler yeniden tedvin edilmiştir.

Hükümet teklifindeki 48 nci madde, bu kanunda yer alması uygun görülmiyerek tayıy edilmiştir.

48 nci madde olarak, Bayındırlık Komisyonunun 50 nci maddesi kabul edilmiştir. Ancak madde sıra numaralarındaki değişiklikler sebebiyle bu maddede zikri geçen (23) rakamı (24) olarak düzeltilmiştir.

49 ncu madde Umum Müdürlük varidatının Kurumlar Vergisinden muafiyetini temin maksadiyle tadilen, Maliye Komisyonunun 52 ve 53 ncu maddeleri 50 ve 51 nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Maliye Komisyonunun 54 ncu maddesindeki hüküm, tatbikatta doğuracağı müşkülât nazarı itibara alınarak ve mevcut mevzuatın maksadı temine kâfi geleceği mülâhazasıyla tayıy edilmiştir.

Bayındırlık Komisyonunun 55 nci maddesi 52 nci madde olarak kabul edilmiştir.

53 ncu madde, elektrik santral ve şebekelerinin sahiplerinin rızalarıyla devralınabileceği hükmünün ilâvesi suretiyle tadilen kabul edilmiştir.

54 ncu madde, Umum Müdürlükçe yapılacak yağış ve su ölçme işlerinin 3127 sayılı Kanun hükümleri dairesinde yapılması kaydının konulması suretiyle tadilen kabul edilmiştir.

Maliye Komisyonunun 58 nci maddesi 55 nci madde olarak kabul edilmiştir.

56 nci madde yeni kurulacak teşkilâtın vazifeleri bakımından lüzumlu hususları temin edecek veçhile yeniden tedvin edilmiştir.

59 ncu madde, 2 nci fıkrası bu yoldaki tatbikata uymadığından çıkarılmak suretiyle 57 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Hükümetin 60 nci maddesi, içme su ve kanalizasyon projelerinin tetkik ve tasdik ve murakabesi bakımından 2 nci ve 8 nci maddelerde yapılan değişiklikler göz önünde bulundurularak tadilen 58 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Muvakkat 1 ve 2 nci maddeler Hükümet teklifi gibi, 3 ncü madde 5229 Kanun numarası 6089 olarak değiştirilmek suretiyle, 4 ncü madde Bayındırlık Komisyonunun teklifi veçhile ancak son fıkrasındaki 30 rakamının (31) olarak düzeltilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Muvakkat 5 nci madde yeniden tedvin edilmiştir.

59 neu madde kanununun tatbik edileceği bütçe yılı nazara alınarak ve eski teşkilâtta memur ve hizmetlilerin maaş ve ücret durumu göz önünde bulundurularak bu maksatları temin edecek veçhile ve 60 nci madde redaksiyon bakımından değiştirilerek tedvin edilmiştir.

Yukarda arzedilen değişikliklerle yeniden hazırlanan kanun lâyihası öncelik ve ivedilikle görüşülmesi dileğiyle Yüksek Reislige sunulur.

Reis	Reis V.	Bu Rapor Sözcüsü
Rize	İstanbul	Konya
İ. Akçal	H. Hüsmen	R. Birand

Kâtip	Ankara	Elâzığ
Siird	M. Ete	Ö. F. Sanaç
B. Erden	Eskişehir	Gaziantep
Erzincan	A. Potuoğlu	E. Cenani
N. Pekcan	Gümüşane	İstanbul
Giresun	K. Yörükoğlu	S. Oran
M. Şener	İzmir	İzmri
İstanbul	B. Bilgin	T. Güreker
F. Saymer	Kırklareli	Konya
Kastamonu	Ş. Bakay	M. A. Ülgen
H. Türe	Muğla	Ordu
Malatya	N. Özsan	R. Aksoy
M. S. Eti	Sivas	Seyhan
Rize	H. Imre	S. Barı
O. Kavrakoğlu	Siird	Sinob
Siird	M. D. Süalp	S. Somuncuoğlu
M. D. Süalp	Trabzon	İnzada bulunamadı
Trabzon	C. R. Eyyüboğlu	Trabzon
C. R. Eyyüboğlu	S. F. Kalaycıoğlu	Zonguldak
		H. Balık

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkında kanun lâyhası

I - Genel hükümler

MADDE 1. — Yerüstü ve yeraltı sularının zararlarını önlemek ve bunlardan çeşitli yönden faydalanmak maksadiyle Bayındırlık Bakanlığına bağlı tüzel kişiliği haiz, katma bütçeli «Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü» kurulmuştur. (D. S. f.)

II - Görev ve yetkiler

MADDE 2. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır :

a) Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesisler meydana getirmek.

b) Sulama tesislerini kurmak, sulama sahalarının kadastro plânlarını, sulama şebekesi dâhilindeki araziye yeniden parsellemek,

c) Bataklık kurutmak,

d) a, b, c fıkralarındaki faaliyetlerle ilgili olmak şartıyla sudan ve zaruret halinde yardımcı diğer kaynaklardan enerji istihsal etmek,

e) Akar sularda ıslahat yapmak ve icabedenleri gemi işler hale getirmek,

f) Yukarıki fıkralarda yazılı tesislerin çalıştırma, bakım ve onarımına ait bileümle işleri ihtiva eden işletmelerini sağlamak,

g) Yukardaki fıkralarda yazılı işlerle ilgili olmak üzere rasat, tecrübe, istatistik, araştırma ve her türlü istikşaf işlerini yapmak ve ezcümle toprağın cins ve karakterini, yetiştirilecek mahsul nevelerini ve elde edilecek zirai iktisadi faydaları ve verimlilik derecelerini tesbit etmek ve amenajman plânları hazırlamak ve bunları, temin edecekleri fayda ve ele alınmalarındaki zaruretlere göre seçmek, sıralamak ve bakanlığa teklif etmek.

h) Yukardaki fıkralarda yazılı işlerin her türlü etüd, ve proje işleri yapmak,

i) Tesislerin yapılması hususunda mali imkânları araştırıp bakanlığa teklif etmek,

j) Maliye Bakanlığının muvafakat ve kefaleti ve Bakanlar Kurulu kararıyla uzun vâdeli ve 200 milyon lirayı geçmemek üzere iç ve dış istikrazlar yapmak,

BAYINDIRLIK KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkında kanun lâyhası

I - Genel hükümler

MADDE 1. — Hükümetin İ nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

II - Görev ve yetkiler

MADDE 2. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır :

a) Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesisler meydana getirmek,

b) Sulama tesislerini kurmak, sulama sahalarının kadastro plânlarını ve sulama şebekesi dâhilindeki arazinin parselâsyonunu yapmak veya yaptırmak.

c) Bataklık kurutmak.

d) a, b, c fıkralarındaki faaliyetlerle ilgili olmak şartıyla sudan ve zaruret halinde yardımcı diğer kaynaklardan enerji istihsal etmek.

e) Köy içme suları için teknik organizasyon ve murakabeyi sağlamak, bu iş için Bayındırlık Müdürlükleri emrinde çalışacak lüzumlu bilgiye sahip elemanları yetiştirmek.

f) Akar sularda ıslahat yapmak ve icab edenleri gemi işler hale getirmek.

g) Yukardaki fıkralarda yazılı tesislerin çalıştırma, bakım ve onarımına ait bileümle işleri ihtiva eden işletmelerini sağlamak.

h) Yukardaki fıkralarda yazılı işlerle ilgili olmak üzere rasat, tecrübe, istatistik, araştırma ve her türlü istikşaf işlerini yapmak ve ezcümle toprağın cins ve karakterini, yetiştirilecek mahsul nevelerini ve elde edilecek zirai iktisadi faydaları ve verimlilik derecelerini tesbit etmek ve bu mevzuda gerekirse ilgili Bakanlık ve müesseselerden faydalanmak, amenajman plânları hazırlamak ve bunları, temin edecekleri fayda ve ele alınmalarındaki zaruretlere göre seçmek, sıralamak ve Bakanlığa teklif etmek.

i) Yukardaki fıkralarda yazılı işlerin her

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkında kanun lâyihası

I - Genel hükümler

MADDE 1. — Yerüstü ve yeraltı sularının zararlarını önlemek ve bunlardan çeşitli yönden faydalanmak maksadiyle Bayındırlık Bakanlığına bağlı tüzelkişiliği haiz, katma bütçeli «Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü» kurulmuştur.

II - Görev ve yetkiler

MADDE 2. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır :

a) Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesisler meydana getirmek;

b) Sulama tesislerini kurmak, sulama sahalarının kadastro plânlarını ve sulama şebekesi dâhilindeki arazinin parselasyonunu yapmak veya yaptırmak;

c) Bataklıkları kurutmak;

d) a, b, c fıkralarındaki faaliyetlerle ilgili olmak şartıyla sudan ve zaruret halinde yardımcı diğer kaynaklardan enerji istihsal etmek;

e) Köy içme suları için teknik organizasyon ve murakabeyi sağlamak ve bu iş için Bayındırlık müdürlükleri emrinde çalışacak lüzumlu bilgiye sahip elemanları yetiştirmek;

f) Akarsularda ıslahat yapmak ve icabedenleri gemi işler hale getirmek;

g) Yukardaki fıkralarda yazılı tesislerin (çalıştırma, bakım ve onarım dâhil) işletmelerini sağlamak;

h) Yukardaki fıkralarda yazılı işlerle ilgili olmak üzere rasat, tecrübe, istatistik, araştırma ve her türlü istikşaf işlerini yapmak ve ezcümle toprağın cins ve karakterini, yetiştirilecek mahsul nevelerini ve elde edilecek zirai, iktisadi faydaları ve verimlilik derecelerini tesbit etmek ve bu mevzularda gerekirse ilgili Bakanlık veya müesseselerden faydalanmak, amenaşman plânlarını hazırlamak ve bunları, temin edecekleri fayda ve ele alınmalarındaki zaruretlere göre seçmek, sıralamak ve Bakan-

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilât ve Vazifeleri hakkında kanun lâyihası

I - Umumi hükümler

MADDE 1. — Yerüstü ve yeraltı sularının zararlarını önlemek ve bunların çeşitli yönden faydalanmak maksadiyle Bayındırlık Vekâletine bağlı hükmi şahsiyeti haiz mülhak bütçeli «Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü» kurulmuştur.

Bu kanunda «Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü DSİ remzi ile ifade edilmiştir.»

II - Vazife ve salâhiyetler

MADDE 2. — Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğünün vazife ve salâhiyetleri şunlardır :

a) Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesisler meydana getirmek;

b) Sulama tesislerini kurmak, sulama sahalarında mevcut parsellerin tamamını veya kısmını gösterir harita ve plânları yapmak veya yaptırmak ve icabı halinde kadastronun yaptırmak;

c) Bataklıkları kurutmak;

d) a, b, c, fıkralarındaki faaliyetlerle ilgili olmak şartıyla sudan ve zaruret halinde yardımcı diğer kaynaklardan enerji istihsal etmek;

e) Şehir ve kasabaların içme su ve kanalizasyon projelerini tetkik, tasdik ve murakabe etmek,

Köy içme suları için teknik organizasyon ve murakabeyi sağlamak ve bu iş için Bayındırlık müdürlükleri emrinde çalışacak lüzumlu bilgiye sahip elemanları yetiştirmek;

f) Akar sularda ıslahat yapmak ve icabedenleri seyrüsefere elverişli hale getirmek;

g) Yukardaki fıkralarda yazılı tesislerin (çalıştırma, bakım ve onarım dâhil) işletmelerini sağlamak;

h) Yukardaki fıkralarda yazılı işlerle ilgili olmak üzere rasat, tecrübe, istatistik, araştırma ve her türlü istikşaf işlerini yapmak ve ezcümle toprağın cins ve karakterini, yetiştirilecek mahsul nevelerini ve elde edilecek zirai, iktisadi faydaları ve verimlilik derecelerini tesbit etmek ve bu mevzularda gerekirse ilgili vekâlet veya müesseselerden faydalanmak, ame-

Hü.

Ba. K.

k) İşletmesini bizzat deruhde etmediği tesislerin işletmelerini sağlamak üzere, işletme müesseseleri kurmak, ya doğrudan doğruya veyahut da işletme müesseseleri marifetiyle ortaklıklar teşkil etmek ve lüzumu halinde tesisleri özel ve tüzel kişilere devretmek üzere bakanlığa teklifte bulunmak,

l) Hükümet daireleriyle Hükümete bağlı müesseseler ve diğer özel ve tüzel kişiler tarafından yapılp kamu faidesi bulunan ve Genel Müdürlüğün görevi ile ilgili işlere ait proje ve keşif evrakını tetkik ve tasdik etmek, inşaatın yapılmasının proje ve fennî icaplara uyulduğunu murakabe etmek, veya bu işlerin etüd ve projelerini uygun gördüğü bir ücret mukabilinde yapmak,

m) Genel Müdürlüğün yukarki fıkralarda yazılı çalışmalarının yürütmesine ve gelişmesine muktazi garaj ve atelyeleri, makine ve malzeme ambar ve depolarını, idare binalarını, servis ve akar yakıt tesislerini lâboratuvarları, deneme istasyonlarını, işletme ve koruma emniyetlerini sağlayacak bina ve lojmanlarla telefon şebekelerini, radyo verici istasyonlarını, Genel Müdürlüğün görevlerinin verimli yönetimine yarıyacak diğer tesisleri yapmak, teçhiz etmek kiralamak ve bakımlarını temin etmek,

n) Genel Müdürlüğün görevi içinde bulunan işlerin yapılmasına lüzumlu arazi ve gayrimenkulleri, kanunlarına göre geçici olarak işgal etmek veya kamulaştırmak veya satınalmak;

o) Genel Müdürlüğün çalışma konusuna giren işleri yapmaya lüzumlu malzeme, makina, teçhizat ve taşıtları seçmek, sağlamak, çalıştırmak ve icabında kira mukabili vermek ve bunlar için gerekli tamir atelyeleri ile tesislerini kurmak ve işletmek;

türlü etüd ve proje işlerini yapmak veya yaptırmak.

j) Tesislerin yapılması hususunda her türlü malî imkânları araştırmak ve icabı halinde ortaklıklar kurulmasını Bakanlığa teklif etmek.

k) Maliye Bakanlığının muvafakat ve kefaleti ve Bakanlar Kurulu kararıyla uzun vâdeli iç ve dış istikrazlar yapmak.

l) Genel Müdürlüğün yaptığı veya devir aldığı tesislerden işletmelerini bizzat deruhde etmediklerinin işletmelerini sağlamak üzere, işletme müesseseleri kurmak, ya doğrudan doğruya veyahut da işletme müesseseleri marifetiyle ortaklıklar teşkil etmek ve lüzumu halinde tesisleri özel ve tüzel kişilere devretmek üzere Bakanlığa teklifte bulunmak.

m) Hükümet daireleriyle Hükümete bağlı müesseseler ve diğer özel ve tüzel kişiler tarafından yapılp kamu faydası bulunan ve Genel Müdürlüğün görevi ile ilgili işlere ait proje ve keşif evrakını tetkik ve tasdik etmek, inşaatın yapılmasının proje ve fennî icaplara uygunluğunu murakabe etmek, veya bu işlerin etüd ve projelerini uygun gördüğü bir ücret mukabilinde yapmak.

n) Genel Müdürlüğün yukarıki fıkralarda yazılı çalışmalarının yürütmesine ve gelişmesine muktazi garaj ve atelyeleri, makina ve malzeme ambar ve depolarını, idare binalarını, servis ve akar yakıt tesislerini lâboratuvarları, deneme istasyonlarını, işletme ve koruma emniyetlerini sağlayacak bina ve lojmanlarla telefon şebekelerini, radyo verici istasyonlarını, Genel Müdürlüğün görevlerinin verimli yönetimine yarıyacak diğer tesisleri yapmak, teçhiz etmek, kiralamak ve bakımlarını temin etmek.

o) Genel Müdürlüğün görevi içinde bulunan işlerin yapılmasına lüzumlu arazi ve gayrimenkulleri, kanunlarına göre geçici olarak işgal etmek veya kamulaştırmak veya satınalmak.

p) Genel Müdürlüğün çalışma konusuna giren işleri yapmaya lüzumlu malzeme, makina, teçhizat ve taşıtları seçmek, sağlamak, çalıştırmak ve icabında kira mukabili vermek ve bunlar için gerekli tamir atelyeleri ile tesislerini kurmak ve işletmek.

lığı teklif etmek;

i) Yukardaki fıkralarda yazılı işlerin her türlü etüd ve projelerini yapmak veya yaptırmak;

j) Tesislerin yapılması hususunda her türlü malî imkânları araştırmak ve icabı halinde ortaklıklar kurulmasını Bakanlığa teklif etmek ve Maliye Bakanlığının muvafakat ve kefaleti ve Bakanlar Kurulu kararı ile uzun vâdeli iç ve dış istikrazlar yapmak;

k) Genel Müdürlüğün yaptığı veya devraldığı tesislerden işletmelerini bizzat deruhde etmediklerinin işlemelerini sağlamak üzere işletme müesseseleri kurmak, ya doğrudan doğruya ve yahut da işletme müesseseleri marifetiyle ortaklıklar teşkil etmek ve lüzumu halinde tesisleri özel ve tüzel kişilere devretmek üzere Bakanlığa teklifte bulunmak.

l) Hükümet daireleriyle Hükümete bağlı müesseseler ve diğer özel ve tüzel kişiler tarafından yapılıp kamu faydası bulunan ve Genel Müdürlüğün görevi ile ilgili işlere ait proje ve keşif evrakını tetkik ve tasdik etmek, inşaatın yapılmasının proje ve fennî icaplara uygunluğunu murakabe etmek ve bu işlerin etüd ve projelerini uygun gördüğü bir ücret mukabilinde yapmak veya yaptırmak;

m) Genel Müdürlüğün yukarıki fıkralarda yazılı çalışmalarının yürümesine ve gelişmesine muktazi garaj ve atelyeleri, makine ve malzeme ambar ve depolarını, idare binalarını, servis ve akar yakıt tesislerini, lâboratuvarları, deneme istasyonlarını, işletme ve koruma emniyetlerini sağlayacak bina ve lojmanlarla telefon şebekelerini, radyo verici istasyonlarını, genel müdürlüğün görevlerinin verimli yönetimine yarıyacak diğer tesisleri yapmak veya yaptırmak, teçhiz etmek, kiralamak ve bakımlarını temin etmek;

n) Genel Müdürlüğün görevi içinde bulunan işlerin yapılmasına lüzumlu arazi ve gayrimenkulleri, kanunlarına göre geçici olarak işgal etmek veya kamulaştırmak veya satınalmak;

o) Genel Müdürlüğün çalışma konusuna giren işleri yapmaya lüzumlu malzeme, makine, teçhizat ve taşıtları seçmek, sağlamak, çalıştırmak ve icabında kira mukabili vermek ve bunlar için gerekli tamir atelyeleri ile tesisleri kurmak ve işletmek.

najman plânları hazırlamak ve bunları, temin edecekleri fayda ve ele alınmalarındaki zaruretlere göre seçmek, sıralamak ve vekâlete teklif etmek;

i) Yukardaki fıkralarda yazılı işlerin her türlü etüd ve projelerini yapmak veya yaptırmak (Bunlardan D fıkrasında yazılı işlerde Elektrik İşleri Etüd İdaresi ile iş birliği yapar);

j) Tesislerin yapılması hususunda her türlü malî imkânları araştırmak ve icabı halinde ortaklıklar kurulmasını vekâlete teklif etmek ve Maliye Vekâletinin muvafakat ve kefaleti ve İcra Vekilleri Heyeti kararı ile uzun vâdeli iç ve dış istikrazlar yapmak;

k) Umum Müdürlüğün yaptığı veya devraldığı tesislerden işletmelerini bizzat deruhde etmediklerinin işlemelerini sağlamak üzere işletmeler kurmak, ya doğrudan doğruya ve yahut da işletmeler marifetiyle ortaklıklar teşkil etmek ve lüzumu halinde tesisleri hakiki ve hükmi şahıslara devretmek üzere Vekâlete teklifte bulunmak;

l) Hükümet daireleriyle Hükümete bağlı müesseseler ve diğer hükmi ve hakiki şahıslar tarafından yapılıp âmme menfaati bulunan ve Umum Müdürlüğün vazifesi ile ilgili işlere ait proje ve keşif evrakını tetkik ve tasdik etmek, inşaatın yapılmasının proje ve fennî icaplara uygunluğunu murakabe etmek ve bu işleerin etüd ve projelerini uygun gördüğü bir ücret mukabilinde yapmak veya yaptırmak;

m) Umum Müdürlüğün yukarıki fıkralarda yazılı çalışmalarının yürümesine ve gelişmesine muktazi garaj ve atelyeleri, makine ve malzeme ambar ve depolarını, idare binalarını, servis ve akar yakıt tesislerini, lâboratuvarları, deneme istasyonlarını, işletme ve koruma emniyetlerini sağlayacak bina ve lojmanlarla telefon şebekelerini, radyo verici istasyonlarını, Umum Müdürlüğün vazifelerinin verimli yönetimine yarıyacak diğer tesisleri yapmak veya yaptırmak, teçhiz etmek, kiralamak ve bakımlarını temin etmek;

n) Umum Müdürlüğün vazifesi içinde bulunan işlerin yapılmasına lüzumlu arazi ve gayrimenkulleri kanunlarına göre muvakkat olarak işgal etmek veya istimlak etmek veya satın almak;

III - Kuruluş

MADDE 3. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü bir genel müdürün idaresi altında merkez kuruluşu ile merkez dışında bölge müdürlüklerinden ve bu kanuna göre kurulacak işletme müesseselerinden teşekkül eder.

MADDE 4. — Genel Müdürlüğün merkez kuruluşu :

Bir genel müdür yardımcısı ile,
Etüd ve Plân Dairesi,
Proje ve İnşaat Dairesi,
İşletme Dairesi,
İdari İşler Dairesi başkanları ve,
Teknik, Hukuk, Tarım müşavirlikleri,
Makine ve muhasebe müdürlüklerinden terekübeder.

MADDE 5. — Bu kanunun 2 ne maddesinde yazılı işler genel müdür tarafından yürütülür. Genel Müdür bu işleri yetki ve sorumlulukları ile birlikte kısmen veya tamamen genel müdür yardımcısına, daire başkanlarına ve bölge müdürlerine yaptırabilir. Ancak bu husus genel müdürün sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

MADDE 6. — Genel Müdür Bayındırlık Bakanının inhası üzerine müşterek kararlar, genel müdür yardımcısı ile daire başkanları, teknik, hukuk, tarım ve sağlık müşavirleri, taşrada bölge müdürleri genel müdürün teklifi ve Bayındırlık Bakanının onaması ile tâyin, nakil ve terfi ettirilir. Muhasebe müdür ve memurları Maliye Bakanlığınca tâyin edilir. Bunların dışındaki kalan aylıklı memurlarla bütün hizmetlilerin tâyin, terfi ve nakilleri taşra teşkiâtı için ilgili bölge müdürünün ve merkez teşkilâtı için ilgili daire başkanının inhası ile genel müdür tarafından yapılır.

III - Kuruluş

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Genel Müdürlüğün merkez kuruluşu :

Bir genel müdür yardımcısı ile
Etüd ve Plân Dairesi
Proje ve İnşaat Dairesi
İşletme Dairesi
İdari İşler Dairesi başkanları ve
Teknik, Hukuk, Tarım ve Sağlık müşavirlikleri
Makina ve Muhasebe müdürlüklerinden terekübeder.

MADDE 5. — Hükümetin 5 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 6 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal. K.

B. K.

III - Kuruluş

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir

MADDE 4. — Genel Müdürlüğün merkez kuruluşu :

Bir genel müdür yardımcısı ile,
Etüd ve Plân Dairesi,
Proje ve İnşaat Dairesi,
İşletme Dairesi,
İdari İşler Dairesi,

Başkanlıkları ve Teknik, Hukuk, Tarım müşavirlikleri,

Makine ve Muhasebe müdürlüklerinden tereküpeder.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Genel Müdür Bayındırlık Bakanının inhası üzerine müşterek kararlarla, genel müdür yardımcısı ile daire başkanları, Teknik, Hukuk ve Tarım müşavirleri, taşrada bölge müdürleri genel müdürün teklifi ve Bayındırlık Bakanının onaması ile tâyin, nakil ve terfi ettirilir. Muhasebe müdür ve memurları Maliye Bakanlığınca tâyin edilir. Bunların dışında kalan aylıklı memurlarla bütün hizmetlilerin tâyin, terfi ve nakilleri taşra teşkilâtı için ilgili bölge müdürünün ve merkez teşkilâtı için ilgili daire başkanının inhası ile genel müdür tarafından yapılır.

o) Umum Müdürlüğün çalışma konusuna giren işleri yapmaya lüzumlu malzeme, makine, teçhizat ve taşıtları seçmek, sağlamak, çalıştırmak ve icabında kira mukabili vermek ve bunlar için gerekli tamir atelyeleri ile tesisleri kurmak ve işletmek.

III - Teşkilât

MADDE 3. — Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü bir umum müdürün idaresi altında merkez teşkilâtı ile merkez dışında bölge müdürlüklerinden ve bu kanuna göre kurulacak işletmelerden teşekkül eder.

MADDE 4. — Umum Müdürlüğün merkez teşkilâtı :

Bir umum müdür muavini ile Etüd ve Plân Dairesi, Proje ve İnşaat Dairesi, İşletme Dairesi, İdari İşler Dairesi reislikleri ve Teknik, Hukuk, Tarım ve İktisat müşavirlikleri, Makine ve Muhasebe müdürlüklerinden tereküpeder.

MADDE 5. — Bu kanunun ikinci maddesinde yazılı işler umum müdür tarafından yürütülür. Umum müdür bu işleri salâhiyet ve mesuliyetleri ile birlikte kısmen veya tamamen umum müdür muavinine, daire reislerine ve bölge müdürlerine yaptırabilir. Ancak bu husus umum müdürün mesuliyetini ortadan kaldırmaz.

MADDE 6. — Umum Müdür Bayındırlık Vekilinin inhası üzerine müşterek kararlar, umum müdür muavini ile daire reisleri, Teknik, Hukuk Tarım ve İktisat müşavirleri, taşrada bölge müdürleri umum müdürün teklifi ve Bayındırlık Vekilinin tasdiki ile tâyin, nakil ve terfi ettirilir. Muhasebe müdür ve memurları Maliye Vekâletince tâyin edilir. Bunların dışında kalan aylıklı memurlarla bütün hizmetlilerin tâyin, terfi ve nakilleri re'sen, veya taşra teşkilâtı için ilgili bölge müdürünün ve merkez teşkilâtı için ilgili daire reisinin inhası ile umum müdür tarafından yapılır.

Hü.

Ba. K.

MADDE 7. — Genel Müdürlüğü ilgilendiren konularda fikir ve mütalâa beyan etmek üzere genel müdür veya yardımcısının başkanlığı altında bir müşavere heyeti kurulur. Bu heyet daire başkanları ile teknik, hukuk ve tarım müşavirlerinden terekküp eder.

Heyeti genel müdürün daveti üzerine ayda en az bir kere toplanır.

Genel Müdür icraatında heyetin mütalâasına uymak mecburiyetinde değildir.

MADDE 8. — Etüd ve Plân dairesi : Bir başkan ile,

a) Hidrolojik ve Meteorolojik Rasat, Topoğrafya, Jeoloji;

b) İstatistik, Teknik, Tarım, Ekonomik, Ulaştırma ve Enerji İncelemeleri;

c) Plânlama ve Programlama;

Fen heyetlerinden teşekkül eder.

MADDE 9. — Proje ve İnşaat Dairesi : Bir başkan ile;

a) İnşaat Projeleri;

b) Makina ve Elektrik Tesisleri Projeleri,

c) İnşaat Montaj İşleri;

Fen heyetleriyle Kamulaştırma Şubesinden teşekkül eder.

MADDE 10. — İşletme Dairesi : Bir başkan ile;

a) Islâh İşleri;

b) Sulama İşleri;

c) Enerji İşleri;

d) Teknik Hesap, Tarifeler, ve Satış;

Fen heyetlerinden teşekkül eder.

MADDE 11. — İdari İşler Dairesi: Bir başkan ile

a) Zat İşleri,

b) Malzeme İşleri,

c) Muamelât İşleri,

d) Finansman İşleri,

e) Yayımlar İşleri,

Şubelerinden teşekkül eder.

MADDE 12. — Makine Müdürlüğü aşağıda yazılı işleri görür :

Genel Müdürlüğün bilûmum makine ve taşıt-

MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Etüd ve Plân Dairesi: Bir başkan ile

a) Hidrolojik ve Meteorolojik Rasat, Topoğrafya, Jeoloji

b) İstatistik, Teknik, Tarım, Sağlık, Ekonomik, Ulaştırma ve Enerji İncelemeleri.

c) Plânlama ve Programlama,

Fen heyetlerinden teşekkül eder.

MADDE 9. — Hükümetin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Hükümetin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Hükümetin 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Hükümetin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal. K.

MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Bayındırlık Komisyonunun 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Hükümetin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Hükümetin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Hükümetin 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Hükümetin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. K.

MADDE 7. — Umum Müdürlüğü ilgilendiren konularda fikir ve mütalâa beyan etmek üzere umum müdür veya muavininin reisliği altında bir Müşavere Heyeti kurulur. Bu heyet daire reisleri ile Teknik, Hukuk, Tarım ve İktisat müşavirlerinden terekkübeder.

Heyet umum müdürün daveti üzerine ayda en az bir kere toplanır.

MADDE 8. — Etüd ve Plân Dairesi:

Bir reis ile,

a) Hidrolojik ve Meteorolojik Rasat, Topoğrafya, Jeoloji,

b) İktisadi, İktimai ve Teknik Tetkikler,

c) Plânlama ve Programlama,

Fen heyetlerinden teşekkül eder.

MADDE 9. — Proje ve İnşaat Dairesi:

Bir reis ile,

a) İnşaat Projeleri,

b) Makine ve Elektrik Tesisleri Projeleri,

c) İnşaat ve Montaj İşleri,

d) İçme Suyu ve Kanalizasyon,

Fen heyetleriyle İstimlak Şubesinden teşekkül eder.

MADDE 10. — İşletme Dairesi :

Bir reis ile,

a) İslah,

b) Sulama;

c) Enerji;

d) Maliyet Muhasebesi, Tarife ve Finansman,

İşleri fen heyetlerinden teşekkül eder.

MADDE 11. — İdari İşleri Dairesi :

Bir reis ile,

a) Zat,

b) Malzeme,

c) Muamelât,

d) Neşriyat,

İşleri şubelerinden teşekkül eder.

MADDE 12. — Makine Müdürlüğü aşağıda yazılı işleri görür.

Umum Müdürlüğün bilûmum makine ve ta-

Hü.

larının bakım, revizyon ve tamirlerini yaptırmak.

Makinelerin çalışmalarını iş yerlerinde kontrol etmek.

MADDE 13. — Teknik müşavirler aşağıda yazılı işleri görürler :

Genel Müdürlük dairelerince hazırlanacak kanun tasarısı, tüzük, yönetmelik, şartlaşma ve projelerle programları fennî bakımdan tetkik ve bunların tatbik tarzlarını takibederek mütalâalarını Genel Müdürlüğe bildirmek; yabancı memleketlerde Genel Müdürlüğün çalışma konularına giren işlerin gelişmesini takibederek bunların memlekette tatbiki için tetkiklerde bulunmak, kendilerine tevdi olunacak diğer işleri yapmak.

MADDE 14. — Hukuk Müşavirliği aşağıda yazılı işleri görür :

a) Genel Müdürlüğe ait dâvaları her safhasında takibetmek,

b) Memurların vazifelerinden doğan kanuni takibata ait muameleleri yapmak.

c) Genel Müdürlük hizmetleri ile ilgili olmak üzere ait olduğu kuruluş tarafından hazırlanan kanun, tüzük ve yönetmelik projelerini, Genel Müdürlük kuruluşunun tertip ve tanzim edileceği her türlü akit ve şartname projelerini Genel Müdürlük kuruluşu ile başkaları arasında her türlü uyumsuzlukları, Genel Müdürlükçe sorulacak diğer işleri inceleyip hukuki mütalâasını bildirmek.

Gerektiği takdirde ve mühim dâvalarda mukavele ile avukat kullanılabilir.

MADDE 15. — Tarım Müşavirliği aşağıda yazılı işleri görür.

Genel Müdürlüğün tarım ve toprak ile ilgili

Ba. K.

MADDE 13. — Hükümetin 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Hukuk Müşavirliği aşağıda yazılı işleri görür :

a) Genel Müdürlüğe ait dâvalarla icra işlerini her safhasında takibetmek,

b) Memurların vazifelerinden doğan kanuni takibata ait muameleleri yapmak,

c) Genel Müdürlük hizmetleri ile ilgili olmak üzere ait olduğu kuruluş tarafından hazırlanan kanun, tüzük ve yönetmelik projelerini, Genel Müdürlük kuruluşunun tertip ve tanzim edeceği her türlü âkit ve şartname projelerini, Genel Müdürlük Kuruluşu ile başkaları arasında her türlü uyumsuzlukları, Genel Müdürlükçe sorulacak diğer işleri inceleyip hukuki mütalâasını bildirmek.

Gerektiği takdirde taşraya ait dâvalarda mukavele ile avukat kullanılabilir.

MADDE 15. — Tarım ve Sağlık müşavirlikleri aşağıda yazılı işleri görürler :

a) Tarım Müşavirliği; Genel Müdürlüğün

Mal. K.

MADDE 13. — Hükümetin 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Bayındırlık Komisyonunun 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Hükümetin 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. K.

şitlarının bakımı, revizyon ve tamirlerini yaptırmak.

Makinelerin çalışmalarını iş yerlerinde kontrol etmek.

MADDE 13. — Teknik müşavirler aşağıda yazılı işleri görürler :

Umum Müdürlük dairelerince hazırlanacak kanun lâyihası, nizamname, talimatname, şartlaşma ve projelerle programları fennî bakımdan tetkik ve bunların tatbik tarzlarını takibederek mütalâalarını Umum Müdürlüğe bildirmek, yabancı memleketlerde Umum Müdürlüğün çalışma konularına giren işlerin gelişmesini takib ederek bunların memlekette tatbiki için tekliflerde bulunmak, kendilerine tevdi olunacak diğer işleri yapmak.

MADDE 14. — Hukuk müşavirliği aşağıda yazılı işleri görür :

a) Umum Müdürlüğe ait dâvalarla icra işlerini her safhasında takip etmek,

b) Memurların vazifelerinden doğan kanuni takibata ait muameleleri yapmak,

c) Umum Müdürlük hizmetleri ile ilgili olmak üzere ait olduğu teşkilât tarafından hazırlanan kanun, nizamname ve talimatname projelerini, Umum Müdürlük teşkilâtının tertip ve tanzim edeceği her türlü akit ve şartname projelerini, Umum Müdürlük teşkilâtı ile başkaları arasında her türlü uyumsuzlukları, Umum Müdürlükçe sorulacak diğer işleri inceleyip hukuki mütalâasını bildirmek,

Maaşlı veya ücretli avukat kadrosu bulunmayan yerlerde, ücreti muhakeme masrafı tertibinden verilmek üzere mukvele ile aylık ücretli serbest avukat veya dâvavekili kullanılabilir.

Teşkilât olan yerlerde pek mühim ve istisnai sebeplerle her hangi bir dâvanın teşkilât haricinde diğer bir avukata tevdi, Bayındırlık Vekilinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karar verilmiş olmasına bağlıdır.

Umum Müdürlük Hukuk müşaviri ve avukatları mahkemelere icra dairelerince takdir edilecek vekâlet ücretinden, Hazine Hukuk Müşavirliği teşkilâtı gibi faydalanırlar.

MADDE 15. — Tarım Müşavirliği aşağıda yazılı işleri görür :

Umum Müdürlüğün tarım ve toprak ile ilgi-

Hü.

konularda soracağı mevzuları inceleyip teknik mütalâasını bildirmek, sulama bölgelerinde tarımı geliştirmeye mâtuf teklifler yapmak.

MADDE 16. — Genel Müdürlük disiplin kurulu, genel müdür veya yardımcısının başkanlığı altında daire başkanları, Hukuk müşaviri ve Zat İşleri müdüründen teşekkül eder. Bu kurul tâyinleri Genel Müdürlüğe ait olan memurların disiplin işleri ile meşgul olur. Tâyinleri Bayındırlık Bakanlığına ait memurların disiplin işleri Bakanlık disiplin Komisyonunda görülür.

MADDE 17. — Genel Müdür merkez ve taşra kuruluşunda aylık veya ücretle çalışmakta bulunan her hangi bir memur veya hizmetliyi ifası Genel Müdürlüğe ait bir iş için Genel Müdürlük kuruluşu ve açık bulunup bulunmadığı ile kayıtlı olmaksızın kadrosu ile ve tâyindeki usule uyarak merkez veya taşrada dilediği yerde kullanabilir.

MADDE 18. — Genel Müdürlüğün taşra teşkilâtı :

Bölge müdürlüklerinden ve kurulacak işletme müesseselerinden ibarettir. Bunların aded, hudut ve merkezleri Genel Müdürlüğün teklifi ve Bayındırlık Bakanlığının tasdiki ile tesbit ve tâyin olunur.

Bölge müdürlükleri bir bölge merkez teşkilâtı ile Şube başmühendislikleri ve Kısım mühendisliklerinden terekübeder. Bölge merkez teşkilâtı ile şube ve kısımların aded ve hudutları ve merkezleri bölge müdürünün teklifi ve ge-

Ba. K.

tarım ve toprak ile ilgili konularda soracağı mevzuları inceleyip teknik mütalâasını bildirmek, sulama bölgelerinde tarımı geliştirmeye mâtuf teklifler yapmak ;

b) Sağlık Müşavirliği; Genel Müdürlük teşkilâtının sağlık konuları ile alâkadar olmak, işletmelerde sıtma ile ilgili konular hakkında etüdler yaparak tekliflerde bulunmak.

MADDE 16. — Hükümetin 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Hükümetin 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Genel Müdürlüğün taşra teşkilâtı :

Bölge müdürlüklerinden ve kurulacak işletme müesseselerinden ibarettir. Bunların aded, hudut ve merkezleri Genel Müdürlüğün teklifi ve Bayındırlık Bakanlığının tasdiki ile tesbit ve tâyin olunur.

Bölge müdürlükleri bir bölge merkez teşkilâtı ile şube başmühendislikleri ve kısım mühendisliklerinden terekübeder.

Şube ve kısımların aded ve hudutları ve merkezleri ve bölge merkez kadrosu bölge mü-

Mal. K.

B. K.

li konularda soracağı mevzuları inceleyip teknik mütalâasını bildirmek, sulama bölgelerinde tarımı geliştirmeye mâtuf teklifler yapmak.

MADDE 16. — İktisadi Müşavirliği aşağıda yazılı işleri görür :

Umum Müdürlük teşkilâtiyle işletmelerinin plân ve faaliyetlerini iktisadi bakımdan tetkik, yabancı memleketlerde benzeri müesseselerin faaliyetlerini takibetmek ve Umum Müdürlüğün iktisadi mahiyetteki işlerinin daha rasyonel tarzda cereyan etmesi hususunda teklifler yapmak ve kendisine tevdi olunacak diğer mevzular hakkında mütalâada bulunmak.

MADDE 16. — Hükümetin 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Umum Müdürlük Disiplin kurulu, umum müdür veya muavininin reisliği altında daire reisleri, hukuk müşaviri ve zatişleri müdüründen teşekkül eder. Bu kurul tâyinleri Umum Müdürlüğe ait olan memurların disiplin işleriyle meşgul olur. Tâyinleri Bayındırlık Vekâletine ait memurların disiplin işleri Vekâlet Disiplin Komisyonunda görülür.

MADDE 17. — Hükümetin 17 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Umum Müdür merkez ve taşra teşkilâtında aylık veya ücretle çalışmakta bulunan her hangi bir memur veya hizmetliyi ifası Umum Müdürlüğe ait bir iş için Umum Müdürlük teşkilâtı ve açık bulunup bulunmadığı ile kayıtlı olmaksızın kadrosu ile ve tâyindeki usule uyarak merkez ve taşrada dilediği yerde kullanılabilir.

MADDE 18. — Bayındırlık Komisyonunun 18 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Umum Müdürlüğün taşra teşkilâtı bölge müdürlüklerinden ve işletmelerden terekkübeder. Bunların aded, hudut ve merkezleri Umum Müdürlüğün teklifi ve Bayındırlık Vekilinin tasdiki ile tesbit ve tâyin olunur.

Bölge müdürlükleri bir bölge merkez teşkilâtı ile şube başmühendislikleri ve kısım mühendisliklerinden terekkübeder.

Şube ve kısımların aded ve hudutları ve merkezleri ve bölge merkez kadrosu bölge müdürünün teklifi ve umum müdürün tasdiki ile tesbit ve tâyin olunur.

Hü.

Ba. K.

nel müdürün tasdiğiyle tesbit ve tâyin olunur.

MADDE 19. — Bölge müdürleri, kendilerine bağlı teşkilâtın âmiri ve Genel Müdürlüğün mümessili olup bölgelerdeki muamelâttan Genel Müdürlüğe karşı sorumludurlar.

IV - Çalışma esasları

MADDE 20. — Kanunun 2 nci maddesinin a, b, c, d, e fıkralarına giren işlerin ele alınması ve bunların inşa sıraları Devlet, Maliye, Bayındırlık, Ekonomi ve Ticaret, Tarım, Sağlık ve Sosyal Yardım ve İşletmeler bakanlıkları mümessillerinin iştirakiyle işin verimliliği veya ele alınmalarındaki zaruretler bakımından sıralanıp tesbit edilir ve Bayındırlık Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile kesinleşir. Konularla bunların sıralarında yapılacak düzeltme, ekleme veya değışmeler aynı usule tâbidir. Ancak seylâp felâketlerinde âcil müdahaleyi icabettiren işlerin yapılmasında alınacak kararlar, yukarıki fıkranın hükmüne tâbi olmaksızın, Genel Müdürlük tarafından alınır ve icra edilir.

MADDE 21. — Genel Müdürlük 2 nci maddeye giren işlere ait olmak ve malî imkânlar gözönünde bulundurulmak üzere her bütçe yılı başında 3 yıllık bir iş programı hazırlar ve Bayındırlık Bakanlığının onaması ile bu programı tatbik eder.

MADDE 22. — a) 2 nci maddede yazılı biçümle işlerin yapılması için gerekli masrafların her yıla ait kısımları ile icabı halinde bu maksat için yapılacak borçlanmalara ait taksit ve faizleri o yılın bütçesine konacak ödeneklerle karşılanır.

b) Tesisler ortaklıklar tarafından meydana getirilecek ise bu takdirde tesis masrafları ortaklar arasındaki sözleşme hükümlerine göre sağlanır.

Ortaklık dolayısıyla Genel Müdürlüğe düşecek masraf payları o yıl bütçeye konacak ödeneklerle karşılanır.

c) Kurulan tesis birden fazla maksadı havi olması halinde tesis bedelinin her maksada isabet eden kısmı Bayındırlık Bakanlığının teklifi

dürünün teklifi ve genel müdürün tasdiğiyle tesbit ve tâyin olunur.

MADDE 19. — Hükümetin 19 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

IV - Çalışma esasları

MADDE 20. — Kanunun 2 nci maddesinin a, b, c, d, f fıkralarına giren işlerin ele alınması ve bunların inşa sıraları Maliye, Bayındırlık, Ekonomi ve Ticaret, Tarım, Sağlık ve Sosyal Yardım ve İşletmeler bakanlıkları ile Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü mümessillerinin iştirakiyle işin verimliliği veya ele alınmalarındaki zaruretler bakımından sıralanıp tesbit edilir ve Bayındırlık Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile kesinleşir, konularla bunların sıralarında yapılacak düzeltme, ekleme veya değışmeler aynı usule tâbidir. Ancak seylâp felâketlerinde âcil müdahaleyi icabettiren işlerin yapılmasında alınacak kararlar, yukarıki fıkranın hükmüne tâbi olmaksızın, Genel Müdürlük tarafından alınır ve icra edilir.

MADDE 21. — Hükümetin 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. — a) 2 nci maddede yazılı biçümle işlerin yapılması için gerekli masrafların her yıla ait kısımları ile icabı halinde bu maksat için yapılacak borçlanmalara ait taksit ve faizleri o yılın bütçesine konacak ödeneklerle karşılanır.

b) Tesisler ortaklıklar tarafından meydana getirilecek ise bu takdirde tesis masrafları ortaklar arasındaki sözleşme hükümlerine göre sağlanır.

Ortaklık dolayısıyla Genel Müdürlüğe düşecek masraf payları o yıl bütçeye konacak ödeneklerle karşılanır.

c) Kurulan tesis birden fazla maksadı havi olması halinde tesis bedelinin her maksada

Mal. K.

MADDE 19. — Hükümetin 19 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

IV - Çalışma esasları

MADDE 20. — Bayındırlık Komisyonunun 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. — Hükümetin 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Bayındırlık Komisyonunun 22 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. K.

MADDE 20. — Bölge müdürleri kendilerine bağlı teşkilâtın âmiri ve Umum Müdürlüğün mümessili olup bölgelerindeki muamelâttan Umum Müdürlüğe karşı sorumludurlar.

IV - Çalışma esasları

MADDE 21. — Kanunun ikinci maddesinin a, b, c, d, f fıkralarına giren işlerin ele alınması ve bunların inşa sıraları Başvekâlet, Maliye, Bayındırlık, Ekonomi ve Ticaret, Tarım, Sağlık ve Sosyal Yardım ve İşletmeler vekâletleri mümessillerinin iştirakiyle işin verimliliği veya ele alınmalarındaki zaruretler bakımından sıralanıp tesbit edilir ve Bayındırlık Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri kararı ile kesinleşir. Konularla bunların sıralarında yapılacak düzeltme, ekleme veya değişmeler aynı usule tâbidir. Ancak seyîp ve diğer âcil müdahaleyi icabettiren hâdiselerde yapılacak işler için alınacak kararlar, yukarıki fıkranın hükmüne tâbi olmaksızın, Umum Müdürlük tarafından alınır ve icra edilir.

MADDE 22. — Umum Müdürlük ikinci maddeye giren işlere âit olmak ve malî imkânlar göz önünde bulundurulmak üzere her bütçe yılı başında üç yıllık bir iş programı hazırlar ve Bayındırlık Vekâletinin tasdiki ile bu programı tatbik eder.

MADDE 23. — İkinci maddede yazılı işlerin yapılması aşağıdaki hükümlere tâbidir:

a) Gerekli masrafların her yıla âit kısımları ile icabı halinde bu maksat için yapılmış olan borçlanmalara ait taksit ve faizleri o yılın bütçesine konacak tahsisatlarla karşılanır.

b) Tesisler ortaklıklar tarafından meydana getirilecek ise bu takdirde tesis masrafları ortaklar arasındaki sözleşme hükümlerine göre sağlanır.

Ortaklık dolayısıyla Umum Müdürlüğe düşecek masraf payları o yıl bütçeye konacak tahsisatlarla karşılanır.

c) Kurulan tesis birden fazla maksadı havi olması halinde tesis bedelinin her maksada

Hü.

ve Bakanlar Kurulu kararı ile kararlaşır.

d) Muhtelif arazi sahalarının sulanmasına yarıyan müşterek tesislerin bedelinden her arazi sahibine isabet eden kısmı o saha yüz ölçümünün umumi saha yüz ölçümüne bölünmesi suretiyle bulunur.

MADDE 23. — Tesislerin meydana getirilmesi için ihtiyar olunacak bileümle masraflar, 24 ncü maddede yazılı esaslar dairesinde bu tesislerden istifade edebilecekler tarafından ödenir.

a) Ödeme müddeti ve ödemenin başlangıç tarihi bu tesislerin hususiyetlerine, mahallî şartlara ve ilgililerin ödeme kabiliyetine göre Genel Müdürlükçe tesbit olunarak, Bayındırlık Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karara bağlanır.

Fevkalâde hallerin tahaddüsünde ödeme müddeti, aynı yollardan gidilmek suretiyle uzatılabilir.

b) Enerji tesisleri hariç, diğer tesislerdeki ödemeler faize tâbi değildir. Ancak borçlanma suretiyle vücuda getirilmiş olan tesislerde borçlanmalara ait faizler, ödemeye ithal olunur.

Enerji tesislerinin faizleri Genel Müdürlükçe tesbit olunup, Bayındırlık Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karara bağlanır.

c) Sulanan ve kurutulan arazi sahalarıyla, sulama ve kurutmadan istifade edebilecek ve edemeyecek arazi hudutları, Genel Müdürlükçe tesbit ve Bayındırlık Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tasdik edilir ve Genel Müdürlükçe usulü dairesinde mahallinde ilân olunur.

MADDE 24. — Ödeme ücretleri :

a) Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesislerden ödeme ücreti alınmaz.

b) Sulama tesislerinden dönüm başına senelik ödeme ücreti; bu tesis için sarfolunan mecmu bedelin, sulamadan istifade edebilecek mecmu sahanın ödeme müddetiyle çarpımına, bölünmesiyle elde olunur.

Ba. K.

isabet eden kısmı Bayındırlık Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile kararlaşır.

d) Muhtelif arazi sahalarının sulanmasına yarıyan müşterek tesislerin bedelinden her arazi sahasına isabet eden kısmı o saha yüz ölçümünün umumi saha yüz ölçümüne bölünmesi suretiyle hesaplanır.

MADDE 23. — Tesislerin meydana getirilmesi için ihtiyar olunacak bileümle masraflar, 24 ncü maddede yazılı esaslar dairesinde, bu tesislerden istifade edebilecek malikler tarafından ödenir.

a) Ödeme müddeti ve ödemenin başlangıç tarihi bu tesislerin hususiyetlerine, mahallî şartlara ve ilgililerin ödeme kabiliyetlerine göre müşavere kurulunun mütalâası alınarak Genel Müdürlükçe tesbit ve Bayındırlık Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karara bağlanır.

Fevkalâde hallerin tahaddüsünde ödeme müddeti, aynı yollardan gidilmek suretiyle uzatılabilir.

b) Enerji tesisleri hariç, diğer tesislerdeki ödemeler faize tâbi değildir. Ancak borçlanma suretiyle vücuda getirilmiş olan tesislerde borçlanmalara ait faizler, ödemeve ithal olunur.

Enerji tesislerinin faizleri Genel Müdürlükçe tesbit olunup, Bayındırlık Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karara bağlanır.

c) Sulanan ve kurutulan arazi sahalarıyla, sulama ve kurutmadan istifade edebilecek ve su çıkmamasından dolayı sulanamayan veya arazinin tarıma elverişli olmaması sebebiyle fayda temin edilemeyen arazi hudutları, Genel Müdürlükçe tesbit ve Bayındırlık Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tasdik edilir ve Genel Müdürlükçe usulü dairesinde mahallinde ilân olunur.

MADDE 24. — Ödeme ücretleri :

a) Taşkın sulara ve sellere karşı koruyucu tesislerden ödeme ücreti alınmaz.

b) Sulama tesislerinden dönüm başına senelik ödeme ücreti; bu tesis için sarfolunan mecmu bedelin, sulamadan istifade edebilecek mecmu sahanın ödeme müddetiyle çarpımına, bölünmesiyle elde olunur.

Mal. K.

MADDE 23. — Tesislerin meydana getirilmesi için ihtiyar olunacak bircümle masraflar, 24 ncü maddede yazılı esaslar dairesinde, bu tesislerden istifade edebilecekler tarafından ödenir.

a) Ödeme müddeti ve ödemenin başlangıç tarihi bu tesislerin hususiyetlerine, mahallî şartlara göre Genel Müdürlükçe tesbit ve Bayındırlık Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karara bağlanır.

Fevkalâde hallerin tahaddüsünde ödeme müddeti, aynı yollardan gidilmek suretiyle uzatılabilir.

b) Enerji tesisleri hariç, diğer tesislerdeki ödemeler faize tâbi değildir. Ancak borçlanma suretiyle vücuda getirilmiş olan tesislerde borçlanmalara ait faizler, ödemeye ithal olunur.

Enerji tesislerinin faizleri Genel Müdürlükçe tesbit olunup, Bayındırlık Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karara bağlanır.

c) Sulanan ve kurutulan arazi sahaları ile, sulama ve kurutmada istifade edebilecek ve edemeyecek arazi hudutları, Genel Müdürlükçe tesbit ve Bayındırlık Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tasdik edilir ve Genel Müdürlükçe usulü dairesinde mahallinde ilân olunur.

MADDE 24. — Ödeme ücretleri :

a) Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesislerden ödeme ücreti alınmaz.

b) Sulama tesislerinden dönüm (1000 m²) başına, senelik ödeme ücreti; bu tesis için sarf olunan mecmu bedelin, sulamadan istifade edebilecek mecmu saha ile ödeme müddeti olan sene adedine taksimi ile elde olunur.

B. K.

isabet eden kısmı Bayındırlık Vekâletinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyetinin kararı ile kesinleşir.

d) Muhtelif arazi sahalarının sulanmasına yarıyan müşterek tesislerin bedelinden her arazi sahasına isabet eden kısmı o saha yüz ölçüsünün umumi saha ölçümüne bölünmesi suretiyle hesaplanır.

MADDE 24. — Tesislerin meydana getirilmesi için ihtiyar olunacak bircümle masraflar 25 nci maddede yazılı esaslar dairesinde bu tesislerden istifade edebilecekler tarafından ödenir.

a) Ödeme müddeti ve ödemenin başlangıç tarihi bu tesislerin hususiyetlerine, mahallî şartlara göre Umum Müdürlükçe tesbit ve Bayındırlık Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karara bağlanır.

Fevkalâde hallerin tahaddüsünde ödeme müddeti, aynı yollardan gidilmek suretiyle uzatılabilir.

b) Tesislerdeki ödemeler faize tâbidir. Ancak temin ettikleri istifade faize mütehammil olmayan tesislerdeki ödemeler faize tâbi tutulmaz. Faiz nispetleri Umum Müdürlükçe tesbit olunup Bayındırlık Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karara bağlanır.

c) Sulanan ve kurutulan arazi sahaları ile, sulama ve kurutmada istifade edebilecek ve edemeyecek arazi hudutları Umum Müdürlükçe tesbit ve Bayındırlık Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tasdik edilir ve Umum Müdürlükçe usulü dairesinde mahallinde ilân olunur.

MADDE 25. — Senelik amortisman taksitleri aşağıdaki hükümlere tâbidir.

a) Taşkın sular ve sellere karşı yapılan koruyucu tesisler amortismanına tâbi değildir.

b) Sulama tesislerinde dönüm (1 000 m²) başına, bu tesis için sarfedilen meblâğın, sulamadan istifade edebilecek saha ile ödeme müddeti olan sene adedine taksimle elde olunur.

Hü.

Ba. K.

Her arazi sahibi, her sene 23 ncü maddenin d fıkrası esasları dâhilinde sulanabilen arazi yüz ölçüsünün bu ücretle hâsılı zarbindan elde olunacak meblâğı ödemekle mükelleftir.

c) Bataklık tesislerinde de aynen bu maddenin b fıkrasındaki esaslar dâhilinde ödeme ücreti ve mükellefiyet miktarı tâyin ve tesbit edilir.

d) Enerji tesislerinde, faizli olarak tesbit edilecek mecmu masraf, tesisin mecmu takati ile ödeme müddeti olan sene adedine taksim edilmek suretiyle Kw. başına ödeme ücreti esası tesbit olunur. Buna istinaden ve müstehliklerin hususiyetlerine, toptan ve perakende satış şartlarına göre tarifeler ayarlanır.

e) Akar sularda ıslah ve gemi işler hale getirme tesislerinde ödeme ücreti alınmaz. Ancak kanallar üzerinde nakliyat mümkün olduğu takdirde, Genel Müdürlüğün muvafakati ile ve uygun görülecek ücretler karşılığında yapılır.

MADDE 25. — Tesislerin işletmeleri için ihtiyar olunan bileümle masraflar, taşkından ve sellerden koruma ile ıslah ve gemi işler hale getirme tesisleri müstesna, faydalananlar tarafından ödenir.

MADDE 26. — Genel müdürlükçe meydana getirilen sulama tesislerinin işletmeleri : kısmi, alıştırma ve tam olmak üzere üç kademeye ayrılır.

a) Ait olduğu sulama tesisinin inşaatı devam ederken vukubulan işletmeler «kısmi»,

b) İnşaat bittikten, âzami on senelik bir süre içinde yapılacak işletmeler «alıştırma»,

c) Bu süreden sonraki işletmeler «tam» işletmedir,

d) 23 ncü maddenin a fıkrası gereğince Bakanlar Kurulu tarafından karar altına alınacak ödemenin başlangıç tarihi, tam işletmenin de başlangıç tarihidir. Bu tarih asgari bir sene evvel tesbit ve ilân olunur.

MADDE 27. — İşletme ücretleri :

a) Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesislerle ıslah işleri ve gemi işletme tesislerinden işletme ücreti alınmaz,

b) Kısmi veya alıştırma sulaması işletmelerinde her yıl tatbik olunacak ücret tarifeleri, Ma-

Her arazi sahibi, her sene 23 ncü maddenin a fıkrası esasları dâhilinde sulanabilen arazi yüz ölçüsünün bu ücretle hâsılı zarbindan elde olunacak meblâğı ödemekle mükelleftir.

c) Kurutulan bataklık tesislerinde de aynen bu maddenin b fıkrasındaki esaslar dâhilinde ödeme ücreti ve mükellefiyet miktarı tâyin ve tesbit edilir.

d) Enerji tesislerinden faizli olarak tesbit edilecek mecmu masraf, tesisinin mecmu takati ile ödeme müddeti olan sene adedine taksim edilmek suretiyle kilovat saat başına ödeme ücreti esası tesbit olunur. Buna istinaden ve müstehliklerin hususiyetlerine, toptan ve perakende satış şartlarına göre tarifeler ayarlanır.

e) Akarsularda ıslah ve gemi işler hale getirme tesislerinde ödeme ücreti alınmaz. Ancak kanallar üzerinde nakliyat mümkün olduğu takdirde, Genel Müdürlüğün muvafakati ile ve uygun görülecek ücretler karşılığında yapılır.

MADDE 25. — Tesislerin işletmeleri için ihtiyar olunan bileümle masraflar, (taşkından ve sellerden koruma ile ıslah ve gemi işler hale getirme tesisleri müstesna) faydalananlar tarafından ödenir.

MADDE 26. — Hükümetin 26 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. — İşletme ücretleri :

a) Taşkın sulara ve sellere karşı koruyucu tesislerle ıslah işleri ve gemi işletme tesislerinden işletme ücreti alınmaz.

b) Kısmî veya alıştırma sulaması işletmelerinde her yıl tatbik olunacak ücret tarifeleri,

Mal. K.

Her arazi sahibi, her sene 23 ncü maddenin C fıkrasındaki esaslar dâhilinde sulanabilen arazi yüz ölçüsünün bu ücretle zarbindan elde olunacak meblâğı ödemekle mükelleftir.

c) Kurutulan bataklık tesislerinde de aynen bu maddenin b fıkrasındaki esaslar dâhilinde ödeme ücreti ve mükellefiyet miktarı tâyin ve tesbit edilir.

d) Enerji tesislerinde, faizli olarak tesbit edilecek mecmu masraf, tesisin mecmu takati ile ödeme müddeti olan sene adedine taksim edilmek suretiyle kilovat saat başına ödeme ücreti esası tesbit olunur. Buna istinaden ve müstehliklerin hususiyetlerine, toptan ve perakende satış şartlarına göre tarifeler ayarlanır.

e) Akar sulara ıslah ve gemi işler hale getirme tesislerinde ödeme ücreti alınmaz. Ancak kanallar üzerinde nakliyat, Genel Müdürlüğün muvafakati ile ve uygun görülecek ücretler karşılığında yapılır.

MADDE 25. — Tesislerin işletmeleri için ihtiyar olunan bircümle masraflar, (taşkından ve sellerden koruma ile ıslah ve gemi işler hale getirme tesisleri hariç) faydalananlar tarafından ödenir.

MADDE 26. — Hükümetin 26 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. — İşletme ücretleri :

a) Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesislerle ıslah işleri ve gemi işletme tesislerinden işletme ücreti alınmaz;

b) Kısmi veya alıştırma sulaması işletmelerinde her yıl tatbik olunacak ücret tarifeleri, Ma-

B. K.

Her arazi sahibi 24 ncü maddenin (c) fıkrası esasları dâhilinde tesbit edilen hudut içerisindeki arazinin bu ücretle zarbindan elde olunacak meblâğı her sene ödemekle mükelleftir.

c) Bataklık tesislerinde de bu maddenin (b) fıkrasındaki hükümler tatbik olunur.

d) Enerji tesislerinde kilovat saat başına tesbit edilecek amortisman bedeli, mecmu masrafın, istihsal olunan enerji miktarıyla ödeme müddeti olan sene adedine taksimiyle elde olunur.

e) Akar suların ıslahı ve seyrüsefere elverişli hale getirilmesi için yapılan tesisler de amortismanına tâbi değildir. Ancak kanallar üzerinde nakliyat, Umum Müdürlüğün muvafakati ile ve uygun görülecek ücretler karşılığında yapılır.

MADDE 26. — Maliye Komisyonunun 25 ncü maddesi 26 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. — Umum Müdürlükçe meydana getirilen sulama tesislerinin işletmeleri; kısmi, alıştırma ve tam olmak üzere üç kademeye ayrılır :

a) Ait olduğu sulama tesisinin inşaatı devam ederken vukubulan işletmeler «kısmi»;

b) İnşaat bittikten, âzami on senelik bir süre içinde yapılacak işletmeler «alıştırma»;

c) Bu süreden sonraki işletmeler «tam»; İşletmedir.

d) 24 ncü maddenin a fıkrası gereğince İcra Vekilleri Heyeti tarafından karar altına alınacak ödemenin başlangıç tarihi, tam işletmenin de başlangıç tarihidir. Bu tarih asgari bir sene evvel tesbit ve ilân olunur.

MADDE 28. — İşletme ücretleri aşağıdaki hükümlere tâbidir :

a) Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesislerle ıslah işleri ve gemi işletme tesislerinden işletme ücreti alınmaz;

b) Kısmi veya alıştırma sulaması işletme-

Hü.

liye, Tarım ve Bayındırlık bakanlıklarınca müştereken hazırlanır ve Bakanlar Kurulunca tasdik ve ilân olunur.

c) Tam sulama işletmelerinde dönüm başına ortalama işletme ücreti, bir yıl önce yapılan mecmu işletme masraflarının, sulanan sahaya taksimi ile elde olunur. Bu ücret, mahsul nevilerine göre ve yekûn sabit kalacak veçhile ayarlanır.

Her arazi sahibi suluyacağı arazi yüz ölçüsünün bu ücretle hâsılı zarbindan elde olunan meblâğı ödemekle mükelleftir.

Sene nihayetinde, yapılan fiilî masrafa göre tesbit olunacak yılın hakiki işletme ücreti esas tutularak, mükelleflerin borç veya alacakları tâyin olunur ve mütaakıp senenin işletme bütçesinde nazarı itibare alınmak suretiyle mahsup muamelesi yapılır.

d) Bataklık tesislerinde de aynen bu maddenin c fıkrasındaki esaslar dâhilinde işletme ücreti ve mükellefiyet miktarı tâyin ve tesbit edilir.

e) Enerji tesislerinde bir sene evvel yapılan mecmu işletme masrafı ile, istihlâk olunan takat miktarı nazarı itibara alınmak suretiyle Kw. başına işletme ücreti esası tesbit olunur. Buna istinaden ve müstehliklerin hususiyetleriyle toptan ve perakente satış şartlarına göre tarife ayarlanır.

MADDE 28. — Hesap olunacak ücret tarifeleri Maliye Bakanlığının mütalâası alınarak Bayındırlık Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tasdik ve en geç o yılın Nisan ayı içinde Genel Müdürlükçe ilân olunur. Hükümet tarifelerde bir indirme yapabilir.

MADDE 29. — Ödeme ve işletme ücretleri ayrı ayrı hesap edilmekle beraber müştereken tahsil olunur.

MADDE 30. — Sulama ve kurutma ücretleri, aşağıda yazılı esaslar dâhilinde yapılacak mesahalara ve ücret tarifeleri esaslarına göre tanzim olunacak tahakkuk cetvellerine istinaden tahakkuk ettirilir.

Ba. K.

Maliye, Tarım ve Bayındırlık Bakanlıklarınca müştereken hazırlanır ve Bakanlar Kurulunca tasdik ve ilân olunur.

c) Tam sulama işletmelerinde dönüm (1000 metre kare) başına ortalama işletme ücreti, bir yıl önce yapılan mecmu işletme masraflarının, sulanan sahaya taksimi ile elde olunur. Bu ücret, mahsul nevilerine göre ve yekûn sabit kalacak veçhile ayarlanır.

Her arazi sahibi suluyacağı arazi yüz ölçüsünün bu ücretle hâsılı zarbindan elde olunan meblâğı ödemekle mükelleftir.

Sene nihayetinde, yapılan fiilî masrafa göre tesbit olunacak yılın hakiki işletme ücreti esas tutularak, mükelleflerin borç veya alacakları tâyin olunur ve mütaakıp senenin işletme bütçesinde nazarı itibara alınmak suretiyle mahsup muamelesi yapılır.

d) Bataklık tesislerinde de aynen bu maddenin c fıkrasındaki esaslar dâhilinde işletme ücreti ve mükellefiyet miktarı tâyin ve tesbit edilir.

e) Enerji tesislerinde bir sene evvel yapılan mecmu işletme masrafı ile, istihlâk olunan takat miktarı nazarı itibara alınmak suretiyle kilovat saat başına işletme ücreti esası tesbit olunur. Buna istinaden ve müstehliklerin hususiyetleriyle toptan ve perakende satış şartlarına göre tarife ayarlanır.

MADDE 28. — Hesap olunacak ücret tarifeleri Maliye Bakanlığının mütalâası alınarak Bayındırlık Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tasdik ve en geç o yılın Nisan ayı içinde Genel Müdürlükçe ilân olunur. Hükümet teklif edilen tarifelerde bir indirme yapabilir.

Bu takdirde meydana gelecek farklar ertesi yıl bütçesine konacak ödeneklerle karşılanır.

MADDE 29. — Hükümetin 29 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. — Sulama ve kurutma ücretleri kadastro plânlarından alınacak yüz ölçülerine ve ücret tarifeleri esaslarına göre tanzim olunacak tahakkuk cetvellerine istinaden tahakkuk ettirilir.

Mal. K.

liye, Tarım ve Bayındırlık bakanlıklarınca müştereken hazırlanır ve Bakanlar Kurulunca tasdik ve ilân olunur.

c) Tam sulama işletmelerinde dönüm (1 000 m²) başına, ortalama işletme ücreti; bir yıl önce yapılan mecmu işletme masraflarının, sulanan sahaya taksimi ile elde olunur. Bu ücret, mahsul nevilerine göre ve yekûn sabit kalacak veçhile ayarlanır.

Her arazi sahibi suluyacağı araziyi yüz ölçüsünün bu ücretle zarbından elde olunan meblâğı ödemekle mükelleftir.

Sene nihayetinde, yapılan fiilî masrafa göre tesbit olunacak yılın hakiki işletme ücreti esas tutularak, mükelleflerin borç veya alacakları tâyin olunur ve mütaakıp senenin işletme bütçesinde nazarı itibara alınmak suretiyle mahsup muamelesi yapılır.

d) Bataklık tesislerinde de bu maddenin c fıkrasındaki esaslar dâhilinde işletme ücreti ve mükellefiyet miktarı tâyin ve tesbit edilir.

e) Enerji tesislerinde bir sene evvel yapılan mecmu işletme masrafı ile, istihlâk olunan takat miktarı nazarı itibara alınmak suretiyle kilovat saat başına işletme ücreti esası tesbit olunur. Buna istinaden ve müstehliklerin hususiyetleriyle toptan ve perakende satış şartlarına göre tarife ayarlanır.

MADDE 28. — Bayındırlık Komisyonunun 28 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 29. — Hükümetin 29 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. — Bayındırlık Komisyonunun 30 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. K.

lerinde her yıl tatbik olunacak ücret tarifeleri, Maliye, Tarım ve Bayındırlık vekâletlerince müştereken hazırlanır, ve İcra Vekilleri Heyetine tasdik ve ilân olunur;

c) Tam sulama işletmelerinde dönüm (1 000 m²) başına, ortalama işletme ücreti; bir yıl önce yapılan mecmu işletme masraflarının, sulanan sahaya taksimi ile elde olunur. Bu ücret, mahsul nevilerine göre ve yekûn sabit kalacak veçhile ayarlanır.

Her arazi sahibi sulayacağı araziyi yüz ölçüsünün bu ücretle hâsılı zarbından elde olunan meblâğı ödemekle mükelleftir.

Sene nihayetinde, yapılan fiilî masrafa göre tesbit olunacak yılın hakiki işletme ücreti esas tutularak mükelleflerin borç veya alacakları tâyin olunur ve mütaakıp senenin işletme bütçesinde nazarı itibara alınmak suretiyle mahsup muamelesi yapılır.

d) Bataklık tesislerinde de aynen bu maddenin c fıkrasındaki esaslar dâhilinde işletme ücreti ve mükellefiyet miktarı tâyin ve tesbit edilir.

e) Enerji tesislerinde bir sene evvel yapılan mecmu işletme masrafı ile, istihlâk olunan enerji miktarı nazarı itibara alınmak suretiyle kilovat saat başına işletme ücreti esası tesbit olunur. Buna istinaden ve müstehliklerin hususiyetleriyle toptan veya perakende satış şartlarına göre tarife ayarlanır.

MADDE 29. — Hesap olunacak ücret tarifeleri Maliye ve Tarım vekâletlerinin mütalâası alınarak Bayındırlık Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetine tasdik ve en geç o yılın Nisan ayı içinde Umum Müdürlükçe ilân olunur. Hükümet teklif edilen tarifelerde bir indirme yapabilir.

Bu takdirde meydana gelecek farklar ertesi yıl bütçesine konacak tahsisatlarla karşılanır.

MADDE 30. — Amortisman taksiti ve işletme ücreti ayrı ayrı hesab edilerek birlikte tahsil olunur.

MADDE 31. — Sulama ve kurutma ücretleri kadastro plânlarından alınacak yüz ölçülerine ve ücret tarifeleri esaslarına göre tanzim olunacak tahakkuk cetvellerine istinaden tahakkuk ettirilir.

Hü.

a) Sulama şebekesindeki köylerin hudutları dâhilinde bulunan ve sulanan arazi her sene ve sulamayı mütaakıp münasip bir zamanda, Genel Müdürlük Memurları tarafından mesaha edilir.

Mesaha memurları her köyde bulunacakları günü bir hafta önce köyün ihtiyar heyetine yazı ile bildirirler. İhtiyar meclisine yapılan bu tebligat, arazi sahiplerine yapılmış gibi sayılır.

b) Mesaha işleri, alâkalı arazi sahipleri ve köy ihtiyar heyeti huzuriyle yapılır. Arazi sahipleri, arazileri başında bulunmadıkları takdirde mesaha memurları ihtiyar heyetiyle birlikte mesahayı yaparlar. Sahibi gösterilmeyen veya yanlış kaydettirilen tarlalar, köy ihtiyar heyeti namına kaydedilir.

Mesaha muameleleri bitince her köy için müfredatlı bir mesaha cetveli tanzim olunur. Cetvellerin alt tarafı mesaha memurları ve ihtiyar heyeti tarafından imza edilir ve mühürlenir. Bu cetveller bölge müdürlüğünce tasdikten sonra kesinleşir.

c) İhtiyar heyeti mesaha cetvellerini imzalamaktan çekindikleri takdirde mesaha memurları cetvele meşruhat vererek bir örneğini yazı ile ihtiyar heyetine tebliğ eder ve diğer bir örneğini de köyün münasip mahalline asarlar. Bu tebliğ tarihinden itibaren bir ay zarfında alâkâlılar bölge müdürlüğüne itirazda bulunabilirler. Bölge müdürü yapılan itirazları tetkik ve icabederse mahallen tahkik ettikten sonra kararını verir. Bölge müdürü tarafından verilen bu karar katıdır.

d) Şehir hududu içerisinde olan veya bir köye bağlı olmıyan arazinin mesahası, belediyeler tarafından seçilecek şahıslar huzurunda ve arazi sahiplerine yapılacak tebliğler belediyelerin mütat ilân yerlerine talik edilmek suretiyle yapılır.

e) Kesinleşen mesaha cetvellerine ve o yılın ücret tarifelerine göre bölge müdürlüğünce tahakkuk cetvelleri hazırlanarak her mükellefin kısmi, alıştıрма, sulama ücretleri, tam sulamalarda ödeme ve işletme ücretleri olarak ödiyeceği miktar tâyin edilir.

Bu cetvellerin altına, tahakkuk ettirilmiş olan ücretleri vermeyenler hakkında Tahsili Emval Kanununa göre yapılacak takibata mebde ve esas olmak ve borcun tasdik tarihinden itibaren

Ba. K.

a) Sulama şebekesi içinde bulunan ve sulanan arazi her sene ve sulamayı mütaakıp münasip bir zamanda genel müdürlük memurları tarafından mahallinde tesbit edilerek kadastro plânlarına geçirilir.

Sulanan araziye tesbit edecek olan memurların her köyde bulunacakları gün bir hafta önce köyün ihtiyar heyetine yazı ile bildirilir. İhtiyar heyetine yapılan bu tebligat, arazi sahiplerine yapılmış sayılır. İhtiyar heyeti bu tebligatı köylüye ilân etmekle mükelleftir.

b) Sulanan sahanın tesbiti işleri alâkalı arazi sahipleri ve köy ihtiyar heyeti huzuriyle ve arazi sahipleri arazileri başında bulunmadıkları takdirde ihtiyar heyetiyle birlikte yapılır. Tesbit işi bitince her köy için müfredatlı bir mesaha cetveli tanzim olunur; cetvellerin alt tarafı tesbit memurları ve ihtiyar heyeti tarafından imza edilir ve mühürlenir. Bu cetveller bölge müdürlüğünce tasdikten sonra kesinleşir.

c) İhtiyar heyeti mesaha cetvellerini imzalamaktan çekindikleri takdirde mesaha memurları cetvele meşruhat vererek bir örneğini yazı ile ihtiyar heyetine tebliğ eder ve diğer bir örneğini de köyün münasip mahalline asarlar.

d) Şehir hududu içerisinde olan veya bir köye bağlı olmıyan arazinin tesbiti, belediyeler tarafından seçilecek şahıslar huzurunda ve arazi sahiplerine yapılacak tebliğler belediyelerin mütat ilân yerlerine asılmak suretiyle yapılır.

e) c ve d fıkralarındaki tebligat tarihinden itibaren bir ay zarfında alâkâlılar bölge müdürlüğüne itirazda bulunabilirler. Bölge müdürü yapılan itirazları tetkik ve icabederse mahallen tahkik ettikten sonra kararını verir. Bölge müdürü tarafından verilen bu karar katıdır.

f) Kesinleşen mesaha cetvellerine ve o yılın ücret tarifelerine göre bölge müdürlüğünce tahakkuk cetvelleri hazırlanır.

Bu cetvellerde her mükellefe ait olmak üzere; kısmi veya alıştıрма sulamalarında sulama ücretleri; tam sulamalarda ise, ödeme ve işletme ücretleri gösterilir.

Bu cetvellerin altına, tahakkuk ettirilmiş olan ücretleri vermeyenler hakkında Tahsili Emval Kanununa göre yapılacak takibata mebde ve esas olmak ve borcun tasdik tarihinden itibaren bir ay sonra muacceliyet kesbedeceğini

a) Sulama şebekesi içinde bulunan ve sulanan arazi her sene ve sulamayı mütaakıp münasip bir zamanda Umum Müdürlük memurları tarafından mahallinde tesbit edilerek kadastro plânlarına geçirilir.

Sulanan araziye tesbit edecek olan memurların her köyde bulunacakları gün bir hafta önce köyün ihtiyar heyetine yazı ile bildirilir. İhtiyar heyetine yapılan bu tebliğat, arazi sahiplerine yapılmış sayılır. İhtiyar heyeti bu tebliğatı köylüye ilân etmekle mükelleftir.

b) Sulanan sahanın tesbiti işleri alâkalı arazi sahipleri ve köy ihtiyar heyeti huzuriyle ve arazi sahipleri arazileri başında bulunmadıkları takdirde ihtiyar heyetiyle birlikte yapılır. Tesbit işi bitince her köy için müfredatlı bir mesaha cetveli tanzim olunur; cetvellerin alt tarafı tesbit memurları ve ihtiyar heyeti tarafından imza edilir ve mühürlenir. Bu cetveller bölge müdürlüğünce tasdikten sonra kesinleşir.

c) İhtiyar heyeti mesaha cetvellerini imzalamaktan çekindikleri takdirde mesaha memurları cetvele meşruhat vererek bir örneğini yazı ile ihtiyar heyetine tebliğ eder ve diğer bir örneğini de köyün münasip mahalline asarlar.

d) Belediye hududu içerisinde olan arazinin tesbiti, belediyeler tarafından seçilecek şahıslar huzurunda ve arazi sahiplerine yapılacak tebliğler belediyelerin mütat ilân yerlerine asılmak suretiyle yapılır.

e) c ve d fıkralarındaki tebliğat tarihin-den itibaren bir ay zarfında alâkalılar bölge müdürlüğüne itirazda bulunabilirler. Bölge müdürü yapılan itirazları tetkik ve icabederse mahallen tahkik ettikten sonra kararını verir. Bölge müdürü tarafından verilen bu karar kadirdir.

f) Kesinleşen mesaha cetvellerine ve o yılın ücret tarifelerine göre bölge müdürlüğünce tahakkuk cetvelleri hazırlanır. Bu cetvellerde her mükellefe ait olmak üzere; kısmi veya alıştırtma sulamalarında sulama ücretleri; tam sulamalarda ise; amortisman taksiti ve işletme ücreti gösterilir.

Bu cetvellerin altına, tahakkuk ettirilmiş olan ücretleri vermiyenler hakkında âmme alacaklarının tahsil usulü hakkındaki kanuna göre yapılacak takibata mebde ve esas olmak ve bor-

Hü.

bir ay sonra muacceliyet kesbedeceğini göstermek üzere «İşbu ücretler tarihinde muacceliyet kesbedecektir.» diye yazılarak bölge müdürlüğüne tasdik olunur.

Tahakkuk cetvellerinin bir kopyası köy ihtiyar heyetine tebliğ olunur. Bu tebliğ alâkadar arazi sahiplerine yapılmış addolunur. Bir kopyası da ücretleri tahsil edecek olan sorumlu saymanlık müdürlüğüne verilir.

f) Tahakkuk cetvellerindeki maddi hatalar, her iki tarafın müracaatı üzerine bölge müdürlüğüne tahkik edildikten sonra hatanın mevcudiyetine kanaat getirildiği takdirde tashih edilir. Aksi takdirde yapılan itiraz reddedilir.

MADDE 31. — Tahakkuk eden borçlar, Bayındırlık Bakanlığınca tesbit olunan taksit ve müddetler içerisinde ödenir. Müddeti içerisinde ödenmeyenlerden bu meblâğ Genel Müdürlük teşkilâtı tarafından % 20 fazlasıyla ve Tahsili Emval Kanunu hükümlerine tevfikân tahsil olunur.

MADDE 32. — Enerji satışı ve kanallar üzerindeki nakliyat bedellerinin tahakkuk ve tahsil şekli, Genel Müdürlük veya işletme müesseseleri ile müşteriler arasında yapılacak anlaşmalarda, belirtilir.

MADDE 33. — Genel Müdürlüğün aşağıda yazılı muameleleri 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve ihale Kanununun hükümlerine tâbi değildir.

- Her türlü inşaat ve tamirat;
- Her türlü etüd ve amenajman plânları ile projelerin yaptırılması ve bunların kontrolü;
- Her nevi malzeme gereç, avadanlık ve yedek parçalarla sabit teçhizat satın alınması,

Yukarıda yazılı işler Maliye ve Bayındırlık bakanlıklarınca tanzim ve Bakanlar Kurulunca tasdik olunacak esaslar dairesinde yürütülür.

MADDE 34. — Genel Müdürlük aşağıdaki fıkralarda yazılı hak ve yetkilere sahiptir :

- Sözleşme mevcut olsun olmasın, Genel Müdürlük ile devlet daireleri ve müessese ve

Ba. K.

göstermek üzere «İşbu ücretler / / tarihinde muacceliyet kesbedecektir» diye yazılarak Bölge Müdürlüğüne tasdik olunur.

Tahakkuk cetvellerinin birer örneği köylerde ihtiyar heyetlerine, kasaba ve şehirlerde belediyelere tebliğ olunur. Diğer örnekleri de yukarıdaki tebliğ ile beraber mütat olan ilân yerlerine asılır. Bu tebliğ alâkadar arazi sahiplerine de yapılmış addolunur.

g) Tahakkuk cetvellerindeki maddi hatalar, müracaat veya ıtıla halinde bölge müdürlüğüne tahkik edildikten sonra hata yapıldığına kanaat getirildiği takdirde tashih edilir.

MADDE 31. — Tahakkuk eden borçlar, Bayındırlık Bakanlığınca tesbit olunan taksit ve müddetler içerisinde ödenir. Müddeti içerisinde ödenmeyenlerden bu meblâğ Genel Müdürlük teşkilâtı tarafından % 10 fazlasıyla ve Tahsili Emval Kanunu hükümlerine tevfikân tahsil olunur.

MADDE 32. — Hükümetin 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 33. — Genel Müdürlüğün aşağıda yazılı muameleleri 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun 83 ve 135 nci maddeleri hükümlerine tâbi değildir.

- Her türlü inşaat ve tamirat,
- Her türlü etüd ve amenajman plânları ile projelerin yaptırılması ve bunların kontrolü,
- Her nevi malzeme gereç, avadanlık ve yedek parçalarla sabit teçhizat satın alınması.

Yukarıda yazılı işler Maliye ve Bayındırlık bakanlıklarınca tanzim ve Bakanlar Kurulunca tasdik olunacak esaslar dairesinde yürütülür.

MADDE 34. — Genel Müdürlük aşağıdaki fıkralarda yazılı hak ve yetkilere sahiptir :

- Sözleşme mevcut olsun olmasın, Genel Müdürlük ile Devlet daireleri ve müessese ve

Mal K.

B. K.

MADDE 31. — Bayındırlık Komisyonunun 31 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32. — Hükümetin 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 33. — Bayındırlık Komisyonunun 33 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 34. — Bayındırlık Komisyonunun 34 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

cun tasdik tarihinden itibaren bir ay sonra muacceliyet kesbedeceğini göstermek üzere «işbu ücretler / / tarihinde muacceliyet kesbedecektir» diye yazılarak bölge müdürlüğüne tasdik olunur.

Tahakkuk cetvellerinin birer örneği köylerde ihtiyar heyetlerine, kasaba ve şehirlerde belediyelere tebliğ olunur. Diğer örnekleri de yukarıdaki tebliğ ile beraber mütat olan ilân yerlerine asılır. Bu tebliğ alâkadar arazi sahiplerine de yapılmış addolunur.

g) Tahakkuk cetvellerindeki maddî hatalar, müracaat veya ıttıla tarihinde bölge müdürlüğüne tahkik edildikten sonra hata yapıldığına kanaat getirildiği takdirde tashih edilir.

MADDE 32. — Tahakkuk eden borçlar, Bayındırlık Vekâletince tesbit olunan taksit ve müddetler içerisinde ödenir. Müddeti içerisinde ödemiye nlerden bu meblâğ Umum Müdürlük teşkilâtı tarafından % 10 fazlasıyla ve Âmme alacaklarının Tahsil Usulü hakkındaki Kanun hükümlerine tevfikân tahsil olunur.

MADDE 33. — Enerji satışı ve kanallar üzerindeki nakliyat bedellerinin tahakkuk ve tahsil şekli, Umum Müdürlük veya işletmeleri ile müşteriler arasında yapılacak anlaşmalarda, belirtilir.

MADDE 34. — Umum Müdürlüğün aşağıda yazılı muameleleri 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebî Umumiye Kanununun 83 ve 135 nci maddeleri hükümlerine tâbi değildir.

- a) Her türlü inşaat ve tamirat,
- b) Her türlü etüd ve amenajman plânları ile projelerin yaptırılması ve bunların kontrolü,
- c) Her nevi malzeme gereç, avadanlık ve yedek parçalarla, sabit teçhizat satın alınması,
- d) Her nevi kiralama ve kiraya verme, taşıma ve taşıma işleri;

Yukarıda yazılı işler Bayındırlık Vekâletince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince kabul edilecek esaslar dairesinde yürütülür.

MADDE 35. — Bir mukavele mevcut olsun olmasın, Umum Müdürlük ile Diğer Devlet daireleri, müessese ve teşekküller veya hakiki ve hükmi şahıslar arasında çıkan ve henüz kaza merci-

Hü.

Ba. K.

teşekkülleri veya gerçek ve tüzel kişiler arasında çıkan ve kaza mercilerine, hâkime veya icraya intikal etmemiş olan uyuşmazlıkların sulh yoluyla hallinde;

b) Anlaşma veya sözleşmelerin değiştirilmesinde veya bozulmasında;

c) Maddi ve hukuki sebeplerle takibatında veya yüksek dereceli merci ve mahkemelere incelenmesini istemekte fayda umulmıyan dâva ve icra takibatından vazgeçilmesinde veya bunların sulh yoluyla hallinde tanınacak veya terkin edilecek halk ve işin tazammun ettiği menfaatlerin 1 000 liraya kadar «1 000 dâhil» olanları Genel Müdürün kararı, 1000 liradan 10 000 liraya kadar (10 000 lira dâhil) olanları Bayındırlık Bakanının kararı, 10 000 liradan fazla olanları Danıştayın muvafık mütalâası üzerine alınacak müşterek karar ile muteber olur.

teşekkülleri veya gerçek veya tüzel kişiler arasında çıkan ve kaza mercilerine, mahkeme veya icraya intikal etmemiş olan uyuşmazlıkların sulh yoluyla hallinde,

b) Anlaşma ve sözleşmelerin değiştirilmesinde veya bozulmasında,

c) Maddi ve hukuki sebeplerle takibinde veya yüksek dereceli merci ve mahkemelere incelenmesini istemekte fayda umulmıyan dâva ve icra takibatından vazgeçilmesinde veya bunların sulh yoluyla hallinde tanınacak veya terkin edilecek hak ve işin tazammun ettiği menfaatlerin 1 000 liraya kadar «1 000 dâhil» olanları genel müdürün kararı, 1 000 liradan 10 000 liraya kadar (10 000 lira dâhil) olanları Bayındırlık Bakanının kararı, 10 000 liradan fazla olanları Danıştayın muvafık mütalâası üzerine muteber olur.

d) Danıştayın mütalâasına muhalif olarak Genel Müdürlük, Bakanlar Kurulundan karar almak suretiyle anlaşmalar veya sözleşme tadilleri yapabilir.

MADDE 35. — Genel Müdürlük bir tesisin kurulması için yaptığı istikraz ortaklık ve anlaşmalara ait yıllık borç taksitlerini karşılamadıkça o tesisin gelirini diğer bir tesis masrafında kullanamaz.

MADDE 35. — Hükümetin 35 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

V - Gelirler

V - Gelirler

MADDE 36. — Genel Müdürlüğün gelirleri şunlardır :

a) İşletme müesseselerinden alınacak gelir fazlaları,

b) Ortaklıklardan ve tesislerin işletmelerinin devredildiği mahalli teşekküllerden ve şirketlerden alınacak bedel ve payları.

c) İşletmelerde mükelleflerden tahsil olunan ödeme ve işletme ücretleri,

d) Arazi satışları ve kiralarından alınan

MADDE 36. — Genel Müdürlük su işleri inşaatı ve gerekli makina ve malzemesi için her yıl ödenecek miktarı o yıl geliri tutarının yüzde ellisini geçmemek ve Bayındırlık Bakanının tasvibi alınmak şartıyla beş yıla kadar gelecek senelere sâri taahhütlere girişebilir.

MADDE 37. — Hükümetin 36 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal K.

B. K.

MADDE 35. — Hükümetin 35 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 36. — Bayındırlık Komisyonunun 36 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 37. — Hükümetin 36 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

lerine, hakeme ve icraya intikal etmemiş bulunan hukuki ihtilâfların sulh yolu ile hallinde; anlaşma veya sözleşmelerin değiştirilmesinde veya bozulmasında; maddi veya hukuki sebeplerle takibinde veya yüksek dereceli merci ve mahkemelerce incelenmesini istemekte fayda umulmıyan dâva ve icra takiplerinden vazgeçilmesinde veya bunların sulh yolu ile hallinde menfaat görüldüğü takdirde 1 000 liraya kadar (1 000 lira dâhil) bir hakkın tanınması veya menfaatin terkinini tazammun eden anlaşmalar veya mukavele tadilleri yapmaya Umum Müdürlük salâhiyetlidir.

(10 000) liraya kadar (on bin lira dâhil) bir hakkın tanınması veya menfaatin terkinini tazammun eden anlaşmalar veya mukavele tadilleri Bayındırlık Vekilinin muvafakati ile ve bu miktarı aşan anlaşmalar ve mukavele tadilleri de Devlet Şûrasının muvafık mütalâasına istinaden Umum Müdürlükçe yapılır.

Devlet Şûrasının mütalâasına muhalif olarak anlaşmalar veya mukavele tadilleri yapılabilmesi İcra Vekilleri Heyetinden karar alınmasına bağlıdır.

MADDE 36. — Umum müdürlük, bir tesisin kurulması için yaptığı istikraz, ortaklık ve anlaşmalara ait yıllık borç taksitlerini karşılıymadıkça, o tesisin varidatını diğer tesislerin masraflarında kullanamaz.

MADDE 37. — Umum Müdürlük su işleri inşaatı ve gerekli makine ve malzemesi için her yıl ödenecek miktarı o yıl varidatı tutarının yüzde ellisini geçmemek ve Bayındırlık Vekilinin tasvibi alınmak şartıyla beş yıla kadar gelecek senelere sâri taahhütlere girişebilir.

V - Varidat

MADDE 38. — Umum müdürlüğün varidatları şunlardır :

- a) İşletmelerden alınacak varidat fazlaları,
- b) Ortaklıklardan ve tesislerin işletmelerinin devredildiği mahallî teşekküllerden ve şirketlerden alınacak bedeller ve paylar,
- c) İşletmelerde mükelleflerden tahsil oluncak amortisman ve işletme ücretleri,
- d) Arazi satışları ve kiralarından alınan bedeller,

Hü.

Ba. K.

bedeller,

e) Lüzumu kalmıyan veya hurdalaşan menkul ve gayrimenkullerin satış bedelleri,

f) Taahhütlerini kısmen veya tamamen yerine getirmiyen mütaahhitlerden alınacak gecikme cezaları, tazminat ve irat kaydolunan teminat akçeleri,

g) Mütaahhitlere sözleşmeleri gereğince kiraya verilecek veya satılacak malzeme, alât, edevat ve depo ve saire kira ve bedelleri,

h) Devlet bütçesinden yapılacak yardımlar,

i) Teberrular ve diğer çeşitli gelirler.

MADDE 37. — Genel Müdürlüğün 36 ncı maddede tasrih edilen gelirlerinden bu kanunun verdiği yetkilerle o yıl içerisinde yapılmış bulunan bileümle masraflar karşılandıktan sonra artan meblâğ Hazineye irat kaydolunur.

VI - İşletme müesseseleri kurulması

MADDE 38. — Genel Müdürlük elindeki tesislerin işletilmesi için kendisine bağlı olmak üzere hususi hukuk hükümlerine göre idare edilen ve hükmi şahsiyeti haiz, mahdut mesuliyetli işletme müesseseleri kurabilir.

Genel Müdürlük bu müesseseler üzerinde daimî murakabe ve teftiş hakkını haizdir.

MADDE 38. — Genel Müdürlüğün 37 ncı maddede tasrih edilen gelirlerinden bu kanunun verdiği yetkilerle o yıl içerisinde yapılmış bulunan bileümle masraflar karşılandıktan sonra artan meblâğ ertesi seneye devredilir.

VI - İşletme Müesseseleri Kurulması

MADDE 39. — Genel Müdürlük elindeki tesislerin işletilmesi için kendisine bağlı olmak üzere hususi hukuk hükümlerine göre idare edilen ve hükmi şahsiyeti haiz, mahdut mesuliyetli işletme müesseseleri kurabilir.

Genel Müdürlük bu müesseseler üzerinde daimî murakabe ve teftiş hakkını haizdir.

Mal. K.

B. K.

- e) Lüzumu kalmıyan veya hurdalanan menkul ve gayrimenkullerin satış bedelleri,
- f) Taahhütlerini kısmen veya tamamen yerine getirmiyen mütaahhitlerden alınacak gecikme cezaları, tazminat ve irat kaydolunan teminat akçeleri,
- g) Müteahhitlere sözleşmeleri gereğince kiraya verilecek veya satılacak malzeme, edevat ve depo ve saire kira ve satış bedelleri,
- h) Devlet bütçesinden yapılacak yardımlar,
- i) Teberrular ve diğer çeşitli varidat,

MADDE 38. — Bayındırlık Komisyonunun 38 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 39. — Umum Müdürlüğün 38 nei maddede tasrih edilen varidatından bu kanunun verdiği yetkilere o yıl içerisinde yapılmış bulunan bircümle masraflar karşılandıktan sonra artan meblâğ ertesi seneye devredilir.

MADDE 39. — Bayındırlık Komisyonunun 39 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 40. — Umum Müdürlük, tesislerin işletmelerini temin etmek üzere Umum Müdürlüğe bağlı ve mütedavil sermayeli işletmeler kurabilir.

MADDE 41. — İşletmelerin faaliyetleri için lüzumlu sermaye Umum Müdürlük bütçesine konulan tahsisatla temin edilir. İşletmelerin her birine verilecek mütedavil sermaye miktarı Umum Müdürlüğün teklifi üzerine Bayındırlık Vekâletince tayin edilir.

İşletmelere lüzumlu tesisler ile arazi, bina ve demirbaşlar ve diğer aynı haklar muhasebe kayıtlarına göre kıymetlendirilir ve sabit sermaye olarak bu işletmelere tahsis edilir.

MADDE 42. — Yekdiğeri ile ilgili görülen işletmelerin birleştirilmesi veya mevcut işletmelerin ilgası Umum Müdürlüğün teklifi ve Bayındırlık Vekâletinin tasdiki ile olur.

MADDE 43. — İşletmelerin memur ve daimi hizmetlilerinin kadroları, Umum Müdürlüğün

Hü.

Ba. K.

MADDE 39. — a) İşletme müesseseleri Genel Müdürlüğün teklif ve Bayındırlık Bakanlığının tasdiki ile kurulur.

b) Mahiyet ve mahallî şartlar icabı olarak birleştirilmesinde faide görülen mütaaddit işletme müesseselerini bir müessese haline konulması caizdir. Bunun için Genel Müdürlüğün teklifi ile Bayındırlık Bakanlığından karar alınması lâzımdır.

c) Yukarıki fıkralar gereğince yapılacak tekliflerde müesseselerin :

İdare merkezi ile ticaret unvanları,
Mahdut mesuliyetli oldukları,

MADDE 40. — Hükümetin 39 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal. K.

B. K.

memur ve daimî hizmetliler kadroları arasında gösterilir. Bunların her türlü aylık, ücret ve zatî haklarıyla diğer masrafları bütçenin alâkalı tertibinden ödenir.

Kendilerine ek görev olarak Mütedavil Sermaye Memurluğu veya Muhasıplığı verilen Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğünün aylıklı memurlarına Umum Müdürlük bütçesinden ayda (30) liradan (100) liraya kadar ücret verilebilir.

MADDE 44. — Mütedavil sermayeye mütaalîk sarfiyattan İşletme müdürü ve mesul muhasip birlikte mesüldürler.

MADDE 45. — Mütedavil sermayeden yapılan sarfiyat, Muhasebe Umumiye Kanunu, Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu hükümleriyle Divanı Muhasebat vizesinden müstesnadır.

MADDE 46. — Mütedavil sermaye ile tedvir edilen muamelelerden mütevellit irat ve masrafların bilânçosu her takvim yılının hitamından itibaren 6 ay zarfında tanzim, Bayındırlık ve Maliye vekâletleri ile Divanı Muhasebat ve Umumi Murakabe Heyetinden bir hesap yılı için tâyin olunacak (4) kişilik murakıplar heyeti tarafından tetkik olunur. İşbu heyet takvim yılının hitamından itibaren 9 ay içinde raporlarını Divanı Muhasebata vermekle mükelleftir.

MADDE 47. — Mütedavil sermayenin işletilmesi, hesap usulleri, alım ve satım muameleleri Maliye ve Bayındırlık vekâletlerince tesbit ve İcra Vekilleri Heyetince tasvip olunacak esaslar dairesinde yapılır.

MADDE 40. — a) İşletme müesseseleri, Genel Müdürlüğün teklif ve Bayındırlık Bakanlığının tasdiki ile kurulur.

b) Genel Müdürlüğün teklifi ve Bayındırlık Bakanlığının kararı ile mahiyet ve mahallî şartlar icabı olarak birleştirilmesinde fayda görülen mütaaddit işletme müesseseleri bir müessese haline konulabilir.

c) Yukarıki fıkralar gereğince yapılacak tekliflerde müesseselerin :

İdare merkezi ile ticaret unvanları,
Mahdud mesuliyetli oldukları,
Meşgul olacakları mevzular,

Hü.

Ba. K.

Meşgul olacakları mevzular,
İtibari ve tediye edilmiş sermayelerinin mik-
tari,

Tediye edilmiş sermayenin ne miktarının aynı
olduğu tasrih edilir.

Bu kararların ticaret siciline kayıt ve ilânı
ile hükmi şahsiyet vücutbulur.

d) Müesseselerin kuruluşlarında bilâhara
yapılması icabeden tadil muameleleri de Genel
Müdürlükçe teklif ve Bayındırlık Bakanlığınca
tasdik edilir. Bu değişikliklerin de ticaret sicili-
ne kayıt ve ilânı mecburidir.

MADDE 40. — İşletme müesseselerinin idare
uzuvları müdür ile idare komitesinden ibarettir.

a) Müdür bütün idare ve muamelelerinden
mesul olup müesseseyi adli, kazai ve idari ma-
kamlar nezdinde ve üçüncü şahıslara karşı tem-
sil eder.

İdare Komitesi müessese müdürünün reisliği
altında varsa muavinleri ile servis şefleri veya
memurları arasından seçilecek en az üç zattan
teşekkül eder. Komite üyeleri Genel Müdürlükçe
seçilir.

b) İdare komitesinin vazifesi müessesenin
rasyonel faaliyetini iş programına ve Genel Mü-
dürlük tarafından tesbit edilmiş bulunan esasla-
ra göre sevk ve idare etmektir.

c) Müessesenin müdürü Genel Müdürün
inhası ile Bayındırlık Bakanı tarafından, müdür
muavinleri ve servis şefleri Genel Müdür tarafın-
dan, diğer memur ve müstahdemler de müessese
müdürü tarafından tâyin, terfi ve naklolunur-
lar. Müessese müdürü tâyin ettiği memur ve müs-
tahdemleri hakkında Genel Müdürlüğe malûmat
verir.

d) İşletme müesseselerinin memurları 3659
sayılı Kanun hükümlerine tâbidirler.

e) İşletme müesseselerinin hangi memurları-
nın imza salâhiyetini haiz olacağı Genel Müdürlükçe
tesbit olunur.

MADDE 41. — Genel Müdürlükçe işletme mü-
esseselerine devredilecek bilcümle ayınlarn kıy-
metleri, Maliye ve Bayındırlık bakanlıklarından
ikişer ve mahalli belediye meclisi üyelerinden
seçilecek bir kişinin iştirakiyle kurulacak 5 üyeli
bir heyet tarafından takdir olunur.

MADDE 41. — Hükümetin 40 ncı maddesi
aynen kabul edilmiştir.

MADDE 42. — Genel Müdürlükçe işletme
müesseselerine devredilecek bilcümle aynıya-
tın kıymetleri, Maliye ve Bayındırlık bakan-
lıklarından ikişer ve aynıyatın bulunduğu ilin
belediye, genel meclis ve ticaret odası üyele-
rinden seçilecek birer kişinin iştirakiyle kuru-

İtibari ve tediye edilmiş sermayelerinin miktarı,

Tediye edilmiş sermayenin ne miktarının aynı olduğu tasrih edilir.

Bu kararların ticaret siciline kayıt ve ilânı ile hükmi şahsiyet vücut bulur.

d) Müesseselerin kuruluşlarında bitâhara yapılması icabeden tadil muameleleri de Genel Müdürlükçe teklif ve Bayındırlık Bakanlığınca tasdik edilir. Bu değişikliklerin de ticaret siciline kayıt ve ilânı mecburidir.

MADDE 41. — İşletme müesseselerinin idare uzuvları müdür ile idare komitesinden ibarettir.

a) Müdür müessesenin bütün idare ve muamelâtından mesul olup adli, kazai ve idari makamlar nezdinde ve üçüncü şahıslara karşı müesseseyi temsil eder.

İdare komitesi müessese müdürünün reisliği altında varsa muavinleri ile servis şefleri veya memurları arasından seçilecek en az 3 âzadan teşekkül eder. Komite üyeleri Genel Müdürlükçe seçilir.

b) İdare Komitesinin vazifesi Müessesenin rasyonel faaliyetini iş programına ve Genel Müdürlük tarafından tesbit edilmiş bulunan esaslara göre sevk ve idare etmektir.

c) Müessesenin müdürü, genel müdürün inhası ile Bayındırlık Bakanı tarafından, müdür muavinleri ve servis şefleri genel müdür tarafından, diğer memur ve müstahdemler de müessese müdürü tarafından tâyin, terfi ve naklolunurlar. Müessese müdürü tâyin ettiği memur ve müstahdemleri hakkında Genel Müdürlüğe malûmat verir.

d) İşletme müesseselerinin memurları 3659 sayılı Kanun hükümlerine tâbidirler.

e) İşletme müesseselerinin hangi memurlarının imza salâhiyetinin haiz olacağı Genel Müdürlükçe tesbit olunur.

MADDE 42. — Bayındırlık Komisyonunun 42 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

MADDE 42. — İşletme müesseseleri, 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu hükümlerine tâbi değildir.

MADDE 43. — İşletme müessesesinin idare komitesi Genel Müdürlük tarafından tâyin edilen mühlet içinde ertesi seneye ait iş programını hazırlayıp Genel Müdürlüğe tevdi eder.

İş programı bütçe ve kadrolarla beraber bütün işletme, tesisat, tevsiat, tamirat, ıslahat ve inşaat hususlarını ve müessesenin işbu program devresine ait malî ihtiyaçlarını ihtiva eder.

a) Genel Müdürlük, mütalâası ile birlikte bu programı Bayındırlık Bakanlığına verir. Bakanlık program üzerinde gerekli tetkiklerini yaparak tasdik edilen şekli ile Genel Müdürlüğe iade eder.

Gerek Genel Müdürlük ve gerekse işletme müesseseleri görülecek lüzum üzerine iş programını sene içinde de aynı usulle değiştirebilirler.

b) Müesseselerin hesap dönemi takvim yılıdır.

c) Yukarıki fıkralar gereğince tasdik edilecek iş programları Umumi Murakabe Heyetine gönderilir.

MADDE 44. — a) İşletme müesseselerinin hesap mizanlarını ve faaliyet neticelerini gösteren üçer aylık cetveller Genel Müdürlük tarafından Bayındırlık Bakanlığına ve Umumi Murakabe Heyetine gönderilir.

b) İşletme müesseselerinin borçlarından dolayı Genel Müdürlük aleyhine ancak bu müesseselerin acze düşmeleri halinde ve yalnız tedavi edilmiş sermayeleri haddi dahilinde takibat yapılabilir. Genel Müdürlüğün müesseselere kefil olması gibi bir akitle bağlanmalarından doğan borçlar umumi hükümlere tâbidir.

c) İşletme müesseselerinin sâfi kârlarından % 10 u ödenmiş sermayenin 1/4 ine varıncaya kadar muhtemel zararlar karşılığı olmak üzere ihtiyat sermayesi olarak ayrılır.

Geri kalan sâfi kârdan 40 nci madde gereğince verilecek ikramiye çıkarıldıktan sonra kalan kısmı Genel Müdürlüğün gelirini teşkil eder.

Ba. K.

lacak 7 üyeli bir heyet tarafından takdir olunur.

MADDE 43. — Hükümetin 42 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 44. — Hükümetin 43 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 45. — a) İşletme müesseselerinin hesap mizanlarını ve faaliyet neticelerini gösteren üçer aylık cetveller Genel Müdürlük tarafından Bayındırlık Bakanlığına ve umumi murakabe heyetine gönderilir.

d) İşletme müesseselerinin borçlarından dolayı Genel Müdürlük aleyhine ancak bu müesseselerin acze düşmeleri halinde ve yalnız tedavi edilmiş sermayeleri haddi dâhilinde takibat yapılabilir. Genel Müdürlüğün müesseselere kefil olması gibi bir akitle bağlanmalarından doğan borçlar umumi hükümlere tâbidir.

e) İşletme müesseselerinin sâfi kârlarından % 10 u ödenmiş sermayenin 1/4 ne varıncaya kadar muhtemel zararlar karşılığı olmak üzere ihtiyat sermayesi olarak ayrılır.

Geri kalan sâfi kârdan kanunen verilecek ikramiyeler çıkarıldıktan sonra kalan kısmı Genel Müdürlüğün gelirini teşkil eder.

Mal. K.

B. K.

MADDE 43. — Hükümetin 42 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 44. — İşletme müesseselerinin idare komitesi Genel Müdürlük tarafından tayin edilen mühlet içinde ertesi seneye ait iş programını hazırlayıp Genel Müdürlüğe tevdi eder.

İş programı bütçe ve kadrolarla beraber bütün işletme, tesisat, tevsiat, tamirat, ıslahat ve inşaat hususlarını ve müessesenin işbu program devresine ait mali ihtiyaçlarını ihtiva eder.

a) Genel Müdürlük, mütalâası ile birlikte bu programı Bayındırlık Bakanlığına verir. Bakanlık program üzerinde gerekli tetkiklerini yaparak tasdik edilen şekli ile Genel Müdürlüğe iade eder.

Gerek Genel Müdürlük ve gerekse işletme müesseseleri görülecek lüzum üzerine iş programını sene içinde de aynı usulle değiştirebilirler.

b) Müesseselerin hesap dönemi takvim yılıdır.

c) Yukarıki fıkralar gereğince tasdik edilecek iş programları Umumi Mürakabe Heyetine gönderilir.

MADDE 45. — Bayındırlık Komisyonunun 45 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

MADDE 45. — İşletme müesseselerinin murakabeleri 3460 sayılı Kanunda belirtilen esaslar dairesinde Umumi Heyet ile Umumi Murakabe Heyeti tarafından yapılır.

MADDE 46. — Bilânço ile kâr ve zarar hesabı :

a) İşletme müesseselerinin senelik bilânçolarıyla kâr ve zarar hesapları mütaakıp senenin ilk üç ayı içinde müessese idare komiteleri tarafından tanzim ve Genel Müdürlükçe tetkik ve tasvip edildikten sonra Bayındırlık Bakanlığına ve Umumi Murakabe Heyetine gönderilir.

b) Umumi Murakabe Heyeti kendisine tevdi olunan bilânçolarla kâr ve zarar hesaplarını işletme müesseselerinin bütün muamele ve hesapları üzerinde yapmış olduğu tetkiklerin neticeleriyle karşılaştırmak suretiyle bunların tahlilini ihtiva eden müdellel bir rapor hazırlar. Bu rapor ve bilânçolarla kâr ve zarar hesapları, her işletme müessesesinin başlıca faaliyet safhalarını gösterecek şekilde müessese idare komitelerince hazırlanacak ve Genel Müdürlükçe tasvip edilecek diğer bir raporla birlikte Bayındırlık Bakanlığına gönderilir. Bayındırlık Bakanlığı bunları kendi mütalâası ile birlikte Umumi Heyete verilmek üzere Başbakanlığa gönderir. Bilânçolarla kâr ve zarar hesaplarının ve bu husustaki bütün raporların en geç Ekim ayı içinde Umumi Heyete verilmiş ve bu heyetin âzasına dağıtılmış olması lâzımdır. Bilânçolarla kâr ve zarar hesaplarının Umumi Heyet tarafından tasdiki işletme müessesesi idare komitesinin o sene için ibrasını tazammun eder.

MADDE 47. — a) İşletme müesseseleri Bayındırlık Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararıyla hissedarlarının Türk olması ve hisse senetlerinin nama muharrer bulunması şartıyla limitet veya anonim şirketler haline konulabilir. Ancak lüzum ve zaruret halinde meydana gelecek anonim şirketleri hisselerinin bir kısmı veya tamamı hâmiline ait olabilir.

b) İşletme müesseselerine ait tesisler kısmen veya tamamen mahallî kooperatif veya su ortaklıklarına devredilebilir.

Ba. K.

MADDE 46. — Hükümetin 45 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 47. — Hükümetin 46 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 48. — Hükümetin 47 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal. K.

B. K.

MADDE 46. — İşletme müesseselerinin mura-kabeleri 3460 sayılı Kanunda belirtilen esas-lar dairesinde yapılır.

MADDE 47. — Hükümetin 46 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 48. — a) İşletme müesseseleri Ba-yındırlık Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Ku-rulunun kararı ile hissedarlarının Türk olması ve hisse senetlerinin nama muharrer bulunması şartıyla limitet veya anonim şirketler haline konulabilir. Ancak lüzum ve zaruret halinde meydana gelecek anonim şirketler hisselerinin bir kısmı veya tamamı hâmiline ait olabilir.

b) İşletme müesseselerine ait tesisler kıs-men veya tamamen mahallî kooperatif veya su ortaklıklarına devredilebilir.

Hü.

VII - Çeşitli hükümler

MADDE 48. — Genel Müdürlükçe işletmele-ri mahallî teşekküllere devredilecek tesislerin tâbi olacağı hükümler ayrı bir kanunla tesbit olunur.

MADDE 49. — Genel Müdürlükçe yapılan tesisler neticesinde kurumuş olan göl ve bataklık sahalarda veya sulama şebekeleri içinde Devlete ait arazi bulunup da kurutmayı veya alıştırtma sulamasını takip eden ilk iki yıl zarfında Devletçe bir işe tahsis edilmediği takdirde bu arazi Genel Müdürlüğün malı olur.

MADDE 50. — Genel Müdürlüğün gelirleri (kuruluş maksadı dışında kalan işlere ait olanları hariç) her türlü vergi ve resimden muaftır.

MADDE 51. — Su İşleri Genel Müdürlüğünün ihtiyacı olup da belediye sınırı dışında bulunan ve üzerinde sabit tesis olmayan millî emlakê ait arazi, isteği üzerine Hazinece parasız olarak Genel Müdürlüğe tahsis olunur.

MADDE 52. — Genel Müdürlüğün ve işletme müesseselerinin bütün malları ve kıymetleri Devlet malı hükmündedir. Bu mallar ve kıymetler aleyhine suç işleyenler Devlet malları aleyhine suç işleyenler gibi ceza görür.

MADDE 53. — Genel Müdürlük teşkilâtı ile işletme müesseselerinin şehir ve kasabalar hariçindeki merkez ve şantiyelerinde bulunan memurların çeşitli hizmetliler ve devamlı işçilerinin çocuklarının okullara ve bunlarla aile efradının zaruret halinde şehir ve kasabalara gidip gelmeleri idare taşıtları ile parasız temin olunabilir.

MADDE 54. — Genel Müdürlüğün işletme müesseselerinin memurları ile bunların aile efradı, Genel Müdürlüğe ait konutlarda Genel Müdürlük tarafından uygun görülecek kira karşılığında ve memur konutları hakkında uygulanmakta olan esaslar dairesinde barındırılabilir.

Ba. K.

VII - Çeşitli Hükümler

MADDE 49. — Hükümetin 48 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 50. — Genel Müdürlükçe yapılan tesisler neticesinde işe yarar bir hale gelmiş ve 23 ncü maddenin c fıkrasına göre hudutları tesbit edilmiş göl ve bataklık sahalarda sulama şebekeleri ve taşkından korunan arazi parçaları içinde devletin hüküm ve tasarrufu altında olan veya Hazinesinin veyahut katma bütçeli daire ve müesseselerin mülkiyetinde bulunan arazi Genel Müdürlükçe Hazineye devredilir.

MADDE 51. — Genel Müdürlüğün gelirleri ve muameleleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

MADDE 52. — Hükümetin 51 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 53. — Hükümetin 52 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 54. — Genel müdürlük teşkilâtı ile işletme müesseselerinin şehir ve kasabalar dışındaki merkezlerinde oturan memur, müstahdem ve işçilerinin okula giden çocukları ile hastalık ve doğum hallerinde aile efradı idare taşıtlarından bedelsiz olarak istifade ettirilebilir.

MADDE 55. — Genel müdürlüğün işletme müesseselerinin memurları ve çeşitli hizmetlileri ile bunların aile efradı, genel müdürlüğe ait konutlar da genel müdürlük tarafından uygun görülecek kira karşılığında ve memur konutları hakkında uygulanmakta olan esaslar dairesinde ba-

Mal. K.

MADDE 49. — Hükümetin 48 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 50. — Hükümetin 49 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 51. — Bayındırlık Komisyonunun 51 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 52. — Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün ihtiyacı olup da belediye sınırı dışında bulunan ve üzerinde sabit tesisler olmayan Millî Emlâke ait arazi, isteği üzerine Hazinece parasız olarak Genel Müdürlüğe tahsis olunur.

MADDE 53. — Hükümetin 52 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 54. — Genel Müdürlük Teşkilâtı ile işletme müesseselerinin şehir ve kasabalar dışındaki merkezlerinde oturan memur, müstahdem ve işçilerinin hastalık ve doğum hallerinde aile efradı idare taşıtlarından bedelsiz olarak istifade ettirilebilir.

MADDE 55. — Bayındırlık Komisyonunun 55 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. K.

VII - Çeşitli hükümler

MADDE 48. — Umum Müdürlükçe yapılan tesisler neticesinde işe yarar bir hale gelmiş ve 24 nü maddenin C fıkrasına göre hudutları tesbit edilmiş göl ve bataklık sahalarla sulama şebekeleri ve taşkından korunan arazi parçaları içinde Devletin hüküm ve tasarrufu altında olan veya hazinenin veyahut mülhak bütçeli daire ve müesseselerin mülkiyetinde bulunan arazi Umum Müdürlükçe Hazineye devredilir.

MADDE 49. — Umum Müdürlüğün varidatı Kurumlar Vergisinden ve muameleleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

MADDE 50. — Su İşleri Umum Müdürlüğünün ihtiyacı olup da belediye sınırı dışında bulunan ve üzerinde sabit tesis olmayan Millî Emlâke ait arazi, isteği üzerine Hazinece parasız olarak Umum Müdürlüğe tahsis olunur.

MADDE 51. — Umum Müdürlüğün ve işletmelerinin bütün malları ve kıymetleri devlet malı hükmündedir. Bu mallar ve kıymetler aleyhine suç işleyenler devlet malları aleyhine suç işleyenler gibi ceza görür.

MADDE 52. — Umum Müdürlüğün işletme memurları ve çeşitli hizmetlileri ile bunların aile efradı, Umum Müdürlüğe ait konutlarda Umum Müdürlük tarafından uygun görülecek kira karşılığında ve memur konutları hakkında uygulanmakta olan esaslar dairesinde barındı-

Hâ.

ler. Orada ikametleri iş icabından olan memurlarla çeşitli hizmetliler, sürekli işçiler ve bunların aile fertleri bölge veya işletme müessesesi müdürünün teklifi ve Genel Müdürün muvafakati ile Genel Müdürlüğe ait konutlarda parasız olarak oturup ve bahçelerinden istifade ederler.

MADDE 55. — Genel Müdürlük hidroelektrik santrallerinin daha verimli çalışmalarını temin maksadiyle yeniden termik santralleri kurabileceği gibi, tesisler kurduğu bölgeler dâhilinde özel idare, belediyeler, Devlet kurumları, özel kurumlar ve köy tüzel kişiliği ile şahıslara ait bulunan elektrik santral ve şebekelerini devir alarak, ortaklık kurarak veya kirahyarak da kullanabilir. Alınacak veya ortaklık kurulacak tesislerin bedeli o tarihteki kıymetleri üzerinden hesaplanır. Tesislerin kıymeti, Maliye, Bayındırlık ve İşletmeler bakanlıklarından ve ilgili özel idare ve belediye veya köy ihtiyar heyetinden seçilmiş birer üyeden kurulacak bir heyet tarafından takdir edilir.

MADDE 56. — Genel Müdürlük yağış ve su ölçme işlerini yürütmesi için köy ve kasabalarındaki öğretmen ve orman işletmeleri ile demiryol, istasyon ve karakol bakım memurlarını, asıl vazifelerine hâle gelmemek şartıyla bu işlere görevlendirebilir ve mukabilinde aylığı 50 lirayı geçmemek üzere ücret verilir.

MADDE 57. — Bu kanunun gerekli görünen hükümlerinin uygulanma şekilleri bir tüzükle tesbit olunur.

MADDE 58. — 3538 sayılı Konya Ovası Sulama İdaresi İşletmesine dair kanun, 3483 sayılı muhtelif su işleri için sarfedilecek paranın temini hakkındaki Kanunun 3 ncu maddesi ve 3611 sayılı Nafia Vekâleti Teşkilâtı Kanununun su işlerine ait 3 ncu maddenin 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 nci fıkraları ve 23 ncu maddeleri hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 59. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü kuruluşuna ait aylıklı memurların kad-

Ba. K.

rındırılabilirler. Şehir ve kasabalar dışında geceli gündüzlü bulunmaları işi icabından olan memurlarla çeşitli hizmetliler, sürekli işçiler ve bunların aile fertleri bölge veya işletme müessesesi müdürünün teklifi ve genel müdürün muvafakati ile genel müdürlüğe ait konutlar da parasız olarak oturur ve bahçelerinden istifade ederler.

MADDE 56. — Hükümetin 55 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 57. — Hükümetin 56 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 58. — Bu kanunun gerekli görünen hükümlerinin uygulanma şekilleri bir tüzükle tesbit olunur.

MADDE 59. — Hükümetin 58 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 60. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü kuruluşuna ait aylıklı memurların kad-

M. K.

B. K.

MADDE 56. — Genel Müdürlük hidro - elektrik santrallerinin daha verimli çalışmasını temin maksadiyle yeniden termik santraller kurabileceği gibi, tesisler kurduğu bölgeler dâhilinde özel idare, belediyeler, Devlet kurumları, özel kurumlar ve köy tüzel kişiliği ile şahıslara ait bulunan elektrik santral ve şebekelerini devralarak, ortaklık kurarak veya kiraliyerek da kullanabilir. Alınacak veya ortaklık kurulacak tesislerin bedeli o tarihteki kıymetleri üzerinden hesaplanır. Tesislerin kıymeti, Maliye, Bayındırlık ve İşletmeler bakanlıklarından ve ilgili özel idare ve belediye veya köy ihtiyar heyetinden seçilmiş birer üyeden kurulacak bir heyet tarafından takdir edilir.

MADDE 57. — Genel Müdürlük yağış ve su ölçme işlerini yürütmek için köy ve kasabalarındaki öğretmen ve orman işletmeleri ile demiryolları ve karayolları bakım memurlarına asıl vazifelerine hâlel gelmemek şartıyla, bu işlerle görevlendirebilir ve mukabilinde aylığı 50 lirayı geçmemek üzere ücret verir.

MADDE 58. — Bayındırlık Komisyonunun 58 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 59. — Hükümetin 58 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 60. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü kuruluşuna ait aylıklı memurların kad-

rlabilirler. Şehir ve kasabalar dışında geceli gündüzlü bulunmaları işi icabından olan memurlarla çeşitli hizmetliler, sürekli işçiler ve bunların aile fertleri bölge veya işletme müdürünün teklifi ve umum müdürün muvafakati ile Umum Müdürlüğe ait konutlarda parasız olarak oturur ve bahçelerinden istifade ederler.

MADDE 53. — Umum Müdürlük hidro - elektrik santrallerinin daha verimli çalışmasını temin maksadiyle yeniden termik santraller kurabileceği gibi, tesisler kurduğu bölgeler dâhilinde hususi idare, belediyeler, devlet kurumları, hususi kurumlar ve köy hükmi şahsiyeti ile şahıslara ait bulunan elektrik santral ve şebekelerini rızalarıyla devralarak, ortaklık kurarak veya kiraliyerek da kullanabilir. Alınacak veya ortaklık kurulacak tesislerin bedeli o tarihteki kıymetleri üzerinden hesaplanır. Tesislerin kıymeti, Maliye Bayındırlık ve İşletmeler vekâletlerinden ve ilgili hususi idare ve belediye veya köy ihtiyar heyetinden seçilmiş birer âzadan kurulacak bir heyet tarafından takdir edilir.

MADDE 54. — Umum Müdürlük yağış ve su ölçme işlerini, 3127 sayılı Kanun hükümleri dairesinde yürütmek kaydıyla köy ve kasabalardaki öğretmen ve orman memurları ile demiryolları ve karayolları bakım memurlarını asıl vazifelerine hâlel gelmemek şartıyla bu işlerle vaziflendirebilir ve mukabilinde aylığı 50 liraayı geçmemek üzere ücret verir.

MADDE 55. — Bu kanunun gerekli hükümlerinin uygulama şekilleri bir nizamname ile tesbit olunur.

MADDE 56. — Konya Ovası Sulama İdaresinin Teşkilâtı ve Vazifeleri hakkındaki 3538 sayılı Kanunla bu kanunun 1 nci maddesini tadil eden 5909 sayılı Kanun, muhtelif su işleri için sarfedilecek paranın sureti temini hakkındaki 3483 sayılı Kanun ve 3611 sayılı Nafia Vekâleti Teşkilât Kanununun 3 ve 23 noî maddeleri meriyetten kaldırılmıştır.

MADDE 57. — Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü teşkilâtına ait aylıklı memurların kad-

Hü.

Ba. K.

rosu bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde 1953 Bütçe yılında kullanılmıyacak olan kadrolar (L) işaretli (4) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 60. — Bu kanuna bağlı (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolar Bayındırlık Bakanlığı kuruluş kadrolarından çıkarılmış ve bunun yerine (3) sayılı cetveldeki kadrolar Bayındırlık Bakanlığı Bayındırlık ve Ortaklık ve Kurumları Dairesi Başkanlığı kadrolarına eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bayındırlık Bakanlığı Su İşleri Reisliği işleriyle ilgili olarak Bayındırlık Bakanlığınca girilmiş taahhütler ve bağitlanmış sözleşmelerle bu idarenin işlerinde kullanılmakta olan her türlü menkul mallar ve diğer mevcutlar, borçlar bütün hak ve vecibeleriyle Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne devredilir.

Genel Müdürlüğün teşekkülünden evvelki zamanlara ait olarak açılmış su işleri ile ilgili dâvalar ve bu dâvalar dolayısıyla sâdır olan ilâmlar Genel Müdürlükçe takip ve infaz olunur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Muhasebei Umumiye Kanunu gereğince Hazinece Bayındırlık Bakanlığına tahsis edilmiş olup da bu kanunla kurulan Genel Müdürlüğün işleriyle ilgili bulunan bütün tesis ve gayrimenkuller parasız olarak bu Genel Müdürlüğe temlik edilir. Bu muameleler dolayısıyla gayrimenkullerin devir ve ferâğ işlemleri her türlü harç ve resimden muaftır.

Kısmen tahsis edilmiş bulunmak dolayısıyla temliki mümkün olmıyanlardan Genel Müdürlükçe işgaline devam edilenler için kira alınmaz.

GEÇİCİ MADDE 3. — 5259 sayılı Kanunun Bayındırlık Bakanlığına tahmil ettiği bütün hak ve vecibeler Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne devredilmiştir.

rosu bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir. 1953 Bütçe yılında kullanılmıyacak olan kadrolar L işaretli (4) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 61. — Hükümetin 60 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bayındırlık Bakanlığı Su İşleri Reisliği işleriyle ilgili olarak Bayındırlık Bakanlığınca girilmiş taahhütler ve akd olunmuş Sözleşmelerle bu idarenin işlerinde kullanılmakta olan her türlü menkul mallar ve diğer mevcutlar, borçlar bütün hak ve vecibeleriyle Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne devredilir.

Genel Müdürlüğün teşekkülünden evvelki zamanlara ait olarak açılmış su işleri ile ilgili dâvalar ve bu dâvalar dolayısıyla sâdır olan ilâmlar Genel Müdürlükçe takip ve infaz olunur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Hükümetin Geçici 2 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Hükümetin geçici 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Sulama ve Kurutma şebekesi yapılmış olup da henüz kadastro plânları mevcut olmıyan sahalarda, tahakkuk cetvelleri her sene yapılacak mesahalara göre tanzim edilir.

Tahakkuka esas teşkil eden diğer muameleler 30 ncü madde hükümleri dairesinde yürütülür.

Mal. K.

rosu bu kanuna bağı (1) sayılı ve 1953 Bütçe yılında kullanılmıyacak olan kadrolar L işaretli (4) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 61. — Hükümetin 60 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bayındırlık Komisyonunun 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bayındırlık Komisyonunun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bayındırlık Komisyonunun 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bayındırlık Komisyonunun 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. K.

rosu bu kanuna bağı (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 58. — Bu kanuna bağı (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolar Bayındırlık Vekâleti kadrolarından çıkarılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bayındırlık Vekâleti Su İşleri Reisliği işleriyle ilgili olarak Bayındırlık Vekâletince girilmiş taahhütler ve akd olunmuş sözleşmelerle bu idarenin işlerinde kullanılmakta olan her türlü menkul mallar ve diğer mevcutlar, borçlar bütün hak ve vecibeleriyle Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğüne devredilir.

Umum Müdürlüğün teşekkülünden evvelki zamanlara ait olarak açılmış su işleri ile ilgili dâvalar ve bu dâvalar dolayısıyla sâdır olan ilâmlar Umum Müdürlükçe takip ve infaz olunur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Muhasebei Umumiye Kanunu gereğince Hazinece Bayındırlık Vekâletine tahsis edilmiş olup da bu kanunla kurulan Umum Müdürlüğün işleriyle ilgili bulunan bütün tesis ve gayrimenkuller parasız olarak bu Umum Müdürlüğe temlik edilir. Bu muameleler dolayısıyla gayrimenkullerin devir ve ferâğ işlemleri her türlü harç ve resimden muaftır.

Kısmen tahsis edilmiş bulunmak dolayısıyla temlik mümkün olmıyanlardan Umum Müdürlükçe işgaline devam edilenler için kira alınmaz.

GEÇİCİ MADDE 3. — 6089 sayılı Kanunun Bayındırlık Vekâletine tahmil ettiği bütün hak ve vecibeler Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğüne devredilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Sulama ve kurutma şebekesi yapılmış olup da henüz kadastro plânları mevcut olmıyan sahalarda, tahakkuk cetvelleri her sene yapılacak mesahalara göre tanzim edilir.

Tahakkuka esas teşkil eden diğer muameleler 31 nci madde hükümleri dairesinde yürütülür.

Hü.

Ba. K.

MADDE 61. — Bu kanunun 6 ne maddesinde yazılı tâyin işleri 28 . II . 1953 tarihinde ve diğer maddeleri 1 . III . 1953 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 62. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>A. Menderes</i>	Başbakan Yardımcısı
	<i>S. Ağaoğlu</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
	<i>R. Nasuhioğlu</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>H. Köymen</i>	ve Devlet B. V.
	<i>F. L. Karaosmanoğlu</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>F. Köprülü</i>	<i>H. Polatkan</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>T. İleri</i>	<i>K. Zeytinioğlu</i>
Eko. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>Muhlis Ete</i>	<i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
G. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>S. Yırcalı</i>	<i>N. Ökmen</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı ve
<i>S. Kurtbek</i>	İşletmeler Bakanı V.
	<i>N. Össan</i>

MADDE 62. — Hükümetin 61 ne maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 63. — Hükümetin 62 ne maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal. K.

B. K.

GEÇİCİ MADDE 5. — 57 nci madde gereğince kabul edilen kadrolardan ilişik (3) sayılı cetvelde gösterilenleri 1954 Mali yılı içinde kullanılamaz.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu kanunla kaldırılan kadrolarda çalışan memurlardan Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilâtına dâhil aylıklı görevlere tâyin edilenlere, işe başlama kaydı aranmaksızın aylıklarının umum müdürlük bütçesinden ödenmesine devam olunur.

MADDE 62. — Hükümetin 61 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 59. — Bu kanun hükümleri 28 Şubat 1954 tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 63. — Hükümetin 62 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 60. — Bu kanunun hükümlerini icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Kadrolar

Genel Müdürlüğün merkez teşkilâtındaki (Sağlık Müşaviri) hariç bütün kadrolar Bayındırlık Komisyonunun teklifi veçhile kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifine bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
MERKEZ TEŞKİLATI				8	Servis Muamelât Şefi	3	50
				9	» » »	3	40
2	Genel Müdür (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	1	125	9	Aynıyat Muhasibi	1	40
3	Genel Müdür yardımcısı (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	1	100	10	Memur	7	35
3	Teknik Müşavir (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	1	125	11	»	5	30
4	Teknik Müşavir (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	1	90	12	»	5	25
4	Hukuk Müşaviri	1	90	13	»	2	20
4	Tarım Müşaviri (Yüksek Ziraat Mühendisi) (İhtisas mevkii)	1	90	6	Mütercim	1	70
3	Daire Başkanı (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	3	100	7	»	2	60
3	Daire Başkanı	1	100	4	Muhasebe Müdürü	1	90
4	Fen Kurulu Müdürü (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	10	90	7	» » Yardımcısı	1	60
4	Makine Şubesi Müdürü (Yüksek Mühendis veya Mühendis) (İhtisas mevkii)	1	90	9	Şef	1	40
6	Şube Müdürü	5	70	10	Memur	2	35
4	Yüksek Mühendis veya Mühendis (İhtisas mevkii)	2	90	11	»	2	30
5	Yüksek Mühendis veya Mühendis veya Fen memuru (İhtisas mevkii)	5	80	12	»	2	25
6	Yüksek Mühendis, Mühendis veya Fen memuru	6	70	9	Veznedar	1	40
7	Yüksek Mühendis, Mühendis veya Fen memuru	10	60				
8	Yüksek Mühendis, Mühendis veya Fen memuru	20	50	TAŞRA TEŞKİLATI			
9	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru	14	40	3	Bölge müdürü (Yüksek mühendis veya mühendis (İhtisas mevkii))	2	100
10	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru	10	35	4	» » » »	4	90
6	Rasat Şefi	1	70	5	» » » »	25	80
5	Ressam (İhtisas mevkii)	1	80	6	» » » »	14	70
6	» » »	1	70	6	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru (İhtisas mevkii)	4	70
8	» » »	3	50	7	» » » »	26	60
9	» » »	2	40	8	» » » »	52	50
				9	» » » »	30	40
				10	» » » »	33	35
				11	» » » »	30	30
				12	» » » »	21	25
				8	Ressam (İhtisas mevkii)	4	50
				9	» » »	6	40
				10	» » »	8	35
				11	» » »	8	30
				12	» » »	10	25
				13	» » »	5	20
				8	Muamelât şefi	6	50

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
9	Servis şefi	6	40				
10	Memur	9	35	10	Saymanlık memuru	4	35
11	»	9	30	11	»	4	30
12	»	15	25	10	Veznedar	6	35
13	»	6	20	12	Saymanlık memuru	6	25
14	»	5	15	13	»	4	20
11	Ayniyat muhasibi	6	30				
8	Sorumlu sayman	6	50				
						374	

[2] SAYILI CETVEL

3656 sayılı Kanunla kabul edilmiş olan Su İşleri Reisliği

MERKEZ TEŞKİLATI

3	Reis (Başmühendis)	1	100
4	» Muavini (Başmühendis)	1	90
4	Müdür (Başmühendis)	1	90
5	Mıntaka Şefi (Y. Mühendis)	5	80
6	Yüksek Mühendis	2	70
7	»	1	60
8	»	4	50
9	»	2	40
6	Mühendis	1	70
7	»	1	60
8	»	1	50
7	Başfen memuru	1	60
7	Başdesinatör	1	60
9	Desinatör	1	40
10	»	1	35
7	Rasat ve fennî aletler Şefi	1	60
13	Ambar memuru	1	20

Muamelât kısmı

6	Müdür	1	70
8	» Muavini	1	50
9	Şef	1	40
11	Tetkik ve Tahakkuk memuru	3	30
12	Memur	1	25
12	Prope teksir ve muhafaza memuru	1	25

4644 sayılı Kanunla kabul edilmiş olan Su İşleri Reisliği

MERKEZ TEŞKİLATI

5	İşletme müdürü (Y. mühendis)	1	80
2	Mütehassıs mühendis	1	125
3	Müdür (Y. mühendis)	1	100
3	Mıntaka müfettişi (Y. mühendis)	1	100
4	» şefi	1	90
3	Şube müdürü	1	100
6	Kısım mühendisi	1	70
7	»	3	60
8	»	7	50
9	»	3	40
7	Mühendis veya fen memuru	3	60
8	»	2	50
9	Ressam	1	40
12	»	1	25
13	»	1	20
13	Kâtip	1	20

4644 sayılı Kanunla kabul edilen Konya Ovası Sulama İdaresi İşletme Müdürlüğü Teşkilâtı

5	Müdür	1	80
5	Su mütehassısı (Y. mühendis)	1	80
9	Fen memuru	1	40
10	»	1	35
11	Ziraat fen memuru	1	30

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
12	Kâtip ve tahakkuk memuru	1	25	5	Kısım mühendisi (Y. müendis)	1	80
9	Muhasebeci	1	40	6	» » » »	4	70
12	Vezenedar	1	25	7	» » » »	12	60
11	Aynıyat muhasibi	1	30	8	» » » »	34	50
14	Tahsil memuru	1	15	9	» » » »	5	40
				10	» » » »	16	35
				7	Mühendis veya fen memuru	15	60
				8	» » » »	27	50
				9	» » » »	17	40
				10	» » » »	5	35
				11	» » » »	14	30
				12	Mühendis veya fen memuru	19	25
				7	İstimplâk fen memuru	2	60
				8	» » » »	4	50
				11	Fen memuru	2	30
				12	» »	22	25
				8	Ressam	1	50
				10	»	2	35
				11	»	9	30
				12	»	20	25
				13	»	3	20
				8	Muhasip	1	50
				9	»	1	40
				10	»	2	35
				11	»	6	30
				12	»	6	25
				12	Kâtip ve muhasip	1	25
				12	Muamelât memuru	1	25
				13	Kâtip	2	20

3656 sayılı Kanunla kabul edilmiş olan Su İşleri Reisliği Taşra Teşkilâtı

4	Müdür (Baş mühendis)	2	90
5	» (Y. mühendis)	3	80
9	Yüksek mühendis	12	40
8	Mühendis	1	50
9	»	3	40
8	Başfen memuru	3	50
10	Fen memuru	8	35
11	» »	5	30
12	» »	7	25
12	Desinatör	11	25
12	Hesap memuru ve mutemedi	5	25
13	Ambar memuru	5	20

4644 sayılı Kanunla kabul edilmiş olan Su İşleri Reisliği Taşra Teşkilâtı

4	Şube müdürü (Y. mühendis)	5	90
5	» » » »	12	80

[3] SAYILI CETVEL

Bayındırlık Bakanlığı Bayındırlık Ortaklık ve Kurumları Dairesi kısmına eklenecek kadrolar.

4	Mıntaka şefi	1	90	7	Mühendis veya fen memuru	1	60
5	» »	1	80	8	» » » »	1	50
6	Yüksek mühendis	1	70	9	Desinatör	1	40
7	» »	1	60	10	»	1	35
8	» »	1	50	9	Şef	1	40
7	Mühendis	1	60	12	Memur	2	25
8	»	1	50				

[4] SAYILI CETVEL

L Cetveline alınan kadrolar

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
MERKEZ TEŞKİLÂTI							
4	Fen Kurulu müdürü (Yüksek mühendis) (İhtisas mevkii)	4	90	6	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru (İhtisas mevkii)	3	70
4	Makine şubesi Md.	1	90	7	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru (İhtisas mevkii)	4	60
4	Yüksek mühendis veya mühendis (İhtisas mevkii)	1	90	8	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru (İhtisas mevkii)	8	50
6	Yüksek mühendis veya mühendis, fen memuru (İhtisas mevkii)	1	70	9	Yüksek mühendis	4	40
8	» » »	1	40	10	» »	5	35
6	Mütercim	2	60	11	» »	3	30
6	Şube müdürü	1	70	8	Ressam (İhtisas mevkii)	1	50
9	Servis ve muamelât şefi	2	40	9	» (İhtisas mevkii)	1	40
10	Memur	1	35	10	» (İhtisas mevkii)	2	35
11	»	1	25	12	» (İhtisas mevkii)	1	25
		15		10	Memur	2	35
				11	»	3	30
				12	»	3	25
				10	Saymanlık memuru	1	35
				11	» »	1	30
				12	» »	1	25
						48	
TAŞRA TEŞKİLÂTI							
5	Şube başmühendisi (yüksek mühendis) (İhtisas mevkii)	5	80				

Bayındırlık Komisyonunun değişikliğine bağli
cetveller

[1] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
<i>Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü</i>							
MERKEZ TEŞKİLÂTI							
2	Genel Müdür (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	1	125	6	Rasat Şefi	1	70
3	Genel Müdür yardımcısı (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	1	100	5	Ressam (İhtisas mevkii)	1	80
2	Teknik Müşavir (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	1	125	6	» » »	1	70
4	Teknik Müşavir (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	1	90	8	» » »	3	50
4	Hukuk Müşaviri	1	90	9	» » »	2	40
5	Müşavir Avukat	1	80	8	Servis Muamelât Şefi	3	50
4	Tarım Müşaviri (Yüksek Ziraat Mühendisi) (İhtisas mevkii)	1	90	9	» » »	3	40
4	Sağlık müşaviri (Aynı zamanda) merkez doktoru (İhtisas mevkii)	1	90	9	Ayniyat Muhasibi	1	40
3	Daire Başkanı (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	3	100	10	Memur	7	35
3	Daire Başkanı	1	100	11	»	5	30
4	Fen Kurulu Müdürü (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	10	90	12	»	5	25
4	Makine Şubesi Müdürü (Yüksek Mühendis veya Mühendis) (İhtisas mevkii)	1	90	13	»	2	20
6	Şube Müdürü	5	70	6	Mütercim	1	70
4	Yüksek Mühendis veya Mühendis (İhtisas mevkii)	2	90	7	»	2	60
5	Yüksek Mühendis veya Mühendis (İhtisas mevkii)	5	80	4	Muhasebe Müdürü	1	90
6	Yüksek Mühendis, Mühendis veya Fen memuru	6	70	7	» » Yardımcısı	1	60
7	Yüksek Mühendis, Mühendis veya Fen memuru	10	60	9	Şef	1	40
8	Yüksek Mühendis, Mühendis veya Fen memuru	20	50	10	Memur	2	35
9	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru	14	40	11	»	2	30
10	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru	10	35	12	»	2	25
				9	Veznedar	1	40
				142			
				<i>Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü</i>			
				TAŞRA TEŞKİLÂTI			
				3	Bölge müdürü (Yüksek mühendis) (İhtisas mevkii)	2	100
				4	» » » »	4	90
				5	Şube başmühendisi (Yüksek mühendis veya mühendis) (İhtisas mevkii)	25	80
				6	» » » »	14	70
				6	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru (İhtisas mevkii)	4	70
				7	» » » »	26	60
				8	» » » »	52	50
				9	» » » »	30	40
				10	» » » »	33	35
				11	» » » »	30	30
				12	» » » »	21	25

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
8	Ressam (İhtisas mevkiî)	4	50	13	Memur	6	20
9	» » »	6	40	14	»	5	15
10	» » »	8	35	11	Aynıyat muhasibi	6	30
11	» » »	8	30	8	Sorumlu sayman	6	50
12	» » »	10	25	10	Saymanlık memuru	4	35
13	» » »	5	20	11	» »	4	30
8	Muamelât şefi	6	50	10	Veznedar	6	35
9	Servis şefi	6	40	12	Saymanlık memuru	6	25
10	Memur	9	35	13	» »	4	20
11	»	9	30				
12	»	15	25				374

[2] SAYILI CETVEL

3656 sayılı Kanunla kabul edilmiş olan Su İşleri Reisliği

MERKEZ TEŞKİLATI

3	Reis (Başmühendis)	1	100
4	» Muavini (Başmühendis)	1	90
4	Müdür (Başmühendis)	1	90
5	Mıntaka Şefi (Y. Mühendis)	5	80
6	Yüksek Mühendis	2	70
7	» »	1	60
8	» »	4	50
9	» »	2	40
6	Mühendis	1	70
7	»	1	60
8	»	1	50
7	Başfen memuru	1	60
7	Başdesinatör	1	60
9	Desinatör	1	40
10	»	1	35
7	Rasat ve fennî âletler Şefi	1	60
13	Ambar memuru	1	20

Muamelât kısmı

6	Müdür	1	70
8	» Muavini	1	50
9	Şef	1	40
11	Tetkik ve Tahakkuk memuru	1	30
12	Memur	1	25
12	Proje Teksir ve Muhafaza memuru	1	25

4644 sayılı Kanunla kabul edilmiş olan Su İşleri Reisliği

MERKEZ TEŞKİLATI

5	İşletme müdürü (Y. mühendis)	1	80
2	Mütehasıs mühendis	1	125
3	Müdür (Y. mühendis)	1	100
3	Mıntaka müfettişi (Y. mühendis)	1	100
4	» şefi » »	1	90
3	Şube müdürü » »	1	100
6	Kısım mühendisi » »	1	70
7	» » » »	3	60
8	» » » »	7	50
9	» » » »	3	40
7	Mühendis veya fen memuru	3	60
8	» » » »	2	50
9	Ressam	1	40
12	»	1	25
13	»	1	20
13	Kâtip	1	20

4644 sayılı Kanunla kabul edilen Konya Ovası Sulama İdaresi İşletme Müdürlüğü Teşkilâtı

5	Müdür	1	80
5	Su mütehassısı (Y. mühendis)	1	80
9	Fen memuru	1	40
10	» »	1	35
11	Zifaat fen memuru	1	30
12	Kâtip ve tahakkuk memuru	1	25

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
9	Muhasebeci	1	40	7	Kısım mühendisi (Y. Mühendis)	12	60
12	Veznedar	1	25	8	» » » »	34	50
11	Ayniyat muhasibi	1	30	9	» » » »	5	40
14	Tahsil memuru	1	15	10	» » » »	16	35
<i>3656 sayılı Kanunla kabul edilmiş olan Su İşleri Reisliği Taşra Teşkilâtı</i>				7	Mühendis veya fen memuru	15	60
4	Müdür (Baş mühendis)	2	90	8	» » » »	27	50
5	» (Y. mühendis)	3	80	9	» » » »	17	40
9	Yüksek mühendis	12	40	10	» » » »	5	35
8	Mühendis	1	50	11	» » » »	14	30
9	»	3	40	12	Mühendis veya fen memuru	19	25
8	Başfen memuru	3	50	7	İstimlâk fen memuru	2	60
10	Fen memuru	8	35	8	» » »	4	50
11	» »	5	30	11	Fen memuru	2	30
12	» »	7	25	12	» »	22	25
12	Desinatör	11	25	8	Ressam	1	50
12	Hesap memuru ve mutemedi	5	25	10	»	2	35
13	Ambar memuru	5	20	11	»	9	30
<i>1644 sayılı Kanunla kabul edilmiş olan Su İşleri Reisliği Taşra Teşkilâtı</i>				12	»	20	25
4	Şube müdürü (Y. mühendis)	5	90	13	»	3	20
5	» » » »	12	80	8	Muhasip	1	50
5	Kısım mühendisi (Y. mühendis)	1	80	9	»	1	40
6	» » » »	4	70	10	»	2	35
				11	»	6	30
				12	»	6	25
				12	Kâtip ve muhasip	1	25
				12	Muamelât memuru	1	25
				13	Kâtip	2	20

[3] SAYILI ÇETVEL

Bayındırlık Bakanlığı Bayındırlık Ortaklık ve Kurumları Dairesi kısmına eklenecek kadrolar.

4	Mıntaka şefi	1	90	7	Mühendis veya fen memuru	1	60
5	» »	1	80	8	» » » »	1	50
6	Yüksek mühendis	1	70	9	Desinatör	1	40
7	» »	1	60	10	»	1	35
8	» »	1	50	9	Şef	1	40
7	Mühendis	1	60	12	Memur	2	25
8	»	1	50				

[4] SAYILI CETVEL

L Cetveline alınan kadrolar

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
MERKEZ TEŞKİLÂTI							
4	Fen Kurulu müdürü (Yüksek mühendis) (İhtisas mevkii)	4	90	6	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru (İhtisas mevkii)	3	70
4	Makine şubesi Md.	1	90	7	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru (İhtisas mevkii)	4	60
4	Yüksek mühendis veya mühendis (İhtisas mevkii)	1	90	8	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru (İhtisas mevkii)	8	50
6	Yüksek mühendis veya mühendis, fen memuru (İhtisas mevkii)	1	70	9	Yüksek mühendis	4	40
8	» » »	1	40	10	» »	5	35
6	Mütercim	2	60	11	» »	3	30
6	Şube müdürü	1	70	8	Ressam (İhtisas mevkii)	1	50
9	Servis ve muamelât şefi	2	40	9	» (İhtisas mevkii)	1	40
10	Memur	1	35	10	» (İhtisas mevkii)	2	35
11	»	1	25	12	» (İhtisas mevkii)	1	25
		15		10	Memur	2	35
				11	»	3	30
				12	»	3	25
				10	Saymanlık memuru	1	35
				11	» »	1	30
				12	» »	1	25
						48	
TAŞRA TEŞKİLÂTI							
5	Şube başmühendisi (Yüksek mühendis) (İhtisas mevkii)	5	80				

Maliye Komisyonunun değiştirilmesine bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

MERKEZ TEŞKİLÂTI			
2	Genel Müdür (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	1	125
3	Genel Müdür yardımcısı (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	1	100
2	Teknik Müşavir (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	1	125
4	Teknik Müşavir (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	1	90
4	Hukuk Müşaviri	1	90
5	Müşavir Avukat	1	80
4	Tarım Müşaviri (Yüksek Ziraat Mühendisi) (İhtisas mevkii)	1	90
3	Daire Başkanı (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	3	100
3	Daire Başkanı	1	100
4	Fen Kurulu Müdürü (Yüksek Mühendis) (İhtisas mevkii)	10	90
4	Makine Şubesi Müdürü (Yüksek Mühendis veya Mühendis) (İhtisas mevkii)	1	90
6	Şube Müdürü	5	70
4	Yüksek Mühendis veya Mühendis (İhtisas mevkii)	2	90

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
5	Yüksek Mühendis veya Mühendis (İhtisas mevkii)	5	80		dis veya mühendis (İhtisas mevkii)	2	100
6	Yüksek Mühendis, Mühendis veya Fen memuru	6	70	4	» » » »	4	90
7	Yüksek Mühendis, Mühendis veya Fen memuru	10	60	5	» » » »	25	80
8	Yüksek Mühendis, Mühendis veya Fen memuru	20	50	6	» » » »	14	70
9	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru	14	40	6	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru (İhtisas mevkii)	4	70
10	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru	10	35	7	» » » »	26	60
6	Rasat Şefi	1	70	8	» » » »	52	50
5	Ressam (İhtisas mevkii)	1	80	9	» » » »	30	40
6	» » »	1	70	10	» » » »	33	35
8	» » »	3	50	11	» » » »	30	30
9	» » »	2	40	12	» » » »	21	25
8	Servis Muamelât Şefi	3	50	8	Ressam (İhtisas mevkii)	4	50
9	» » »	3	40	9	» » » »	6	40
9	Ayniyat Muhasibi	1	40	10	» » » »	8	35
10	Memur	7	35	11	» » » »	8	30
11	»	5	30	12	» » » »	10	25
12	»	5	25	13	» » » »	5	20
13	»	2	20	8	Muamelât şefi	6	50
6	Mütercim	1	70	9	Servis şefi	6	40
7	»	2	60	10	Memur	9	35
4	Muhasebe Müdürü	1	90	11	»	9	30
7	» » Yardımcısı	1	60	12	»	15	25
9	Şef	1	40	13	»	6	20
10	Memur	2	35	14	»	5	15
11	»	2	30	11	Ayniyat muhasibi	6	30
12	»	2	25	8	Sorumlu sayman	6	50
9	Veznedar	1	40	10	Saymanlık memuru	4	35
				11	» »	4	30
				10	Veznedar	6	35
				12	Saymanlık memuru	6	25
				13	» »	4	20
		141					

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

TAŞRA TEŞKİLÂTI

3 Bölge müdürü (Yüksek mühen-

374

2, 3, 4 sayılı cetveller Bayındırlık Komisyonunun kabul ettiği veçhile aynen alınmıştır.

Bütçe Komisyonunun değiştirilmesine bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
<i>Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü</i>							
MERKEZ TEŞKİLÂTI							
2	Umum Müdür (Yüksek mühendis) (İhtisas mevkii)	1	125	5	Resam (İhtisas mevkii)	1	80
3	Umum Müdür Muavini (Yüksek mühendis) (İhtisas mevkii)	1	100	6	» » »	1	70
2	Teknik müşavir (Yüksek mühendis) (İhtisas mevkii)	1	125	8	» » »	3	50
4	Teknik müşavir (Yüksek mühendis) (İhtisas mevkii)	1	90	9	» » »	2	40
4	Hukuk Müşaviri	1	90	8	Muamelât Şefi	3	50
5	» »	2	80	9	» »	4	40
4	Tarım Müşaviri (Yüksek ziraat mühendisi) (İhtisas mevkii)	1	90	9	Aynıyat Muhasibi	1	60
4	İktisat Müşaviri (İhtisas mevkii)	1	90	10	Memur	7	35
3	Daire Reisi (Yüksek mühendis) (İhtisas mevkii)	3	100	11	»	7	30
3	Daire Reisi	1	90	12	»	5	25
4	Fen Heyeti Müdürü (Yüksek mühendis) (İhtisas mevkii)	11	90	13	»	2	20
4	Makina Şubesi Müdürü (Yüksek mühendis veya mühendis) (İhtisas mevkii)	1	90	6	Mütercim	1	70
6	Şube Müdürü	5	70	7	»	2	60
4	Yüksek mühendis veya mühendis (İhtisas mevkii)	2	90	4	Muhasebe Müdürü	1	90
5	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru (İhtisas mevkii)	5	80	7	» Müdür Muavini	1	60
6	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru (İhtisas mevkii)	7	70	9	Şef	1	40
7	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru	13	60	10	Memur	2	35
8	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru	22	50	11	»	2	30
9	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru	15	40	12	»	2	25
10	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru	10	35	9	Veznedar	1	40
6	Rasat Şefi	1	70	<i>Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü</i>			
				TAŞRA TEŞKİLÂTI			
				3	Bölge Müdürü (Yüksek mühendis) (İhtisas mevkii)	5	100
				4	Bölge Müdürü (Yüksek mühendis veya mühendis) (İhtisas mevkii)	5	90
				5	Şube Başmühendisi (Yüksek mühendis, mühendis) (İhtisas mevkii)	15	80
				6	Şube Başmühendisi (Yüksek mühendis, mühendis) (İhtisas mevkii)	9	70
				5	İşletme Müdürü (Yüksek mühendis, mühendis) (İhtisas mevkii)	10	80
				6	İşletme Müdürü (Yüksek mühendis, mühendis) (İhtisas mevkii)	10	70

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
6	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru (İhtisas mevkii)	4	70	12	Memur	15	25
7	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru (İhtisas mevkii)	26	60	13	»	11	20
8	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru	52	50	11	Ayniyat Muhasibi	10	40
9	» » »	30	40	8	Mesul Muhasip	15	50
10	» » »	33	35	9	» »	7	40
11	» » »	30	30	10	» »	8	35
12	» » »	21	25	10	Muhasebe memuru	5	35
8	Ressam (İhtisas mevkii)	4	50	11	» »	6	30
9	» » »	6	40	12	» »	8	25
10	»	8	35	13	» »	4	20
11	»	8	30	10	Veznedar	20	35
12	»	10	25	11	»	10	30
13	»	5	20	6	Sulama Mütéhassısı (Yüksek ziraat mühendisi) (İhtisas Mevkii)	2	70
8	Muamelât Şefi	6	50	7	Sulama Mütéhassısı (Yüksek ziraat mühendisi) (İhtisas mevkii)	4	60
9	Servis Şefi	6	40	8	Sulama Mütéhassısı (Yüksek ziraat mühendisi) (İhtisas mevkii)	4	50
10	Memur	9	35				
11	»	9	30				

[2] SAYILI CETVEL

3656 sayılı Kanunla kabul edilen Su İşleri Re-
isliği merkez kadroları

3	Reis (Başmühendis)	1	100
4	Reis Muavini (Başmühendis)	1	90

Fen Heyeti

4	Başmühendis (Müdür)	1	90
5	Yüksek mühendis (Mıntaka şefi)	5	80
6	Yüksek mühendis	2	70
6	Mühendis	1	70
7	Yüksek mühendis	1	60
8	» »	4	50
7	Mühendis	1	60
9	Yüksek mühendis	2	40
8	Mühendis	1	50
7	Başfen memuru	1	60
7	Başdesinatör	1	60
9	Desinatör	1	40
10	»	1	35

7	Rasat ve fennî aletler Şefi	1	60
13	Ambar memuru	1	20

Muamelât Müdürlüğü

6	Müdür	1	70
8	Muavin	1	50
9	Şef	1	40
11	Tetkik ve tahakkuk memuru	3	30
12	Memur	3	25
12	Proje, teksir ve muhafaza me- muru	1	25

3656 sayılı Kanunla kabul edilen Su İşleri Re-
isliği taşra kadroları

4	Müdür (Başmühendis)	2	90
5	Müdür (Yüksek mühendis)	3	80
8	Mühendis	1	50
9	Yüksek mühendis	12	40
9	Mühendis	3	40

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
8	Başfen memuru	1	50
8	» »	2	50
10	Fen memuru	8	35
11	» »	5	30
12	» »	7	25
12	Desinatör	11	25
12	Hesap memuru ve mutemet	5	25
13	Ambar memuru	5	20

4644 sayılı Kanunla kabul edilen Su İşleri Re-
isliği merkez kadroları

5	İşletme müdürü (Yük. Müh.)	1	80
7	Mühendis veya fen memuru	1	60
2	Mütehassis mühendis	1	125
3	Müdür (Yüksek mühendis)	1	100
3	Mıntaka müfettişi (Yük. Müh.)	1	100
4	Mıntaka şefi (Yük. Müh.)	1	90
3	Şube müdürü (Yük. Müh.)	1	100
6	Kısım mühendisi (Yük. Müh.)	1	70
7	Kısım mühendisi (Yük. Müh.)	3	60
8	» » » »	7	50
9	» » » »	3	40
7	Mühendis veya fen. memuru	2	60
8	» » » »	2	50
9	Ressam	1	40
12	»	1	25
13	»	1	20
13	Kâtip	1	20

4644 sayılı Kanunla kabul edilen Su İşleri Reis-
liği taşra kadroları

5	Şube müdürü (Yük. Müh.)	12	80
7	Kısım mühendisi (Yük. Müh.)	1	60
8	Mühendis veya fen memuru	1	50
8	Ressam	1	50
12	Kâtip ve muhasip	1	25
4	Şube müdürü (Yük. Müh.)	5	90
5	Kısım mühendisi » »	1	80
6	» » » »	4	70
7	» » » »	11	60
8	» » » »	34	50

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
9	Kısım mühendisi (Yük. Müh.)	5	40
10	» » » »	16	35
7	Mühendis veya fen memuru	15	60
8	» » » »	26	50
9	» » » »	17	40
10	» » » »	5	35
11	Mühendis veya Fen memuru	14	30
12	» » » »	19	25
7	İstinlâk » » »	2	60
8	» » » »	4	50
11	Fen memuru	2	30
12	» »	22	25
12	Ressam	2	35
11	»	9	30
12	»	20	25
13	»	3	20
8	Muhasip	1	50
9	»	1	40
10	»	2	35
11	»	6	30
12	»	6	25
12	Muamelât memuru	1	25
13	Kâtip	2	20

Konya Ovası Sulama İdaresi İdare memurları
4644 Taşra

5	Müdür	1	80
12	Kâtip ve Tahakkuk memuru	1	25

Fen Heyeti

5	Su mütahassısı (Y. Mühendis)	1	80
9	Fen memuru	1	40
10	» »	1	35
11	Ziraat Fen memuru	1	30

Hesap İşleri Heyeti

9	Muhasebeci	1	40
12	Veznedar	1	25
11	Aynıyat muhasibi	1	30
14	Tahsil memuru	1	15

[3] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
MERKEZ TEŞKİLÂTI							
4	Fen Heyeti Müdürü (Y. Mühendis) (İhtisas mevkii)	4	90	8	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru	8	50
4	Makina Şubesi Müdürü (Y. Mühendis, mühendis) (İhtisas mevkii)	1	90	9	» » »	4	40
4	Yüksek mühendis veya mühendis (İhtisas mevkii)	1	90	10	» » »	5	35
6	Yüksek mühendis veya mühendis veya Fen memuru (İhtisas mevkii)	1	70	11	» » »	3	30
9	Yüksek Mühendis, mühendis veya Fen memuru	1	40	8	Ressam (İhtisas mevkii)	1	50
6	Şube Müdürü	1	70	9	» » »	1	40
9	Muamelât Şefi	2	40	10	»	2	35
10	Memur	1	35	12	»	1	25
11	»	1	25	10	Memur	2	35
				11	»	3	30
				12	»	3	25
				8	Mesul muhasip	2	50
				9	» »	4	40
				10	» »	4	35
				10	Muhasebe memuru	1	35
				11	» »	1	30
				12	» »	1	25
				10	Veznedar	5	35
				11	»	5	30
				6	Sulama mütehassısı (Yüksek ziraat mühendisi) (İhtisas mevkii)	1	70
5	Şube başmühendisi (Yüksek mühendis, mühendis (İhtisas mevkii)	5	80	7	» » »	2	60
6	Yüksek mühendis, mühendis veya fen memuru (İhtisas mevkii)	3	70	8	» » »	2	50

TAŞRA TEŞKİLÂTI

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine dair olan 2847 sayılı Kanuna ek ve tadillerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası ve Ulaştırma, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/649)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71-2633, 6/2171

21 . VII . 1953

4 . IX . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine dair olan 2847 sayılı Kanuna ek ve tadillerinin değiştirilmesine dair olup Ulaştırma Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 17 . VII . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe lâyihası ile birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine dair olan 2847, 3173, 4578, 4620, 5000, 5080 ve 5616 sayılı kanunların değiştirilmesine dair kanunun esbabı mucibesi

Memleketimizdeki sanayiın inkişafı, bu sahada en mühim rol oynayan insan emeğini temsil eden işçi kitlesini ve bu kitle ile ilgili başlıca faktör olan ücretler meselesini ön plâna geçirmiştir.

Malûm olduğu üzere ücretlerin tâyininde esas itibariyle birbirinden farklı iki sistem mevcuttur :

1. İşçilerin eski lonca sistemine uyacak şekilde çırak, kalfa ve usta derecelerine ayrılması ve yine lonca teşkilâtına benzeyen bir şekilde intihân ve kıdem esasına göre bir derece veya unvandan ötekine geçirilmesi ve bu suretle ücretlerinin artırılması sistemi;

2. Modern sanayide yapılması icabeden müteferrik ve mütenevvi işlerin ayrı ayrı değerlendirilmesi suretiyle işlerin birbiri ile mukayesesi esasına dayanan iş değerlendirme sistemi ki, buna da yapılan iş, işçinin ücretini tâyininde esas addedilmekte ve kısaca daha zor, daha fazla bilgi ve melekeye ihtiyaç gösteren işleri yapanlara daha fazla ücret verilmektedir.

Sanayi ufak esnaf loncalarına, birkaç tezgâhlı ve aynı cinsten bir metal istihsal eden iş yerlerine inhisar ettiği zamanlarda bu iş yerlerinin başında bir usta bulunur. O lüzum gördüğü kadar kalfa istihdam eder ve hem yetiştirmek ve hem de basit işleri yaptırmak için de bir, iki çırak alırdı. Çırak senelerce çalıştığı iş yerinin işlerini bizzat yapacak kadar öğrendikten sonra bir imtihana tâbi tutulur ve kalfa olur ücreti de ona göre artardı.

Bu sistemin alışkanlığı ve tesiri altında sanayide unvana dayanarak teşekkül eden bugünkü işçi barem sistemi ufak iş yerleri ile modern sanayiın arasındaki muazzam inkişafa uymıyacak kadar geride kalmış bir sistemdir. Modern sanayide yüzlerce eşitli sanat şekilleri vardır ve

işçilerin ücretlerini birkaç unvanın çerçevesindeki gruplar içerisinde mütalâa etmek hiçbir zaman hakkaniyete uymaz.

Diğer taraftan her hangi bir ücret sisteminde umumi olarak verilen ücretlerin azlığı bunların her hangi bir emsal ile çarpılıp yükseltilmesi ile bertaraf edilebilir. Fakat mahiyetleri birbirinden çok farklı olan muhtelif işleri yapanlara ait ücretlerin aralarındaki farklara karşılık mantıki bir mukayese imkânını sağlayabilecek muhik sebepler gösterilmediği takdirde ücret problemini halletmeye imkân bulunamaz. Ve bu hem randımana tesir eder hem de daimî bir şikâyet ve münakaşa mevzu olur.

Otuz küsur bin işçisi ile demiryolları idaresi, yalnız memleketimizin değil sanayide daha eski bir mazisi olan memleketlerin ölçüsünde de oldukça mühim sayılabilecek bir teşekküldür. Binaenaleyh böyle muazzam bir teşekkülün işçi, ücret meselesini bu günün modern sanayiinde tatbik edilmekte olan ilmi esaslardan ayrı bir şekilde mütalâa etmeye imkân yoktur.

Bugünkü işçi bareminin modern sevkü idare prensiplerine uymaması yüzünden ortaya çıkan ve aşağıda sırası ile arzedilen meseleler senelerden beri bir taraftan idareyi müşkül durumda bırakmakta bir taraftan da işçilerin memnuniyetsizliğini mucip olmaktadır.

1. Mevcut bareme göre işçiler sıkı bir unvan ve kadro çerçevesi içinde bırakılmıştır. Halbuki teknik ve iktisadi bir müessese olan demiryollarının ihtiyacı birçok faktörlerin tesirinde daima değişmektedir. Dondurulmuş bir kadro ve unvan ile istenilen evsftaki işçileri bulmak ve onları tatmin etmek imkânsızdır.

2. Sabit ve hiç elâstikiyeti olmıyan böyle bir ücret sistemi geçinme seviyesine göre kendi kendini ayarlayan serbest işçi piyasası ile asla rekabet edemeyeceğinden iyi işçiler başka iş yerlerine kaçmakta, demiryollarının gün geçtikçe artan teknik kalite ihtiyaçlarını karşılayacak işçi bulmaya imkân kalmamaktadır.

3. Teknik bir müessesedeki işler, yeni tezgâh'ların alınması, yeni usullerin inkişafı sayesinde mahiyetlerini değiştirebilir, işin kalitesine ve zorluğuna ve götürüye geçildiği takdirde miktarına göre ücret vermeye bugünkü baremle imkân yoktur.

4. Mevcut mevzuat demiryollarında daimî ve muvakkat diye iki cins işçi tanımakta ve tamamıyla aynı işi yapan iki insana başka başka haklar sağlanmaktadır. Bu birbirine zıt muamele sistemi, işçiler arasında yalnız ikilik yaratmakla kalmamakta ve iş verimine de önemli şekilde tesir etmektedir.

Diğer taraftan bunun demokrasi anlayışı ile telif edilemeyeceği de aşikâr bulunmaktadır.

5. Bu günkü duruma göre demiryollarında meselâ birinci sınıf işçi veya usta olan her işçi aynı parayı almaktadır. Halbuki aynı derecelerde bulunan bir depo işçisi ile bir atelye işçisi, bir tornacı ile bir tesviyeci, demirci, kaynakçı, marangoz, kazancının yaptığı işler arasında mühim farklar vardır ve bu farklar göz önünde tutulmadan verilen ücretleri müdafaa edebilecek muhik bir sebep bulmaya imkân yoktur.

6. Diğer taraftan işler arasındaki bu farkları muavin sınıf 2 işçi, sınıf 1 işçi, sınıf 2 usta, sınıf 1 usta gibi beş derece içerisine sokmakla demiryollarında mevcut yüzlerce iş şekillerinden dolayı imkânsızdır.

7. İşçilerin terfii kıdem esasına göre ve kadroya tâbi olduğundan yüksek kabiliyet ve gayret gösterenleri terfih ettirmek kabil değildir. Bu da zamanla iyi işçilerin kaçmasını mucip olmaktadır.

8. Memleketimizde iş hacminin artması dolayısıyla zaman zaman motorcu, kaynakçı, modelci gibi sanatkâr işçilerin piyasası çok yükselmekte ve bunlar birkaç misli fazla ücret veren diğer müesseselere gitmektedirler. Mevcut bareme göre bu gibi güç yetişen ve yetişmeleri Demiryolları İdaresine binlerce liraya malolan işçilere lâyık oldukları ücreti vermeye imkân yoktur.

9. Mevcut işçi bareminde birinci sınıf ustalığa çıkmış işçilerin terfihleri, ancak hepsinin memur statüsüne geçirilmeleri ile kabildir Buna ise ne kadro ne de demiryollarının teknik bünyesi müsaittir. Bu yüzden hem Demiryolları İdaresi müşkül bir durumda kalmakta, hem de işçiler bu

dereceden sonra hiçbir terfih göremeyecekleri için ümitsizliğe kapılmakta ve bu da iş randımanına tesir etmektedir.

10. Mevcut sistem işçi ile işi arasında hiçbir münasebet tesis etmediği gibi ona çalıştığı işin idareye olan lüzum ve kıymeti bakımından da hiçbir teşvik sağlayamamaktadır.

İşçi daha iyi çalıştığı, daha fazla iş yaptığı takdirde daha fazla para alabilmeli ve Demiryolları İdaresi onu daima daha iyi ve daha gayretli çalışmaya teşvik edici imkânlarla sahip bulunmalıdır.

11. Mevcut sistemde müspet bir teşvikin eksikliğinden başka işçiyi iş yapmaya, mesuliyetli işlere atılmamaya teşvik eden menfi bir tesir de vardır. Çünkü, işçi bütün gayretinin boşa gittiğini, demiryolları idaresinin hüsnüniyetine rağmen ona hiçbir yardımda bulunmadığını görünce tehlikeli ve mesuliyetli işlere atılmayı kabul etmemekte ve fazla yorulmanın faydasız olduğuna kanaat hâsıl eylemektedir. Diğer taraftan Demiryolları İdaresi de mevzuatla takyidedilmiş bu sıkışık durum içinden çıkabilmek için F fıkrası ve saire gibi yol'ar bulmaya çalışmakta ve böylece ücret ve hakka-niyet prensiplerine uymıyan hakkı mükteseppler teşekkül etmekte, bunlar da idareyi gittikçe daha güç duruma sokmaktadır.

İşte, bütün bu mahzurları bertaraf etmek sanayiin inkişafına, memleketteki iş hacminin artmasına paralel olacak şekilde tatmin edilmiş bir demiryol işçi bünyesi sağlamak için biricik yol sanayide daha ilerlemiş memleketlere tatbik edilmekte olan iş değerlendirme sistemine geçmektir.

Böyle elâstiki ve günün, tekniğin ve memleketin ihtiyaçlarına uyacak bir ücret sistemine geçilebilmek için mevcut baremin işçilere ait hükümlerinin kaldırılması zaruri görülmektedir.

Yukarda zikrolunan sebeplerin ışığı altında Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü teşkilâtına dâhil olan muvakkat ve daimî işçiler hakkında memur bareminden ayrı bir kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Bu tasarının birinci maddesinde, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine dair olan 2847 sayılı Kanunla ek ve tadillerinin yine bu kanunlara ek olan 5616 sayılı Kanuna bağlı olup derece, görev ve aylık ücretleri II sayılı cetvelde tesbit edilen daimî işçilerle aynı kanuna bağlı ve adı geçen idare memurlarının derece ve unvanlarını tâyin ve tesbit eyliyen III sayılı cetvele her nasılsa ithal edilmiş bulunan ve işçi vasfını haiz olanlardan daimî amele, yetişkin amele, lâmbacı, lâvvajcı ve drezinör hakkında tatbik olunmayacağı bu tasarı ile derpiş olunmuştur.

5434 sayılı Kanunun muvakkat ikinci maddesiyle Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığının şümulü haricinde bırakılan yol çavuşları haddizatında memur vasfını haiz oldukları halde zühulen mezkûr kanunun dışında bırakılmış ve 5616 sayılı Kanuna bağlı III sayılı cetvelde alınmamış olduklarından Devlet Demiryolları ve Limanları işçileri Emekli Sandığına tâbi bulunmuştur.

Diğer taraftan işçi vasfını haiz oldukları halde mezkûr 5616 sayılı Kanuna bağlı III sayılı cetvele 16 nci derece ile ithal edilen amele çavuşları da memurlar gibi 5434 sayılı Kanuna tâbi tutulmuştur.

5434 sayılı Kanunun tadili hakkındaki tasarıya yol çavuşları ilâve olunarak memurlar Emekli Sandığına tâbi olmalarını teminen Maliye Vekâleti nezdinde teşebbüse geçilmiştir.

Mezkûr emekli sandığı kanun tasarısı yol çavuşlarını da şümulü dâhiline alarak kanunlaştığı takdirde memur vasfını haiz olmalarına rağmen hâlen işçiler Emekli Sandığına dâhil olan o kabîl memurların durumu tashih edilmiş olacaktır.

Bu sebeple miktarları bine yakın olan yol çavuşları tasarının birinci maddesine ilâve edilmiş ve takriben adedleri 40 kişiden ibaret olan amele çavuşlarının Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığından Devlet Demiryolları İşçileri Emekli Sandığına devredilmeleri için 5434 sayılı Kanunun 132 nci maddesi muvacehesinde bu tasarıya bir hüküm konamamıştır.

Kanun tasarısının ikinci maddesinde ise Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü teşkilâtında muvakkat veya dâimî olarak çalışmakta olan işçilere ücret ve harcırahla hizmet evi, fena hava, yüksek râkımli yerlerde oturanlara yakacak zammı, fazla mesai gibi tahsisat ve yorucu hizmet zammı, maden tazminatı veya primi ve ikramiyenin ne miktarda ve hangi şartlar dairesinde verileceğini açıklamaktadır.

Ancak tasarının kanunlaşarak yürürlüğe girdiği tarihte idarede istihdam edilmekte olan işçilere talimatnameye göre verilecek ücretlerin intibak ânındaki kanuni istihkakları yekûnundan aşağı olamayacağı da maddenin son fıkrası ile tesbit olunmuş ve bu suretle kanunun meriyeti tarihinden itibaren demiryolu idaresinde çalışanlara aylık olarak aldıkları paradan daha az bir para verilmemesi hususu sağlanmış bulunmaktadır.

Muvakkat birinci madde : 5616 sayılı Kanunabağlı olup daimî işçilerin derece, unvan ve aylıklarını tesbit eden II sayılı Barem Cetveli kaldırılmış olduğundan bu cetvele istinaden hazırlanmış bulunan 6069 sayılı Kanunun C cetvelindeki işçi kadrolarının değiştirilmesine Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğüne zaruret hâsıl olacaktır. Bu bakımdan muvakkat birinci madde ile C cetvelinin işçi kadrolarına ait bölümlerle birinci maddede yazılı işçi vasfını haiz olanlara ait kadroların tatbik edilmemesini temin için muvakkat birinci madde teklif edilmiştir.

Ancak bu işçilere ve işçi vasfını haiz olanlara verilecek ücret mevzuunda Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü'nün 1953 yılı Umumi ödeme imkânları çerçevesi dâhilinde tefrik edilmiş olan işçi ücretlerine ait tahsisatın tecavüz edilmemesi hususunun nazarı dikkate alınması zaruri görülmüş ve maddeye eklenen fıkra ile bu husus sağlanmıştır.

Muvakkat ikinci madde : Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü işçileri emekli Sandığı 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun muvakkat ikinci maddesi hükmü gereğince İşçi Sigortaları Kurumuna devredilineye kadar mevcut mevzuatı dairesinde emeklilik işlerini ifaya devam edeceğinden ve henüz mezkûr kuruma devredilmemiş olduğundan devir keyfiyeti hakkındaki kanun yürürlüğe girinceye kadar Demiryolları İşçileri Emekli Sandığına tâbi bulunanların kanun ve nizamnamelerle muayyen olan emeklilik hak ve vebelerinin devamını temin maksadiyle bu madde teklif olunmuştur.

3 ncü madde ile kanunun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe gireceği tesbit olunmuştur.

Ulaştırma Komisyonu Raporu

T. B. M. M.

Ulaştırma Komisyonu

Esas No : 1/649

Karar No : 15

21 . VII . 1953

Yüksek Reisliğe

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine dair olan 2847 sayılı Kanuna ek ve tadillerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası komisyonumuzun 21 . VII . 1953 tarihli toplantısında Ulaştırma Vekâleti mümessillerinin huzurlarıyla tezekkür edilmiş ve Hükümetin esbabı mucibesinde serdettiği mütalâalar işçi hakları bakımından isabetli ve yerinde görülerek birinci madde teklif edilen lâyhada olduğu gibi aynen kabul edilmiştir.

İkinci maddenin son cümlesi idarece tâyin ve vekâletçe tasdik olunur, şeklinde bir ilâve yapılması maslahata daha uygun telâkki edilerek maddenin diğer kısımları aynen kabul edilmiştir.

Muvakkat birinci ve ikinci maddelerle ügün-

cü ve dördüncü maddeler de lâyhada olduğu şekilde aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Maliye Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ulaştırma Komisyonu Reisi Bu rapor sözcüsü Kâtip
Samsun Sivas
Naci Berkman İ. Duygun

Balkesir Bilecik
Arif Kalıpsızoğlu K. M. Kurkut
Bitlis Elâzığ
Salâhattin İnan Abdullah Demirtaş
İmzada bulunamadı İmzada bulunamadı
Ordu
H. Akyol

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No. 1/649

Karar No. 96

22. VII. 1953

Yüksek Reisliğe

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine dair olan 2847 sayılı Kanuna ek ve tadillerinin değiştirilmesine dair kanun lâiyhası Ulaştırma Vekâleti ve Devlet Demiryolları temsilcilerinin de huzuriyle komisyonumuzca tetkik ve müzakere olundu.

Kanun lâiyhasının esbabı mucibesi ve Ulaştırma Komisyonu raporunda dercedilen mütalâa Komisyonumuzca uygun görülerek aynı esbabı mucibe ile lâiyhanın esası kabul edilmiş ve maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

2847 sayılı Kanun da değiştirildiğinden başlığa «ile» ilâve edildi. Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İkinci maddenin birinci bendinin sonundaki «İdarece» kelimesi, TCDD Kuruluş Kanununun Meclis Umumi Heyetinde kabul edilmiş bulunan maddelerinde bu gibi işleri İdare Meclisi yapmakta olduğundan «İdare Meclisince» ibaresiyle değiştirilmiş ve ücret, prim ve tazminatların verilmesi şartlarının, Ulaştırma Komisyonunun değiştirilmesi veçhile Ulaştırma Vekâletinin tasdikından geçmesi esası kabul edilmiş ve madde bu şekilde değiştirilmiştir.

İkinci maddenin ikinci bendi, kanunun tatbikında intibak için bir defa tatbik edilecek ve geçici mahiyette olduğundan, bu hüküm geçici 1 nci madde olarak kabul edilmiş ve lâiyhadaki geçici maddelerin numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir.

Üçüncü ve 4 nci maddeler aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye Komisyonu Reisi Bu rapor Sözcüsü ve

Rize

İ. Akçal

Erzurum

Sabri Erduman

İmzada bulunamadı

Niğde

Hâdi Arıbaş

İmzada bulunamadı

Yozgad

Fuat Nizamoglu

İmzada bulunamadı

Zonguldak

R. Sivişoglu

Kâtip

Zonguldak

F. Açksöz

Malatya

E. Doğan

Seyhan

Z. Akçalı

Yozgad

H. Tatlıoglu

Kocaeli

L. Tokoğlu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/649

Karar No. 27

7. VII. 1953

Yüksek Reisliğe

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine dair olan 2847 sayılı Kanunun ek ve tadillerinin değiştirilmesine dair olup Ulaştırma Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 21. VII. 1953 tarihli ve 6/2171

sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâiyhası Ulaştırma ve Maliye komisyonları raporlarıyla birlikte komisyonmuza havale edilmiş olmakla Ulaştırma Vekili, Devlet Demiryolları Umum Müdürü ve Maliye Vekâleti mümessili hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâiyhası, gerekçesinde de tafsilen arz

ve izah edildiği üzere İktisadi Devlet Teşekkülü haline getirilen Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünde müstahdem işçilerin bu idare memur ve hizmetlilerinin ücretlerine dair olan 2847 sayılı Kanun ile ek ve tadillerinin ücretleri tahdit eden hükümlerinden hariç tutulması suretiyle günün zaruret ve ihtiyaçlarına göre diğer memleketlerde tatbik edilmekte olan iş değerlendirme esasına ve tekniğin, memleketin ve günün ihtiyaçlarına uygun bir ücret sistemine bağlanabilmesini temin maksadiyle sevk edilmiş bulunmaktadır.

Komisyonomuzda cereyan eden müzakere-lerde, bütün İktisadi Devlet teşekküllerinde müstahdem işçilerin ücretleri barem dışında günün zaruret ve ihtiyaçlarına göre ayarlanmakta olduğu halde aynı mahiyette bulunan Devlet Demiryolları işletmesinin, işçi ücretlerini tahdit eden kanun hükümlerinin meriyette kaldığı müddetçe, iktisadi bir işletme tatbik etmesine imkân olmadığı açıklanmış ve bu mahzuru önlemek maksadını istihdaf eden kanun lâyihası yerinde görülerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

2847 sayılı Kanun ile ek ve tadillerinin hükümleri 5616 sayılı Kanuna bağlı (II) sayılı cetvelde yazılı işçilere tatbik olunacağı lâyihanın birinci maddesinde münderiç olduğuna göre cetvelde yazılı hizmetlerin madde metninde ayrıca tasrihine lüzum görülmediğinden bu kısım çıkarılmak suretiyle birinci madde tadilen kabul edilmiştir.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü bir İktisadi Devlet Teşekkülü olarak 3460 sayılı Kanun hükmüne ve bu müessesedeki işçiler de diğer İktisadi Devlet teşekküllerinde müstahdem işçiler gibi serbest rejime tâbi olduklarından, ücret ve sair istihkaklarının günün iktisadi şartlarına ve hâsıl olacak lüzum

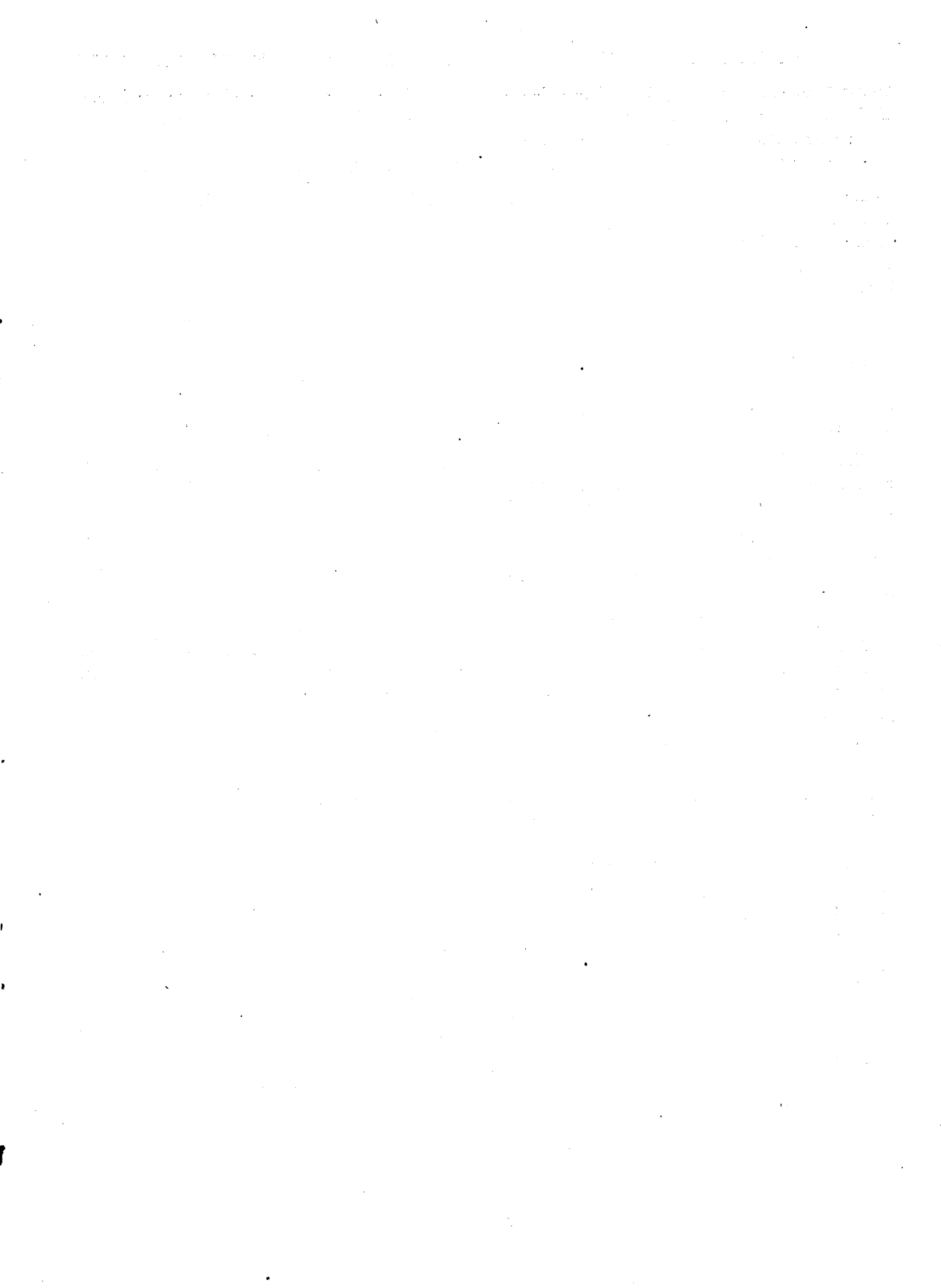
ve zarurete göre serbestçe takdiri hususunda idareyi tamamen serbest bırakmak maksadiyle lâyihanın ikinci maddesi komisyonomuzca tayye edilmiştir.

Müktesep hakların mahfuziyetini temin için Maliye Komisyonusuna tanzim edilmiş olan muvakkat birinci madde komisyonomuzca da yerinde görülerek kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci ve ikinci muvakkat maddeleri, mer'i mevzuat muvacehesinde tedvinine imkân ve lüzum görülmediğinden komisyonomuzca tay ve 3 ve 4 ncü maddeler ise şeklen değiştirilmek suretiyle 2 ve 3 ncü maddeler olarak kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

		Bu Rapor
Reis	Reis V.	Sözcüsü
Rize	İstanbul	Kırklareli
<i>İ. Akçal</i>	<i>H. Hüsman</i>	<i>Ş. Bakay</i>
Kâtip		
Siird	Ankara	Antalya
<i>B. Erden</i>	<i>M. Ete</i>	<i>A. Sarıoğlu</i>
Elâziğ	Eskişehir	Gazianteb
<i>O. F. Sanaç</i>	<i>A. Potuoğlu</i>	<i>E. Cenani</i>
Giresun	Giresun	Gümüşane
<i>A. Tüfekcioğlu</i>	<i>M. Şener</i>	<i>K. Yörükoğlu</i>
İstanbul	İzmir	Kastamonu
<i>S. Oran</i>	<i>B. Bilgin</i>	<i>H. Türe</i>
Kırşehir	Konya	Malatya
<i>R. Özdeş</i>	<i>R. Birand</i>	<i>M. S. Eti</i>
Muğla	Ordu	Rize
<i>N. Özsan</i>	<i>R. Aksoy</i>	<i>O. Kavrakoğlu</i>
Sivas		Siird
<i>H. İmre</i>		<i>M. D. Süalp</i>
Trabzon		Zonguldak
<i>S. F. Kalaycıoğlu</i>		<i>H. Balık</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine dair olan 2847 sayılı Kanuna ek ve tadillerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine dair olan 2847, 3173, 4578, 4620, 5000, 5080 ve 5616 sayılı Kanun hükümleri, 5616 sayılı Kanuna bağlı II sayılı cetvele dâhil olan sınıf 1 usta, sınıf 2 usta, sınıf 1 işçi, sınıf 2 işçi, işçi yardımcısı, dördüncü sene çırağı, üçüncü sene çırağı, ikinci sene çırağı, birinci sene çırağı ile III sayılı cetvele dâhil olanlardan daimî amele, yetişkin amele, lâmbacı, lâvvajcı, drezinör hakkında tatbik olunmaz.

MADDE 2. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü teşkilâtında çalışan alelûmum işçilere verilebilecek ücret ve harcırahla hizmet evi, fena hava, yakacak zammı, fazla mesai gibi tahsisatın ve yorucu hizmet zammı, maden tazminatı veya prim veya ikramiyelerin verilme şekli ve şartları idarece tesbit olunur.

Ancak; bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte idarede müstahdem bulunan işçilere verilecek ücretler intibak anındaki kanuni istihkakları yekûnundan aşağı olamaz.

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6069 sayılı Kanunun C cetvelindeki işlerin ve 1 nci maddede yazılı işçi vasfını haiz olanların kadrolarına ait bölümler tatbik olunmaz.

Bunların 1953 yılındaki hak edişleri toplamı, mezkûr sene bütçesine konulmuş olan tahsisatı geçemez.

MUVAKKAT MADDE 2. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşçileri Emekli Sandığına tâbi bulunanların kanunlarla tanınmış olan emeklilik hak ve vecibeleri bu Sandığın İşçi Sigortaları Kurumuna devrine kadar aynı esaslar dairesinde devam eder.

ULAŞTIRMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine dair olan 2847 sayılı Kanuna ek ve tadillerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Teşkilâtında çalışan alelûmum işçilere verilebilecek ücret ve harcırahla hizmet evi, fena hava, yakacak zammı, fazla mesai gibi tahsisatın ve yorucu hizmet zammı, maden tazminatı veya prim veya ikramiyelerin verilme şekli ve şartları idarece tâyin ve Vekâletçe tasdik olunur.

Ancak; bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte idarede müstahdem bulunan işçilere verilecek ücretler intibak anındaki kanuni istihkakları yekûnundan aşağı olamaz.

MUVAKKAT MADDE 1. — Hükümetin muvakkat 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Hükümetin muvakkat 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine dair olan 2847 sayılı Kanun ile ek ve tadillerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümet lâyihasındaki 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü teşilâtında çalışan alelûmum işçilere verilebilecek ücret ve harcırahla hizmet evi, fena hava, yakacak zammı, fazla mesai gibi tahsisatın ve yorucu hizmet zammı, maden tazminatı veya prim ve ikramiyelerin verilme şekil ve şartları idare meclisince tesbit ve Vekâletçe tasdik olunur.

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte idarede müstahdem bulunan işçilere verilecek ücretler intibak anındaki kanuni istihkakları yekûnundan aşağı olamaz.

MUVAKKAT MADDE 2. — Hükümet lâyihasındaki muvakkat birinci madde ikinci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 3. — Hükümet lâyihasındaki muvakkat ikinci madde üçüncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine dair olan 2847 sayılı Kanun ile ek ve tadillerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memur ve Hizmetlilerinin Ücretlerine dair olan 2847, 3173, 4578, 4620, 5000 ve 5616 sayılı Kanun hükümleri, 5616 sayılı Kanuna bağlı II sayılı cetvele dâhil olan işçilerle III sayılı cetvele dâhil olanlardan işçi vasfını haiz bulunan daimî amele, yetişkin amele, lâmbacı, lâvvajcı, drezinör hakkında tatbik olunmaz.

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte idarede müstahdem bulunan işçilere verilecek ücretler intibak anındaki kanuni istihkakları yekûnundan aşağı olamaz.

Hü.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya Ulaştırma ve Maliye vekilleri memurdur.

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	
Devlet Vekili	Adalet Vekili
<i>C. Yardımcı</i>	<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>
Millî Savunma Vekili	İçişleri Vekili
<i>S. Kurtbek</i>	<i>E. Menderes</i>
Dışişleri Vekili	Maliye Vekili
<i>F. Köprülü</i>	<i>H. Polatkan</i>
Millî Eğitim Vekili	Bayındırlık Vekili
<i>R. S. Burçak</i>	<i>K. Zeytinoglu</i>
Eko. ve Ticaret Vekili	Sa. ve So. Y. Vekili
<i>F. Çelikbaş</i>	<i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
Ğ. ve Tekel Vekili	Tarım Vekili
<i>E. Kalafat</i>	<i>N. Ökmen</i>
Ulaştırma Vekili	Çalışma Vekili
<i>Y. Üresin</i>	<i>H. Erkmen</i>
	İşletmeler Vekili
	<i>S. Yırcalı</i>

Ulaş. K.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal. K.

B. K.

MADDE 3. — Hükümet lâyihasındaki üçüncü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümet lâyihasındaki dördüncü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini ieraya Maliye ve Ulaştırma vekilleri memurdur.

Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti Kuruluş ve Memurları Kanununun 19 ncu maddesinin tadiline ve bu kanuna ek 4862 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvelinde değişiklik yapılmasına dair kanun lâ-yihası ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Bütçe komisyonları raporları (1/493)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/2449 - 6/3448

16 . XII . 1952

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

3017 sayılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Kuruluş ve Memurları Kanununun 19 ncu maddesinin tadiline ve bu kanuna ek 4862 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvelinde değişiklik yapılması hakkında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 15.XI.1952 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarisının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

GEREKÇE

Topyekân Millî Savunma hazırlıkları için Başbakanlık Millî Savunma Yüksek Kurulunca hazırlanmış ve 19 . I . 1951 tarihinde tatbika konulmuş olup bakanlıklara ve Genelkurmay Başkanlığına tevdi edilmiş olan 30 sayılı Komiteler Talimatnamesi gereğince Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığında Harb Sağlık Komitesi teşekkül etmiş bulunmaktadır.

Bu talimatnameye göre, Harb Sağlık Komitesi, harb zamanında milletin sağlığını korumak, biyolojik ve bakteriyolojik harb ihtimallerine karşı sağlık teşkilâtının seferberliğini hazırlamak, Harb Sağlık Komitesi tarafından alınıp Millî Savunma Yüksek Kurulunun tasvip ve tasdikına iktiran edecek kararların icabını tatbik ve infaz etmek, diğer 8 bakanlıkta teşkil edilmiş olan komitelerle temasta bulunarak bakanlığımızın hareketiyle alâkalı işleri takip, iller sağlık kurum ve kurullarına tebliğ ve gereğini ifa ettirerek neticesini almak ve dosyalar teşkil ettirmek suretiyle bilcümle gizli evrakı muhafaza, hazarda ve seferde komite ile ilgili her çeşit görevleri tedvir etmek ve seferberlik hazırlıklarına mütaallik gizli dosya ve kayıtları tek elde toplamak üzere, Harb Sağlık Komitesi Başkanlığı emrinde mesul bir müdürlüğün kurulması zaruri görülmüştür.

Bu itibarla 4862 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Ankara Zührevi Hastalıklar Hastanesi başlığı altındaki (6) aded kadronun 1952 yılı bütçesine mevzu ve teklif olunan kadroları tamamen karşılamakta bulunan ödeneğinin bu hizmete tahsisi uygun görülmüş ve bu meyanda (L) cetveline dâhil (5) memur kadrosu da kadro cetvelinden tenzil edilmiştir.

Buna göre yeniden alınan (6) memur kadrosu yerine 4862 sayılı kadro cetvelinden (11) memur kadrosu tenzil edilmiş olacaktır.

Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Sa. ve So. Y. Komisyonu

Esas No. 1/493

Karar No. 11

6 . II . 1953

Yüksek Reisliğe

Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti Kuruluş ve Memurları Kanununun 19 ncu maddesinin tadline ve bu kanuna ek 4862 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvelinde değişiklik yapılmasına dair olup Yüksek Reislikçe 19 . XII . 1952 tarihinde 1/493 numara ile komisyonumuza havale buyurulan kanun lâyihası Hükümet temsilcileri huzuriyle komisyonumuzun 4 . II . 1953 tarihli celsesinde müzakere ve tetkik edildi.

3 ncü madde ile kaldırılan kadroların maaş tutarları olan 375 liraya mukabil 215 liralık yeni kuruluş kadrosu Hükümetçe teklif edilmektedir.

Komisyonumuzca ; bu kuruluşun hazar ve seferdeki vazifesinin ciddiyet ve ehemmiyeti göz önünde bulundurularak 9 ncü dereceden bir şef kadrosu 7 nei dereceye, 12 nei dereceden üç pasif korunma memur kadrosu 11 nei dereceye ve 13 ncü dereceden bir kâtip kadrosu 12 nei dereceye komisyonumuzca yükseltilmiştir. Böylece kaldırılan 375 liralık bir kadro yerine, ancak 255 liralık bir kadro kabul edilmiş bulunmaktadır. Başkaca bir değişiklik yapılmamıştır. Kanunun bütün maddeleri aynen ve ittifakla

kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

S. ve S. Yardım

Ko. Reisi	Sözcü	Kâtip
Ankara	Çoruh	Çorum
T. V. Öz	A. R. Sağlar	Ş. Baran
Afyon K.	Antalya	Balıkesir
A. Tan	B. Onat	M. Tunçay
Bilecik	Çankırı	Çankırı
T. Oran	K. Çığman	C. Otman
Eskişehir	İçel	İstanbul
E. Baysal	A. Köksal	A. V. Bayar
İstanbul	Kars	Kayseri
S. Yaver	E. Oktay	A. R. Kılıçkale
Kocaeli	Kocaeli	Konya
H. Türkan	Z. Atığ	S. S. Burçak
Malatya		Ordu
H. Fırat		Z. M. Sezer
Sinob		Sinob
A. Şükrü Şavlı		M. Tümerkan
İmzada bulunamadı		
Sivas		Tekirdağ
B. Taner		Z. Erataman

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/493

Karar No. 19

7 . XII . 1953

Yüksek Reisliğe

Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti Kuruluş ve Memurları hakkındaki 3017 sayılı Kanunun 19 ncü maddesinin tadiline ve bu kanuna ek 4862 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvellerinde değişiklik yapılması hakkında Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 16 . XII . 1952 tarihli ve 6/3448 sa-

yılı tezkeresi ile gönderilen kanun lâyihası, Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu ile birlikte Komisyonumuza havale olunmakla Maliye ve Sağlık ve Sosyal Yardım vekâletleri mümesilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihasına ekli Hükümet gerekçesinin tetkikinde : Topyekûn Millî Savunma hazırlık-

ları için (Başbakanlık Millî Savunma Yüksek Kurulu) tarafından hazırlanan (Komiteler Talimatnamesi) gereğince diğer yedi bakanlıkta kurulduğu gibi harb zamanında milletin sağlığını korumak, biyolojik ve bakteriyolojik harb ihtimallerine karşı sağlık teşkilâtının seferberliğini hazırlamak üzere Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâletinde bir (Harb Sağlık Komitesi) teşkili icabetmekte ve işbu kanun lâyihasıyla de bu komite bürosunun personel kadrosunun temini istihdaf olunmakta ve bu kadrolara karşılık olarak da : 4862 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin (Ankara Zührevî Hastalıklar Hastanesi) başlığı altındaki (6) aded kadronun, teklif olunan yeni kadrolar ödeneğini tamamen karşılaması hâsibiyle bu hizmete tahsisi uygun görülmekte ve bu arada (L) cetveline dâhil olan Vekâlet Seferberlik İşleri Şubesi de kadro cetvelinden çıkarılmaktadır.

Hükümet gerekçesinde izah olunan ve teşkili derpiş edilen (Harb Sağlık Komitesi) nin hazarda ve seferde ifa edeceği hizmetin önemi aşikâr olduğundan teşkilâtın bir an evvel kurularak bu hayatî meseleyi ele alması memleketin yüksek menfaatleri icabı olduğu aşikâr olmakla

kanun lâyihası esas itibariyle komisyonumuzca da yerinde görülmüş ve maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Lâyihanın birinci maddesinin başına 3017 sayılı Kanunun unvanı yazılmak, 2 ve 3 ncü maddeler Hükümetin teklifi veçhile aynen 4 ve 5 nci maddeler ise şeklen değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reislige sunulur.

Reis	Bu Rapor Sözcüsü	
Rize	Ankara	
<i>İ. Akçal</i>	<i>M. Bayramoğlu</i>	
Kâtip		
Siird	Bolu	Elâzığ
<i>B. Erden</i>	<i>M. Güçbilmez</i>	<i>Ö. F. Sanaç</i>
Eskişehir	Gaziantep	İstanbul
<i>A. Potuoğlu</i>	<i>E. Cenani</i>	<i>F. Saymer</i>
Kastamonu	Malatya	Muğla
<i>H. Türe</i>	<i>M. S. Eti</i>	<i>N. Özsan</i>
Ordu	Rize	Siird
<i>R. Aksoy</i>	<i>O. Kavrakoğlu</i>	<i>M. D. Süalp</i>
	Zonguldak	
	<i>H. Balık</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

3017 sayılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Kuruluş ve Memurları Kanununun 19 ncü maddesinin tadiline ve bu kanuna ek 4862 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvelinde değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 3017 sayılı Kanunun 19 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Harb Sağlık Komitesi Müdürlüğü.

Harb Sağlık Komitesi Müdürlüğü, bir müdür ve bürosundan müteşekkildir.

Harb Sağlık Komitesi Müdürlüğü: Hazarda ve seferde milletin sağlığını korumak ve biyolojik ve bakteriyolojik harb ihtimallerine karşı yurttaki bütün sağlık teşkilâtının seferberliğini hazırlamakla mükellef bulunan Harb Sağlık Komitesinin bütün muhaberât ve muamelâtını tedvir ve tanzim etmekle beraber, sağlık teşkilâtının seferi ahvalde ne suretle çalışması lâzımgeldiğini hazarda plânlamak, Millî Savunma Yüksek Kurulu

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti Kuruluş ve Memurları hakkındaki 3017 sayılı Kanunun 19 ncü maddesinin tadiline ve bu kanuna ek 4862 sayılı Kanuna bağlı kadro cetvelinde değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti Kuruluş ve Memurları hakkındaki 3017 sayılı Kanunun 19 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Harb Sağlık Komitesi Müdürlüğü.

Harb Sağlık Komitesi Müdürlüğü, bir müdür ve bürosundan müteşekkildir.

Harb Sağlık Komitesi Müdürlüğü: Hazarda ve seferde milletin sağlığını korumak ve biyolojik ve bakteriyolojik harb ihtimallerine karşı yurttaki bütün sağlık teşkilâtının seferberliğini hazırlamakla mükellef bulunan Harb Sağlık Komitesinin bütün muhaberât ve muamelâtını tedvir ve tanzim etmekle beraber, sağlık teşki-

nun tasvibinden ve icabına göre Bakanlar Kurulunun tasdikından geçecek olan komite kararlarını tatbik ve icra ettirmek ve bu hususta gereken her çeşit tedbirleri almak vazifesiyle mükelleftir.

MADDE 2. — 4862 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvele, bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde yazılı kadrolar eklenmiştir.

MADDE 3. — 4862 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde, bu kanuna bağlı (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolar kaldırılmıştır.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>A. Menderes</i>	Başbakan Yardımcısı
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>M. Alakant</i>	<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>S. Kurtbek</i>	<i>E. Menderes</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>F. Köprülü</i>	<i>H. Polatkan</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>T. İleri</i>	<i>K. Zeytinoglu</i>
Eko. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>E. Güreli</i>	<i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
G. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
	<i>N. Ökmen</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>Y. Üresin</i>	<i>S. Ağaoğlu</i>
İşletmeler Bakanı ve G. ve T. B. V.	
<i>S. Yırcalı</i>	

lâtının seferi ahvalde ne suretle gelişmesi lâzımgeldiğini hazarda plânlamak, Millî Savunma Yüksek Kurulunun tasvibinden ve icabına göre İcra Vekilleri Heyetinin tasdikından geçecek olan komite kararlarını tatbik ve icra ettirmek ve bu hususta gereken her çeşit tedbirleri almak vazifesiyle mükelleftir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Hükümetin teklifine bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
<i>Harb Sağlık Komitesi Müdürlüğü</i>			
5	Müdür	1	80
9	Şef	1	40
12	Pasif korunma işleri memuru	3	25
13	Kâtip	1	20
		<hr/>	
		6	

[2] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
<i>Seferberlik İşleri Şubesi</i>			
5	Müdür [*]	1	80
13	Kâtip	4	20
<i>Ankara Zührevi Hastalıklar Hastanesi</i>			
5	Mütehassıs (Tabip)	1	80
7	»	1	60
13	Hemşire (Ebe)	1	20
14	»	1	15
13	Aynıyat mutemedi	1	20
13	Kâtip	1	20

[*] Zehirli ve boğucu gazlar ve hava hücumundan korunma işlerini de yapacaktır.

Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonunun leğıştirişine bağılı cetvel

[1] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
<i>Harb Sağlık Komitesi Müdürlüğü</i>			
5	Müdür	1	80
7	Şef	1	60
11	Pasif korunma işleri memuru	3	30
12	Kâtip	1	25
		6	

Bütçe Komisyonunun değıştirişine bağılı cetveller

Hükümet lâyihasına bağılı [1] ve [2] sayılı cetveller aynen kabul edilmiştir.

